

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΑΟΤΗΝ

ΚΑΙ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

44 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 44

1925

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΔΟΣΗΝ

ΚΑΙ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκδοτῆς ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1925

[Ἡ προκειμένη ἐκδοσις περιλαμβάνει τὴν διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Ἑλλήνων σχολείων πρὸς ἐρμηνείαν ὁρίζομένην (κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον) ὑπὸ τοῦ ἐπισήμου προγράμματος ὕλην, ἥτοι ἐκλογὰς ἐκ τοῦ Γ' καὶ Δ' βιβλίου τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος, τοῦ Ἐνυπνίου τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν τοῦ ἰδίου· εἶναι δὲ διηρημένη, ὥς καὶ αἱ ἄλλαι σχολικαὶ ἡμῶν ἐκδόσεις, εἰς τρία μέρη· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει περιέχεται τὸ *κειμένον*, διηρημένον εἰς μικρὰς μεθοδικὰς ἐνοτήτας· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ *σημειώσεις* 1) *λεξιλογικαὶ καὶ φρασσιολογικαὶ*, αἵτινες περιέχουσιν τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἐν τῷ ἐκάστοτε ἐρμηνευτέῳ τεμαχίῳ ἀπαντῶσων ἀγνώστων τοῖς μαθηταῖς λέξεων καὶ φράσεων δύνανται ν' ἀντικαταστήσωσι τὸ *τετραδίου λόγων καὶ φράσεων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς* καὶ 2) *πραγματικαὶ* ἀναφερόμεναι εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ *κειμένου*· ὡσαύτως ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει περιέχονται βραχεῖαι *εἰσαγωγαὶ* εἰς τοὺς ἐρμηνευομένους συγγραφεῖς καὶ ἀλφαριθμητικὸς *πίναξ* τῶν ἐν τῷ *κειμένῳ* μνημονευομένων κυρίων ὀνομάτων· τελευταῖον ἐν τῷ τρίτῳ μέρει—ὅπερ ἔχει ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τῶν ἀντιτύπων, ἅτινα θὰ κυκλοφορήσωσι πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν—περιέχεται ἡ *λογικὴ ἐμβάθυνσις*, ἥτοι τὰ νοήματα καὶ αἱ κύριαὶ ἰδέαι τῶν μεθοδικῶν ἐνοτήτων τῶν *Ἑλληνικῶν* καὶ ἡ ρητορικὴ ἀνάλυσις τοῦ *Ἐνυπνίου*.

Καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει πρὸς τελειωτέραν τῶν ἱστορουμένων μερῶν κατανόησιν προσεθήκαμεν γεωγραφικὸν *πίνακα*, ἐν ᾧ σημειοῦνται αἱ πόλεις καὶ αἱ χώραι, αἱ ἐν τοῖς *Ἑλληνικοῖς* μνημονευόμεναι.

Βοηθήματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἡμῶν εἶχονεν τὰ ἑξῆς:

Xenophon's Hellenica, erklärt von Lud. Breitenbach (1873).

Xenophon's Griechische Geschichte mit erklärenden Anmerkungen versehen von Emil Kurz (1873).

Xenophon's Hellenika erklärt von Rich. Grosser (1888).

Xenophon's Hellenika in Auswahl von Fried. Siefert (1899).

Lucian: Der Traum oder Lucians Lebensgang, erklärt von Karl Mraz (1904).

Ausgewählte Schriften des Lucians, erklärt von Karl Jacobitz (I Bänd. 1909—III Bänd. 1865).

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Lucian

Τύποις Ξεν. Ε. Σεργιάδου

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Α'. Ἐκστρατεία τοῦ Θύβρωνος καὶ τοῦ Λερνα-
λίδου εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.

(1, 1—28)

Ἡ μὲν δὴ Ἀθήνησι στάσις οὕτως ἐτελεύτησεν. ἐκ δὲ τοῦ- § 1-2
του πέμφας Κύρος ἀγγέλους εἰς Λακεδαιμόνα ἡξίου, οἷόςπερ
αὐτὸς Λακεδαιμονίοις ἦν ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους πολέμῳ,
τοιούτους καὶ Λακεδαιμονίους αὐτῇ γίνεσθαι. οἱ δ' ἔφοροι
δίκαια νομίσαντες λέγειν αὐτόν, Σαμίῳ, τῇ τότε ναυάρχῳ,
ἐπέστειλαν ὑπηρετεῖν Κύρῳ, εἴ τι δέοιτο. κἀκεῖνος μέντοι
προθύμως, ὅπερ ἐδεήθη Κύρος, ἔπραξεν· ἔχων γὰρ τὸ ἑαυ-
τοῦ ναυτικὸν σὺν τῇ Κύρου περιέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, καὶ
ἐποίησε τὸν τῆς Κιλικίας ἄρχοντα Συέννεσιν μὴ δύνασθαι
κατὰ γῆν ἐναντιοῦσθαι Κύρῳ πορευομένῳ ἐπὶ βασιλέα. ὥς
μὲν οὖν Κύρος στρατευμὰ τε συνέλεξε καὶ τοῦτ' ἔχων ἀνέβη
ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ὥς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὥς ἀπέθανε,
καὶ ὥς ἐκ τούτου ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ θάλατταν,
Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται.

Ἐπεὶ μέντοι Τιτσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεὶ δόξας § 3
γεγενῆσθαι ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ, σατράπης κατε-
πέμφθη, ὣν τε αὐτὸς πρόσθεν ἦρχε καὶ ὣν Κύρος, εὐθὺς
ἡξίου τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι. αἱ
δὲ ἅμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβοῦμεναι

τὸν Τισσαφέρην, ὅτι Κύρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἡρημέναι ἦσαν, εἰς μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, εἰς Λακεδαιμόνα δὲ ἔπεμπον πρέσβεις, καὶ ἤξιον, ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσὶν, ἐπιμεληθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε χώρα μὴ δηοίτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν.

§ 4 Οἱ οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἄρμοστήν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν νεοδαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους. ἡτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἱππέας εἰπών, ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. οἱ δ' ἔπεμψαν τῶν ἐπὶ τῶν τριακοντα ἱππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλουντο.

§ 5 - 6 Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ Ἑλληνίδων πόλεων· πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπέθοντο, ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττει. καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων πρὸς τὸ ἱππικὸν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαιναν, ἡγάπα δέ, εἰ, ὅπου τυγχάνοι ὦν, δύναιτο ταύτην τὴν χώραν ἀδήλωτον διαφυλάττειν. ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττετο τῷ Τισσαφέρει, καὶ πόλεις Πέργαμον μὲν ἐκοῦσαν προσέλαβε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλίσαρναν, ὧν Εὐρυσθένης τε καὶ Προκλῆς ἦρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίου· ἐκείνῳ δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλείως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατείας· προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες δὲ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριναν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλῳ, ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν.

§ 7 Ἦν δ' ἄς ἀσθενεῖς οὐσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων

ἐλάμβανε. Δάρισάν γε μὴν τὴν Αἰγυπτίαν καλουμένην, ἐπεὶ οὐκ ἐπείθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει. ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο ἐλεῖν, φρεατίαν τειρόμενος ὑπόνομον ὥρυττεν, ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν. ὡς δ' ἐκ τοῦ τείχους ἐκθέοντες πολλάκις ἐνέβαλλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος αὖ χελώνην ξυλίνην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ. καὶ ταύτην μέντοι ἐκδραμόντες οἱ Λαρισαῖοι νύκτωρ κατέκαυσαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Δάρισαν στρατεῦσθαι ἐπὶ Καρίαν.

Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντος αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ Καρίαν πορευσο- § 8
μένου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. ὁ μὲν οὖν Θίβρων ἀπῆλθεν οἴκαδε καὶ ζημιωθείς ἔφυγε· κατηγόρου γὰρ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἐφείη ἀρπάζειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στράτευμα, γνοὺς § 9
ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρνη καὶ τὸν Φαρνα-
βάζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσαφέρνει ἀπήγγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στράτευμα, ἐλόμενος θατέρῳ μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῷ Φαρναβάζῳ· ἄριστός τις γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου, ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων· ἀταξίας γὰρ ζημίων ἐστι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἥδιον ἐπὶ τὸν Φαρναβάζον ἦει. καὶ εὐθὺς μὲν τοσοῦτῳ διέφερον εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρή-
γαγε τὸ στράτευμα διὰ τῆς φιλίας χώρας μέχρι τῆς Φαρνα-
βάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάβας τοὺς συμμάχους.

Ἡ δὲ Αἰολὶς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατράπευε δ' αὐτῷ § 10 - 11
ταύτης τῆς χώρας, ἕως μὲν ἔζη, Ζήνις Δαρδανεύς· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνος νόσῳ ἀπέθανε, παρασκευαζομένου τοῦ Φαρναβάζου

ἄλλῃ δοῦναι τὴν σατραπειάν, Μανίαν ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανίς καὶ αὐτὴ, ἀναξεύξασα στόλον καὶ δῶρα λαβοῦσα, ὥστε καὶ αὐτῇ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρ' αὐτῇ, ἐπορεύετο. ἐλθοῦσα δ' εἰς λόγους εἶπεν· «ὦ Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ σοι ὁ ἐμὸς καὶ τᾶλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου, ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. ἂν οὖν ἐγὼ σοι μὴδὲν χεῖρον ἐκείνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἂν δὲ τί σοι μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοι δήπου ἔσται ἀφελομένη ἐμὲ ἄλλῃ δοῦναι τὴν ἀρχήν».

§ 12-13 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. ἢ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἥττον τάνδρῳ ἀπεδίδου, καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρνάβαζον, αἰεὶ ἦγε δῶρα αὐτῇ καί, ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν καταβαίνοι, πολὺ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἥδιστα ἐδέχετο αὐτὸν καί, ὅς τε παρέλαθε πόλεις, διεφύλαττεν αὐτῇ καὶ τῶν οὐχ ὑπηκόων προσέλαβεν ἐπιθαλαττιδίας Λάρισάν τε καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, ξενικῇ μὲν Ἑλληνικῇ προσθαλοῦσα τοῖς τέχεσιν, αὐτὴ δὲ ἐφ' ἄρμαμάξης θεωμένη· ὃν δ' ἐπαινέσεις, τούτῃ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου, ὥστε λαμπρότατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο. συνεστρατεύετο δὲ τῇ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσοὺς ἢ Πισιδας ἐμβάλοι, ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουργοῦσιν. ὥστε καὶ ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρνάβαζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.

§ 14-15 Ἦδη δ' οὐσης αὐτῆς ἐτῶν πλέον ἢ τετταράκοντα, Μειδίας θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτρωθεὶς ὑπὸ τινων, ὡς αἰσχρὸν εἶη γυναῖκα μὲν ἄρχειν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, ἐκείνῃ δὲ πιστευούσης καὶ ἀσπαζομένης, ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, τό τε εἶδος ὄντα πάγκαλον

καὶ ἐτῶν ὄντα ὡς ἑπτακαίδεκα. ταῦτα δὲ ποιήσας Σιγήφιν καὶ Γέργιθα ἐχυρὰς πόλεις κατέσχευεν, ἔνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανίᾳ. αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, ἀλλὰ Φαρναβάζω ἔσφζον αὐτὰς οἱ ἐνόντες φρουροί. ἐκ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμψας δῶρα τῷ Φαρναβάζω ἡξίου ἔχειν τὴν χώραν ὥσπερ ἡ Μανία. ὁ δ' ἀπεκρίνατο φυλάπτειν αὐτά, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἂν ἔφη ζῆν βούλεσθαι μὴ τιμωρήσας Μανίαν.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται καὶ εὐθὺς § 16 - 17
μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνὰς τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις ἡξίου ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τεῖχη δέχεσθαι καὶ συμμάχους γίγνεσθαι. οἱ μὲν οὖν Νεανδρεῖς καὶ Ἰλγεῖς καὶ Κοκυλίται ἐπέθοντο· καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες Ἕλληνες ἐν αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐ πάνυ τι καλῶς περιείποντο· ὁ δ' ἐν Κεβρῆνι, μάλα ἰσχυρῷ χωρίῳ, τὴν φυλακὴν ἔχων, νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, παρσκευάζετο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυσμένῳ αὐτῷ οὐκ ἐγένετο τὰ ἱερὰ τῇ πρώτῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο. ὥς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ καὶ μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος, μάλα χαλεπῶς φέρων· ἔσπευδε γάρ, πρὶν Φαρναβάζον βοηθῆσαι, ἐγκρατὴς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος.

Ἀθηνάδας δὲ τις Σικυώνιος λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν § 18 - 19
Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα, αὐτὸς δ' ἱκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς Κεβρηνίους, προσδραμὼν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει ἐπειράτο τὴν κρήνην συγχοῦν. οἱ δὲ ἐνδοθεν ἐπεξελθόντες αὐτόν τε συνέτρωσαν καὶ δύο ἀπέκτειναν, καὶ τοὺς ἄλλους παίοντες καὶ βάλλοντες ἀπήλασαν. ἀχθομένου δὲ τοῦ Δερκυλίδου καὶ νομίζοντος ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσβολὴν

ἔσσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες, καὶ εἶπον, ὅτι, ἃ μὲν ὁ ἄρχων ποιίῃ, οὐκ ἀρέσκοι σφίσιν, αὐτοὶ δὲ βούλονται σὺν τοῖς Ἑλλήσι μᾶλλον ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶναι. ἔτι δὲ διαλεγομένων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν ἦκε λέγων, ὅτι, ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν, καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν. ὁ οὖν Δερκυλίδας εὐθύς, ὥσπερ ἔτυχε κεκαλιερηκώς ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα ἤγειτο πρὸς τὰς πύλας· οἱ δ' ἀναπετάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς ἦει ἐπὶ τὴν Σκηψίν καὶ τὴν Γέργιθα.

§ 20-21 Ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρνάβαζον, ὁκνῶν δ' ἤδη τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους, εἰ ὁμήρους λάβοι. ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων εἷα ἐκέλευσε λαβεῖν τούτων, ὁπόσους τε καὶ ὁποίους βούλοιτο. ὁ δὲ λαβὼν δέκα ἐξῆλθε, καὶ συμμέλξας τῷ Δερκυλίδᾳ ἡρώτα, ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ἐφ' ᾧ τε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔαν. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὴν Σκηψίν. γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας, ὅτι οὐκ ἂν δύναίτο κωλύειν βία τῶν πολιτῶν, εἶασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ τῶν Σκηψίων ἀκροπόλει τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν καὶ παρακελευσάμενος, ὥσπερ Ἑλληνας καὶ ἐλευθέρους χρή, οὕτω πολιτεύειν, ἐξελθὼν ἤγειτο ἐπὶ τὴν Γέργιθα. συμπροῦπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκηψίων, τιμῶντές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.

§ 22 Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἤλθου τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν, ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχέσοι· ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ, καὶ τὸ στράτευμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηνικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων ὀρῶντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ

τοῦ Δερκυλίδου «Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοίξαι τὰς πύλας, ἵνα ἡγήῃ μὲν σύ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾷ», ὁ Μειδίας ὥκνει μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας, φοβούμενος δέ, μὴ παραχρήμα συλληφθῇ, ἐκέλευσε ἀνοίξαι.

Ὁ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, ἔχων αὖ τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς § 23 - 24 τὴν ἀκρόπολιν· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευε θέσθαι περὶ τὰ τεῖχη τὰ ὅπλα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυε τῇ Ἀθηνᾷ. ἐπεὶ δ' ἐτέθυτο, ἀνείπε καὶ τοὺς Μειδίῳ δορυφόρους θέσθαι τὰ ὅπλα ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος, ὡς μισθοφορήσοντας· Μειδία γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι. ὁ μὲντοι Μειδίας ἀπορῶν, ὅ τι ποιούη, εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοῖνυν ἄπαιμι», ἔφη, «ξενία σοὶ παρασκευάσω». ὁ δὲ «Οὐ, μὰ Δί'», ἔφη, «ἐπεὶ αἰσχροὺς ἐμὲ τεθυκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ. μένε οὖν παρ' ἡμῖν· ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δεῖπνον παρασκευάζεταιται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκεφόμεθα καὶ ποιήσομεν».

Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, ἡρώτα ὁ Δερκυλίδας· «Εἰπέ μοι, ὦ § 25 - 26 Μειδία, ὁ πατήρ σε ἄρχοντα τοῦ οἴκου κατέλιπε;». «Μάλιστα», ἔφη. «Καὶ πόσαι σοὶ οἰκίαι ἦσαν; πόσοι δὲ χῶροι; πόσαι δὲ νομαί;». ἀπογράφοντος δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σιηφίων εἶπον· «Ψεύδεται σε οὗτος, ὦ Δερκυλίδα». «Ὑμεῖς δέ γ'», ἔφη, «μὴ λίαν μικρολογεῖσθε». ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῴα, «Εἰπέ μοι», ἔφη, «Μανία δὲ τίνος ἦν;». οἱ δὲ πάντες εἶπον, ὅτι Φαρναβάζου. «Οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης», ἔφη, «Φαρναβάζου;». «Μάλιστα», ἔφασαν. «Ἡμέτερ' ἂν εἴη», ἔφη, «ἐπεὶ κρατοῦμεν πολέμιος γὰρ ἡμῖν Φαρναβάζος. ἀλλ' ἡγείσθω τις», ἔφη, «ὅπου κεῖται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρναβάζου».

Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν Μανίας οἴκησιν, ἦν § 27 - 28 παρελήφει ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κἀκείνος. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίας, φράσας δὲ τοῖς ὑπηρέταις

λαβεῖν αὐτοὺς προσεῖπεν αὐτοῖς, ὥς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώ-
σοιντο τῶν Μανίας, παραχρήμα ἀποσφαγήσονται. οἱ δ' ἐδεί-
κνυσαν· ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα, κατέκλησεν αὐτὰ καὶ κατεση-
μήνατο καὶ φύλακας κατέστησεν. ἐξιών δέ, οὓς ἡῦρεν ἐπὶ
ταῖς θύραις τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς·
«Μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἐγγὺς
ἐνιαυτοῦ ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα,
καὶ ταῦτα προσέσται». ταῦτα δ' εἶπε γινώσκων, ὅτι ἀκού-
σαντες πολλοὶ εὐτακτότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται.
ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου «Ἐμὲ δὲ ποῦ χρή οἰκεῖν, ὦ Δερκυ-
λῖδα;», ἀπεκρίνατο· «Ἐνθαπερ καὶ δικαιοτάτον, ὦ Μειδία,
ἐν τῇ πατρίδι τῇ σουτοῦ Σικήψει καὶ ἐν τῇ πατρίδι οἰκίᾳ».

**Β'. Συνέχεια τῆς δράσεως τοῦ Δερκυλίδου
ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.**

(2, 1—20)

§ 1 Ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας ταῦτα διαπραξάμενος καὶ λαβὼν ἐν
ὀκτὼ ἡμέραις ἑννέα πόλεις, ἐβουλεύετο, ὅπως ἂν μὴ ἐν τῇ
φιλίᾳ χειμάζων βαρὺς εἴη τοῖς συμμάχοις, ὥσπερ Θίβρων,
μηδ' αὖ Φαρνάβαζος καταφρονῶν τῇ ἵππῳ κακουργῇ τὰς
Ἑλληνίδας πόλεις. πέμπει οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾷ, πότε-
ρον βρῦλεται εἰρήνην ἢ πόλεμον ἔχειν. ὁ μὲντοι Φαρνάβαζος
νομίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετελίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκίᾳ Φρυ-
γία, σπονδὰς εἴλετο.

§ 2 Ὡς δὲ ταῦτα ἐγένετο, ἐλθὼν ὁ Δερκυλίδας εἰς τὴν Βιθυ-
νίδα Θράκην ἐκεῖ διεχείμαζεν, οὐδὲ τοῦ Φαρναβάζου πᾶν-
τι ἀχθομένου· πολλάκις γὰρ οἱ Βιθυνοὶ αὐτῷ ἐπολέμουν. καὶ
τὰ μὲν ἄλλα ὁ Δερκυλίδας ἀσφαλῶς φέρων καὶ ἄγων τὴν

Βιθυνίδα καὶ ἄφθονα ἔχων τὰ ἐπιτήδεια διατέλει· ἐπειδὴ δὲ ἤλθον αὐτῷ παρὰ τοῦ Σεύθου πέραθεν σύμμαχοι τῶν Ὀδρυσῶν ἱππεῖς τε ὡς διακόσιοι καὶ πελτασταὶ ὡς τριακόσιοι, οὗτοι στρατοπεδευσάμενοι καὶ περισταυρωσάμενοι ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὡς εἴκοσι στάδια, αἰτοῦντες φύλακας τοῦ στρατοπέδου τὸν Δερκυλίδαν τῶν ὀπλιτῶν, ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν καὶ πολλὰ ἐλάμβανον ἀνδράποδά τε καὶ χρήματα.

Ἦδη δ' ὄντος μεστοῦ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς πολλῶν § 3-4 αἰχμαλώτων, καταμαθόντες οἱ Βιθυνοί, ὅσοι τ' ἐξῆσαν καὶ ὅσους κατέλιπον Ἑλλήνας φύλακας, συλλεγόντες παμπληθεῖς πελτασταὶ καὶ ἱππεῖς ἅμ' ἡμέρᾳ προσπίπτουσι τοῖς ὀπλίταις ὡς διακοσίοις οὖσιν. ἐπειδὴ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, οἱ μὲν ἔβαλλον, οἱ δ' ἠκόντιζον εἰς αὐτούς. οἱ δ' ἐπεὶ ἐτιτρώσκοντο μὲν καὶ ἀπέθνησκον, ἐποιοῦν δ' οὐδὲν καθειργμένοι ἐν τῷ σταυρώματι ὡς ἀνδρομήκει ὄντι, διασπᾶσαντες τὸ αὐτῶν ὀχύρωμα ἐφέροντο εἰς αὐτούς. οἱ δέ, ἥ μὲν ἐκθέοιεν, ὑπεχώρουν καὶ ῥαδίως ἀπέφευγον πελτάσται ὀπλίτας, ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν ἠκόντιζον, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ κατέβαλλον· τέλος δὲ ὥσπερ ἐν ἀλλήῳ σηκασθέντες κατηκοντίσθησαν. ἐσώθησαν μέντοι αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς πεντεκαίδεκα εἰς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ οὗτοι, ἐπεὶ εὐθέως ἤσθοντο τὸ πρᾶγμα, ἀπεχώρησαν ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες, ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν.

Ταχὺ δὲ ταῦτα διαπραξάμενοι οἱ Βιθυνοὶ καὶ τοὺς σκηνο- § 5 φύλακας τῶν Ὀδρυσῶν Θρακῶν ἀποκτείναντες, ἀπολαβόντες πάντα τὰ αἰχμάλωτα ἀπῆλθον· ὥστε οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ ἤσθοντο, βοηθοῦντες οὐδὲν ἄλλο ἡῦρον ἢ νεκροὺς γυμνοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπεὶ μέντοι ἐπανήλθον οἱ Ὀδρύσαι, θάψαντες τοὺς ἑαυτῶν καὶ πολὺν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἵπποδρομίαν ποιήσαντες, ὁμοῦ δὴ τὸ λοιπὸν τοῖς Ἕλλησι στρατοπεδευσάμενοι ἦγον καὶ ἔκαον τὴν Βιθυνίδα.

Ἄμα δὲ τῷ ἡρὶ ἀποπορευόμενος ὁ Δερκυλίδας ἐκ τῶν § 6-7

Βιθυνῶν ἀφικνεῖται εἰς Λάμψακον. ἐνταῦθα δ' ὄντος αὐτοῦ ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν Ἀρακός τε καὶ Ναυδάτης καὶ Ἀντισθένης. οὗτοι δ' ἦλθον ἐπισκεψόμενοι τὰ τε ἄλλα, ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Δερκυλίδᾳ ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν καὶ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτόν· καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ σφίσιν αὐτοῖς τοὺς ἐφόρους συγκαλέσαντας τοὺς στρατιώτας εἰπεῖν ὥς, ὧν μὲν πρόσθεν ἐποίουν, μέμφοιντο αὐτοῖς, ὅτι δὲ νῦν οὐδὲν ἡδέικουν, ἐπαινοῖεν· καὶ περὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου εἰπεῖν, ὅτι, ἂν μὲν ἀδικῶσιν, οὐκ ἐπιτρέφουσιν, ἂν δὲ δίκαια περὶ τοὺς συμμάχους ποιῶσιν, ἐπαινέσονται αὐτούς. ἐπεὶ μέντοι συγκαλέσαντες τοὺς στρατιώτας ταῦτ' ἔλεγον, ὁ τῶν Κυρῆων προσετηκώς ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ἡμεῖς μὲν ἐσμεν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν· ἄρχων δὲ ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρελθόν. τὸ οὖν αἴτιον τοῦ νῦν μὲν μὴ ἐξαμαρτάνειν, τότε δέ, αὐτοὶ ἤδη ἱκανοὶ ἐστε γιγνώσκειν».

§ 8 Συσκηγούντων δὲ τῶν τε οἴκοθεν πρέσβων καὶ τοῦ Δερκυλίδου, ἐπεμνήσθη τις τῶν περὶ τὸν Ἀρακόν, ὅτι καταγελοῖποιεν πρέσβεις τῶν Χερρονησιτῶν ἐν Λακεδαιμονίᾳ. τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν, ὥς νῦν μὲν οὐ δύναιντο τὴν Χερρόνησον ἐργάζεσθαι· φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θρακῶν. εἰ δ' ἀποτειχισθεῖν ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, καὶ σφίσιν ἂν γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν εἶναι ἐργάζεσθαι καὶ ἄλλοις ὁπόσοι βούλοιντο Λακεδαιμονίων. ὥστ' ἔφασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν, εἰ καὶ πεμφθεῖν τις Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς πόλεως σὺν δυνάμει ταῦτα πράξων. ὁ οὖν Δερκυλίδας, πρὸς μὲν ἐκείνους οὐκ εἶπεν, ἦν ἔχοι γνώμην, ταῦτ' ἀκούσας, ἀλλ' ἐπεμφεν αὐτοὺς ἐπ' Ἐφέσου διὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἡδόμενος, ὅτι ἔμελλον ὀφείσθαι τὰς πόλεις ἐν εἰρήνῃ εὐδαιμονικῶς διαγούσας. οἱ μὲν δὴ ἐπορεύοντο.

§ 9 Ὁ δὲ Δερκυλίδας, ἐπειδὴ ἔγνω μενετέον ὃν, πάλιν πέμψας

πρὸς τὸν Φαρνάδαζον ἐπήρετο, πότερα βούλοιο σπονδὰς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον. ἐλομένου δὲ τοῦ Φαρναδάζου καὶ τότε σπονδὰς, οὕτω καταλείπων καὶ τὰς περὶ ἐκείνον πόλεις φιλίας ἐν εἰρήνῃ διαβαίνει τὸν Ἑλλήσποντον σὺν τῇ στρατεύματι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ φιλίας τῆς Θράκης πορευθεὶς καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ Σεύθου ἀφικνεῖται εἰς Χερρόνησον.

Ἦν καταμαθὼν πόλεις μὲν ἑνδεκα ἔχουσιν, χώραν δὲ § 10
παμφορωτάτην καὶ ἀρίστην οὖσαν, κεκακωμένην δέ, ὥσπερ ἔλεγετο, ὑπὸ τῶν Θρακῶν, ἐπεὶ μέτρον ἦρε τοῦ ἰσθμοῦ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα στάδια, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ θυσάμενος ἐτείχιζε, κατὰ μέρη διελὼν τοῖς στρατιώταις τὸ χωρίον· καὶ ἄθλα αὐτοῖς ὑποσχόμενος δώσειν τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασιν καὶ τοῖς ἄλλοις, ὥς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν, ἀπατέλεσε τὸ τεῖχος ἀρξάμενος ἀπὸ ἡρινοῦ χρόνου πρὸ ὀπώρας, καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τοῦ τεύχους ἑνδεκα μὲν πόλεις, πολλοὺς δὲ λιμένας, πολλὴν δὲ ἀγαθὴν σπόριμον, πολλὴν δὲ πεφυτευμένην, παμπληθεὶς δὲ καὶ παγκύβας νομας παντοδαποῖς κτήνεσι. ταῦτα δὲ πράξας διέβαινε πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐπισκοπῶν δὲ τὰς πόλεις ἑώρα τὰ μὲν ἄλλα καλῶς ἐχού- § 11
σας, Χίων δὲ φυγάδας εὗρεν Ἀταρνέα ἔχοντας χωρίον ἰσχυρόν, καὶ ἐκ τούτου ὀρμωμένους φέροντας καὶ ἄγοντας τὴν Ἰωνίαν, καὶ ζῶντας ἐκ τούτου. πυθόμενος δέ, ὅτι πολὺς σῖτος ἐνῆν αὐτοῖς, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει· καὶ ἐν ὀκτῶ μηνσὶ παραστησάμενος αὐτούς, καταστήσας ἐν αὐτῷ Δράκοντα Πελληνέα ἐπιμελητὴν, καὶ κατασκευάσας ἐν τῇ χωρίῳ ἔκπλεω πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ἵνα εἴη αὐτῷ καταγωγὴ, ὁπότε ἀφικνοῖτο, ἀπῆλθεν εἰς Ἐφεσον, ἣ ἀπέχει ἀπὸ Σάρδεων τριῶν ἡμερῶν ὁδόν.

Καὶ μέχρι τούτου τοῦ χρόνου ἐν εἰρήνῃ διήγον Τιτσα- § 12
φέρνης τε καὶ Δερκυλίδας καὶ οἱ ταύτῃ Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι. ἐπεὶ δὲ ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα ἀπὸ

τῶν Ἰωνίδων πόλειον ἐδίδασκον, ὅτι εἴη ἐπὶ Τισσαφέρνει, εἰ βούλοιτο, ἀφιέναι αὐτονόμους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις· εἰ σὺν κακῶς πάσχοι Καρία, ἔνθα περ ὁ Τισσαφέρνους οἶκος, οὕτως ἂν ἔφασαν τάχιστα νομίζειν αὐτὸν αὐτονόμους σφᾶς ἀφεῖναι· ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔφοροι ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν διαβαίνειν σὺν τῷ στρατεύματι ἐπὶ Καρίαν καὶ Φάρακα τὸν ναύαρχον σὺν ταῖς ναυσὶ παραπλεῖν. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποιοῦν.

§ 13-14 Ἐτύγχανε δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάβαζος πρὸς Τισσαφέρνην ἀφιγμένος, ἅμα μὲν ὅτι στρατηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισσαφέρνης, ἅμα δὲ διαμαρτυρούμενος, ὅτι ἔτοιμος εἴη κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμάχεσθαι καὶ συνεβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείας, ὃ δ' ἀκούων «Πρῶτον μὲν τοῖνον», ἔφη, «διάβηθι σὺν ἡμοῖ ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τούτων βουλευσόμεθα». ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ἔδοξεν αὐτοῖς ἱκανὰς φυλακὰς εἰς τὰ ἐρύματα καταστήσαντας διαβαίνειν πάλιν ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν. ὥς δ' ἤκουσεν ὁ Δερκυλίδας, ὅτι πάλιν πεπερακότες εἰσὶ τὸν Μαίανδρον, εἰπὼν τῷ Φάρακι, ὥς ὀκνοίη, μὴ ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Φαρνάβαζος ἐρήμην οὖσαν καταθέοντες φέρωσι καὶ ἄγωσι τὴν χώραν, διέβαινε καὶ αὐτός.

§ 15 Πορευόμενοι δὲ οὗτοι οὐδέν τι συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι, ὥς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς τὴν Ἐφεσίαν, ἐξαίφνης ὁρῶσιν ἐκ τοῦ ἀντιπέρας σκοποὺς ἐπὶ τῶν μνημάτων· καὶ ἀνταναβιβάσαντες εἰς τὰ παρ' ἐκυτοῖς μνημεῖα καὶ τύρσεις τινάς, καθορῶσι παρατεταγμένους, ἧ αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδός, Κάρας τε λευκάσπιδας καὶ τὸ Περσικόν, ὅσον ἐτύγχανε παρόν, στράτευμα καὶ τὸ Ἑλληνικόν, ὅσον εἶχεν ἐκότερος αὐτῶν, καὶ τὸ ἵππικόν μάλα πολύ, τὸ μὲν Τισσαφέρνους ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι, τὸ δὲ Φαρναβάζου ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ.

§ 16-17 Ὡς δὲ ταῦτα ᾗσθητο ὁ Δερκυλίδας, τοῖς μὲν ταξιάρχοις καὶ

τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην εἰς ὀκτώ, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἐκατέρωθεν καθίστασθαι καὶ τοὺς ἱππέας, ὅσους γε δὴ καὶ ὄρους ἐπύγχανεν ἔχων· αὐτὸς δὲ ἐθύετο. ὅσον μὲν δὴ ἦν ἐκ Πελοποννήσου στράτευμα, ἥσυχίαν εἶχε καὶ παρσκευάζετο ὡς μαχοῦμενον· ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ Πριήνης τε καὶ Ἀχιλλεῖου καὶ ἀπὸ νήσων καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, οἱ μὲν τινες καταλιπόντες ἐν τῷ σίτῳ τὰ ὄπλα ἀπεδίδρασκον· καὶ γὰρ ἦν βαθὺς ὁ σίτος ἐν τῷ Μαιάνδρου πεδίῳ· ὅσοι δὲ καὶ ἔμενον, δῆλοι ἦσαν οὐ μενούντες.

Τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἐξηγγέλλετο μάχεσθαι κελεύειν. § 18
ὁ μέντοι Τισσαφέρνης τό τε Κύρειον στράτευμα καταλογιζόμενος, ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς, καὶ τούτῳ πάντας νομίζων ὁμοίους εἶναι τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἐβόυλετο μάχεσθαι, ἀλλὰ πέμψας πρὸς Δερκυλίδαν εἶπε, ὅτι εἰς λόγους βούλοιτο αὐτῷ ἀφικέσθαι. καὶ ὁ Δερκυλίδας λαθὼν τοὺς κρατίστους τὰ εἶδη τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἱππέων καὶ πεζῶν προήλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ εἶπεν· «Ἀλλὰ παρσκευασάμην μὲν ἔγωγε μάχεσθαι, ὡς ὁρᾶτε· ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνος βούλεται εἰς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδ' ἐγὼ ἀντιλέγω. ἂν μέντοι ταῦτα δέη ποιεῖν, πιστὰ καὶ ὁμήρου δοτέον καὶ ληπτέον».

Δόξαντα δὲ ταῦτα καὶ περανθέντα, τὰ μὲν στρατεύματα § 19-20
ἀπῆλθε, τὸ μὲν βαρβαρικὸν εἰς Τράλλεις τῆς Καρίας, τὸ δ' Ἑλληνικὸν εἰς Λεύκοφρυν. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἐπράχθη· τῇ δ' ὕστεραίᾳ εἰς τὸ συγκείμενον χωρίον ἦλθον, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων, ἐπὶ τίσιν ἂν τὴν εἰρήνην ποιήσαιντο. ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας εἶπεν, εἰ αὐτονόμους ἐφῆ βασιλεὺς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὁ δὲ Τισσαφέρνης καὶ Φαρνάβαζος εἶπαν, ὅτι, εἰ ἐξέλθοι τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐκ τῆς χώρας καὶ οἱ Λακεδαιμονίων ἄρμοσται ἐκ τῶν πόλεων. ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀλλήλοις σπονδὰς ἐποιήσαντο, ἕως ἀπαγγελθεῖν τὰ λεχθέντα Δερκυλίδᾳ μὲν εἰς Λακεδαίμονα, Τισσαφέρνει δὲ ἐπὶ βασιλείᾳ.

Γ'. Ἐκστρατεία τοῦ Ἀγησιλάου εἰς Ἀσίαν.— Ἡ παρὰ τὸν Πακτωλὸν νίκη αὐτοῦ. — Ἀντικατάστασις τοῦ Τισσαφέρνηους διὰ τοῦ Τιθραύστου.

(4, 1—29)

§ 1 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκῃ ὢν μετὰ ναυκλήρου τινός, καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσσας τὰς μὲν καταπλεούσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς θέοι γενέσθαι, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνηους τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων· ὅποι δέ, οὐδὲν ἔφη εἰδέναι.

§ 2 Ἀνεπτρωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων, τί χρὴ ποιεῖν; Λύσανδρος νομίζων καὶ τῇ ναυτικῇ πολὺ περιέσεσθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμῶδων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεῦσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῇ λογισμῷ καὶ αὐτὸς συνεξελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπτωκυίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἳ τὰς πατέρας πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καταστήσειε μετ' Ἀγησιλάου.

§ 3-4 Ἐπαγγεिलाμένου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδόασί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅσαπερ ἤτησε, καὶ ἐξαμήνου σίτον. ἐπεὶ δὲ θυσάμενος, ὅσα ἔδει, καὶ τάλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἐξήλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους προεῖπεν, ὅσους τε θέοι

ἐκασταχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅποι παρεῖναι, αὐτὸς δ' ἐδου-
λήθη ἐλθὼν θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἐνθαπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτ' εἰς
Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο. ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυθόμενοι οἱ βοιω-
ταρχοί, ὅτι θύοι, πέμψαντες ἱππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ
θύειν καί, οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις, διέρριψαν ἀπὸ τοῦ
βωμοῦ. ὁ δ' ἐπιμαρτυράμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος,
ἀναβὰς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστὸν
καὶ συλλέξας ἐκεῖ, ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλεί-
στον, εἰς Ἑφεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο.

Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρνης πέμ- § 5
φας ἤρετο αὐτόν, τίνος δεόμενος ἦκοι. ὁ δ' εἶπεν αὐτονό-
μους καὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ
παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρνης· «Εἰ
τοῖνυν θέλεις σπεύσασθαι, ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω,
οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο».
«Ἄλλὰ βουλοίμην ἂν», ἔφη, «εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ
ἔξαπατᾶσθαι». «Ἄλλ' ἔξεστιν», ἔφη, «σοὶ τούτων πίστιν
λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μὴδὲν
τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσιν ἐν ταῖς σπονδαῖς».

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι Τισσαφέρνης μὲν ὥμοσε τοῖς πεμ- § 6
φθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριππίδᾳ καὶ Δερκυλίδᾳ καὶ Μεγίλλῳ ἢ
μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκεῖνοι δὲ ἀντάμωσαν ὑπὲρ
Ἀγησιλάου Τισσαφέρνει ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπε-
δώσειν τὰς σπονδὰς. ὁ μὲν δὴ Τισσαφέρνης, ὃ ὥμοσεν, εὐθὺς
ἐφεύσατο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στράτευμα πολὺ παρά
βασιλέως, πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν, μετεπέμπετο. Ἀγησίλαος δέ,
καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὅμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

Ὡς δὲ ἡσυχία τε καὶ σχολὴν ἔχων ὁ Ἀγησίλαος διέτρι- § 7
βεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ἅτε συντεταραγμένων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν
πολιτειῶν καὶ οὔτε δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὥσπερ ἐπ' Ἀθη-
ναίων, οὔτε δεκαρχίας, ὥσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου, ἅτε γινών-

σκοντες πάντες τὸν Λύσανδρον προσέκειντο αὐτῷ ἀξιοῦντες διαπράττεσθαι αὐτὸν παρ' Ἀγησιλάου, ὃν ἐδέοντο· καὶ διὰ ταῦτα αἰεὶ παμπληθῆς ὄχλος θεραπεύων αὐτὸν ἠκολούθει, ὥστε ὁ μὲν Ἀγησίλαος ἰδιώτης ἐφαίνετο, ὁ δὲ Λύσανδρος βασιλεὺς.

§ 8 "Οτι μὲν οὖν ἔμηνε καὶ τὸν Ἀγησίλαον ταῦτα, ἐδήλωσεν ὕστερον· οἱ γὰρ μὴν ἄλλοι τριάκοντα ὑπὸ τοῦ φθόνου οὐκ ἐσίγων, ἀλλ' ἔλεγον πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὥς παράνομα ποιοίη Λύσανδρος τῆς βασιλείας ὀγκηρότερον διάγων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ Ἀγησιλάῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας, οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττοντά τι, ἡττωμένους ἀπέπεμπεν. ὥς δ' αἰεὶ τὰ ἐναντία, ὃν ἐβούλετο, ἀπέβαινε τῷ Λυσάνδρῳ, ἔγνω δὴ τὸ γινόμενον· καὶ οὔτε ἐπεσθαι ἑαυτῷ ἔτι εἶα ὄχλον, τοῖς τε συμπράξαι τι δεομένοις σαφῶς ἔλεγεν, ὅτι ἔλαττον ἔξοιεν, εἰ αὐτὸς παρείη.

§ 9-10 Βαρέως δὲ φέρων τῇ ἀτιμίᾳ προσελθὼν εἶπεν· «ὦ Ἀγησίλαε, μειοῦν μὲν ἄρα σύ γε τοὺς φίλους ἡπίστω». «Ναὶ μὰ Δί'», ἔφη, «τούς γε βουλομένους ἐμοῦ μείζους φαίνεσθαι· τοὺς δέ γε αὔξοντας εἰ μὴ ἐπισταίμην ἀντιτιμᾶν, αἰσχυνοίμην ἄν». καὶ ὁ Λύσανδρος εἶπεν· «Ἄλλ' ἴσως καὶ μᾶλλον εἰκότα σὺ ποιεῖς, ἢ ἐγὼ ἔπραττον. τάδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι· ὅπως ἂν μήτ' αἰσχύνομαι ἀδυνατῶν παρὰ σοὶ μήτ' ἐμποδῶν σοὶ ὦ, ἀπόπεμψόν ποί με. ὅπου γὰρ ἂν ὦ, πειράσσομαι ἐν καιρῷ σοὶ εἶναι». εἰπόντος δὲ ταῦτα, ἔδοξε καὶ τῷ Ἀγησιλάῳ οὕτω ποιῆσαι, καὶ πέμπει αὐτὸν ἐφ' Ἑλλησπόντου. ἐκεῖ δὲ ὁ Λύσανδρος αἰσθόμενος Σπιθριδάτην τὸν Πέρσην ἐλαττούμενόν τι ὑπὸ Φαρναβάζου διαλέγεται αὐτῷ καὶ πείθει ἀποστῆναι ἔχοντα τοὺς τε παῖδας καὶ τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα καὶ ἱππέας ὡς διακοσίους. καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατέλιπεν ἐν Κυζίκῳ, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἀναβιθασάμενος ἦκεν ἄγων πρὸς Ἀγησίλαον. ἰδὼν δὲ ὁ Ἀγησίλαος ἦσθη τε

τῇ πράξει καὶ εὐθὺς ἀνεπυνθάνετο περὶ τῆς Φαρναβάζου χώρας τε καὶ ἀρχῆς.

Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ καταβάντι § 11
στρατεύματι παρὰ βασιλέως προεῖπεν Ἀγησιλάῳ πόλεμον,
εἰ μὴ ἅπιοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακε-
δαιμονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο
νομίζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἀγησιλάῳ
τῆς βασιλέως παρασκευῆς· Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῷ τῷ
προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν,
ὥς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ἐπιорκήσας αὐτὸς μὲν πολε-
μίους τοὺς θεοὺς ἐκτήσατο, τοῖς δ' Ἑλλησι συμμάχους
ἐποίησεν. ἐκ δὲ τούτου εὐθὺς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγ-
γειλε συσκευάζεσθαι ὥς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς
ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προ-
εῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ Αἰο-
λεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφεσον
τοὺς συστρατευομένους.

Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἀγησί- § 12
λαος, ἥ δὲ Καρία ἀφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἡγεῖτο αὐτὸν ὀργί-
ζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ
οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβί-
βασεν ἐκείσε, τὸ δ' ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον περιῆγε
νομίζων ἱκανὸς εἶναι καταπατήσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἑλλήνας,
πρὶν εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ
ἐπὶ Καρίαν ἵεναι εὐθὺς τάναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας
ἐπορεύετο, καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ πόλεις κατεστρέφετο καὶ
ἐμβαλὼν ἀπροσδοκήτοις παμπληθῇ χρήματα ἐλάμβανε.

Καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο· οὐ πόρρω § 13 - 14
δ' ὄντος Δασκυλείου προΐοντες αὐτοῦ οἱ ἵππεῖς ἤλαυνον ἐπὶ
λόφον τινά, ὥς προΐδοιεν, τί τὰμπροσθεν εἴη. κατὰ τύχην δὲ
τινα καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἵππεῖς, ὄντες παρόμοιοι τοῖς

Ἑλλησι τὸν ἀριθμόν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἡλαυνον καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόφον. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέροι οἱ μὲν Ἑλληνες ἱππεῖς ὥσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρῶτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. ἔπειτα μέντοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι. ὥς δ' εἰς χεῖρας ἦλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινας, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανείνα παλτὰ ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἱππέας, δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἑλληνες ἱππεῖς. βοηθήσαντος δὲ Ἀγησιλάου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι καὶ εἰς αὐτῶν ἀπόθνησκεῖ.

§ 15 Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἱππομαχίας, θυομένῳ τῷ Ἀγησιλάῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ προσδῶ ἄλλοθα γίγνεται τὰ ἱερά. τοῦτου μέντοι φανέντος στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. γινώσκων δέ, ὅτι, εἰ μὴ ἱππικὸν ἱκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι, ὥς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι. καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἱπποτροφεῖν κατέλαξε· προειπὼν δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δοκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη.

§ 16-17 Ἐκ δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προύθηκε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἣτις ἄριστα σωματῶν ἔχοι, καὶ ταῖς ἱππικαῖς, ἣτις κράτιστα ἱππεύοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήμοντα ἔργα φανεῖν. ἐκ τούτου δὲ παρ' ἡν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν

δ' ἰππόδρομον τῶν ἱππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. ἀξίαν δὲ καὶ ὅλην τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἦν, θέας ἐποίησεν· ἥ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὅπλων ὠνίων, οἳ τε χαλκοτύποι καὶ οἱ τέκτονες καὶ οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὅπλα κατεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἂν οἶσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.

Ἐπερρώσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκείνο ἰδὼν, Ἀγησίλαον μὲν § 18-19
πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοντο, τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπιδῶν ἀγαθῶν εἶναι; ἡγούμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβάλλειν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλίσκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. ὁρῶντες οὖν οἱ στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλακοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ ἀεὶ ἐπ' ὀχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον, ἢ εἰ γυναίξι δέοι μάχεσθαι.

Ἐν δὲ τούτῳ τῇ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἦδη, ἅφ' οὗ ἐξέ- § 20-21
πλευσεν ὁ Ἀγησίλαος, διεληλύθει, ὥστε οἱ μὲν περὶ Λύσανδρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἱ περὶ Ἡριππίδαν παρήσαν. τούτων Ξενοκλέα μὲν καὶ ἄλλον ἑταῖρον ἐπὶ τοὺς ἱππέας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας, Ἡριππίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρεῖους, Μύγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας, καὶ προεῖπεν αὐτοῖς, ὡς εὐθὺς ἡγήσοιτο τὴν συντομωτάτην ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν οὕτω τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιντο ὡς ἀγωνιούμενοι. ὁ μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξαπατήσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τό τε πεζὸν καθάπερ τὸ πρόσθεν

εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον κατέστησεν. ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ', ὥσπερ προεῖπεν, εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε.

§ 22-23 Καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἦκον οἱ τῶν πολεμίων ἵππεις. καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπεν ὁ ἡγεμὼν διαβάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθούς ἐσπαρμένους εἰς ἄρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ Ἀγησίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἱππέας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἡθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθεῖσι τῶν ἱππέων τάξεσιν. ἐνθα δὴ ὁ Ἀγησίλαος γινώσκων, ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐπω παρείη τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπείη τῶν παρεσκευασμένων, καιρὸν ἡγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ δύναίτο. σφαγιασάμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ τοὺς παρατεταγμένους ἱππέας, ἐκ δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἅφ' ἥβης θεῖν ὁμίσεα αὐτοῖς, τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑψηγεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένου.

§ 24 Τοὺς μὲν δὴ ἱππέας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δ' ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. οἱ δ' Ἑλληνες ἐπακολουθοῦντες αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὥσπερ εἰκός, εἰς ἄρπαγὴν ἐτράποντο· ὁ δ' Ἀγησίλαος κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρατοπεδεύσατο. καὶ ἄλλα τε πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ ἡῦρε πλεόν ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἃς Ἀγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

§ 25-26 Ὅτε δ' αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὧν ὥστε ἡτιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδόσθαι ὑπ' αὐτοῦ.

γνοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν βασιλεὺς Τισσαφέρνην αἴτιον εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθράυστην καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. ταῦτα δὲ ποιήσας ὁ Τιθράυστης πέμπει πρὸς τὸν Ἀγησίλαον πρέσβεις λέγοντας· «ὦ Ἀγησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν ἔχει τὴν δίκην· βασιλεὺς δὲ ἀξιοὶ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτονομίους οὖσας τὸν ἄρχαιον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν». ἀποκρινάμενου δὲ τοῦ Ἀγησίλαου, ὅτι οὐκ ἂν ποιήσεις ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν, «Σὺ δ' ἀλλά, ἕως ἂν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον», ἔφη, «εἰς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρὸν τετιμώρημαι». «Ἔως ἂν τοίνυν», ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, «ἐκεῖσε πορεύωμαι, δίδου δὴ τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια». ἐκεῖνῳ μὲν δὴ ὁ Τιθράυστης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα· ὁ δὲ λαδὼν ἤει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν.

Ὅντι δ' αὐτῷ ἐν τῇ πεδίῳ τῇ ὑπὲρ Κύμης ἔρχεται ἀπὸ § 27-29 τῶν οἴκοι τελῶν ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ, ὅπως γινώσκουσι, καὶ καταστήσασθαι ναύαρχον, ὅντινα αὐτὸς βούλοιο. τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοιῷδε λογισμῷ, ὥς, εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων ἄρχοι, τό τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότερον εἶναι, καθ' ἓν οὔσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις, τό τε ναυτικόν, ἐπιφανομένου τοῦ πεζοῦ, ἔνθα δέοι. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι πηρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίαις τριήρεις ποιεῖσθαι, ὅπως ἐκάστη βούλοιο τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο καιναί, ἐξ ὧν αἱ τε πόλεις ἐπηγγέλαντο καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιεῦντο χαρίζεσθαι βουλόμενοι, εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Πείσανδρον δὲ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστησε, φιλότιμον μὲν καὶ ἔρρωμένον τὴν ψυχὴν, ἀπειρότερον δὲ τοῦ παρασκευάζεσθαι ὥς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν τὰ ναυτικὰ ἔπραττεν· ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὥσπερ ὥρμησεν, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐπορεύετο.

**Δ'. Ἐνέργειαι τοῦ Τιθραύστου ἐν τῇ κυρίως
Ἑλλάδι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.**

(5, 1—2)

§ 1-2 Ὁ μέντοι Τιθραύστης, καταμαθεὶν δοκῶν τὸν Ἀγχισίλαον καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῇ διανοούμενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν, τί χρῆτο τοῖς πράγμασι, πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα, δοὺς χρυσίον εἰς πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ κελεύει πειράσθαι πιστὰ τὰ μέγιστα λαμβάνοντα διδόναι τοῖς προσετηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐφ' ᾧτε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις μὲν Ἀνδροκλείδῃ τε καὶ Ἰσμηνίᾳ καὶ Γαλαξιδώρῳ, ἐν Κορίνθῳ δὲ Τιμολᾷ τε καὶ Πολυάνθῃ, ἐν Ἀργεὶ δὲ Κύλωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οὐ μεταλαβόντες τούτου τοῦ χρυσίου ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον. οἱ μὲν δὴ δεξάμενοι τὰ χρήματα εἰς τὰς οἰκείας πόλεις διέβαλλον τοὺς Λακεδαιμονίους· ἐπεὶ δὲ ταύτας εἰς μῖσος αὐτῶν προήγαγον, συνίστασαν καὶ τὰς μεγίστας πόλεις πρὸς ἀλλήλας.

BIBΛION TETARTON

Α'. Συνέχεια τῆς δράσεως τοῦ Ἀγησιλάου
ἐν τῇ **Μ.** Ἀσία.

(1, 1 — 3, 15 — 24, 29 — 41)

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα μετοπώρῳ εἰς τὴν § 1-3
τοῦ Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκαε καὶ ἐπόρ-
θει, πόλεις δὲ τὰς μὲν βίᾳ, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε.
λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου, ὥς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλα-
γονίαν σὺν αὐτῷ, Ὅτυν, τὸν τῶν Παφλαγόνων βασιλέα, καὶ
εἰς λόγους ἄξιοι καὶ σύμμαχον ποιήσοι, προθύμως ἐπορεύετο,
πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστάναι τι ἔθνος ἀπὸ βασι-
λέως. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Παφλαγονίαν, ἦλθεν Ὅτυς
καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο· καὶ γὰρ καλούμενος ὑπὸ βασι-
λέως οὐκ ἀνεβεβήκει. πείσαντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου κατέ-
λιπε τῷ Ἀγησιλάῳ Ὅτυς χιλίους μὲν ἱππέας, δισχιλίους
δὲ πελτιαστάς.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐπὶ Δακυλίου ἀπεπορεύετο, § 15-16
ἐνθα καὶ τὰ βασίλεια ἦν Φαρναβάζῳ καὶ κῶμαι περὶ αὐτὰ
πολλαὶ καὶ μεγάλαι καὶ ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπιτήδεια. καὶ
θῆραι αἱ μὲν ἐν περιειργμένοις παραδείσοις, αἱ δὲ καὶ ἀνα-
πεπταμένοις τόποις, πάγκαλαι. παρέρρει δὲ καὶ ποταμὸς
παντοδαπῶν ἰχθύων πλήρης. ἦν δὲ καὶ τὰ πτηνὰ ἄφθονα
τοῖς ὀρνιθεῦσαι δυναμένοις. ἐνταῦθα μὲν δὴ διεχείμαζε καὶ
αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ λαμβάνων.

Καταφρονητικῶς δέ ποτε καὶ ἀφυλάκτως διὰ τὸ μηδὲν § 17-19
πρότερον ἐσφάλλθαι λαμβανόντων τῶν στρατιωτῶν τὰ ἐπιτή-
δεια, ἐπέτυχεν αὐτοῖς ὁ Φαρνάβαζος κατὰ τὸ πεδῖον ἐσπαρ-
μένοις, ἄρματα μὲν ἔχων δύο δρεπανηφόρα, ἱππέας δὲ ὥς
τετρακοσίους. διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι μή, εἴ που κατασταίῃ,

κυκλωθεῖς πολιορκοῖτο, ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας ἀπήει, ὥσπερ οἱ νομάδες, καὶ μάλα ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις. οἱ δ' Ἑλληνες, ὡς εἶδον αὐτὸν προσελαύνοντα, συνέδραμον ὡς εἰς ἑπτακοσίους· ὁ δ' οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ προστησάμενος τὰ ἄρματα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἱππεῦσιν ὀπισθεν γενόμενος, ἐλαύνειν εἰς αὐτοὺς ἐκέλευσεν. ὡς δὲ τὰ ἄρματα ἐμβαλόντα διεσκέδασε τὸ ἄθρόον, ταχὺ οἱ ἱππεῖς κατέβαλον ὡς εἰς ἑκατὸν ἀνθρώπους, οἱ δ' ἄλλοι κατέφυγον πρὸς Ἀγησίλαον· ἐγγὺς γὰρ ἔτυχε σὺν τοῖς ὀπλίταις ὢν.

§ 20-21 Ἐκ δὲ τούτου τρίτῃ ἢ τετάρτῃ ἡμέρᾳ αἰσθάνεται ὁ Σπιθριδάτης τὸν Φαρναβάζον ἐν Καυῇ κώμῃ μεγάλῃ στρατοπεδευόμενον, ἀπέχοντα στάδια ὡς ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ εὐθὺς λέγει πρὸς τὸν Ἑριπίδαν. καὶ ὁ Ἑριπίδας ἐπιθυμῶν λαμπρόν τι ἐργάσασθαι, αἰτεῖ τὸν Ἀγησίλαον ὀπλίτας τε εἰς δισχιλίους καὶ πελταστὰς ἄλλους τοσοῦτους καὶ ἱππέας τοὺς τε Σπιθριδάτου καὶ τοὺς Παφλαγόνας καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁπόσους πείσειεν.

§ 22-24 Ἐπεὶ δὲ ὑπέσχετο αὐτῷ, ἐθύετο· καὶ ἅμα δειλὴ καλλιερησάμενος κατέλυσε τὴν θυσίαν. ἐκ δὲ τούτου δειπνήσαντας παρήγγειλε παρῆναι πρὸςθεν τοῦ στρατοπέδου. σκότους δὲ γενομένου οὐδ' οἱ ἡμίσεις ἐκάστων ἐξῆλθον. ὅπως δὲ μή, εἰ ἀποτρέποιτο, καταγελῶν αὐτοῦ οἱ ἄλλοι τριάκοντα, ἐπορεύετο σὺν ἡ εἶχε δυνάμει. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπεσὼν τῇ Φαρναβάζου στρατοπεδείᾳ, τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ Μυσῶν ὄντων πολλοὶ ἔπεσον, αὐτοὶ δὲ διαφεύγουσι· τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκεται, καὶ πολλὰ μὲν ἐκπώματα καὶ ἄλλα δὴ οἷα Φαρναβάζου κτήματα, πρὸς δὲ τούτοις σκεύη πολλὰ καὶ ὑποζύγια σκευοφόρα.

§ 29-31 Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὢν καὶ Ἀγησίλαῳ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον,

ὥς οἷοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρναβάζον. ὥς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων τὸν Φαρναβάζον εἰς συγκαίμενον χωρίον, ἔνθα δὴ Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόρᾳ τινὶ κατακειμένοι ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρναβάζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ ἀξίαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπόντων ῥαπτία, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἡσχύνθη ἐντροπῆσαι, ὁρῶν τοῦ Ἀγησιλάου τὴν φανulότητα· κατεκλιθῆ οὖν καὶ αὐτός, ὥσπερ εἶχε, χαμαί. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν, ἔπειτα τὴν δεξιὰν προτείναντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπροὔτεινε καὶ ὁ Ἀγησίλαος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξε τοῦ λόγου ὁ Φαρναβάζος· καὶ γὰρ ἦν § 32-33
 πρεσβύτερος· «^τΩ Ἀγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε ταῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίουν, ἐν δὲ τῇ γῇ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους. καὶ διπλοῦν, ὥσπερ Τισσαφέρνους, οὐδὲν πώποτε μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορῆσαι. τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν, ὥς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ, εἰ μή τι, ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε, συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. ἃ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἡυφραίνομαι, ταῦτα πάντα ὁρῶ τὰ μὲν κατακεκομμένα, τὰ δὲ κατακεκαυμένα. εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε τὰ ὅσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὲ διδάξατέ με, ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι».

Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπησχύν- § 34-36
 θησαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπων· ὁ δὲ Ἀγησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἶπε· «^τἌλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρναβάζε, εἰδέναι, ὅτι καὶ ἐν

ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. οὗτοι δέ, ὅταν αἱ πόλεις πολέμῳ γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἐξενωμένοις πολεμοῦσι καί, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν βασιλεὶ τῷ ὑμετέρῳ πολεμοῦντες πάντα ἡναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμῳ νομίζειν· σοὶ γὰρ μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντὸς ἂν ποιησάμεθα. καὶ εἰ μὲν ἀλλάξασθαί σε ἔδει ἀντὶ δεσπότης βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης, οὐκ ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένῳ μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ σαυτοῦ. καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κελεύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμάχοις χρώμενον αὔξειν μὴ τὴν βασιλείω, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχήν, τοὺς νῦν ὁμοδόλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι. καίτοι, εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνας ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι ;».

§ 37-38 «Οὐκοῦν», ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, «ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνωμαι, ἅπερ ποιήσω;». «Πρέπει γοῦν σοι». «Ἐγὼ τοίνυν», ἔφη, «ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ, — τοιοῦτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν — εὖ χρὴ εἰδέναι, ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα». ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάθετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Εἴθ', ὦ λῶστε, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. ἐν δ' οὖν ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦ τε λοιποῦ, κἂν πόλεμος ᾗ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοῦ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα».

§ 39-40 Τούτων δὲ λεχθέντων διέλυσε τὴν σύνοδον. καὶ ὁ μὲν Φαρνάβαζος ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήει, ὁ δὲ ἐκ τῆς Παρα-

πίτας υἱὸς αὐτοῦ, καλὸς ὢν, ὑπολειφθεὶς καὶ προσδραμῶν «Ἐένον σε», ἔφη, «ὦ Ἀγησίλαε, ^ἐποιοῦμαι». «Ἐγὼ δέ γε δέχομαι». «Μέννησόν νυν», ἔφη. καὶ εὐθὺς τὸ παλτὸν—εἶχε δὲ καλὸν—ἔδωκε τῷ Ἀγησίλαῳ. ὁ δὲ δεξιόμενος, φάλαρα ἔχοντας περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα, περιελὼν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον μετεδίωκε τὸν πατέρα.

Καὶ τότε δὴ, ὥσπερ εἶπε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, εὐθὺς § 41 ἀπεπορεύετο ἐκ τῆς χώρας· σχεδὸν δὲ καὶ ἔαρ ἦρδη ὑπέφαιναν. ἀφικόμενος δὲ εἰς Θήβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, καὶ ἐκεῖ πρὸς ᾧ εἶχε συνέλεγε πανταχόθεν παμπληθὲς στράτευμα. παρεσκευάζετο γὰρ πορευόμενος ὡς δύναιτο ἀνωτάτω, νομίζων, ὅποσα ὅπισθεν ποιήσaiτο ἔθνη, πάντα ἀποστήσειν βασιλείῃς.

**Β'. Ἀνάκλησις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων
τοῦ Ἀγησίλαου ἐκ τῆς Ἀσίας.**

(2, 1—8)

Ἀγησίλαος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, § 1-2 ἐπεὶ σαφῶς ἦσθοντο τά τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτοὺς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν ἀναγκαῖον ἡγήσαντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευάζοντο, εὐθὺς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον πέμπουσιν Ἐπικυδίδαν. ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο, τά τε ἄλλα διηγείτο, ὡς ἔχοι, καὶ ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι.

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἤνεγκεν § 3-4 ἐνθυμούμενος, καὶ οἶων τιμῶν καὶ οἶων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο, ὅμως δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα, καὶ εἶπεν, ὅτι ἀναγκαῖον εἶη βοή-

θεῖν τῇ πατρίδι· «ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε», ἔφη, «ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράξων, ὃν ὑμεῖς δεῖσθε». ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἐψήφισαντο βοηθεῖν μετ' Ἀγησιλάου τῇ Λακεδαιμονίᾳ· εἰ δὲ καλῶς τάκει γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἦκειν εἰς τὴν Ἀσίαν. καὶ οἱ μὲν δὴ συνεσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες.

§ 5-8 Ὁ δ' Ἀγησίλαος ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν Εὐξενον ἄρμωστίην καὶ φρουροὺς παρ' αὐτῷ οὐκ ἔλαττον τετρακισχίλιον, ἵνα δύναίτο διασώζειν τὰς πόλεις· αὐτὸς δὲ ὄρων, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν μένειν ἐπεθύμουν μᾶλλον ἢ ἐφ' Ἑλλήνας στρατεῦσθαι, βουλόμενος ὡς βελτίστους καὶ πλείστους ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, ἅθλα προύθηκε ταῖς πόλεσιν, ἥτις ἄριστον στράτευμα πέμποι, καὶ τῶν μισθοφόρων τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις εὐοπλότατον λόχον ἔχων συστρατεύοιτο καὶ ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ πελταστῶν. προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις εὐιπποτάτην καὶ εὐοπλοτάτην τάξιν παρέχοιτο, ὡς καὶ τούτοις νικητήριον δώσων. τὴν δὲ κρίσιν ἔφη ποιήσιν, ἐπεὶ διαβαίησαν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν Χερρονήσῳ, ὅπως εὖ εἰδείησαν, ὅτι τοὺς στρατευομένους δεῖ εὐκρινεῖν. ἦν δὲ τὰ ἅθλα τὰ μὲν πλείστα ὅπλα ἐκπεπονημένα εἰς κόσμον καὶ ὀπλιτικὰ καὶ ἱππικὰ· ἦσαν δὲ καὶ στέφανοι χρυσοὶ· τὰ δὲ πάντα ἅθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τετάρων ταλάντων. τοσούτων μέντοι ἀναλωθέντων, παμπόλλων χρημάτων ὅπλα εἰς τὴν στρατιὰν κατεσκευάσθη. ἐπεὶ δὲ διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, κριταὶ κατέστησαν Λακεδαιμονίων μὲν Μένασκος καὶ Ἡριπίδας καὶ Ὅρσιππος, τῶν δὲ συμμάχων εἰς ἀπὸ πόλεως. καὶ Ἀγησίλαος μὲν, ἐπεὶ τὴν κρίσιν ἐποίησεν, ἔχων τὸ στράτευμα ἐπορεύετο τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἥνπερ βασιλεὺς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευεν.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΥ ΗΤΟΙ ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ἤδη τὴν 1
 ἡλικίαν πρόσηβος ὢν, ὁ δὲ πατὴρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων,
 ὅ τι καὶ διδάξαιτό με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεῖα μὲν
 καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς
 καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε εἶναι καὶ
 ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν· εἰ δέ τινα τέχνην τῶν
 βαναύσων ἐκμάθοιμι τούτων, τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἂν αὐτὸς
 ἔχειν τὰ ἀρκούντα παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκόσιτος
 εἶναι τηλικούτος ὢν, οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ τὸν πατέρα εὐ-
 φρανεῖν ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γιγνόμενον.

Δευτέρως οὖν σκέψεως ἀρχὴ προϋτέθη, τίς ἀρίστη τῶν 2
 τεχνῶν καὶ ῥάστη ἐκμαθεῖν καὶ ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ πρέπουσα
 καὶ πρόχειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν καὶ διαρκῆ τὸν πόρον.
 ἄλλου τοίνυν ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὥς ἕκαστος γνώμης ἢ
 ἐμπειρίας εἶχε· ὁ πατὴρ εἰς τὸν θεῖον ἀπιδῶν, — παρῆν.
 γὰρ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἄριστος ἐρμολύφος εἶναι δοκῶν
 καὶ λιθοξόος ἐν τοῖς μάλιστα εὐδόκιμος — «Οὐ θέμις»,
 εἶπεν, «ἄλλην τέχνην ἐπικρατεῖν σοῦ παρόντος, ἀλλὰ τοῦτον
 ἄγε» — δείξας ἐμὲ — «καὶ δίδασκε παραλαβὼν λίθων ἐργά-
 την ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρμοστήν καὶ ἐρμολυφέα· δύναται
 γὰρ καὶ τοῦτο φύσεώς γε, ὥς οἶσθα, τυχὼν δεξιᾶς». ἐτε-
 κμαίρετο δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς· ὁπότε γὰρ ἀφε-
 θεῖην ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας
 ἢ ἵππους ἢ καὶ νῆ Δί' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον, εἰοικότας,
 ὥς ἐδόκουν τῷ πατρί· ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων
 πληγὰς ἐλάμβανον, τότε δὲ ἔπαινος ἐς τὴν εὐφυΐαν καὶ
 ταῦτα ἦν, καὶ χρηστὰς εἶχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας, ὥς ἐν

- βραχεῖ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκείνης γε τῆς πλαστικῆς.
- 3 Ἄμα τε οὖν ἐπιτήδειος ἐδόκει ἡμέρα τέχνης ἐνάρχεσθαι, καὶ γὰρ παρεδεδόμην τῷ θεῷ μὰ τὸν Δι' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι ἀχθόμενος, ἀλλὰ μοι καὶ παιδιὰν τινα οὐκ ἀτερπῆ ἐδόκει ἔχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην θεοὺς τε γλύφω καὶ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ κατασκευάζων ἑμαυτῷ τε κἀκείνοις, οἷς προηρούμην. καὶ τό γε πρῶτον ἐκεῖνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο· ἐγκοπέα γὰρ τινά μοι δοὺς ὁ θεὸς ἐκέλευσεν ἡρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινὸν «ἀρχὴ δέ τοι ἡμῖσιν παντός». σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη μὲν ἡ πλάξ, ὁ δὲ ἀγανακτήσας σκυτάλην τινὰ πλησίον κειμένην λαβὼν οὐ πρῶως οὐδὲ προτρεπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προσίμια τῆς τέχνης.
- 4 Ἀποδράς οὖν ἐκείθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχὲς ἀναλύζων καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλευς καὶ διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην καὶ τοὺς μῶλωπας ἐδεικνύων· καὶ κατηγόρου τοῦ θεοῦ πολλήν τινα ὀμότητα προσθεῖς, ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς καὶ τὴν σκυτάλην ἔννοων.
- 5 Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα καὶ μεिरαικιδῶδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὧ ἄνδρες, ἀκούσεσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληγῶν ἀκροατῶν δεόμενα· ἵνα γὰρ καθ' Ὅμηρον εἴπω,

«θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος

ἄμβροσίν διὰ νύκτα»

ἐναργῆς οὕτως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας· ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τά τε σχήματά μοι τῶν φανέν-

των ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἑναυλος· οὕτω σαφῆ πάντα ἦν.

Δύο γυναῖκες λαβόμεναι ταῖν χεραῖν εἰλκόν με πρὸς ἑαυ- 6
τὴν ἑκατέρα μάλα βιαίως καὶ καρτερώς· μικροῦ γοῦν με διε-
σπάσαντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι· καὶ γὰρ ἄρτι μὲν
ἂν ἡ ἑτέρα ἐπεκράτει καὶ παρὰ μικρὸν ὅλον εἶχέ με, ἄρτι
δ' ἂν αὖθις ὑπὸ τῆς ἑτέρας εἰχόμεν. ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας
ἑκατέρα, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι βούλοίτο, ἡ
δέ, ὡς μάτην τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιοίτο. ἦν δὲ ἡ μὲν ἐργα-
τικὴ καὶ ἀνδρική καὶ αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τῷ χεῖρει τύλῳ
ἀνάπλεως, διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα,
οἷος ἦν ὁ θεός, ὁπότε ξέοι τοὺς λίθους· ἡ ἑτέρα δὲ μάλα
εὐπρόσωπος καὶ τὸ σχῆμα εὐπρεπὴς καὶ κόσμιος τὴν ἀνα-
βολήν. τέλος δ' οὖν ἐφῆσάν μοι δικάζειν, ὁποτέρᾳ βουλοί-
μην συνεῖναι αὐτῶν.

Προτέρα δὲ ἡ σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν· «Ἐγώ, 7
φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθά-
νειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενῆς οἶκοθεν· ὃ τε γὰρ πάππος
σου»,—εἰποῦσα τοῦνομα τοῦ μητροπάτορος—«λιθοξόος ἦν
καὶ τὼ θεῶι ἀμφοτέρω καὶ μάλα εὐδοκίμειτον δι' ἡμᾶς. εἰ
δ' ἐθέλεις λήρων μὲν καὶ φληνάφων τῶν παρὰ ταύτης ἀπέ-
χεσθαι»,—δείξασα τὴν ἑτέραν—«ἔπεσθαι δὲ καὶ συνοικεῖν
ἐμοί, πρῶτα μὲν θρέψῃ γεννικῶς καὶ τοὺς ὦμους ἕξεις καρ-
τερούς, φθόνου δὲ παντὸς ἀλλότριος ἔση καὶ οὔποτε ἅπει
ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους κατα-
λιπών, οὐδὲ ἐπὶ λόγους ἐπαινέσσονται σε πάντες.

«Μὴ μυσαχθῆς δὲ τοῦ σχήματος τὸ εὐτελὲς μὴδὲ τῆς 8
ἐσθῆτος τὸ πιναρόν· ἀπὸ γὰρ τοιούτων ὀρμώμενος καὶ Φει-
δίας ἐκεῖνος ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἥραν εἰρ-
γάσατο καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη·
προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν. εἰ δὴ τούτων εἰς

γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις
δόξεις, ζηλωτὸν δὲ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περιβλεπτον δὲ
ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα;».

Ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα, διαπταίουσα καὶ βαρβα-
ρίζουσα τὰ πολλά, εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὴ σπουδῇ συνει-
ρούσα καὶ πείθειν με πειρωμένη· ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι· τὰ
πλείστα γὰρ μου τὴν μνήμην ἤδη διέφυγεν.

- 9 Ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, ἄρχεται ἡ ἑτέρα ὡδέ πως· «Ἐγὼ
δέ, ὦ τέκνον, Παιδεία εἰμί, ἤδη συνήθης σοὶ καὶ γνωρίμη, εἰ
καὶ μηδέπω εἰς τέλος μου πεπείρασαι. ἡλικία μὲν οὖν τάχα θά-
ποριῇ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προσείρηκεν· οὐδὲν γὰρ ὅτι
μὴ ἐργάτης ἔσῃ τῷ σώματι πονῶν κἂν τούτῳ τὴν ἅπασαν
ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανῆς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα καὶ
ἀγεννή λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην, εὐτελὴς δὲ τὴν
πρόοδον, οὔτε φίλοις ἐπιδικάσιμος οὔτε ἐχθροῖς φοβερός οὔτε
τοῖς πολίταις ζηλωτός, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἐργάτης καὶ ἐκ τοῦ
πολλοῦ δῆμου εἰς, αἰεὶ τὸν προὔχοντα ὑποπτήσων καὶ τὸν
λέγειν δυνάμενον θεραπεύων, λαγῶ βίον ζῶν καὶ τοῦ κρείτ-
τονος ἔρμαιον ὢν. εἰ δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο
καὶ πολλὰ θαυμαστὰ ἐξεργάσαιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες
ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ἰδόντων, εἰ νοῦν ἔχοι,
εὖξαιτ' ἂν ὅμοιος σοὶ γενέσθαι· οἷος γὰρ ἂν ἦς, βάνανυσος
καὶ χειρῶναξ καὶ ἀποχειροβίωτος νομισθήσῃ.

- 10 »Ἦν δ' ἔμοι πειθῇ, πρῶτον μὲν σοὶ πολλὰ ἐπιδείξω πα-
λαιῶν ἀνδρῶν ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν
ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα,
καὶ τὴν ψυχὴν σοὶ, ὅπερ κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω
πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνῃ, δικαιοσύνῃ,
εὐσεβείᾳ, πρᾶότητι, ἐπιεικείᾳ, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν
καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὁρμῇ· ταῦτα γὰρ ἔστιν
ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. λήσει δέ σε

οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γένεσθαι θέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προσφει μετ' ἐμοῦ· καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τὰ τε θεῖα τὰ τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακράν σε διδάξομαι.

»Καὶ ὁ νῦν πένης, ὁ τοῦ δεινός, ὁ βουλευσάμενος ἄρτι 11
περὶ ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι ζηλωτὸς καὶ ἐπίφθορος ἔσῃ, τιμώμενος καὶ ἐπαινούμενος καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδοκίμων καὶ ὑπὸ τῶν γέναι καὶ πλούτῳ προϋχόντων ἀποβλεπόμενος, ἐσθίῃτα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενος» — δειξασα τὴν ἑαυτῆς· πάνυ δὲ λαμπράν ἐφόρει — «ἀρχῆς δὲ καὶ προεδρίας ἀξιούμενος· κἂν ποι ἀποδημῆς, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνώως καὶ ἀφανῆς ἔσῃ· τοιαυτὰ σοι περιθήσω τὰ γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὁρώντων ἕκαστος τὸν πλησίον κινήσας δείξει σε τῷ δακτύλῳ «οὗτος ἐκεῖνος» λέγων.

»Ἄν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ἢ τοὺς φίλους ἢ καὶ τὴν πόλιν 12
ὅλην καταλαμβάνῃ, εἰς σὲ πάντες ἀποβλέφονται· κἂν πού τι λέγων τύχης, κεχηγότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες καὶ εὐδαιμονίζοντες σὲ τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐποτίας· ὃ δὲ λέγουσιν, ὡς ἄρα καὶ ἀθάνατοί τινες γίνονται ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω· καὶ γὰρ ἦν αὐτὸς ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθῃς, οὐποτε παύσῃ συνὼν τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ προσομιλῶν τοῖς ἀρίστοις. ὁρᾷς τὸν Δημοσθένην ἐκεῖνον, τίνος υἱὸν ὄντα ἐγὼ ἡλίκον ἐποίησα; ὁρᾷς τὸν Αἰσχίνην, ὃς τυμπανιστρίας υἱὸς ἦν, ὅπως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν; ὁ δὲ Σωκράτης, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῇ ἑρμογλυφικῇ ταύτῃ τραφεῖς, ἐπειδὴ τάχιστα συνήκε τοῦ κρείττονος καὶ δραπετεύσας παρ' αὐτῆς ἡττομόλησεν ὡς ἐμέ, ἀκούεις ὡς παρὰ πάντων ἔδεται.

»Ἄφεις δὲ σὺ τοὺς τηλικούτους καὶ τοιούτους ἄνδρας καὶ 13
πράξεις λαμπράς καὶ λόγους σεμνοὺς καὶ σχῆμα εὐπρεπὲς καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ ἔπαινον καὶ προεδρίας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρχὰς καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκίμεῖν καὶ τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαι-

μονίξεσθαι, χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσῃ καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψῃ καὶ μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας καὶ κολαπτήρας ἐν ταῖν χεροῖν ἕξεις κάτω νενευκῶς εἰς τὸ ἔργον, χαμαιπετῆς καὶ χαμαιζήλος καὶ πάντα τρόπον ταπεινός, ἀνακῦπτων δὲ οὐδέποτε οὐδὲ ἀνδρῶδες οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα ὅπως εὐρυθμια καὶ εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὐρυθμος καὶ κόσμιος ἔσῃ, ἥκιστα πεφροντικῶς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν τῶν λίθων».

- 14 Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων ἀναστὰς ἀπεφηνάμην, καὶ τὴν ἄμορφον ἐκείνην καὶ ἐργατικὴν ἀπολιπὼν μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδεῖαν μάλα γεγηθώς, καὶ μάλιστα ἐπεὶ μοι εἰς νοῦν ἦλθεν ἡ σκυτάλη καὶ ὅτι πληγὰς οὐκ ὀλίγας εὐθὺς ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνετρίψατο. ἡ δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἡγανάνκτει καὶ τῷ χεῖρε συνεκρότει καὶ τοὺς ὀδόντας ἔπριε, τέλος δέ, ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀκούομεν, ἐπεπήγει καὶ εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαυματοποιοὶ γὰρ αἱ ὄνειροι.

- 15 Ἡ ἑτέρα δὲ πρὸς με ἀπιδούσα, «Τοιγαροῦν ἀμείβομαι σε», ἔφη, «τῇσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας· καὶ ἔλθε ἡδῇ. ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὀχήματος» — δείξασά τι ὀχημα ὑποπτέρων ἵππων τινῶν τῇ Πηγάσῃ ἐοικότων — «ὅπως εἰδῆς, οἷα καὶ ἡλίκα μὴ ἀκολουθήσας ἐμοὶ ἀγνοήσῃν ἐμελλες». ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἤλαινε καὶ ὑψηνιόχει, ἀρθεῖς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐπεσκόπουν, ἀπὸ τῆς ἑω ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια, πόλεις καὶ ἔθνη καὶ δήμους, καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπείρων τι ἐς τὴν γῆν. οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, ὅ τι τὸ σπειρόμενον ἦν, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι κάτωθεν ἀφορῶντες οἱ ἄνθρωποι ἐπήνουν καὶ μετ' εὐφημίας, καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει, παρέπεμπον.
- 16 Δείξασα δέ μοι τὰ τοσαῦτα καὶ με τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις, ἐπανήγαγεν αὖθις οὐκέτι τὴν αὐτὴν ἐσθήτα ἐνδεδυκότα, ἣν

εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλὰ μοι ἐδόκουν εὐπάρυφός τις ἐπανήκειν. καταλαβοῦσα οὖν τὸν πατέρα ἐστῶτα καὶ περιμένοντα, ἐδείκνυνεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα καμμέ, οἷος ἦκοιμι, καὶ τι καὶ ὑπέμνησεν, οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλευσάντο. ταῦτα μέμνημαι. ἰδὼν ἀντίπαις ἔτι ὢν, ἐμοὶ δοκεῖν ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

Μεταξὺ δὲ λέγοντος, «Ἡράκλεις», ἔφη τις, «ὥς μακρὸν 17 τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν». εἴτ' ἄλλος ὑπέκρουσε, «Χειμερινὸς θνητός, ὅτε μήκισταί εἰσιν αἱ νύκτες. τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ θνητῶν παλαιῶν καὶ γεγηρακότων; ἔωλος γὰρ ἢ ψυχρολογία· μὴ θνητῶν ὑποκριτάς τινας ἡμᾶς ὑπείληφεν;». Οὐκ, ὦγαθέ· οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον, ὥς ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι πάντα ἐν τῇ πατρῷα οἰκίᾳ καὶ τὰ ἄλλα, — ἴστε γὰρ — οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν οὐδ' ὥς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς αὐτὰ διεξήκει, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περιεστώτων πολεμίων, ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἢ διήγησις.

Καὶ τοίνυν ἀγῶν τοῦτον τὸν θνητὸν ὑμῖν διηγησάμην 18 ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρόπωνται καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὰ ἥττω ἀποκλίνει, φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθεύρων· ἐπιρρωσθήσεται εὖ οἷδ' ὅτι κακείνος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν, οἷος μὲν ὢν πρὸς τὰ κάλλιστα ὥρμησα καὶ παιδείας ἐπεθύμησα, μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανεληλύθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ ἢ ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

- [1] ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ. Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνος ἕνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι ἀλλήλους ὑποσκελίζουσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι καὶ ἐν τῇ πηλῇ συναφύρονται κυλινδούμενοι ὥσπερ σύες. καίτοι κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἀποδυσάμενοι—ἐώρων γὰρ—λίπα τε ἡλείψαντο καὶ κατέψησε μάλα εἰρηνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῇ μέρει, μετὰ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντες ὠθοῦσί τε ἀλλήλους συννευκότες καὶ τὰ μέτωπα συναράττουσιν ὥσπερ οἱ κριοί. καὶ ἦν ἰδοῦ ἀράμενος ἐκείνοσιν τὸν ἕτερον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφῆκεν εἰς τὸ ἔδαφος, εἰτ' ἐπικαταπεσὼν ἀνακύπτειν οὐκ ἔα, συνωθῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν, τέλος δὲ ἤδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὴν γαστέρα τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ ἄγχει τὸν ἄθλιον, ὃ δὲ παρακροτεῖ ἐς τὸν ὦμον, ἰκετεύων, οἶμαι, ὥς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη. καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἕνεκα φεῖδονται μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρῆσμα καὶ τοῦ βορβοροῦ ἀναπλησθέντες, ἐν ἰδρώτι ἅμα πολλῷ, γέλωτα ἐμοὶ γοῦν παρέχουσιν ὥσπερ αἱ ἐγχέλυες ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες.
- 2 Ἔτεροι δὲ ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν, οὐκ ἐν πηλῇ οὗτοί γε, ἀλλὰ ψάμμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλόμενοι ἐν τῷ ὀρύγματι πᾶττουσί τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὶ ἐκόντες ἐπαμῶνται τὴν κόνιν ἀλεκτρονῶν δίκην, ὥς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβαιωτέραν ἐν ξηρῇ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν.
- 3 Οἱ δὲ ὀρθοστάδην, κεκονιμένοι καὶ αὐτοί, παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν· οὗτοσιν γοῦν καὶ τοὺς ὀδόντας ἔοικεν ἀποπτύσειν ὁ κακοδαίμων· οὕτως αἷματος

αὐτῷ καὶ ψάμμου ἀναπέπλησται τὸ στόμα, πύξ, ὡς ὄρᾳς, παταχθέντος ἐς τὴν γνάθον. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄρχων οὕτοσί διίστησιν αὐτοὺς καὶ λύει τὴν μάχην — τεκμαίρομαι γὰρ τῇ πορφυρίδι τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι — ὁ δὲ καὶ ἐποτρύνει καὶ τὸν πατάξαντα ἐπαινεῖ.

Ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐγκονοῦσι καὶ ἀναπηδῶσιν 4 ὥσπερ θέοντες, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες, καὶ ἐς τὸ ἄνω συναλλόμενοι λακτίζουσι τὸν ἄερα.

Ταῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναι τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν· ὡς 5 ἔμοιγε μανία μᾶλλον βαικέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν ῥαδίως μεταπείσειέ με, ὡς οὐ παραπαίουσιν οἱ ταῦτα δρώντες.

ΣΟΛΩΝ. Καὶ εἰκότως, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαυτὰ σοι τὰ γιγνόμενα 6 φαίνεται, ξένα γὰρ ὄντα καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν ἔθων ἀπάρδοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα τοῖς Ἑλλήσιν ἡμῖν ἀλλόκοτα εἶναι δόξαντα ἂν, εἴ τις ἡμῶν, ὥσπερ σὺ νῦν, ἐπιστάτῃ αὐτοῖς. πλὴν ἀλλὰ θάρρει, ὦγαθέ· οὐ γὰρ μανία τὰ γιγνόμενά ἐστιν οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὗτοι παίουσιν ἀλλήλους καὶ κυλίουσιν ἐν τῷ πηλῷ ἢ ἐπιπᾶπτουσι τὴν κόνιν, ἀλλ' ἔχει τινὰ χρεῖαν οὐκ ἀτερπῇ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀκμὴν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ἦν γοῦν ἐνδιατρίψῃς, ὥσπερ οἶμαί σε ποιήσῃν, τῇ Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἰς καὶ αὐτὸς ἔσῃ τῶν πεπηλωμένων ἢ κεκονιμένων· οὕτω σοι τὸ πρᾶγμα ἡδὺ τε ἅμα καὶ λυσιτελὲς εἶναι δόξει.

ΑΝΑΧ. Ἀπαγε, ὦ Σόλων· ὑμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφέλιμα καὶ τερπνὰ, ἐμὲ δὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείη, εἴσεται ὡς οὐ μάτην παρεζώομεθα τὸν ἀκινάκην.

Ἀτὰρ εἰπέ μοι, τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί 7-8 φῶμεν ποιεῖν αὐτοὺς;

ΣΟΛ. Ὁ μὲν χώρος αὐτός, ὦ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὕφ'

ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκαίου· καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὄρας, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα, ἡ δεξιὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακεκλασμένη ὥσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ ἀναπαυόμενον δείκνυσι τὸν θεόν. τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ ἐκεῖνο πάλῃ καλεῖται, οἱ δ' ἐν τῇ κόνει παλαίουσι καὶ αὐτοί, τὸ δὲ παλαίειν ἀλλήλους ὀρθοσπάδην παγκρατιάζειν λέγομεν. καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν ἐστὶ γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ τοῦ ὑπεράλλεσθαι, ὧν ἀπάντων ἀγῶνας προτιθέμεν, καὶ ὁ κρατήσας ἀριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὐτὸν καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

9 ΑΝΑΧ. Τὰ δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν;

ΣΟΛ. Ὀλυμπίᾳσι μὲν στέφανος ἐκ κοτίνου, Ἴσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυρος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος, Πυθοῖ δὲ μήλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας. τί ἐγέλασας, ὦ Ἀνάχαρσι; ἢ διότι μικρά σοι εἶναι ταῦτα δοκεῖ;

ΑΝΑΧ. Οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα, ὦ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἄθλα καὶ ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμείσθαι ἐπὶ τῇ μεγαλοδωρίᾳ καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερσπουδακέναι περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τηλικούτων, ὥστε μήλων ἕνεκα καὶ σελίνων τοσαῦτα προπονεῖν καὶ κινδυνεύειν, ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλωμένους, ὥς οὐκ ἐνδὸν ἀπραγμόνως εὐπορήσαι μήλων, ὅτῃ ἐπιθυμία, ἢ σελίνῳ ἔσπεφανῶσθαι ἢ πίτυϊ, μήτε πηλῷ καταχριόμενον τὸ πρόσωπον μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν.

10 ΣΟΛ. Ἀλλ', ὦ ἄριστε, οὐκ ἐς φιλὰ τὰ διδόμενα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν. ταῦτα μὲν γάρ ἐστι σημεῖα τῆς νίκης καὶ γνωρίσματα, οἷτινες οἱ κρατήσαντες, ἡ δὲ παρακολουθοῦσα τούτοις δόξα τοῦ παντὸς ἀξία τοῖς νενικηκόσιν, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτιῶσθαι καλῶς ἔχει τοῖς θηρωμέναις τὴν εὐκλειαν ἐκ

τῶν πόνων· οὐ γὰρ ἀπονητὶ προσγένοιτο ἂν αὕτη, ἀλλὰ
 χρητὴ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς, πολλὰ τὰ δυσχερεῖ ἄνασχόμενον
 ἐν τῇ ἀρχῇ, τότε ἤδη τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν
 καμάτων περιμένειν.

ΑΝΑΧ. Τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ λυσιτε-
 λές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ὀφονται ἐστεφανωμένους καὶ ἐπὶ τῇ
 νίκῃ ἐπαινέσονται, πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς
 πληγαῖς, οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσιν ἀντὶ τῶν πόνων μῆλα καὶ
 σέλινα ἔχοντες.

ΣΟΛ. Ἄπειρος εἶ, φημί, τῶν ἡμετέρων ἔτι· μετὰ μικρὸν
 δὲ ἄλλα σοι δόξει περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν ἐς τὰς πανηγύρεις
 ἀπὼν ὄραξ τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ἐπὶ
 τὴν θέαν τῶν τοιούτων καὶ θέατρα μυριάνδρα συμπληρού-
 μενα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν δὲ καὶ νικῆ-
 σαντα αὐτῶν ἰσόθεον νομιζόμενον.

ΑΝΑΧ. Αὐτὸ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ τὸ οἴκτιστόν ἐστι, εἰ μὴ 11
 ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλὰ ἐν τοσοῦτοις θεαταῖς
 καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δηλαδὴ εὐδαιμονίζουσιν αὐτοὺς
 αἵματι βαινομένους ὀρώντες ἢ ἀγχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπά-
 λων· ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονέστατα πρόσσεσι τῇ νίκῃ αὐτῶν.
 παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Σκύθαις ἦν τις, ὦ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ
 τῶν πολιτῶν ἢ ἀνατρέψῃ προσπεσὼν ἢ θαῖμάτια περιρρήξῃ,
 μεγάλας οἱ πρεσβῦται τὰς ζημίας ἐπάγουσι, κἂν ἐπ' ὀλί-
 γων τῶν μαρτύρων τοῦτο πάθῃ τις, οὔτι γε ἐν τηλικούτοις
 θεάτροις, οἷα σὺ διηγῇ τὸ Ἴσθμοι καὶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. οὐ μὴν
 ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς οἰκτίρειν μοι ἔπεισιν, ὧν πάσχουσι,
 τῶν δὲ θεατῶν, οὓς φῆς ἀπανταχόθεν τοὺς ἀρίστους παρα-
 γίνεσθαι ἐς τὰς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ τἀναγ-
 καῖα παρέντες σχολάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις· οὐδὲ γὰρ
 ἐκείνῳ πῶ δύναμαι κατανοῆσαι, ὅτι τοῦτο τερπνὸν αὐτοῖς,
 ὄραν παιομένους τε καὶ διαπληκτιζομένους ἀνθρώπους καὶ

πρὸς τὴν γῆν ἀραττομένους καὶ συντριβομένους ὑπ' ἀλλήλων.

- 12 ΣΟΛ. Εἰ καὶρὸς ἦν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἂν σε τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξεν, ὥς οὐ μάτην ἐσπουδάκαμεν ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἂν τις προσδιθάσειέ σε τῇ ἡδονῇ τῶν ἐκεῖ δρωμένων, ὥς εἰ καθεζόμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς βλέποισ ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωμάτων καὶ εὐεξίας θαυμαστὰς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχύϊ ἄμαχον καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀηττήτους καὶ σπουδὴν ἀληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης· εὐ γὰρ δὴ οἶδα, ὥς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαινῶν καὶ ἐπιβοῶν καὶ ἐπικροτῶν.

- 13 ANAX. Νῆ Δί', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελῶν γε προσέτι καὶ ἐπιχλευάζων· ἅπαντα γὰρ ὁπόσα κατηριθμήσω ἐκείνα, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐεξίας καὶ τὰ κάλλη καὶ τόλμαν, ὁρῶ οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα παραπολλυμένης ὑμῖν, οὔτε πατρίδος κινδυνεύουσῃς οὔτε χώρας πορθουμένης οὔτε φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἀπαγομένων. ὥστε τοσοῦτ' ἡλεώτεροι ἂν εἶεν, ἄριστοι μὲν, ὥς φῆς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι καὶ αἰσχύνοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῇ φάμμῳ καὶ τοῖς ὑπωπίοις, ὥς μήλου ἢ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιτο νικήσαντες· ἡδὺ γάρ μοι αἰεὶ μεμνησθαι τῶν ἄλλων τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί;

ΣΟΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἰς ἐξ ἁπάντων ὁ κρατήσας αὐτῶν.

ANAX. Εἰτ', ὦ Σόλων, ἐπὶ τῷ ἀδύλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες, ὅτι ὁ μὲν νικῶν εἰς ἔσται πάντως, οἱ δὲ ἡττώμενοι πάμπολλοι, μάτην ἄθλιοι πληγὰς, οἱ δὲ καὶ τραύματα λαβόντες;

- 14 ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέπω ἐννενοηκέναι πολιτείας ὁρθῆς περὶ μηδέν· οὐ γὰρ ἂν τὰ κάλλιστα τῶν ἐθνῶν ἐν φόγῳ ἐτίθεσο. ἦν δέ σοι μελήσῃ πότε εἰδέναι, ὅπως ἂν τὰ

κάλλιστα οἰκηθεῖη πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοντο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἶσῃ ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν ἐγκαταμεμειγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπουδάζεσθαι δοκοῦσι.

ΑΝΑΧ. Καὶ μὴν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦκω παρ' ὑμᾶς τοσαύτην μὲν γῆν διοδεύσας, μέγαν δὲ τὸν Εὐξεινον καὶ δυσχείμερον περαιωθεὶς, ἢ ὅπως νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι καὶ ἔθῃ τὰ παρ' ὑμῖν κατανοήσαιμι καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐκμελετήσαιμι. διὸ καὶ σὲ μάλιστα φίλον ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων καὶ ξένον προειλόμην κατὰ κλέος, ἐπεὶ περ ἦκουον νόμων τέ τινων ξυγγραφέα εἶναι σε καὶ ἔθων τῶν ἀρίστων εὗρετὴν καὶ ἐπιτηδευμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν καὶ ὅλως πολιτείας τινὸς συναρμοστήν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος· ὥς ἔγωγε ἠδέως ἂν ἄσιτός σοι καὶ ἀποτος παρακαθεζόμενος, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς διαρκοίης λέγων, κεχηγῶς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων διεξιόντος.

ΣΟΛ. Τὰ μὲν πάντα οὐ ῥᾶδιον, ὦ ἑταῖρε, διελθεῖν ἐν βρα- 15
χεῖ, ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν εἶσῃ ἕκαστα, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δὲ περὶ γονέων ἢ περὶ γάμων ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γιγνώσκωμεν καὶ ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα, ἐπειδὴν πρῶτον ἀρξῶνται συνιέναι τε τοῦ βελτίονος καὶ τῷ σώματι ἀνδρίζεσθαι καὶ υφίστασθαι τοὺς πόνους, ταῦτα ἤδη σοι διέξειμι, ὥς μάθοις οὕτινος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτεθείκαμεν αὐτοῖς καὶ διαπονεῖν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, οὐ μόνον ἕνεκα τῶν ἀγώνων, ὅπως τὰ ἄθλα δύναιντο ἀναιρεῖσθαι — ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἀπάντων χωροῦσιν — ἀλλὰ μειζόν τι ἀπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκεῖνοις προσκτώμενοι· κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἄλλος ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται καὶ στέφανος

οὐ πίτυος οὐδὲ κοτίνου ἢ σελίνων, ἀλλ' ὅς ἐν αὐτῇ συλλαβῶν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῦ τε ἐκάστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος καὶ πλουτοῦ καὶ δόξης καὶ ἑορτῶν πατρίων ἀπόλαυσιν καὶ οἰκείων σωτηρίαν καὶ συνόλως τὰ κάλλιστα, ὧν ἂν τις εὖξαιτο γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν· ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ὃν φημι, συναναπέπλεκται καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου περιγίγνεται, ἐφ' ὃν αἱ ἀσκήσεις αὐταὶ καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν.

- 16 ANAX. Εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαυτὰ μοι καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἄθλα διεξιέναι μῆλα καὶ σέλινα διηγροῦ καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγρίας καὶ πίτυν ;

ΣΟΛ. Καὶ μὴν, ὦ Ἀνάχαρσι, οὐδ' ἐκεῖνά σοι ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπόταν, ἃ λέγω, καταμάθῃς· ἀπὸ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται καὶ μέρη πάντα ταυτὰ ἐστὶ μικρὰ τοῦ μετ' ἑξῆς ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν κατέλεξα, τοῦ πανευδαίμονος. ὁ δὲ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπερβάς τὴν τάξιν, ἐκείνων πρότερον ἐπεμνήσθη τῶν Ἰσθμοῖ γιγνομένων καὶ Ὀλυμπιάσι καὶ ἐν Νεμέᾳ. πλὴν ἀλλὰ νῦν —σχολὴν γὰρ ἄγομεν καὶ σύ, ὡς φῆς, προθυμῇ ἀκούειν— ἀναδραμούμεθα ῥαδίως πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' ὃν φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύεσθαι.

ANAX. Ἄμεινον, ὦ Σόλων, οὕτως· καθ' ὁδὸν γὰρ ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μάλλον προχωροίη καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθεῖην μηδ' ἐκείνων ἔτι καταγεῖναι, εἴ τινα ἴδοιμι σεμνυνόμενον κοτίνῳ ἢ σελίνῳ ἐστεφανωμένον. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἔς τὸ σύσκιον ἐκείσε ἀπελθόντες, καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαιοῖσιν· ἄλλως τε —εἰρήσεται γὰρ— οὐδὲ τὸν ἥλιον ἔτι ῥαδίως ἀνέχομαι ὁξύν καὶ φλογώδη ἐμπύπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἴκοθεν ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι. ἡ δὲ ὥρα τοῦ ἔτους ὅτι περ τὸ πυρῶδέ-

στατόν ἐστιν, τοῦ ἀστέρος, ὃν ὑμεῖς κύνα φατέ, πάντα καταφλέγοντος καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ διακαῆ τιθέντος, ὃ τε ἥλιος κατὰ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενος φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε καὶ σοῦ θαυμάζω, ὅπως γηραιὸς ἤδη ἄνθρωπος οὔτε ἰδίεις πρὸς τὸ θάλλπος, ὥσπερ ἐγώ, οὔτε ὅλως ἐνοχλουμένῳ ἔοικας οὐδὲ περιβλέπεις σύσκιόν τι, ἐνθα ὑποδύσῃ, ἀλλὰ δέχῃ τὸν ἥλιον εὐμαρῶς.

ΣΟΛ. Οἱ μάταιοι γὰρ οὗτοι πόνοι, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῷ πηλῷ κυβιστήσεις καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ φάμμῳ ταλαιπωρίαι τοῦτο ἡμῖν τὸ ἀμυντήριον παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολὰς καὶ οὐκέτι πύλου δεόμεθα, ὃς τὴν ἀκτῖνα κωλύσει καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίωμεν δ' οὖν.

Καὶ ὅπως μὴ καθάπερ νόμοις προσέξεις, οἷς ἂν λέγω πρὸς 17 σέ, ὥς ἐξ ἅπαντος πιστεῦειν αὐτοῖς, ἀλλ', ἐνθα ἂν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ, ἀντιλέγειν εὐθὺς καὶ διευθύνειν τὸν λόγον· δυοῖν γὰρ θατέρου πάντως οὐκ ἂν ἀμάρτοιμεν, ἢ σὲ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα, ὅπόσα οἷε ἀντιλεκτέα εἶναι, ἢ ἐμὲ ἀναδιδαχθῆναι, ὥς οὐκ ὀρθῶς γινώσκω περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἂν σοι ἢ πόλις Ἀθηναίων οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογοῦσα· ὅσα γὰρ ἂν ἐμὲ παιδεύσης καὶ μεταπίσης πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνην τὰ μέγιστα ἔσῃ ὠφελικῶς. οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρυφαίμην αὐτὴν, ἀλλ' εὐθὺς εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρων καὶ καταστάς ἐν τῇ Πνυκί ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραψα τοὺς νόμους, οἷους ᾤμην ὠφελιμωτάτους ἔσεσθαι τῇ πόλει, ὃ δὲ ξένος οὐτοσί» —δεῖξας σέ, ὦ Ἀνάχαρσι— «Σκύθης μὲν ἐστὶ, σοφὸς δὲ ὢν μετεπαιδεύσέ με καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐδιδάξατο· ὥστε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε παρὰ τοὺς ἐπωνύμους ἢ ἐν πόλει παρὰ τὴν Ἀθηναίαν». καὶ εὖ ἴσθι, ὥς οὐκ

αἰσχυνεῖται ἢ Ἀθηναίων πόλις παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες.

- 18 **ΑΝΑΧ.** Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤκουον τῶν Ἀθηναίων, ὡς εἶπτε εἴρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγώ, νομᾶς καὶ πλάνης ἄνθρωπος, ἐφ' ἁμάξης βεβιωκώς, ἄλλοτε ἄλλην γῆν ἀμείβων, πόλιν δὲ οὔτε οἰκήσας πώποτε οὔτε ἄλλοτε ἢ νῦν ἑωρακώς, περὶ πολιτείας διεξίστοιμι καὶ διδάσκωμι αὐτόχθονας ἄνδρας, πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην τοσούτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατοικηκότας, καὶ μάλιστα σέ, ὦ Σόλων, ὃ τοῦτο, ὡς φασιν, ἐξ ἀρχῆς τὸ μάθημα ἐγένετο, ἐπίστασθαι ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο καὶ οἰσισι νόμοις χρωμένη εὐδαιμονήσει; πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς νομοθέτῃ πειστέον σοι, καὶ ἀντερῶ, ἦν τί μοι δοκῇ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθοιμι. καὶ ἴδου γὰρ ἤδη ἐκφυγόντες τὸν ἥλιον ἐν τῷ συνηρεφεί ἐσμεν, καὶ καθέδρα μάλα ἡρδεῖα καὶ εὐκαιρος ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου.

Λέγε οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς, καθ' ὃ τι τοὺς νέους παραλαβόντες ἐκ παίδων εὐθὺς διαπονεῖτε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄριστοι ἄνδρες ἀποβαίνουσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν ἀσκημάτων τούτων καὶ τί ἢ κόνις καὶ τὰ κυδιστήματα συντελεῖ πρὸς ἀρετὴν αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἐπόθουν ἀκοῦσαι· τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με κατὰ καιρὸν ἕκαστον ἐν τῷ μέρει. ἐκεῖνου μέντοι, ὦ Σόλων, μέμνησό μοι παρὰ τὴν ῥῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἐρεῖς, λέγω δέ, ὡς μὴ περιπλέκῃς μὴδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους· δέδια γὰρ μὴ ἐπιλανθάνωμαι τῶν πρώτων, εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρρέει.

- 19 **ΣΟΛ.** Σὺ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ταμειεύσῃ ἄμεινον, ἔνθα ἂν σοι δοκῇ μὴ πάνυ σαφὲς ὁ λόγος εἶναι ἢ πόρρω ποι ἀποπλανᾶσθαι εἰκὴ ῥέων· ἐρήσῃ γὰρ μεταξὺ ὃ τι ἂν ἐθέλῃς καὶ διακόψεις αὐτοῦ τὸ μῆκος. ἦν μέντοι μὴ ἐξαγώνια μὴδὲ πόρρω τοῦ σκοποῦ τὰ λεγόμενα ἤ, κωλύσει οὐδέν, οἶμαι, εἰ καὶ

μακρὰ λέγοιτο· ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, ἥπερ τὰς φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζει, πάτριον οὕτω ποιεῖν. δόξαν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συγκαθέλξεται φόνου ἢ τραύματος ἐκ προνοίας ἢ πυρκαϊᾶς δικάσοντες, ἀποδίδονται λόγος ἐκατέρῳ τῶν κρινομένων καὶ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει ὁ μὲν διώκων ὁ δὲ φεύγων ἢ αὐτοί, ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἱ δὲ ἔστ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἡ βουλή καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἦν δέ τις ἢ φορτίμιον εἶπη πρὸ τοῦ λόγου, ὥς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιο αὐτούς, ἢ οἶκτον ἢ δεινῶσιν ἔξωθεν ἐπάγῃ τῷ πράγματι, — οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται — παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθὺς οὐκ ἔων ληρεῖν πρὸς τὴν βουλὴν καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὥς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποιν.

Ὡστε καὶ σέ, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιῶμαι ἔγωγε, καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἦν αἵσθη καταρρητορευόμενος· ἄχρι δ' ἂν οἰκεία τῷ πράγματι λέγῃται, ἐξέστω ἀπομηκύνειν. οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἡλίφ' ἐτι ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν, ὥς ἄχθεσθαι, εἰ ἀποτείνοιτο ἡ ῥῆσις, ἀλλὰ ἢ τε σκιὰ πυκνὴ καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἄγομεν.

ΑΝΑΧ. Εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάρεργον τοῦ λόγου καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ γιγνόμενα ἐδιδάξω με, θαυμάσια ὥς ἀληθῶς καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν ψῆφον. ἐπὶ τούτοις οὖν ἤδη λέγε, καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐγώ — τοῦτο γὰρ ἔθου με — κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου.

ΣΟΛ. Οὐκοῦν διὰ βραχέων προακοῦσαι χρή σε, ἃ περὶ 20 πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ· πάλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγοῦμεθα εἶναι, οἷον τείχη καὶ ἱερὰ καὶ νεωσοί-

κους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ σῶμά τι ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον ὑπάρχειν ἐς ὑποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κύρος ἐν τοῖς πολίταις τιθέμεθα· τοὺτους γὰρ εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας καὶ διατάττοντας καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἐκάστῳ ἐστὶν ἡ ψυχὴ. τοῦτο δὴ τοῖνυν κατανοήσαντες ἐπιμελούμεθα μὲν, ὡς ὄρας, καὶ τοῦ σώματος τῆς πόλεως, κατακοσμοῦντες αὐτό, ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἶη, ἐνδοθέν τε οἰκοδομήμασι κατεσκευασμένον καὶ ταῖς ἔκτοσθεν ταύταις περιβολαῖς ἐς τὸ ἀσφαλέςτατον πεφραγμένον. μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἅπαντος τοῦτο προνοοῦμεν, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνοιτο· τοὺς γὰρ τοιούτους σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρήσεται ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώσειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθερίαν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξειν.

Τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀνατροφὴν αὐτῶν μητράσι καὶ τίτθαις καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν ὑπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς· ἐπειδὴν δὲ συνετοὶ ἤδη γίγνονται τῶν καλῶς ἔχόντων καὶ αἰδῶς καὶ ἐρύθημα καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύηται αὐτοῖς καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῇ πρὸς τοὺς πόρους, παγιώτερα γιγνόμενα καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον συνιστάμενα, τῆνικαὐτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς διδάσκομεν ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόρους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἱκανὸν ἡμῖν ἔδοξεν αὐτὸ μόνον φῦναι, ὡς ἔφυ ἕκαστος, ἥτοι κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς δεόμεθα, ὅφ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς διακείμενα βελτίῳ παρὰ πολὺ γίγνοιτο ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῖτο πρὸς τὸ βέλτιον. καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ, μέχρι μὲν πρόσγεια καὶ νήπιά ἐστι, σκέπουσι καὶ περι-

φράττουσιν, ὥς μὴ βλάπτοιτο ὑπὸ τῶν πνευμάτων, ἐπειδὴν δὲ ἤδη παχύνηται τὸ ἔρνος, τηνικαῦτα περιτέμνουσί τε τὰ περιττὰ καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δονεῖν καὶ διασαλεύειν καρπιμώτερά ἐξεργάζονται.

Τὴν μὲν τοίνυν ψυχὴν μουσικῇ τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικῇ ²¹ ἀναρριπίζομεν καὶ γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν· προΐουσι δὲ ἤδη σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις κατακοσμήσαντες, ὥς μᾶλλον μνημονεύειν, βραψφδοῦμεν αὐτοῖς. οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους ὀρέγονται κατὰ μικρὸν καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὥς καὶ αὐτοὶ ἄδουσιν καὶ θαυμάζουσιν ὑπὸ τῶν ὑστερον, οἷα πολλὰ Ἡσίοδος τε ἡμῖν καὶ Ὀμηρος ἐποίησαν. ἐπειδὴν δὲ πλησιάζωσι πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ δέη αὐτοὺς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινὰ—καίτοι ἔξω τοῦ ἀγῶνος ἴσως ταῦτα· οὐ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσχοῦμεν, ἐξ ἀρχῆς προῦκειτο εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ὅ τι τοῖς τοιούτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιούμεν. ὥστε αὐτὸς ἐμαυτῇ σιωπᾷ προστάττω, οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὅς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνέχῃ ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.

ΑΝΑΧ. Εἰπέ μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ τοὺς τὰ ἀναγκαιότατα μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ἀλλὰ ἀποσιωπῶντας, οὐδὲν τῇ βουλῇ πρόστιμον ἐπινενόηται;

ΣΟΛ. Τί τοῦτο ἤρου με; οὐδέπω γὰρ δῆλον.

ΑΝΑΧ. Ὅτι τὰ κάλλιστα καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα παρεῖς, τὰ περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἥττον ἀναγκαῖα λέγειν διανοῇ, γυμνάσια καὶ διαπονήσεις τῶν σωμάτων.

ΣΟΛ. Μέμνημαι γάρ, ὦ γενναῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προρρήσεων καὶ ἀποπλανᾶν οὐ βούλομαι τὸν λόγον, μὴ σου ἐπιταράξῃ τὴν μνήμην ἐπιρρέων. πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐρῶ διὰ βραχείων,

ὡς οἶόν τε· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς περὶ αὐτῶν διασκέψεως ἐτέρου ἂν εἴη λόγου.

- 22 Ῥυθμιζομεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν νόμους τε τοὺς κοινούς ἐκδιδάσκοντες, οἳ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν μεγάλους γράμμασιν ἀναγεγραμμένοι, κελεύοντες ἅ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παρ' ὧν λέγειν τὰ δέοντα ἐκμανθάνουσι καὶ πράττειν τὰ δίκαια καὶ ἐκ τοῦ Ἰσου ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰσχυρῶν καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον δὲ μὴδὲν ποιεῖν. οἳ δὲ ἄνδρες οὗτοι σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ἡμῶν ὀνομάζονται.

Καὶ μέντοι καὶ ἐς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίαῖς καὶ τραγωδίαῖς, ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδοιεν. τοῖς δέ γε κωμωδοῖς καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας, οὓς ἂν αἰσχυρὰ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας αἴσθωνται, αὐτῶν τε ἐκείνων χάριν, ἡμείνους γὰρ οὕτω γίγνονται ὀνειδιζόμενοι, καὶ τῶν πολλῶν, ὥς φεύγοιεν τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἔλεγχον.

- 23 ΑΝΑΧ. Εἶδον, ὦ Σόλων, οὓς φῆς τοὺς τραγωδοὺς καὶ κωμωδοὺς, εἴ γε ἐκεῖνοί εἰσιν, ὑποδήματα μὲν βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χρυσαῖς δὲ ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποικιλμένοι, κράνῃ δὲ ἐπικείμενοι παγγέλοια, κεχηγνότα παμμέγεθες· αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μέγала τε ἐκεκράγεσαν καὶ διέβαινον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσω δέ, οἶμαι, τότε ἡ πόλις ἐώρταζεν. οἳ δὲ κωμωδοὶ βραχύτεροι μὲν ἐκείνων καὶ πεζοὶ καὶ ἀνθρωπινώτεροι καὶ ἥττον ἐβδῶν, κράνῃ δὲ πολλὴ γελοιότερα, καὶ τὸ θέατρον γοῦν ἅπαν ἐγέλα ἐπ' αὐτοῖς. ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἅπαντες ἦκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐτοὺς πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους.

ΣΟΛ. Οὐκ ἐκείνους, ὦγαθέ, ὥκτιρον, ἀλλὰ ποιητῆς ἴσως ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐτραγῶδει πρὸς τὸ θέατρον, ὅφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. εἰκὸς δέ σε καὶ αὐλοῦντας ἐωρακέναι τινὰς τότε, καὶ ἄλλους συνάδοντας, ἐν κύκλῳ συνεστῶτας. οὐδ' αὐτά, ὦ Ἀνάχαρσι, ἀχρεῖα ἄσματα καὶ αὐλήματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι καὶ τοῖς τοιοῦτοις παραθηγόμενοι τὰς ψυχὰς ἀμείνους ἡμῖν γίγνονται.

Τὰ δὲ δὴ σώματα, ὅπερ μάλιστα ἐπόθεις ἀκοῦσαι, ὧδε 24 καταγυμνάζομεν· ἀποδύσαντες αὐτά, ὥς ἔφην, οὐκέτι ἀπαλὰ καὶ τέλεον ἀσυμπαγῇ ὄντα, πρῶτον μὲν ἐθίζειν ἀξιούμεν πρὸς τὸν ἀέρα, συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἐκάσταις, ὥς μήτε θάλλπος δυσχεραίνειν μήτε πρὸς κρύος ἀπαγορεύειν, ἔπειτα δὲ χρῖσθαι ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὥς εὐτονώτερα γίγνοιτο· ἄτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σκύτῃ νομίζομεν ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ μαλαπτόμενα δυσραγέστερα καὶ πολλῶν διαρκέστερα γίγνεσθαι, νεκρά γε ἤδη ὄντα, τὸ δ' ἔτι ζωῆς μετέχον σώμα μὴ ἂν ἄμεινον ἡγοίμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατεθῆναι.

Τοῦντεῦθεν ποικίλα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες καὶ διδασκάλους ἐκάστων ἐπιστήσαντες τὸν μὲν τινα πυκτεῦειν, τὸν δὲ παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὥς τοὺς τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζονται καὶ ὁμοσε χωρεῖν ταῖς πληγαῖς μηδὲ ἀποτρέποντο δέει τῶν τραυμάτων. τοῦτο δὲ ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεσθαι ἐν αὐτοῖς, θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον ἐς τοὺς κινδύνους καὶ τῶν σωμάτων ἀφειδεῖν, καὶ προσέτι ἐρρῶσθαι καὶ καρτεροὺς εἶναι.

Ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω συννενευκότες παλαιόους, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς καὶ ὠθισμοὺς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμοὺς καὶ ἄγχεσθαι δύνασθαι καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἀχρεῖα

οὐδὲ οὗτοι ἐκ μελετῶντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτώμενοι· δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερώτερα τὰ σώματα γίγνεται αὐτοῖς διαπονούμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοιντο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμῖν ἄνδρ' ὁ τοιοῦτος συμπλακείς καταρρίψει τε θάπτον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσῶν εἴσεται ὡς βῆστα ἐξανίστασθαι.

Πάντα γὰρ ταῦτα, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπ' ἐκείνῳ τὸν ἀγῶνα πορίζόμεθα, τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡγούμεθα πολὺ ἀμείνοσι χρῆσθαι τοῖς οὕτως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλᾶξαντες καὶ διαπονήσαντες ἐρρωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ κοῦφα καὲ εὐτονα καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς.

- 25 Ἐννοεῖς γάρ, οἶμαι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἷους εἰκὸς σὺν ὅπλοις ἔσσεσθαι τοὺς καὶ γυμνοὺς ἂν φόβον τοῖς δυσμενέσιν ἐμποιήσαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἄργον καὶ λευκὴν ἢ ἄσαρκίαν μετὰ ὠχρότητος ἐπιδεικνυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾶ μεμαρασμένα, τρέμοντα ἰδρῶτί τε πολλῷ εὐθὺς ρεόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῷ κράνει, καὶ μάλιστα ἢ καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγῃ. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διψῶσι καὶ τὸν κονιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις καί, εἰ αἷμα ἴδοιεν, εὐθὺς ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολέμοις; οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθροι ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι καὶ ἀρρενωποί, πολὺ τὸ ἐμψυχον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφαίνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥικνοὶ καὶ κατεσκληρότερες οὔτε περιπληθεῖς ἐς βάρος, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρῶσιν ἐξαναλωκότες, ὃ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρεῖχεν, ἀμιγῆς τοῦ φαύλου περιλειμμένον ἐρρω-

μένως φυλάττοντες· ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λικμῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι, τὴν μὲν ἄχνην καὶ τοὺς ἀθέρας ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διευκρινιζόντα καὶ προσσωρεύοντα.

Καὶ διὰ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη καὶ ἐπὶ μήκιστον διαρ- 26
κεῖν ἐν τοῖς καμάτοις· ὁψέ τε ἂν ἰδῇεν ὁ τοιοῦτος ἄρξαιτο καὶ ὀλιγάκις ἂν ἀσθενῶν φανείη ὥσπερ εἰ πῦρ τις φέρων ἅμα ἐμβάλοι ἐς πυρὸν αὐτὸν καὶ ἐς τὴν καλάμην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν ἄχνην — αὐθις γὰρ ἐπὶ τὸν λικμῶντα ἐπάνειμι — θάπτον ἂν, οἶμαι, παρὰ πολὺ ἢ καλάμη ἀναφλεγείη, ὁ δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον οὔτε φλογὸς μεγάλης ἀνισταμένης οὔτε ὑπὸ μιᾶ τῇ ὀρμῇ, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἂν κατακαυθεῖη. οὐ τοίνυν οὐδὲ νόσος οὐδὲ κάματος ἐς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα βράδιως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ' ἐπικρατήσειεν εὐμαρῶς· τὰ ἐνδοθεν γὰρ εὖ παρεσκευάσται αὐτῷ καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτά, ὥς μὴ παρίεναι ἐς τὸ εἶσω μηδὲ παραδέχεσθαι μήτε ἥλιον μήτε κρύος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος. πρὸς τε τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἐνδοθεν ἐπιρρέον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμένον καὶ ἐς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκαείμενον, ἀναπληροῖ εὐθὺς ἐπάρδον τῇ ἀκμῇ καὶ ἀκαμάτους ἐπὶ πλεῖστον παρέχεται· τὸ γὰρ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζε-
ται, καὶ ἀναρριπιζομένη πλείων γίγνεται.

Καὶ μὴν καὶ δρομικοὺς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτοὺς, ἐς μῆκος τε 27
διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεὶ ὠκύτατον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερρὸν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ, ἐνθα οὔτε βεβαίως ἀπερεῖσαι τὴν βάσιν οὔτε ἐπιστηρίξαι βράδιον, ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖκον τοῦ ποδός. ἀλλὰ καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, εἰ δέοι, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσκοῦνται ἡμῖν, ἔτι

καὶ μολυβδίδας χειροπληθεῖς ἐν ταῖν χερσὶν ἔχοντες. εἶτα περὶ ἀκοντίου βολῆς ἐς μήκος ἀμιλλῶνται.

Εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῇ γυμνασίῳ χαλκοῦν περιφερές, ἀσπίδι μικρᾷ ὅμοιος, ὅχανον οὐκ ἐχούσῃ οὐδὲ τελαμῶνας, καὶ ἐπειράθης γε αὐτοῦ καιμένου ἐν τῇ μέσῳ καὶ ἐδόκει σοι βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος. ἐκεῖνος τοῖνον ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐς τὸ πόρρω φιλοτιμούμενοι, ὅστις ἐπὶ μήκιστον ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλλοιτο· καὶ ὁ πόνος οὗτος ὦμους τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἐντίθησιν.

28 Ὁ πηλὸς δὲ καὶ ἡ κόνις, ὅπερ σοι γελοιότερα ἐξ ἀρχῆς ἔδοξεν, ἄκουσον, ὦ θαυμάσιε, ὅτου ἕνεκα ὑποβέβληται. πρῶτον μὲν, ὥς μὴ ἐπὶ τὸ κραταῖον ἢ πτώσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτοιεν· ἔπειτα καὶ τὸν ὀλισθον ἀνάγκη πλεῖω γίγνεσθαι, ἰδρύντων ἐν τῇ πηλῇ, ὃ σὺ ταῖς ἐγγέλεσιν εἰκάζεις, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοιὸν ὄν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐς ἰσχύον καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὁπόταν οὕτως ἐχόντων ἀλλήλων ἀναγκάζωνται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ συνέχειν διολισθάνοντας· αἰρεσθαί τε ἐν πηλῇ ἰδρωκότα μετ' ἐλαίου, ἐκπεσεῖν καὶ διαρρυῆναι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα, μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὥσπερ ἔφην ἔμπροσθεν, καὶ ἐς τοὺς πολέμους χρήσιμα, εἰ θεοὶ φίλον τρωθέντα βράδιως ἀράμενον ἐπεξενεγκεῖν ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα ἥκειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἐς ὑπερβολὴν ἀσχοῦμεν τὰ χαλεπώτερα προτιθέντες, ὥς τὰ μικρότερα μακρῇ εὐκολώτερον φέροιεν.

29 Τὴν μέντοι κόνιν ἐπὶ τὸ ἐναντίον χρησίμην οἴομεθα εἶναι, ὥς μὴ διολισθάνοιεν συμπλεκόμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐν τῇ πηλῇ ἀσκηθῶσι συνέχειν τὸ διαδιδρᾶσκον ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὐτοὶ ληφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸν ἰδρωτὰ συνέχειν

δοκεῖ ἢ κόνις ἀθρόον ἐκχεόμενον ἐπιπαττομένη καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκεῖν ποιεῖ τὴν δύναμιν καὶ κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀραιοῖς τότε καὶ ἀνεφγόσι τοῖς σώμασιν ἐμπιπτόντων· ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμά καὶ στιλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν παραστησάμενος πλησίον τῶν τε λευκῶν τινα ἐκείνων καὶ ὑπὸ σκιά δειλητῆμένων καὶ ὃν ἂν ἔλῃ τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυμναζομένων, ἀποπλύνας τὴν κόνιν καὶ τὸν πηλόν, ἐροίμην ἂν σε, ποτέρῳ ἂν ὅμοιος εὖξαιο γενέσθαι· οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἔλοιο ἂν ἐκ πρώτης προσόψεως, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἑκατέρου, συνεστηκώς καὶ συγκεκροτημένος εἶναι μᾶλλον ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαρρεῖν καὶ λευκὸς εἶναι ἀπορία καὶ φυγὴ εἰς τὰ εἴσω τοῦ αἵματος.

Ταῦτ' ἔστιν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν, 30 οἰόμενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς γενήσεσθαι καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτοὺς, κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν, εἰ ἐπίοιεν, φοβεροὶ δὲ τοῖς περιοίκις ὄντες, ὡς ὑποπτήσσειν τε καὶ ὑποτελεῖν ἡμῖν τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐν εἰρήνῃ τε αὐτοὶ πολὺ ἀμείνουσιν αὐτοῖς χρώμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχρῶν φιλοτιμουμένοις μηδ' ὑπ' ἀργίας ἐς ὕβριν τρεπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσι καὶ ἀσχόλοις οὖσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅπερ ἔφην τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἔστιν, ὁπότε ἐς τε εἰρήνην καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνοιτο ἢ νεότης, περὶ τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζοντες.

ΑΝΑΧ. Οὐκοῦν, ὦ Σόλων, ἦν ποτε ὑμῖν ἐπίωσιν οἱ πολέ- 31 μιοι, χρισάμενοι τῷ ἐλαίῳ καὶ κονισάμενοι πρόιτε καὶ αὐτοί, πῦξ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς προβεβλημένοι, κἀκεῖνοι δηλαδὴ ὑποπτήσουσιν ὑμᾶς καὶ φεύγουσι, δεδιότες μὴ σφίσι κεχηνόσι πάττητε τὴν ψάμμον ἐς τὸ στόμα, ἢ περιπηδήσαντες, ὡς κατὰ νώτου γένησθε, περιπλέξῃτε αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ

τὴν γαστέρα, καὶ διάγχετε ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν. καὶ νῆ Δί' οἱ μὲν τοξεύσουσι δῆλον ὅτι καὶ ἀκοντιούσιν, ὑμῶν δὲ ὥσπερ ἀνδριάντων οὐ καθίξεται τὰ βέλη, κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων· οὐ γὰρ καλάμη καὶ ἀθέρες ὑμεῖς ἐστέ, ὥς τάχιστα ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ὁψέ ποτε καὶ μόλις, κατατεμνόμενοι βαθέσι τοῖς τραύμασιν, αἷμα ὀλίγον ὑποδείξετε. τοιαῦτα γὰρ φῆς, εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα τοῦ παραδείγματος.

- 32 Ἡ τὰς πανοπλίας ἐκείνας τότε ἀναλήψετε τὰς τῶν κομψῶν τε καὶ τραγῶδων, καὶ ἦν προτεθῇ ὑμῖν ἔξοδος, ἐκείνα τὰ κράνη περιθήσεσθε τὰ κεχηρότα, ὥς φοβερώτεροι εἴητε τοῖς ἐναντίοις μορμολυττόμενοι αὐτοὺς, καὶ ὑποδήσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκείνα δηλαδὴ· φεύγουσί τε γάρ, ἦν δέη, κοῦφα καί, ἦν διώκητε, ἀφυκτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαινόντων ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὅρα μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομψὰ λῆρος ἦ καὶ παιδιὰ ἄλλως καὶ διατριβαὶ ἀργούσι καὶ βραθυμῖν ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλεσθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι, ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεήσει καὶ ἀσκήσεως ἀληθινῆς τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡ ἀμιλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται, μετὰ κινδύνων μελετῶσι τὴν ἀρετὴν. ὥστε ἀφέντες τὴν κόνιν καὶ τὸ ἔλαιον διδάσκετε αὐτοὺς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν, μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα μετὰ συρισμοῦ ἐλιττομένη καὶ λίθος χειροπληθῆς καὶ σάγαρις καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ θώραξ καὶ κράνος.

- 33 Ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινος εὐμενεῖα σφῆζεσθαι μοι δοκεῖτε, οἱ μηδέπω ἀπολώλατε ὑπὸ τινων ὀλίγων φιλῶν ἐπιπεσόντων. ἰδοὺ γέ τοι, ἦν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφίδιον τὸ παρὰ τὴν ζώνην μόνος ἐπεισπέσω τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοβοεῖ ἂν ἔλοιμι τὸ γυμνάσιον φυγόντων ἐκείνων

καὶ οὐδενὸς ἀντιβλέπειν τῇ σιδήρῳ τολμῶντος, ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περιστάμενοι καὶ περὶ τοὺς κίονας κατακρυπτόμενοι γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν δακρύοντες οἱ πολλοὶ καὶ τρέμοντες. καὶ τότε ἂν ἴδοις οὐκέτι ἐρυθριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα, οἷοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὠχροὶ ἅπαντες αὐτίκα γένοιντ' ἂν ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαφέντες. οὕτως ὑμᾶς ἢ εἰρήνην διατέθεικε βαθεῖα οὔσα, ὥς μὴ ἂν ῥαδίως ἀνασχέσθαι λόφον ἓνα κράνους πολεμίου ἰδόντας.

ΣΟΛ. Οὐ ταῦτα ἔφασαν, ὦ Ἀνάχαρσι, Θρακῶν τε ὅσοι 34 μετ' Εὐμόλπου ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσαν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν αἱ μετὰ Ἰπολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν οὐδὲ ἄλλοι, ὅσοι ἡμῶν ἐν ὅπλοις ἐπειράθησαν. ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐπείπερ οὕτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, διὰ τοῦτο καὶ ἄνοπλα ἐξαγομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἐπειδὴν καθ' αὐτοὺς ἄριστοι γένωνται, ἀσκοῦνται τὸ μετὰ τοῦτο ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ πολλὸ ἄμεινον χρήσαιντ' ἂν αὐτοῖς οὕτω διακείμενοι.

ΑΝΑΧ. Καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἐστί τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἅπασαν αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθών.

ΣΟΛ. Ἀλλὰ ἴδοις ἂν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπὶ πλεόν ἡμῖν συνδιατρίψας, καὶ ὅπλα ἐκάστω μάλα πολλὰ, οἷς χρώμεθα, ὁπότε ἀναγκαῖον ᾗ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους καὶ ἱππέας σχεδὸν τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὁπλοφορεῖν αἰεὶ καὶ ἀκινάκην παρεζῶσθαι περιττὸν ἐν εἰρήνῃ οἴομεθα εἶναι, καὶ πρόστιμόν γ' ἔστιν, ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροῖται μὴδὲν δέον ἢ ὅπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον. ὑμεῖς δὲ συγγνωστοὶ ἐν ὅπλοις αἰεὶ βιοῦντες· τό τε γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν ῥάδιον ἐς ἐπιβουλὴν, καὶ οἱ πολέμιοι μάλα πολλοί, καὶ ἄδηλον ὁπότε τις ἐπιστάς κοιμώμενον κατασπάσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης φονεύσειεν· ἢ τε πρὸς ἀλλήλους ἀπιστία, αὐθαιρέτως

καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτευομένων, ἀναγκαῖον αἰ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον εἶναι ἀμυνοῦντα, εἴ τις βιάζοιτο.

- 35 ΑΝΑΧ. Εἴτα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν οὐδενὸς ἀναγκαῖον ἕνεκα περιττὸν ὑμῖν δοκεῖ καὶ τῶν ὅπλων φεῖδεσθε, ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθείροιτο, ἀλλὰ φυλάττετε ἀποκαίμενα ὡς χρησόμενοι τότε, τῆς χρείας ἐπιστάσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος καταπονεῖτε παλόντες καὶ ὑπὸ τῶν ἰδρώτων καταναλίσκοντες, οὐ ταμειυόμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῇ ἐν τῇ πηλῇ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες ;

ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιόνδε τι δυνάμειος πέρι ἐννοεῖν, ὡς οἴνῃ ἢ ὕδατι ἢ ἄλλῃ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὔσαν· δέδιας οὖν, μὴ ὥσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμεοῦ λάθῃ διαρρυεῖσα ἐν τοῖς πόνοις, κἄτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οὔχηται τὸ σῶμα καταλιποῦσα ὑπὸ μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληροῦμενον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει σοι, ἀλλ' ὅσῃ τις ἂν αὐτὴν ἐξαντλῇ τοῖς πόνοις, τοσῶδε μᾶλλον ἐπιρρεῖ κατὰ τὸν τῆς Ὑδρας μῦθον, εἴ τινα ἤκουσας, ὡς ἀντὶ μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δύο' αἰεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο. ἦν δὲ ἀγύμναστος ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄτονος ἢ μὴδὲ διαρκὴ τὴν ὕλην ἔχῃ ὑποβεβλημένην, τότε ὑπὸ τῶν καμάτων βλάπτοιτο ἂν καὶ καταμαραίνοιτο, οἷόν τι ἐπὶ πυρὸς καὶ λύχνου γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ φυσήματι τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἂν καὶ μεῖζον ἐν βραχεῖ ποιήσειας παραθήγων τῷ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειας οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς διαρκὴ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον· οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς, οἶμαι, τῆς ῥίξης ἀνεφύετο.

- 36 ΑΝΑΧ. Ταυτὲ μὲν, ὦ Σόλων, οὐ πάνυ συνίημι· λεπτότερα γὰρ ἢ κατ' ἐμὲ εἴρηκας, ἀκριβοὺς τινος φροντίδος καὶ διανοίας ὧν δεδορκυίας δεόμενα. ἐκεῖνο δέ μοι πάντως εἰπέ· τίνος ἕνεκα οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπίαισι καὶ

Ἴσθμοι καὶ Πυθοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπότε πολλοί, ὥς φῆς, συνίασιν ὀφόμενοι τοὺς νέους ἀγωνιζομένους, οὐδέποτε ἐν ὅπλοις ποιεῖσθε τὴν ἀμιλλαν, ἀλλὰ γυμνοὺς ἐς τὸ μέσον παραγαγόντες λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἰδέναι τοῦτό γε, οὗτινος ἔνεκα οὕτω ποιεῖτε.

ΣΟΛ. Ἡγούμεθα γάρ, ὦ Ἀνάχαρσι, τὴν ἐς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους καὶ ἀνακηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλήσι. καὶ διὰ τοῦτο ὥς ἐς τοσοῦτους ἀποδυσόμενοι εὐεξίας τε ἐπιμελοῦνται, ὥς μὴ αἰσχύνοιντο γυμνωθέντες, καὶ ἀξιονικότατον ἕκαστος αὐτὸν ἀπεργάζεται. καὶ τὰ ἄθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρά, ὃ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἄριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν δοκοῦντα. τοιγάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἡ ἄσκησις, ἀπίαςιν οὐ μετρίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὥς, εἰ γέ τις, ὦ Ἀνάχαρσι, τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκβάλοι ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειε; νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων εἰκάξειν παρέχοιεν ἂν σοι, ὅποιοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένοιοντ' ἂν ὅπλα ἔχοντες οἱ κοτίνου πέρι καὶ μῆλων γυμνοὶ τοσαύτην προθυμίαν ἐς τὸ νικᾶν εἰσφερόμενοι.

Καίτοι τί ἂν πάθοις, εἰ θεάσαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλε- 37 κτρυόνων ἀγῶνας παρ' ἡμῖν καὶ σπουδὴν ἐπὶ τούτοις οὐ μικράν; ἢ γελάσῃ δῆλον ὅτι, καὶ μάλιστα ἢν μάθῃς, ὥς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ δρῶμεν καὶ προστέτανται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρῆναι καὶ δρᾶν τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο γελοῖον· ὑποδύεται γάρ τις ἡρέμα ταῖς ψυχαῖς ὀρμὴ ἐς τοὺς κινδύνους, ὥς μὴ ἀγεν-

νέστεροι καὶ ἀτολμότεροι φαίνονται τῶν ἀλεκτρυόνων μὴδὲ προαπαγορεύειν ὑπὸ τραυμάτων ἢ καμάτων ἢ τοῦ ἄλλου δυσχεροῦς. τὸ δὲ δὴ ἐν ὅπλοις πειρᾶσθαι αὐτῶν καὶ ὄραν τιτρωσκομένους ἅπαγε· θηριῶδες γὰρ καὶ δεινῶς σκαιὸν καὶ προσέτι γε ἀλυσιτελὲς ἀποσφάττειν τοὺς ἀρίστους καὶ οἷς ἂν τις ἄμεινον χρήσαιτο κατὰ τῶν δυσμενῶν.

- 38 Ἐπεὶ δὲ φήσ, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπελεύσεσθαι, μέμνησο, ἣν ποτε καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἔλθῃς, μὴ καταγελάσαι μὴδὲ ἐκείνων μὴδὲ οἴεσθαι μάτην πονεῖν αὐτούς, ὁπόταν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῇ θεάτρῳ συμπεσόντες παίωσιν ἀλλήλους ἢ ἐς χωρίον ἐσελθόντες ὕδατι περιγεγραμμένον, ἐς φάλαγγας διαστάντες, τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζωνται γυμνοὶ καὶ αὐτοί, ἄχρι ἂν ἐκβάλωσι τοῦ περιγράμματος τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτεροι, τοὺς κατὰ Λυκοῦργον οἱ καθ' Ἡρακλέα ἢ ἔμπαλιν, συνωθοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρήνην λοιπόν, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔτι πάσειε· μάλιστα δὲ ἦν ὁρᾶς μαστιγουμένους αὐτοὺς ἐπὶ τῇ βώμῃ καὶ αἵματι βρομένους, πατέρας δὲ καὶ μητέρας παρεστώσας οὐχ ὅπως ἀνιωμένους ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ καὶ ἀπειλούσας, εἰ μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἱκετευούσας ἐπὶ μήκιστον διαρκέσαι πρὸς τὸν πόνον καὶ ἐγκατεργῆσαι τοῖς δεινοῖς. πολλοὶ γοῦν καὶ ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι, μὴ ἀξιῶσαντες ἀπαγορεῦσαι ζῶντες ἔτι ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων μὴδὲ εἶξαι τοῖς σώμασιν, ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὄφει τιμωμένους δημοσίᾳ ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀνασταθέντας.

Ὅταν τοίνυν ὁρᾶς κἄκεῖνα, μήτε μαίνεσθαι ὑπολάβῃς αὐτοὺς μήτε εἴπῃς, ὥς οὐδεμιᾶς ἔνεκα αἰτίας ἀναγκαίως τάλαιπωροῦσι, μήτε τυράννου βιαζομένου μήτε πολεμίων διατιθέντων· εἴποι γὰρ ἂν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν πολλὰ τὰ εὐλογα καὶ ἃ συνιδὼν κολάζει αὐτούς, οὐκ ἐχθρὸς ὢν οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν οὐδὲ τὴν

νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῇ παραναλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους καὶ παντὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξιῶν εἶναι τοὺς σῶζειν μέλλοντας τὴν πατρίδα. καίτοι καὶ μὴ ὁ Λυκοῦργος εἶπη, ἔννοεῖς, οἶμαι, καὶ αὐτός, ὥς οὐκ ἂν ποτε ληφθεῖς ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ ἀπόρρητόν τι ἐξεῖποι τῆς Σπάρτης αἰκίζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγελῶν αὐτῶν μαστιγοῖτο ἂν, ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν πάλοντα, ὥς πρότερον ἀπαγορεύσειεν.

ΑΝΑΧ. Ὁ Λυκοῦργος δὲ καὶ αὐτός, ὦ Σόλων, ἐμαστι- 39
γοῦτο ἐφ' ἡλικίας ἢ ἐκπρόθεσμος ὢν ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἀσφα-
λῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεανιεύσατο ;

ΣΟΛ. Πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψε τοὺς νόμους αὐτοῖς Κρή-
τηθεν ἀφικόμενος. ἀπεδεδημήκει δὲ παρὰ τοὺς Κρήτας, ὅτι
ἤκουεν εὐνομωτάτους εἶναι, Μίνως τοῦ Διὸς νομοθετήσαν-
τος ἐν αὐτοῖς.

ΑΝΑΧ. Τί οὖν, ὦ Σόλων, οὐχὶ καὶ σὺ ἐμιμήσω Λυκοῦρ-
γον καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους ; καλὰ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ
ἄξια ὕμνων ἐστίν.

ΣΟΛ. Ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια,
οἰκεία ὄντα· ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικά οὐ πάνυ ἀξιοῦμεν.

ΑΝΑΧ. Οὐκ, ἀλλὰ συνίης, οἶμαι, οἷόν τί ἐστι μαστιγοῦ-
σθαι γυμνόν, ἄνω τὰς χεῖρας ἐπαίροντα, μηδενὸς ἕνεκα
ὠφελίμου ἢ αὐτῷ ἐκάστῳ ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὥς ἔγωγε ἦν
ποτε ἐπιδημήσω τῇ Σπάρτῃ, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι,
δοκῶ μοι τάχιστα καταλευσθήσεσθαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτῶν,
ἐπιγελῶν ἐκαστοῖς, ὁπότεν δρῶ τυπτομένους καθάπερ κλέ-
πτας ἢ λωποδύτας ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτε-
χῶς γὰρ ἐλλεθόρου δεῖσθαι μοι δοκεῖ ἢ πόλις αὐτῶν οὕτω
καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πάσχουσα.

ΣΟΛ. Μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων 40
μόνος αὐτὸς λέγων οἷου κρατεῖν· ἔσται γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ
ἐκείνων σοι τὰ εἰκότα ἐν Σπάρτῃ ἀντερῶν. πλὴν ἀλλ' ἐπεί-

περ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξελήλυθα, σὺ δὲ οὐ πάνυ ἀρεσκο-
μένῳ αὐτοῖς ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσιν ἔοικα παρὰ σοῦ, ὥς
καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει διεξέλθης πρὸς με, ὃν τρόπον ὑμεῖς οἱ
Σκυῖται διασκεῖτε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ οἴσισι γυμνα-
σίοις ἀνατρέφετε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται.

ΑΝΑΧ. Δικαιοτάτα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε διηγῆ-
σομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, οὐ σεμνὰ ἴσως οὐδὲ καθ' ὑμᾶς,
οἷ γε οὐδὲ κατὰ κόρρης παταχθῆναι τολμήσαιμεν ἂν μίαν
πληγὴν· δειλοὶ γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ εἰρήσεται γέ ὅποια ἂν ᾖ. ἐς
αὔριον μέντοι, εἰ δοκεῖ, ὑπερβαλώμεθα τὴν συνουσίαν, ὥς
ἅ τε αὐτὸς ἔφησ' ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι καθ' ἡσυχίαν ἅ τε
χρὴ εἰπεῖν συναγάγοιμι τῇ μνήμῃ ἐπελθών. τὸ δὲ νῦν ἔχον
ἀπώμεν ἐπὶ τούτοις· ἐσπέρα γὰρ ἦδη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

1. Βίος Ξενοφώντος.

Ὁ Ξενοφῶν, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις πιθανῶς τῷ 430 π. Χ., ἦτο υἱὸς τοῦ Γρύλλου καὶ τῆς Διοδώρας καὶ κατήγετο ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους πλεῖστον ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Τῷ 401 π. Χ. καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς Σάρδεϊς πρὸς τὸν νεώτερον Κύρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἀπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὴν περὶ τὰ Κούναξα δ' ὅμως μάχην καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ σατράπου Τισσαφέρνηους ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς κατώρθωσε διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρίων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάθους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐνταῦθα ἐβοήθησε τὸν Σεύθην, τὸν βασιλέα τῆς Θράκης, καὶ παρεσκευάζετο νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες ἐπεισαν αὐτὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν (399), ὅστις τότε ὑπὸ τὸν Θίβρωνα ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμει πρὸς τοὺς Πέρσας.

Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις ἦτο ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐξωρίσθη ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος του.

Ἀφ' οὗ δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον, τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ (394) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες παρέστησαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Οἱ Σπαρτιάται ἀναγνωρίσαντες τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ξενοφώντος ἔδωκαν αὐτῷ (393) ὡς δῶρον προσοδοφόρον κτῆμα ἐν

Σκιλλοῦντι τῆς Ἡλίδος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐνταῦθα ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ 23 ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Φιλησίας καὶ τῶν τέκνων Γρύλλου καὶ Διοδώρου ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, καθ' ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370) κατέφυγεν εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξορίας του διέμεινε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 355 π. Χ.

2. Ξενοφῶντος Ἑλληνικά.

Ὁ Ξενοφῶν ἐκτὸς τῆς *Κύρου Ἀναβάσεως* συνέγραψε καὶ πολλὰ ἄλλα συγγράμματα· τούτων ἐν εἶναι τὰ *Ἑλληνικά* διηρημένα εἰς 7 βιβλία.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι Ἑλληνικὴ ἱστορία περιλαμβάνουσα τὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γεγονότων (411-404 π. Χ.) καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης συμβάντων (402-362 π. Χ.).

Ἐν κεφαλαίοις τοῦ Γ' καὶ Δ' βιβλίου τῶν *Ἑλληνικῶν* ἐξιστοροῦνται οἱ ἀπὸ τοῦ 400 μέχρι τοῦ 389 ἔτους π. Χ. ἀγῶνες τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Περσῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1—2.

Ἡ Ἀθήνησι σιάσις—ἡ ἐν Ἀθήναις ἐπανάστασις.—*τελευτῶ*—τελειώνω, λήγω.—*ἐκ τούτου*—μετὰ ταῦτα.—*ἀξιῶ*—ἀπαιτῶ.—*οἷόσπερ*—ὅποιος βέβαια.—*ἦν*—ὕπηρξε.—*γίγνεσθαι*—δείκνυσθαι.—*νομίσαντες*, μετχ. αἰτιλγκ.· πῶς ἀναλύεται;—*ἐπιστέλλω τινι*—διατάττω τινά.—*ὕπηρετῶ τινι*—βοηθῶ τινά.—*εἴ τι δέοιτο* (δηλ. αὐτοῦ)—ἐάν κατὰ τι παρακαλῇ αὐτὸν (τίνα:).—*μέντοι*, ἐνταῦθα οὐχὶ ἀντιθετικὸς, ἀλλὰ βεβαιωτικὸς=τῷ ὄντι.—*ἐδεήθη*, δηλ. *πράττειν*, εἰς ὃ ἀντικμ. τὸ *ὅπερ*.—*περιπλέω εἰς Κιλικίαν*—περιπλέων τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας διευθύνομαι εἰς Κιλικίαν.—*ποιῶ* μετ' αἰτιατκ. καὶ ἀπρμφ. = φέρω τινὰ εἰς θέσιν, ὥστε νά...—*ἐπὶ βασιλεία*, ἢ *ἐπὶ*—ἐναντίον.—*ὥς μὲν οὖν*—ἀλλὰ πῶς.—*ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν*—*ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν*.—*ὥς ἀπέθανε*, τίς;—*ἀποσφύζομαι ἐπὶ θάλατταν*—σῶος φθάνω μέχρι τῆς θαλάσσης.—*Θεμιστογένει*, ποιητικὸν αἷτιον=ὕπὸ Θεμιστογένους.

Ἡ Ἀθήνησι σιάσις, ἐννοοῦνται οἱ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν τριάκοντα καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Θρασυβούλου, οὗς ὁ Ξενοφὼν διηγῆθη ἐν τῇ προηγουμένῃ (II) βιβλίῳ. — *ἐκ δὲ τούτου*, δηλ. μετὰ τὸ τέλος τῆς σιάσεως, κατὰ τὸ ἔτος 401 π. Χ. — *οἷόσπερ ἦν*, ὁ Κῦρος εἶχεν ὑποστηρίξει τοὺς Λακεδαιμονίους κατὰ τῶν Ἀθηναίων.—*ἐν τῷ*. . . *πολέμῳ*, δηλ. τῷ Πελοποννησιακῷ.—*ἔφοροι*, οὗτοι, πέντε τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἦσαν ἄρχοντες ἐν Σπάρτῃ ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ λαοῦ· ἄλλαι ἀρχαὶ ἐν Σπάρτῃ ἦσαν 1) *ἡ βασιλεία*, ἣτις ἦτο διπλῇ, 2) *ἡ γερουσία*, ἀποτελουμένη ἐξ 28 ἀνδρῶν καὶ 3) *ἡ ἀπέλλα*, ἡ συνέλευσις δηλ. τῶν Σπαρτιατῶν. Οἱ ἔφοροι ἐνταῦθα ἀποφασίζουσι νὰ βοηθήσωσι τὸν Κῦρον μετ' ἔγκρισιν,

ἐννοεῖται, τῆς γερουσίας καὶ τῆς ἀπέλλας· διότι οὗτοι οὐδέποτε ἀπεφάσιζον αὐτογνωμόνως προκειμένου περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἔξω πραγμάτων. — **τῷ τότε ναυάρχῳ**, ἐν Σπάρτῃ κατ' ἔτος ἐξελέγετο εἰς ναύαρχος, ὅστις ἡγεῖτο τοῦ στόλου τῶν Λακεδ.· δις ὁ αὐτὸς δὲν ἐπετρέπετο νᾶ ναυαρχῇ. — **Συνέννεσις**, οὗτος εἶχε καταλάβει τὰ δεσπόζοντα τῶν στενοποριῶν τοῦ Ταύρου ὑψώματα, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς χώρας προχώρησιν τοῦ Κύρου· ἀλλὰ κατέλιπε ταῦτα ἐκούσιως, ὅτε ἤκουσεν ὅτι τριήρεις τῶν Λακεδ. καὶ τοῦ Κύρου περιέπλεον ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν. — **ἐπὶ βασιλείᾳ**, δηλ. τὸν Ἀρταξέρξην. — **σιράτευμα συνέλεξε**, βαρβαρικὸν μὲν περὶ τὰς 100.000, ἑλληνικὸν δὲ περὶ τὰς 13.000. — **ἐπὶ τὸν ἀδελφόν**, δηλ.: — **ἡ μάχη**, ἡ (γνωστὴ) παρὰ τὰ Κούναξα (οὐχὶ μακρὰν τῆς Βαθυλῶνος), συγκροτηθεῖσα τῷ 401 π.Χ., καθ' ἣν ἔπεσεν ὁ Κύρος. — **ἐκ τούτου**, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου. — **οἱ Ἕλληνες**, ποῖοι ἐννοοῦνται: — **ἐπὶ θάλατταν**, ἐννοεῖ τὴν Μαύρην θάλασσαν, ἣν οἱ Ἕλλ. εἶδον τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ὄρους Θήχου (ἔγγυς τῆς Τραπεζούντος). — **Θεμιστογένηι**, ὑπὸ τὸ πλυστὸν ὄνομα τοῦ Θεμιστογένους ἐξέδωκε ψευδωνύμως ὁ Ξενοφῶν τὴν **Ἀνάβασιν** του, ἵνα ἄξιωσιςτοτέραν καταστήσῃ αὐτήν.

§ 3.

Ἐπεὶ μέντοι = ὅτε δέ. — **πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τι** = προσφέρω εἰς τινα σπουδαίας ὑπηρεσίας. — **δόξας**, μετχ. αἰτιλγκ. — **ἐπεὶ ἔδοξε**· τὸ δὲ **δοκῶ** = φαίνομαι. — **καταπέμπομαι**, κυρίως = στέλλομαι κάτω, δηλ. ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας εἰς τὰ παράλια· εἴτε = ἀποστέλλομαι. — **ὣν τε αὐτὸς . . . ἦρχε** = καὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας αὐτός . . . ἐκυδέρνα. — **πρόσθεν** = πρότερον. — **καὶ ὣν Κύρος**, δηλ. ὕστερον ἦρχεν. — **ἅμα μὲν . . . ἅμα δὲ** = ἀφ' ἑνὸς μὲν . . . ἀφ' ἑτέρου δέ. — **βουλόμεναι . . . φοβοῦμεναι**, μετχ. αἰτιλγκ.· πῶς ἀναλύονται: — **ὅτι** = διότι. — **ἡρημένα ἦσαν**, ὑπεραντλ. τοῦ ῥ. **αἰροῦμαι** = προτιμῶ. — **τὰς πόλεις = τὰς ἐαυτῶν πόλεις**. — **δὲ**, κατόπιν ἀρνήσεως = ἀλλά. — **ἀξιῶ**, ἐνταῦθα = παρακαλῶ. — **ἐπεὶ** = ἐπειδή. — **προσιτάται** = ἡγεμόνες. — **ἐπιμεληθῆναι**, ὑποκμ. **τοὺς Λακεδαιμονίους**· τὸ δὲ **ἐπιμελοῦμαι τινος** = λαμβάνω πρόνοιαν περὶ τινος. — **ὅπως μὴ** (μετ' εὐκτ.)

=ἵνα μὴ (μεθ' ὑποκτ.).—*δηῶ*=ληγλατῶ.—*αὐτῶν*, συναπτέα ἡ γενκ. τῷ *ἡ χώρα*.

Πολλοῦ ἄξιος βασιλεῖ... γεγενῆσθαι, ὁ Τισσ. εἶχεν ὥφελήσει πολλαπλῶς τὸν βασιλέα, διότι α') πρῶτος αὐτὸς ἡγγεῖλεν εἰς τὸν βασιλέα τὸν Κύρον ἐπιστρατεύοντα αὐτῷ, β') μόνος αὐτὸς ἀντεστάθῃ ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ κατὰ τὴν ἐφόρμησιν τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾗ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ γ') μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ἐμερίμνησε δραστηριώτερον παντὸς ἄλλου περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ μεγάλου βασιλέως.—*σατραπης*, παρὰ Πέρσαις ἐλέγετο ὁ διοικητὴς μιᾶς τῶν εἰκοσι μεγάλων διοικήσεων ἢ σατραπειῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἦτο διηρημένον τὸ Περσικὸν κράτος καὶ πρὸς τὰς ὁποίας ἀντιστοιχοῦσι κάπως οἱ παρ' ἡμῖν νομοί.—*ὧν τε αὐτὸς ἦρχε*, δηλ. τῆς Λυδίας, Καρίας καὶ Ἰωνίας.—*πρόσθεν*, δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κύρου εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.—*καὶ ὧν Κύρος (ὑστερον ἦρχεν)*, ὁ Κύρος ἦτο σατράπης τῆς Λυδίας (ἦν παρέλαβε παρὰ τοῦ Τισσ.), μεγάλης Φρυγίας, Καππαδοκίας· πρὸς τοῦτοις δ' ἀρχιστράτηγος τῶν βασιλικῶν στρατιῶν καὶ κάρανος.—*τὰς Ἰωνικὰς πόλεις*, αὗται παρεδόθησαν ὑπὸ τῶν Λακεδ. τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ κατὰ τὰς (ἐν ἔτει 411) συνθήκας αὐτῶν πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ εἶχον μόνον τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς νὰ ὑποταχθῶσι τῷ Τισσ. ἢ τῷ Κύρῳ· πᾶσαι δ' αὗται πλὴν τῆς Μιλήτου προετίμησαν νὰ ὑποταχθῶσι τῷ Κύρῳ, ὅστις λίαν μελιχίως προσηνέχθη πρὸς αὐτάς. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Κύρου (κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 401) φαίνεται ὅτι αἱ πόλεις αὗται ἀπέλαυνον ἐπὶ 1 1/2 ἔτος ἀνενοχλήτως πλήρους ἐλευθερίας· ἥδη δ' ὅμως ἡπεῖλει αὐτάς ἐκ νέου δουλεία πολὺ χειρότερα τῆς προτέρας.—*ἐπεὶ... προστάται εἰσὶν*, ἡ Σπάρτη μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν (404 π. Χ.) ἀνέλαβε τὴν ἡγεμονίαν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

§ 4.

Ἀρμοστήν, κτγρμ. = ὡς ἀρμοστήν.—*νεοδαμῶδεις* = νέοι πολῖται, δηλ. ἀπελευθερωθέντες εἰλωτες.—*εἰς χιλίους* = περίπου χιλίους.—*αὐτὸς* = ὁ ἴδιος.—*μισθὸν παρέχω (τινὶ)* = μισθοδοτῶ (τινα).—*ἔπεμψαν*, δηλ. *ἱππέας*.—*τῶν ἱππευσάντων* = ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ὑπηρέτησαν ὡς ἱππεῖς.—*ἐπὶ τῶν τριάκοντα* = ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα τυράννων.—*νομίζοντες*, μετχ. αἰτλγκ.—

κέρδος τῷ δήμῳ (δηλ. εἶναι ἄν) = ὅτι ἤθελεν εἶναι κέρδος εἰς τοὺς δημοκρατικούς. — *εἰ ἀποδημοῦεν καὶ ἐναπόλοινο*, ὑποκμ. τοῦ εἶναι ἄν = ἔαν (οὔτοι) ἤθελον ἀποδημεῖ καὶ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἤθελον καταστραφῇ.

Πέμπουσι, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος τοῦ 399 π. Χ. — *ἀρμοστὴς* παρὰ τοῖς Λακεδ. ἐλέγετο ὁ ἀποστελλόμενος ἐκ τῆς Σπάρτης διοικητής, ὅπως διοικήσῃ πόλιν ὑπήκοον αὐτῇ. — *τῶν νεοδαμῶδων*, οἱ κάτοικοι τῆς Λακωνικῆς ἦσαν *εἰλωτες, περιόικοι, Σπαρτιάται*· οἱ εἰλωτες ἀπελευθερούμενοι ὑπὸ τῆς πολιτείας εἴτε διὰ τὴν ἐν πολέμῳ αὐτῶν ἀρετὴν εἴτε δι' ὠφελήματα παρασχεθέντα ὑπ' αὐτῶν τῇ πόλει ἐκαλοῦντο *νεοδαμῶδεις*. Ἡ Σπάρτη δὲν ἀπέστειλεν εἰς Ἀσίαν Σπαρτιάτας πολίτας, ἀλλὰ νεοδαμῶδεις, διότι αὕτη εἶχεν ὀλίγους στρατιώτας καὶ ἐφείδετο αὐτῶν ἰδίᾳ νῦν, ὅτε ὡς ἔχουσα τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος ἐχρειάζετο πολλούς. — *ῥητήσατο*, εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς τοιαύτης αἰτήσεως ἐκ τῶν συνθηκῶν τοῦ 404, καθ' ἃς οἱ Ἀθην. νομίζοντες τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ὤφειλον ν' ἀκολουθῶσι τοὺς Λακεδ. καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν πανταχοῦ, ὅπου οὔτοι ἤθελον ζητήσῃ. — *τῶν ἐπὶ τῶν τρ. ἱππευσάντων*, οὔτοι ἦσαν τὸ κύριον ἔρεισμα τῶν ὀλιγαρχικῶν. — *ἐπὶ τῶν τριάκοντα*, οἱ τριάκοντα τύραννοι ἐν Ἀθήναις ἤρξαν ἐπὶ 8 μῆνας (ἀπὸ 768 π. Χ. — τέλους Ἀπριλίου τοῦ 403). — *νομίζοντες κέρδος*... *εἰ ἀπ.*..., ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι οἱ ἱππεῖς καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας ἦσαν μισήτοί εἰς τὸν δῆμον.

§ 5 — 6.

Ἀφίκοντο, ὑποκμ. ὁ Θέβρων καὶ οἱ στρατιῶταί του. — *συνήγαγε*, τίς; — *ἐπείθοντο* (δηλ. τοῦτο) *ἔτι*... *ἐπιτάττοι* = ὑπήκουον εἰς τοῦτο, τὸ ὅποιον... διέταττε. — *ὄρῳ πρὸς τὸ ἱππικόν* = ἀποβλέπω εἰς τὸ ἱππικόν. — *πεδίον* = πεδιάς. — *ἀγαπῶ* = εὐχαριστοῦμαι. — *δέ*, κατόπιν ἀρνήσεως; — *εἰ*... *δύναιτο* = ἔαν ἡδύνατο. — *ὅπου τυγχάνοι ὦν*, ἀναφέρεται εἰς τὸ *ταύτην τὴν χώραν* ὥστε *ταύτην τὴν χώραν, ἐν ᾗ τυγχάνοι ὦν* (= κατὰ τύχην ἦτο). — *ἀδῆωτος* = ἀλεηλάτης. — *σωθέντες* (= ἀφ' οὗ ἐσώθησαν), συναπτέα ἢ μετχ. τῇ *συνέμειξαν αὐτῷ*. — *οἱ ἀναβάντες* = οἱ ἐκστρατεύσαντες. — *συμμείγνυνυι τινι* = συνεννοῦμαι μετὰ τινος. — *ἐκ τούτου ἤδη* = τότε πλέον. — *προσλαμ-*

βάνω = καταλαμβάνω. — **ἐκών, ἐκούσα, ἐκόν** = θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς. — **οἱ ἀπὸ Δημαράτου** (δηλ. **γενόμενοι**) = οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τοῦ Δημαράτου = οἱ ἀπόγονοι τοῦ Δημαράτου. — **ἐκ βασιλέως** = ὑπὸ βασιλέως. — **ἐδόθη** = ἐδόδοτο. — **ἀντὶ τῆς...** = εἰς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν... — **συστρατεία** = συμμετοχὴ εἰς τὴν ἐκστρατείαν. — **προσχωρῶ τινι** = ἔρχομαι μὲ τὸ μέρος τινὸς = παραδίδομαι εἰς τινα. — **δῶρον**, κατηγμ. = ὡς δῶρον. — **ὅτι** = διότι. — **μηδίσας**, μετχ. αἰτλγν' τὸ δὲ **μηδίζω** = ὑποστηρίζω τοὺς Μήδους. — **φεύγω** = ἔξορίζομαι.

Στρατιώτας, ὡς δισχιλίους· ὥστε ὅλος ὁ στρατὸς τοῦ Θίβρωνος ἀνῆρχετο εἰς πόσους; — **ἐν τῇ ἡπείρῳ**, δηλ. τῇ Ἀσιατικῇ. — **ὄρων πρὸς τὸ ἱππικόν** (δηλ. τοῦ Τισσ.), ὁ Θίβρων, ἐπειδὴ ἔδλεπεν ὅτι τὸ μὲν ἱδικόν του ἱππικόν ἦτο ἀσθενές, τὸ δὲ τοῦ Τισσ. ἰσχυρόν, ἐφοδεῖτο ν' ἀντεπεξέλθῃ κατ' αὐτοῦ. — **οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου**, ἐννοοῦνται οἱ μετὰ τοῦ Κύρου συνεκστρατεύσαντες περίπου 13.000 Ἑλληνες οἱ κληθέντες μύριοι· ἐκ τούτων εἶχον ὑπολειφθῆ 5—6 χιλ. — **συνέμειξαν αὐτῷ**, ἡ ἐνωσις ἐγένετο ἐν Περγάμῳ· ἐκεῖ ἤγαγε τοὺς στρατιώτας ὁ Ξενοφῶν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Θίβρωνος. Πρὸ τῆς ἐνώσεως τῶν μυρίων μετὰ τοῦ Θίβρωνος οὗτοι ἐπὶ δύο μῆνας εἶχον ὑπηρετήσῃ τὸν ἡγεμόνα τῶν Θρακῶν Σεύθην. — **ἀντιτάττετο τῷ Τισσ.**, διότι αἱ δυνάμεις τοῦ Θίβρωνος διὰ τῆς προσθήκης τῶν μυρίων ηὔξησαν. — **ἀπὸ Δημαράτου**, οὗτος στερηθεὶς τῆς βασιλείας (τῷ 491) ἐν Σπάρτῃ κατέφυγεν εἰς Περσίαν πρὸς τὸν Δαρείον τὸν Ὑστάσπου καὶ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην ἐκστρατεύσαντα (τῷ 480) κατὰ τῆς Ἑλλάδος. — **αὕτη ἡ χώρα**, δηλ. ἡ Τευθρανία, ἐν ᾗ ἦσαν αἱ πόλεις Πέργαμος, Τευθρανία καὶ Ἀλίσαρνα. — **ἐκείνῳ**, τίνι; — **ἐκ βασιλέως**, τῶν Περσῶν (δηλ. Δαρείου τοῦ Α'). — **Γογγύλῳ**, οὗτος ἐμήδισεν, ὅτε οἱ Πέρσαι ἐπῆλθον (τῷ 490) κατὰ τῶν Ἑρετριέων· ἐχρησίμειψε δὲ καὶ ὡς μεσίτης εἰς τὰς μεταξὺ Ξέρξου καὶ Παυσανίου ἐν Βυζαντίῳ (τῷ 477) διαπραγματεύσεις· ἀπόγονοι τοῦ Γογγύλου τούτου ἦσαν οἱ ἀνωτέρω ἀναιρερόμενοι Γοργίων καὶ Γογγύλος. — **ὅτι μηδίσας ἔφυνγε**, πῶς ἐτιμῶρουν οἱ παλαιοὶ τοὺς προδίδοντας τὴν πατρίδα;

§ 7.

Ἔσιν οἱ = ἐνιοι = τινές. — **ἀσθενεῖς οὐσας** = ἐπειδὴ ἀσθενῶς ἐφυλάττοντο. — **κατὰ κράτος** = διὰ τῆς βίας. — **λαμβάνω** =

καταλαμβάνω.—γε μὴν=δέ.—οὐκ ἐπείθετο=οὐκ ἐβούλετο
 προσχωρῆσαι αὐτῷ.—περιστρατοπεδευόμενος, μετχ. χρονκ.
 τὸ δὲ *περιστρατοπεδεύομαι*=στρατοπεδεύω περίξ.—*ἄλλως*=
 κατ' ἄλλον τρόπον.—*ἐλεῖν*, ἄορ. β' τοῦ ῥ. *αἰρῶ*=κυριεύω.—
φρεατίαν τεμόμενος, ἡ μετχ. χρονκ. τὸ δὲ *φρεατίαν τέμνομαι*
 =σκάπτω φρέαρ, βαθεῖαν ὀπήν.—*δρύττω*=ἀνοίγω.—ὡς *ἀφαι-*
ρησόμενος αὐτῶν=ἵνα ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοὺς (τίνας:).—ὡς=
 ἐπειδή.—*ἐκθέω*=κάμνω ἔξοδον, ἐξέρχομαι.—*ἐμβάλλω*=ρίπτω
 μέσα.—*δρυγμα*=*φρεατία*.—*αὖ*=ἀφ' ἑτέρου=καὶ αὐτός—
ἐφίστημι τι ἐπὶ τινι=στήνω τι πρὸς προφύλαξιν τινος.—*καί...*
μέντοι=ἀλλὰ καί.—*ἐκδραμόντες*, ἄορ. τοῦ ῥ. *ἐκθέω*=;—*νύ-*
κτωρ, ἐπίρρ.=ἐν καιρῷ νυκτός.—*δοκοῦντος* (δηλ. τοῦ *Θίβρων-*
νος)=ἐπειδὴ ὁ *Θίβρων* ἐφαίνετο.—*αὐτοῦ*, ἐπίρρ. τοπικόν=ἐκεῖ
 (δηλ. πρὸ τῆς *Λαρίσης*).—*οὐδὲν ποιῶ*=οὐδὲν κατορθῶ.—*πέμ-*
πουσι=*πέμποντες* (δηλ. *ἀγγέλους*) *κελεύουσιν*.—*ἀπολι-*
πόντα... *στρατεύεσθαι*=*ἀπολιπεῖν καὶ στρατεύεσθαι*.—*ἀπο-*
λείπω=ἀφίνω, ἐγκαταλείπω.—*ἐπὶ Καρ.*, ἡ *ἐπὶ*=ἐναντίον.

Λάρισα, καλεῖται αὕτη *Αἰγυπτία*, διότι λέγεται ὅτι ὁ Κῦρος
 (ὁ πρεσβύτερος) εἶχε δώσει αὐτὴν πρὸς κατοικίαν εἰς τοὺς Αἰγυ-
 πτίους, διότι τούτων τὴν ἀνδρείαν εἶχε θαυμάσει ἐν τινι μάχῃ
 γενομένη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ στρατοῦ του.—*φρεατίαν τεμό-*
μενος..., μέσον πολιορκητικόν, δι' οὗ ἡναγκάζοντο οἱ κάτοικοι
 πολιορκουμένης πόλεως νὰ παραδοθῶσιν, ἥτοι καὶ ἡ ἀποκοπή τοῦ
 ὕδατος· ταύτην πῶς ἐπιχειρεῖ νὰ κάμῃ ἐνταῦθα ὁ *Θίβρων*:—*υπό-*
νομον ὥρυται, διὰ τοῦ ὑπονόμου τούτου, ὅστις ἐσκάπτετο ἀπὸ
 τῆς *φρεατίας* μέχρι τῆς κυρίας πηγῆς τῆς πόλεως, ὁ *Θίβρων* ἐσκά-
 πει νὰ μετοχετεύσῃ τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἰς τὴν *φρεατίαν*.—*ἐκ τοῦ*
τείχους, δηλ. τῆς *Λαρίσης*.—*ἐνέβαλλον ξύλα καὶ λ.*, πρὸς τινὰ
 σκοπόν;—*χελώνη*, αὕτη ἦτο πολιορκητικὴ μηχανὴ φέρουσα στέγην
 ἐκ μὴ εὐπρήστων ὀλῶν καὶ κινουμένη ἐπὶ τροχῶν. Ὑποστήτην οἱ
 στρατιῶται προφυλασσόμενοι· ἐσκαπτον τὰ τεῖχη ἢ εἰργάζοντο πρὸς
 διόρυξιν ὑπονόμων.—*ἔφοροι*, περὶ τούτων βλ. ἀνωτ. ἐν σελ. 69-70.

§ 8.

Ἐν Ἐφέσῳ... *ὄντος αὐτοῦ*=ἐν ᾧ αὐτός (ὁ *Θίβρων*)· εὐρί-
 σκετο ἐν Ἐφέσῳ· ἐν τούτῃ προϋποτίθεται κίνησις, ἥς σκοπὸν

δηλοῖ ἡ ἐπομένη μετοχή: ὥς... **πορευσομένου**=ἵνα (ἐκεῖθεν) πορευθῇ.—**ἄρξων**=ἵνα ἄρξῃ=ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν.—**δοκῶν**=ὅστις ἐθεωρεῖτο.—**μάλα μηχανητικὸς**=πολὺ πανουργός.—**καί... δέ**=καὶ διὰ τοῦτο καί...—**ζημιῶμαι**=**καταγινώσκομαι**=καταδικάζομαι.—**ἔφυγε**=; (§ 5-6).—**κατηγορῶ τινος**=κατηγορῶ τινα.—**ὥς**=ὅτι.—**ἐφείη**, ἄορ. τοῦ ῥ. **ἐφήμι**· τὸ δ' **ἐφήμι** **τινι** (μετ' ἀπρμρ.)=ἐπιτρέπω εἰς τινα (ἵνα...).—**ἀρπάζω τοὺς φίλους**=ληλατῶ τὰς χώρας τῶν φίλων.

Ἀφίκετο, ἀποσταλεῖς ὑπὸ τῆς Σπάρτης κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 399 π. X.—**οἵκαδε**, δηλ.;—**οἱ σύμμαχοι**, δηλ. αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις, αἵτινες διὰ πρεσβευτοῦ, ὃν εἰς Σπάρτην ἀπέστειλαν, κατηγορήσαν τὰς παρανομίας τοῦ Θίβρωνος καὶ τοῦ στρατοῦ του· συνεπέειρα τῶν κατηγοριῶν τούτων ἀνεκλήθη ὁ Θίβρων καὶ ἤχθη εἰς δίκην.

§ 9.

Γνούς=ἐπειδὴ ἐνόησεν.—**ὑποπτός εἰμι** **τινι**=δυσπιστῶ πρὸς τινα.—**κοινολογησάμενος**, μετχ. χρονκ.· τὸ δὲ **κοινολογοῦμαι** **τινι**=συνεννοεῖσθαι μετὰ τινος.—**ἐλόμενος... μᾶλλον**=διότι προσέτιμῃσε.—**θατέρω** (=τῷ ἐτέρῳ) **πολεμῶ**=πολεμῶ κατὰ τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο.—**γενόμενος**=ὅτε ὑπῆρξεν, ἐχρημάτισεν.—**ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος**=ἐπὶ τῆς ναυαρχίας τοῦ Λυσάνδρου.—**διαβληθεὶς**, μετχ. αἰτλγκ.—**ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων**=διετάχθη (ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου) νὰ σταθῇ κρατῶν τὴν ἀσπίδα (ὡς ἀπλοῦς ὀπλίτης).—**ὅ**, δηλ. **τὸ σταθῆναι ἔχοντα τὴν ἀσπίδα**.—**δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπ. Λακ.**=θεωρεῖται ὅτι εἶναι διὰ τοὺς ἐπισήμους ἐκ τῶν Λακ. στίγμα (=προσβολή).—**ἀταξίας**, ἡ γενικὴ δηλοῖ τὴν αἰτίαν· **ἀταξία**=ἀπειθεία.—**ζημίωμα**=ποινή, τιμωρία.—**δὴ**=λοιπόν.—**ἡδίων**, δηλ. ἢ ἐπὶ τὸν **Τισσαφέρην**.—**εἰς τὸ ἄρχειν**=κατὰ τὸ ἄρχειν.—**τοῦ Θίβρωνος**, συναπτεῖα ἡ γενικὴ τῷ διέφερεν.—**παράγω τὸ σιράτευμα**=ὁδηγῶ τὸ στράτευμα παρὰ τὴν θάλασσαν.—**διὰ τῆς φιλλίας χώρας**=διὰ μέσου φιλικῶν χωρῶν.

ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλοις, ἡ δυσπιστία αὕτη μεταξὺ Τισσ. καὶ Φαρν. ὑπῆρχεν ἀπὸ τοῦ 412· ἤδη ηὔξηθη ἕνεκα τῆς προτιμίας τοῦ Τισσ. ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως (πρὸλ. § 3).—**κοινολογησάμενος τῷ Τισσ...**, τὸ συμβᾶν τοῦτο, τὸ νὰ συνθηκολο-

γῆση δηλ. εἰς σατράπης ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμόν, ἵνα μένῃ οὐδέ-
τερος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου πρὸς ἄλλον σατράπην, δει-
κνύει τὴν ἐξασθένεισιν τοῦ Περσικοῦ κράτους. — **χώραν**, τὴν ἐν
Μ. Φρυγίᾳ βορείαν Αἰολίδα καὶ Βιθυνίαν. — **ἀρμοστής**, περὶ τῆς
λέξεως βλ. ἐν σελ. 72. — **ἐπὶ Λυσ. ναυαρχοῦντος**, νοητέα ἢ β'
ναυαρχία τοῦ Λυσάνδρου κατὰ τὸ ἔτος 405 (ὅτε ὑπὸ τὸν τίτλον
τοῦ ναύαρχου ἦτο ὁ Ἄρακος) καὶ οὐχὶ ἡ α' (ἡ πραγματικὴ) κατὰ
τὸ ἔτος 407, διότι ὁ Δερκυλ. δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς Ἑλλάσποντον
κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 408-406. Προσέτι ὁ Δερκυλ. καὶ κατὰ
τὸ 411 ἦτο ἀρμοστής ἐν Ἀδύδῃ. — **ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων**,
τοῦτο ἦτο τιμωρία δι' ἀξιωματικόν, οὗ τὴν ἀσπίδα ἔφερον ὁ ἀσπι-
δοφόρος, ὅτε δὲν ἐγένετο μάχη. — **διὰ ταῦτα**, τοῦτο ἦτο ἡ α' αἰτία,
δι' ἣν ὁ Δερκυλίδας προτίμησε νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Αἰολίδος καὶ
οὐχὶ κατὰ τῆς Καρίας, ὥς εἶχον διατάξει οἱ ἔφοροι τὸν προκατό-
χον του Θίδρωνα (πρὸλλ. καὶ β' αἰτίαν κατωτέρω ἐν § 16-17). —
μέχρι τῆς Φαρναβάξου Αἰολίδος, δηλ. τῆς πρὸς Β., διότι ἡ
Νοτία Αἰολίς, ἐν ἣ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον διέμενεν ὁ Θίδρων, δὲν
ἀνῆκεν εἰς τὴν σατραπείαν τοῦ Φαρναβάξου. — **οὐδὲν βλάψας**
τοὺς συμμάχους, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Θίδρωνα, ὅστις ἐφῆκε
τῷ στρατεύματι ἀρπάζειν τοὺς φίλους (§ 8).

§ 10—11.

Εἰμί τινος = ἀνήκω εἰς τινά. — **σατραπεύω τῆς χώρας** =
εἶμαι ὑπαρχος (= ὑποδιοικήτης) τῆς χώρας. — **αὐτῷ, δοτικὴ χαρι-**
στική = χάριν αὐτοῦ (τίνος;). — **ἕως . . . ἔξῃ** = ἐν ὅσῳ ἔξῃ. —
ἐπειδὴ, χρονικόν. — **νόσῳ** = ἕνεκα νόσου. — **παρασκευαζομένου**
τοῦ Φαρν. = ἐν ᾧ ὁ Φ. παρεσκευάζετο. — **σατραπεία**, ἐνταῦθα =
ὑποδιοίκησις. — **ἡ γυνή** = ἡ σύζυγος. — **ἀναξεύγγνυμι στόλον** =
παρασκευάζω ταξείδιον μετὰ μεγάλης συνοδείας. — **ὥστε** (μετ'
ἀπρμφ.) = μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ . . . — **οἱ δυνάμενοι μάλιστα παρὰ**
τινι = οἱ ἰσχύοντες τὰ μέγιστα πλησίον τινός = οἱ δυνάμενοι νὰ
ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τίνος. — **ἔρχομαι εἰς λόγους** = τυγχάνω ἀκροά-
σεως. — **σοι**, συναπτεῖα ἢ δοτικὴ τῷ φίλος. — **τᾶλλα** = κατὰ τὰ
ἄλλα. — **τοὺς φόρους** = τοὺς ὀφειλομένους φόρους. — **ἀπεδίδου**,
ὁ παρτκ. δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν = ἐπλήρωσε τακτικῶς.
ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας = ἐπήνεις αὐτὸν καὶ ἐτίμας. — **τι . . . δεῖ**

= τίς ἡ ἀνάγκη. — καθιστάναι, τοῦ ῥ. καθίστημι = διορίζω. — τι, αἰτιατκ. τοῦ κατὰ τι. — ἐπὶ τινί εἰμι = εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — δῆπου = βεβαίως. — ἀφελομένῳ (= ἐπὰν ἀφέλῃ) ἐμέ... τὴν ἀρχὴν = ἄφ' οὗ ἀφαιρέσῃς ἀπὸ ἐμέ τὴν ἀρχήν.

Ταύτης τῆς χώρας, ποίας; — τὴν σατραπείαν, δηλ. τῆς Αἰολίδος. — καὶ αὐτῇ, ὡς δηλ. καὶ ὁ σύζυγός της. — ἐπορεύετο, ἡ ἔδρα τοῦ Φαρν. ἦτο ἐν Δασκυλείῳ πρὸς τὴν μεσημβρινὴν πηχελίαν τῆς Προποντίδος. — τοὺς φόρους, ὅπως ὁ σατράπης ἐπλήρωνε τοὺς φόρους εἰς τὸν βασιλέα, οὕτω καὶ ὁ ὑπαρχος εἰς τὸν προϊστάμενόν του σατράπην. — τὴν ἀρχήν, δηλ.:

§ 12-13.

Ἔγνων = ἔκρινεν. — οὐδὲν ἦττον τάνδρὸς (= τοῦ ἀνδρός) = οὐδόλως χειρότερον τοῦ συζύγου της = ὁμοίως ὡς ὁ σύζυγός της. — ἀπεδίδου; (πρὸλ. § 11). — ὁπότε... ἀφικνοῖτο, ὁπότε... καταβαίνοι, αἱ εὐδικ. δηλοῦσι τὸ κατ' ἐπανάληψιν γιγνόμενον ἐν τῇ πηχελθόντι — δσάκις ἐπορεύετο, δσάκις κατέβαινε. — πολὺ, συναπτόν τῇ κάλλιστα καὶ ἥδιστα = πολὺ λαμπρότητα καὶ κολακευτικώτατα. — πάντων τῶν ὑπάρχων, γεν. διαιρητκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τῶν ὑπερθετκ. κάλλιστα καὶ ἥδιστα. — ὑπαρχος = ὑποδιοικητής. — δέχομαι τινα = ὑποδέχομαι τινα. — ἄς τε παρέλαβε πόλεις = τὰς τε πόλεις, ἄς παρέλαβεν. — αὐτῷ, δοτκ. χαριστκ. = χάριν αὐτοῦ (τίνας;). — τῶν οὐχ ὑπηκόων, γενκ. διαιρητκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐπιθαλασσιδίας, εἰς ὃ ἐπεξήγησις εἶναι τὸ Λάρισάν τε καὶ Ἀμ. καὶ Κολ. = τὰς παραθαλασσίας ἐξ ἐκείνων, αἵτινες δὲν ἦσαν ὑποτεταγμένοι, δηλ. τὴν Ἀρ. καὶ τὴν Ἀμ. καὶ τὰς Κολ. — προσλαμβάνω = ὑποτάττω. — ξενικὸν Ἑλληνικὸν = μισθοφορικὸν στράτευμα ἐξ Ἑλλήνων. — ὃν δ' ἐπαινέσεις = ὅστις ἐπαινεῖ δὲ ἠθέλει ἐπαινέσει. — ἀμέμπτως = ἀφθόνως, πλουσιοπρόχως. — κατασκευάζομαι τὸ ξενικὸν = καταρτίζω τὸ μισθοφορικὸν στράτευμα. — ὁπότε εἰς Μ. ἢ Π. ἐμβάλοι = δσάκις ἐνέβαλλεν (ὁ Φαρν.) εἰς τὴν χώραν τῶν Μυσῶν ἢ Πισιδῶν. — ὅτι = διότι. — κακουργῶ = βλάπτω. — ὥστε καὶ ἀντετίμα = διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐτίμα. — ἔστιν ὅτε = ἐνίοτε (πρὸλ. § 7 ἔστιν οἷ = ἐνιοί). — παρακαλῶ = προσκαλῶ.

Σατραπεύειν, τίνας χώρας; — ὁπότε ἀφικνοῖτο εἰς Φαρν., ἡ

ἔδρα τῆς σατραπείας τοῦ Φαρν. ποία ἦτο: πρὸλ. § 10. — **καταβαίνοι**, ἢ **κατὰ ἐν τῷ ῥ. καταβαίνοι**, διότι ἡ χώρα ἔκειτο παρὰ τὴν θάλασσαν. — **πάντων τῶν ὑπάρχων**, ἐκτὸς τῆς Μανίας ὁ Φαρν. εἶχε καὶ ἄλλους ὑποδιοικητάς. — **Δάριον**, οὐχὶ τὴν μνημονευθεῖσαν ἐν § 7. — **ξενικῷ Ἑλληνικῷ**, ἀπὸ τοῦ τέλους ἰδίᾳ τοῦ Πελοπ. πολέμου εἶναι αἱ φυλαὶ τῆς Ἑλλάδος παρείχον μισθοφόρους εἰς ὅσους εἶχον χρεῖαν τούτων. Ἐνταῦθα μάχονται αὐτοὶ καὶ πρὸς Ἑλληνας. — **ἀρμάμαξα**, τετράτροχον ὄχημα, ὅπισθεν καὶ ἄνωθεν κλειστόν, κατὰ δὲ τὰ πλάγια μόνον διὰ παραπετασμάτων χρησιμεῖον εἰς τὰς ὁδοπορίας πρὸς μεταγωγὴν περιφανῶν προσώπων, ἰδίᾳ δὲ γυναικῶν. — **θεωμένη**, τί; — **δῶρα**, ταῦτα ἦσαν ἔπλα, δι' ὧν διεκοσμήθησαν οἱ μισθοφόροι. — **ὅτι... κακουργοῦσι**, κατ' ἐνεστώτα, διότι καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ξενοφώντος (περὶ τὸ 360) δὲν εἶχον καθ' ὁλοκληρίαν ὑποταχθῆ αἱ ἀγριοὶ οὗτοι λαοί.

§ 14—15.

Ἦδη δ' οὐσης αὐτῆς ἐτῶν πλέον ἢ τετταράκοντα = ὅτε δ' αὕτη ἦτο ἤδη περισσότερον τῶν 40 ἐτῶν = ὅτε δ' αὕτη εἶχεν ὑπερβῆ τὸ 40^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς. — **ἀναπτερωθεῖς**, τοῦ ῥ. **ἀναπτερωῶ**, ὅπερ κυρίως = δίδω πτερὰ εἰς τινα (ἴνα πετάξῃ)· εἴτα = παραινῶ, προτρέπω. — **ὑπὸ τινων**, νοητέα ἢ μετχ. **λεγοντίων** (= οἱ ἔλεγον), ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ ἐπομένη εἰδικ. πρότασις: ὡς **αἰσχροὺς εἶη**... (= ὅτι εἶναι ἐντροπή...). — **ιδιώτης** = ὁ μὴ ἀρχων. — **φυλαττομένης**... **πιστευούσας** καὶ **ἀσπαζ.**, γενν. ἀπόλυτ., προσδιορίζουσαι τὴν μετχ. εἰσελθὼν αἰτιολογικῶς. Ἡ φυσικὴ σειρά τοῦ χωρίου εἶναι ἡ ἐξῆς: **Μειδίας... λέγεται εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης**... κτλ. = ὁ Μειδ. λέγεται ὅτι ἀπέπνιξεν αὐτήν, ἀφ' οὗ εἰσῆλθεν (εἰς τὰ δωμάτια τῆς), διότι ἀπὸ μὲν τοὺς ἄλλους αὐτὴ πολὺ προεφυλάττετο.... εἰς ἐκεῖνον δὲ εἶχεν ἐμπιστοσύνην καὶ φιλοφρόνως ὑπεδέχετο (= τὸν ἡγάπα ἐγκαρδίως). — **ὥσπερ ἂν γυνὴ γ. ἀσπάζοιτο** = καθὼς μία γυνὴ (πενθερὰ) ἀγαπᾷ τὸν γαμβρόν τῆς. — **τυραννίς** = τυραννικὸν πολίτευμα. — **προσῆκε**, δηλ. **φυλάττεσθαι**. — **προσῆκει** = ἀρμόζει. — **τὸ εἶδος**, αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τὴν μορφήν. — **πάγκαλος**, **ον** = πολὺ ὥρατος. — **ἐχυρὸς** = ὀχυρὸς. — **ἐνθα**, συνα-

πτέον τῷ **μάλιστα**—ἐνθα κυρίως.—**τὰ χρήματα**—οἱ θησαυροί.
 —**Φαρναβάζω**—διὰ τὸν Φαρνάβαζον.—**ἀξιῶ**—; (πρβλ. § 3).—
ἐκ τούτου—; (§ 1 - 2).—**ὥσπερ ἡ Μανία**, ποῖον τὸ ῥ. τῆς
 προτάσεως;—**φυλάττειν αὐτὰ**—ὅτι ἠδύνατο νὰ φυλάττη αὐτὰ
 (ποῖα;).—**ἔστι** (= ἔστε) ἄν... **λάβη**—ἕως οὗτου... λάβη.—**οὐ**
γὰρ ἂν κτλ., ἡ σύνταξις: **ἔφη γὰρ οὐκ ἂν βούλεσθαι ζῆν**—
 διότι εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ ἐπεθύμει νὰ ζῇ.—**μὴ τιμωρήσας** (= εἰ
μὴ τιμωρήσεις) **Μανία**—ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐκδικηθῇ τὸν θάνατον
 τῆς Μανίας.

Ὡσπερ ἐν τυραννίδι προσήκεν, αἰείποτε οἱ τύραννοι προε-
 φυλάσσαντο γνωρίζοντας ὅτι ὑποβλέπονται καὶ μισοῦνται ὑπὸ τοῦ
 ἀδικουμένου συλήθως ὑπ' αὐτῶν λαοῦ.—**ἀπέκτεινε καὶ τὸν υἱόν**,
 διατί; τί εἶχε νὰ φοβηθῇ πρὸς τοῦ υἱοῦ τῆς Μανίας;—**ἐνθα**,
 δηλ. ἐν Γέργῃ (πρβλ. § 25-28).—**αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις**, δηλ. τῆς
 Αἰολίδος.—**σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ**, δηλ. τῷ Μειδίῳ.

§ 16—17.

Καιρὸς—εὐκαιρία, εὐνοϊκὴ περίστασις.—**ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ**—
 ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας.—**ἐπιθαλάττιος**, **ον**—παραθαλάσσιος.—**ἐκού-**
σας τὰς πόλεις παραλαμβάνω—καταλαμβάνω τὰς πόλεις ἐκου-
 σίως, μὲ τὴν συγκατάθεσιν δηλ. τῶν πολιτῶν.—**πέμπων δέ, τί;**
 —**καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις**—καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς (πλὴν
 τῆς Λαρίσ., Ἀμφ. καὶ Κολ.) Αἰολικὰς πόλεις.—**ἀξιῶ**, ἐνταῦθα
 —ἀπαιτῶ.—**ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς**—καὶ αὐταὶ νὰ ἐλευθε-
 ρώσωσιν ἑαυτάς.—**δέχεσθαι**, δηλ. αὐτόν.—**συμμάχους γίνε-**
σθαι, δηλ. αὐτῷ.—**καὶ γὰρ οἱ φρ.**—διότι καὶ οἱ...—**ἐπεὶ ἡ**
Μανία ἀπέθανε—μετὰ τὸν θάνατον τῆς Μανίας.—**οὐ πάνυ τι**
καλῶς περιέπομαι—οὐδόλως τυγχάνω (τῆς δεούσης) περιποιή-
 σεως.—**ὁ ἐν Κεβρῆνι τὴν φυλακὴν ἔχων**—ὁ φρούραρχος τῆς
 Κεβρῆνος.—**μάλα ἰσχυρῶ χωρίῳ**, παράθεσις εἰς τὸ: **Κεβρῆνι**
 —ἥτις ἦτο πολὺ ἰσχυρὸν φρούριον.—**νομίσας**, μετχ. αἰτλγκ.—
τιμηθῆναι ἂν—ὅτι ἤθελε τιμηθῇ.—**αὐτῷ θυομένῳ**—εἰς αὐ-
 τόν, ἐν ᾧ θυσιάζεν.—**γίνεται τὰ ἱερὰ** (δηλ. καλὰ)—ἡ θυσία
 ἀποδίδει αἰσία (=παρέχει καλοὺς αἰωνοὺς, δεικνύει εὐνοϊκὰ ση-
 μεῖα).—**τῇ πρώτῃ**, δηλ. ἡμέρᾳ.—**ὥς δὲ**—ἐπειδὴ δέ.—**ἐκαλ-**
λιερεῖτο—ἐγίνετο καλὰ.—**τῇ τρίτῃ**, δηλ. ἡμέρᾳ ἐθύετο.—

μέχρι τεττάρων ἡμερῶν = μέχρι τῆς τετάρτης ἡμέρας. — *καρτερῶ θυόμενος* = επιμένω νὰ θυσιάσω. — *μάλα χαλεπῶς φέρω* = πολλὸ δυσχεροῦμαι, στενοχωροῦμαι. — *πρὶν Φαρν. βοηθήσαι* = πρὸ τοῦ δ Φαρν. ἐλθῇ εἰς βοήθειαν. — *ἐγκρατὴς γίγνομαι τινος* = γίγνομαι κύριός τινος.

Ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἡ ἀταξία, ἣτις ἐπεκράτει εἰς τὴν σατραπείαν τοῦ Φαρν. ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων συμδόντων, ὑπῆρξε τῷ Δερκυλ. εὐνοϊκὴ καὶ ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτὸν ὥς β' αἰτία (πλὴν τῆς α' τῆς ἀναφερομένης ἐν § 8-9), δι' ἣν προτίμησε νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Αἰολίδος καὶ οὐγὶ κατὰ τῆς Καρίας. — *ἀφικνεῖται*, πόθεν; — *Δάρις*, Ἀμαξ. καὶ Κολωνάς, ὃς ἡ Μανία εἶχε καταλάβει (κατὰ τὴν § 12-13) διὰ τῆς βίας. — *ἐλευθεροῦσθαι*..., ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δερκυλ. εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ποῦτος ἦτο; Διὰ τίνα αἰτίαν αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἐλληνικαὶ πόλεις ἐξήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδ.; πρὸλ. § 3. — *οὐ πάνν τι κ. περιέλιποντο*, δηλ. ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων. — *προσβάλλειν*, δηλ. *τῇ Κεβρῆνι*. — *πάλιν ἐδύετο*, πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως οἱ ἀρχαῖοι προσέφερον θυσίας καὶ ἂν αὗται ἀπέβαινον αἰσαί, ἔκαμνον ἀρχὴν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἄλλως ἀνέδαλλον αὐτὴν μέχρις ὅτου αἱ θυσαί ἐδείκνυσον εὐνοϊκὰ σημεῖα.

§ 18 — 19.

Νομίσας, μετχ. αἰτλγκ. — *φλυαρῶ διατρέβων* = ματαιοπονῶ κατατρέβων τὸν χρόνον. — *ἀφαιροῦμαι τινά τι* = ἀφαιρῶ τι ἀπὸ τινος. — *προσδραμών*, μετχ. χρονκ. — *τάξις* = λόχος. — *κρήνη* = πηγή, βρύσις. — *συγχοῦν*, ἀπρμφ. τοῦ ρ. *συγχῶ-ω* = καλύπτω διὰ χωμάτων. — *οἱ ἐνδοθεν* = οἱ ἐνδον = οἱ ἐντὸς (δηλ. οἱ ἐν Κεβρῆνι) ὄντες. — *ἐπεξέρχομαι* = ἐξέρχομαι, κάμνω ἐξοδὸν ἐγκαντίον τινός. — *παλόντες καὶ βάλλοντες*, μετχ. τροπκ. = κτυπῶντες (ἐκ τοῦ πλησίον) καὶ τοξεύοντες. — *ἀπελαύνω* = ἀποδιώκω. — *ἀχθομένον*... καὶ *νομίζοντος* = ἐν ᾧ ἐλυπεῖτο καὶ ἐνόμιζεν. — *ἀθυμοτέρους*... *ἔσσεσθαι*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατικ. «*τοὺς ἐαυτοῦ στρατιώτας*» = ὅτι οἱ στρατιῶταί του θὰ εἶναι ἀτολμότεροι. — *κατὰ τὴν προσβολὴν* = κατὰ τὴν μελετωμένην προσβολήν. — *ἐρχονται*, ἱστορικὸς ἐνεστώς. — *ἃ μὲν ποιόη* = ὅσα μὲν πράττει. — *ὁ ἄρχων* = ὁ τὴν φυλακὴν ἔχων (§ 17). — *διαλέγομαι*

τι=διαπραγματεύομαι περί τινος, συζητῶ τι.—*ἦκε*, δηλ. *τις*.—*οἱ πρόσθεν*, δηλ. *εἰπόντες*.—*ὅτι... καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν*=ὅτι... καὶ εἰς αὐτὸν ἀρεστὰ ἦσαν=ὅτι... καὶ αὐτὸς τὰ ἐπεδοκίμαζε.—*εὐθύς, ὥσπερ ἔτυχε κεκαλλιεργηκώς*=εὐθύς μετὰ τὴν θυσίαν, ἥτις κατὰ τύχην εἶχεν ἀποδοῆ εὐνοϊκῇ.—*ἡγοῦμαι*=δηγῶ.—*οἱ δέ, τίνες*; — *ἀναπετάννυμι (τὰς πύλας)*=ἀνοίγω τὰς πύλας.

Τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς *K.*, περὶ τοῦ πολιορκητικοῦ τούτου μέσου βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 74· τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὕδατος ἐνταῦθα πῶς προσπαθεῖ νὰ κάμῃ ὁ Ἀθηγάδας καὶ πῶς ἀνωτέρω (ἐν § 7) προσεπάθησεν ὁ Θίδρων; — *ἐκ τοῦ τείχους*, δηλ. τῆς Κεδρήνος. — *σὺν τῷ βαρβάρῳ*, δηλ. τῷ φρουράρχῳ τῆς Κεδρήνος. — *αὐτῶν*, τίνων; — *ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα*, ὁ Δερκ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θυσίας εἶχεν ἀποθέσει τὰ ὅπλα.—*ἐπὶ τὰς πύλας*, τίνος; — *καὶ ἐνταῦθα*, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας πρότερον (§ 16) καταληφθεῖσας πόλεις.—*ἐπὶ τὴν Σκ. καὶ Γέρ.*, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Μειδίας (§ 15).

§ 20—21.

Προσδοκῶν... ὀκνῶν, μετχ. αἰτλγκ.—*προσδοκῶ*=περιμένω μετὰ φόβου.—*μὲν... δὲ*=ἄφ' ἑνὸς μὲν... ἄφ' ἑτέρου δέ.—*ὀκνῶ τινα*=δυσπιστῶ πρὸς τινα.—*εἶπε*=ἐκέλευσεν εἰπεῖν.—*ἔλθοι ἂν εἰς λόγους*, τίνι;—*ἔρχομαι εἰς λόγους*=ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν, εἰς διαπραγματεύσεις.—*ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα*=ἓνα ἄφ' ἐκάστης πόλεως τῶν συμμάχων.—*ἐκέλευσε*, δηλ. τὸν Μειδίαν.—*τούτων*, γενκ. διαίρετκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὁποσούς τε καὶ ὁποίους.—*συμμεῖννυμί τι*=συναντῶμαι μετὰ τινος.—*ἐπὶ τίσιν ἂν σύμ. γένοιτο*=ὑπὸ ποίους ὅρους δύναται νὰ γείνη σύμμαχος του.—*ἐφ' ᾧτε... εἰάν*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτ. *αὐτὸν* (δηλ. τὸν Μειδίαν).—*ἐφ' ᾧτε* (μετ' ἀπρμφ.)=ἐπὶ τῷ ὅρῳ νά...—*ἐῷ*=ἄφῃνω.—*ἅμα*, συναπτεόν τῇ μετοχῇ *λέγων*=συγχρόνως ἐν ᾗ ἔλεγε.—*γνοὺς*=; (§ 9).—*κωλύειν*, δηλ. *αὐτὸν εἰσιέναι*.—*βία τῶν πολιτῶν*=παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν.—*παρακελεύομαι*=προτρέπω.—*καὶ ἐλευθέρους*, ὁ *καὶ*=καὶ μάλιστα.—*χρῆ*, δηλ. *πολιτεῦειν*· τὸ δὲ *πολιτεῦω*=ῥῶ ὡς πολίτης.—*οὕτω πολιτεῦειν*, ἐρμηνευτέον πρὸ τῆς προτάσεως: ὥσπερ... *χρῆ*.—*ἡγοῦμαι ἐπὶ...=δηγῶ ἐναντίον...*—*συμπροπέμψω τινά*=συνοδεύω τινά.—*πολλοὶ... καὶ τῶν Σκηφ.*

=καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Σικηψίων.—τοὺς πεπραγμένους, ἀποδοτέον καὶ εἰς τὰς δύο μετοχάς: *τιμῶντές τε καὶ ἡδόμενοι*—διότι ἐτίμων αὐτὸν διὰ τὰ πεπραγμένα καὶ ἡδύχαριστοῦντο δι' αὐτά.

Προσδοκῶν τὸν Φαρν., διὰ τὴν ἐφοδεῖτο τὸν Φαρν.; τί οὗτος εἶχεν ἀπειλήσει τὸν Μειδίαν; (§ 15).—*ὀκνῶν τοὺς πολίτας*, ὁ Μειδίας ἐδυσπύσκει πρὸς τοὺς πολίτας, διότι οὗτοι ἤδη, ὡς φρονούντες τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τοῦ ἑλλήν. στρατοῦ ἤρχισαν νὰ δεικνύονται ἀποστατικοί.—*εἰ ὁμήρους λάβοι*, ὡς ἐγγύησιν τίνος:—*ἀπὸ πόλεως... τῶν συμμάχων*, δηλ. τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ συμμάχων τῶν Σπαρτιαιῶν.—*λαβὼν δέκα*, οὕς ἀφῆκεν ἐν τῇ Σικήψει.—*ἐξῆλθεν*, ἐκ τῆς Σικήψεως, εἰς ἣν ὁ Μειδ. εἶχε καταφύγει μετὰ τὸν θάνατον τῆς πενθερᾶς του.—*ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους*, πρβλ. ἀνωτ. ἐν § 16 *«ἡξίου ἐλευθεροῦσθαι»*.—*θύσας τῇ Ἀθηνᾷ*, ὡς κύριος ἤδη τῆς πόλεως.—*τοῖς πολίταις*, δηλ. τοῖς Ἑλλήσι.—*τοὺς πεπραγμένοις*, ὁ Δερκ. τί εἶχε πράξει εἰς τοὺς Σικηψίους, διὰ τὸ ὅποιον οὗτοι μετὰ τιμῶν προπέμπουσιν τὸν Δερκ. ἀπερχόμενον ἐκ τῆς Σικήψεως;

§ 22.

Παρέπομαί τι—ἀκολουθεῖν τινι.—*ἀξιῶ*—παρακαλῶ.—*μέντοι*—βεβήκως, τῇ ὄντι.—*ὥς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀνυχήσοι*—ὅτι θὰ τύχη τῶν δικαίων του ἀξιώσεων.—*ἅμα... λέγων*—; (§ 20-21).—*εἰς δύο*—ἀνὰ δύο.—*οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων*—*οἱ δ' ἐπὶ τῶν πύργων ἢ οἱ δ' ἐν τοῖς πύργοις*.—*καὶ μάλα*—παρὰ πολὺ.—*ὄντων*, ἐπιθετικῇ μετχ.—*οἱ* (δηλ. πύργοι) *ἦσαν*.—*ὀρώντες*, μετχ. αἰτιλγκ. πῶς ἀναλύεται;—*βάλλω*—τοξεύω, ἀκοντίζω.—*κέλευσον*, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῶν πύργων φρουρούς.—*ὀκνῶ* (μετ' ἀπρμφ.)—διστάζω νά...—*ἡγῇ*, β' ἐν. πρόσ. ἐνεστ. ὑποτακτ. τοῦ ῥ. *ἡγοῦμαι*—προπορεύομαι.—*τὸ ἱερὸν*—ὁ ναός.—*ανοίγειν*—κελεῦειν ἀνοῖξαι.—*παραχρῆμα*—ἀμέσως, παρευθύς.

Παρεπόμενος αὐτῷ, ὁ Μειδίας ἠκολούθει τὸν Δερκυλ., ἐννοεῖται, ἄκων.—*ἡξίου τὴν τῶν Γεργ...*, ὁ Μειδίας ἐζήτηε τὴν Γεργίθη, διότι ἐν αὐτῇ ἦσαν οἱ θησαυροὶ του (πρβλ. § 15).—*πρὸς τὰς πύλας*, τίνος πόλεως;—*εἰρηνικῶς*, ἵνα ἀρχὴ πᾶσαν ὑποψίαν ἀπὸ τοῦ Μειδίου καὶ ἵνα ἐξαπατήσῃ τοὺς φρουρούς.—*εἰς δύο*, ἢ παράταξις δηλ. εἶχε μέτωπον δύο ἀνδρῶν.—*οἱ ἀπὸ τῶν πύργων*,

δηλ. τῶν τειχῶν τῆς Γέργιθος.—*κάνταῦθα*, ποῦ:—*θύσω*, ὡς κύριος ἤδη τῆς πόλεως (πρὸλ. § 21).

§ 23 — 24.

Ἔχων τὸν Μειδ. = ἔχων μαζὶ τοῦ τὸν Μειδίαν = παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ *Μ.* — *αὖ* = πάλιν. — *τίθεται τὰ ὅπλα* = παρατάττομαι. — *ἀνεῖπε*, ἀόρ. β' τοῦ *ῥ.* *ἀναγορεύω* = παραγγέλλω διὰ κήρυκος. — *δορυφόροι* = σωματοφύλακες. — *ἐπὶ τῷ στόματι* = πρὸ τοῦ μετώπου. — *ὡς μισθοφορήσοντας* = διότι (τοῦ λοιποῦ) θὰ εἶναι μισθοφόροι τοῦ. — *Μειδίᾳ γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι*, τὸ ἀπαρμ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ νοουμένου *ῥ.* *εἶπε* = διότι (εἶπεν ὅτι) οὐδὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὸν Μειδ. πρὸς φόβον = διότι ὁ Μειδ. οὐδὲν ἔχει πλέον νὰ φοβῇται. — *ἀπορῶ* = εὐρίσκομαι εἰς ἀπορίαν, εἰς ἀμηχανίαν. — *ὅ τι ποιοίῃ* = εἰς τὴν πρᾶττη. — *ξένια* = τὰ τῆς φιλοξενίας. — *αἰσχρὸν (ἔστι)* = εἶναι αἰσχος, ἐντροπή. — *ἐμέ τεθυκότα* = ἐν ᾧ ἐγὼ ἔχω θυσιάσει. — *ξενίεσθαι ὑπὸ σοῦ ἀλλὰ μὴ ξενίεσθαι σε* = νὰ φιλοξενῶμαι ὑπὸ σοῦ καὶ νὰ μὴ φιλοξενῶ σέ. — *μένω παρὰ τινι* = μένω πλησίον τινός. — *ἐν ᾧ* = ἐν τούτῳ *τῷ χρόνῳ*, ἐν ᾧ. — *τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους* = αἱ ἀναμεταξύ μας δίκαιαι ἀπαιτήσεις. — *διασκεπόμεθα*, μέλλ. τοῦ *ῥ.* *διασκοποῦμαι* = ἐξετάζω ἀκριβῶς. — *ποιῶ* = ἐκτελῶ.

Εἰσῆλθε, ποῦ; — *ἔχων αὖ*, ὡς καὶ πρὸ τῶν πυλῶν. — *ἐκέλευε θέσθαι ... τὰ ὅπλα*, πρὸς τίνα σκοπόν; — *περὶ τὰ τεῖχη*, τίνος πόλεως; — *ἔθνε*, πρὸλ. § 21 «θύσας *τῇ Ἀθηνᾷ*» καὶ § 22 «θύσω *τῇ Ἀθηνᾷ*». — *τοὺς ... δορυφόρους*, ὁ Μειδίας ὡς ἀρχὸν εἶχε σωματοφύλακας· ἐκκλοντο δ' οὗτοι *δορυφόροι*, διότι τὸ κύριον αὐτῶν ὄπλον ἦτο τὸ δόρυ. — *ἐπὶ τῷ στόματι*, ἵνα ἔχη αὐτοὺς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ. — *Μειδίᾳ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι*, ὁ Μειδίας οὐδὲν ἔχει πλέον νὰ φοβῇται, καθ' ὅσον οὗτος δὲν εἶναι κυρίαρχος πλέον, καὶ ὡς τοιοῦτος δὲν ἔχει ἀνάγκη δορυφόρων. — *ἐμέ τεθυκότα ...*, οἱ θυσίαν προσφέροντες συνήθιζον νὰ προσκαλῶσι τοὺς φίλους των εἰς συμπόσιον καὶ νὰ φιλοξενῶσιν αὐτοὺς μετὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ θύματος. — *δεῖπνον*, τὸ πρωτὸν φαγητὸν τῶν ἀρχαίων, τὸ πρόγευμα, ἐκαλεῖτο *ἀκράτισμα* (ὡς συνιστάμενον ἐκ τεμαχίου ἄρτου βεβαπτισμένου εἰς ἄκρατον οἶνον), τὸ μεσημβρινὸν ἐκαλεῖτο *ἄριστον* καὶ τὸ ἑσπερινὸν *δεῖπνον*.

§ 25 - 26.

Ἐκαθέζοντο, παρτκ. με σημασίαν ἀορίστου τοῦ ῥ. **καθέξομαι**=κάθημαι. — **ἡρώτα**=ἤρchiσε νά ἐρωτᾷ. — **ἄρχων**=κύριος, κληρονόμος. — **ὁ οἶκος**=ἡ περιουσία. — **χῶροι**=κτῆματα. — **νομαί**=τόποι βοσκῆς, λειβάδια. — **ἀπογράφω**=καταγράφω. — **ψεύδομαι τινα**=ἀπατῶ τινα λέγων ψεύματα. — **ὅμεις δέ γ'**, ὁ γέ συναπτέος τῇ **ὅμεις**=ἀλλ' ὅμεις βεβαίως. — **ἴαν μικρολογοῦμαι**=εἶμαι πολὺ μικρολόγος=ζητῶ πολλὰς λεπτομερείας. — **ἐπειδὴ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῶα**=ἀφ' οὗ εἶχε καταγραφῇ (ὑπὸ τοῦ Μειδίου) ἡ πατρικὴ περιουσία. — **τίνος ἦν**;=εἰς ποῖον ἀνήκε; — **οὗ Φαρν.**, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — **τὰ ἐκείνης**=τὰ πράγματα, ἡ περιουσία ἐκείνης. — **ἡμέτερ' ἂν εἴη**=ἡμέτερά ἐστι (δηλ. **τὰ ἐκείνης**)=(τότε) ἰδική μας (=ἰδική μου) εἶναι (ἡ περιουσία ἐκείνης). — **ἐπεὶ κρατοῦμεν πολέμιος γὰρ...**=διότι ἡμεῖς ἐπικρατοῦμεν καὶ ὁ Φαρν. εἶναι ἐχθρὸς μας. — **ὅπου=ἐκεῖσε, ὅπου.** — **καὶ τὰ Φαρν.**=δηλ. ἡ τοῦ Φαρν. (περιουσία).

Ἀπογράφοντος, τί; — **ψεύδεται σε**, ὁ Μειδίας κατέγραφεν ὡς πατρικὰς του κτήσεις τὰς κτήσεις τῆς Μανίας. — **Μανία δὲ τίνος ἦν**, παρὰ τοῖς Πέρσαις οἱ ὀπῆμοι ἐθεωροῦντο ὡς κτῆματα τοῦ κυρίου των διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι καὶ οἱ σατράπαι ὠνομάζοντο δοῦλοι (πρβλ. β.δλ. IV, κεφ. 1, § 36, ἐνθα ὁ Ἀγχισίλαος ὁμιλεῖ περὶ τῶν ὁμοδούλων τοῦ Φαρν.). — **οἱ δὲ πάντες**, δηλ. οἱ παρόντες Σκῆψιοι καὶ ὁ Μειδίας. — **κρατοῦμεν**, ὁ Δερκ. ἐπικρατεῖ, διότι κατώρθωσεν ἤδη νά εἶναι κύριος τῆς Αἰολίδος.

§ 27 — 28.

Ἦγονμένων τῶν ἄλλων=ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ὠδήγουν (αὐτὸν—τὸν Δερκ.). — **ἐπὶ τὴν...**=εἰς τὴν... — **οἰκησις**=καιοικία. — **παραλαμβάνω**=καταλαμβάνω. — **ἐπεὶ δ' εἰσῆλθε**, ὅπουκ. (οὐχὶ ἐκεῖνος, ἀλλ') ὁ Δερκ. — **φράζω τινι**=διατάττω τινά. — **τοῖς ὑπηρεταῖς**=τοῖς ἑαυτοῦ ὑπηρεταῖς. — **λαβεῖν=συλλαβεῖν.** — **προεῖπε**, ἄορ. β' τοῦ ῥ. **προαγορεύω**=δηλῶ. — **εἰ τι... Μανίας**, ἡ σύνταξις: **εἰ ἀλώσοιντο κλέπτοντές τι τῶν Μανίας**=ἐὰν φωραθῶσιν ἀποchrύπτοντές τι ἐκ τῶν ἀνηκόωντων εἰς τὴν Μανίαν. — **παραχρῆμα**; (§ 22). — **ἀποσφαγήσονται**, παθτκ. μέλλ.

τοῦ ρ. ἀποσφάττω=σφάζω. — οἱ δέ, δηλ. οἱ ταμίαι. — ὁ δέ, δηλ. ὁ Δερκ. — **κατακλήω** = κλήω ἀσφαλῶς. — **κατασημαίνομαι** = σφραγίζω καλᾶ. — **φύλακας καθίστημι**=τοποθετῶ, θέτω φρουράν. — οὗς ἡῦρεν . . . εἶπεν αὐτοῖς, ἡ σύνταξις: **εἶπε τοῖσι τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν, οὗς ἡῦρεν.** — ἐπὶ ταῖς θύραις = παρὰ τὰς θύρας. — **μισθός**, συναπτόν τῷ ἐγγυὲς ἐνιαυτοῦ = μισθός περίπου δι' ἓν ἔτος. — **ἡμῖν**, ποιητικὸν αἷτιον εἰς τὸ εἰργασταί· διατὶ κατὰ δοτκ.: — **εἰργασται**, ἐνταῦθα ἔχει παθητκ. σημασίαν = ἔχει· ἐξοικονομηθῇ. — **τῇ στρατιᾷ** . . . **ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν** = χάριν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐξ 8.000 ἀνδρῶν ἀποτελουμένου. — **προσεργάζομαι** = ἀποκτῶ προσέτι, ἐξοικονομῶ προσέτι. — **καὶ ταῦτα (= τοῦτο) προσέσται** (δηλ. **τῷ μισθῷ**) = θὰ ὑπάρχη καὶ τοῦτο προσέτι εἰς τὸν μισθόν = θὰ προστεθῇ καὶ τοῦτο εἰς τὸν μισθόν. — **γινώσκων**, μετκ. αἰτλγκ. — **ἀκούσαντες** = ἐὰν ἀκούσωσι (δηλ. ταῦτα οἱ στρατιῶται). — **εὐτακτος** = εὐπειθής. — **θεραπευτικὸς** = πρόθυμος. — **ἐρομένου** (ἀόρ. β' τοῦ ρ. ἐρωτῶ) τοῦ Μ. = ὅτε ὁ Μειδίας (τὸν) ἠρώτησεν. — **ἐνθαπερ** (δηλ. οἰκεῖν σε) **καὶ δικαιότατον**, ποῖον τὸ ρ. τῆς προτάσεως. — **ἐν τῇ πατρίδι τῇ σου** . . . = δηλ. ἐν τῇ πατρίδι σου . . . — **πατρῴος** = ὁ προσελθὼν ἢ κληρονομηθεὶς ἐκ τοῦ πατρὸς = ὁ πατρικός.

Τῶν ἄλλων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Μειδίαν, ὅστις ἠκολούθει. — **τοὺς ταμίαις**, δηλ. τῶν χρημάτων τῆς Μανίας. — **αὐτοῖς**, δηλ. τοῖς ταμίαις. — **ἐδείκνυσαν**, τί: — **ἐπὶ ταῖς θύραις**, δηλ. τῆς οἰκίας τῆς Μανίας. — **τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν**, ἐν τῷ Σπαρτιατικῷ στρατῷ **ταξίαρχος** μὲν ἦτο ὁ διοικητὴς **τάξεως** (= στρατιωτικοῦ σώματος ἀποτελουμένου ἐκ 200 περίπου ἀνδρῶν), **λοχαγός** δὲ ὁ διοικητὴς **λόχου** στρατιωτῶν (ἐξ 100 συνήθως ἀνδρῶν). — **τῇ στρατιᾷ** . . . **ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν**, ὁ Θίβρων ᾠδήγησεν εἰς τὴν Ἀσίαν (§ 4) 5.300 ἀνδρας· εἰς τοὺτους προσετέθησαν ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἄλλοι (§ 5), περί τοὺς 2.000. Μετὰ τούτων τῶν 7.300 ἠνώθησαν ἔπειτα καὶ οἱ ὑπολειφθέντες τῶν Κυρείων περίπου 6.000. Κατὰ ταῦτα ὁ στρατὸς τοῦ Δερκ., ἀφ' οὗ οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἀπώλεια ἀναφέρεται, ἔπρεπε ν' ἀποτελῇται ἐκ 13.300 περίπου ἀνδρῶν· ἐκ τούτων ὅμως ἀφῆκεν ὁ Δερκυλ., καθὼς φαίνεται, περί τοὺς 5.000 ὡς φρουράν ἐν τῇ Ἰωνίᾳ καὶ ἐν ταῖς Αἰολικαῖς πόλεσιν, αἵτινες ἀναμφιβόλως καὶ τὴν συντή-

ρῆσιν τῶν 5.000 τούτων στρατιωτῶν εἶχον ἀναλάβει. Ὡστε περὶ τοὺς 8.000 εἶναι ἐκεῖνοι, οὓς ὁ Δερκυλ. ἔχει ἥδη μεθ' ἑαυτοῦ πρὸ τῆς Πέργης καὶ εἰς οὓς ὤφειλε νὰ παράσχη τὸν μισθόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1.

Διαπραξάμενος καὶ λαβὼν, μετχ. χρον. — **διαπράττομαι** τι = κατορθῶν τι. — **λαμβάνω** = καταλαμβάνω. — **ἐν ὅκτῳ ἡμέραις** = ἐν δικστήματι ὅκτῳ ἡμερῶν. — **ὅπως ἂν μὴ ... εἴη ... μὴδ' αὖ Φαρν...** = πῶς νὰ μὴ εἶναι... καὶ πῶς ἀφ' ἑτέρου ὁ Φαρν. νὰ μὴ... — **φιλία** (χώρα) = φιλική χώρα. — **χειμάζων**, μετχ. τροπ. τὸ δὲ **χειμάζω** = διαχειμάζω, διέρχομαι τὸν χειμῶνα. — **βαρὺς** = ὀχληρὸς. — **ὥσπερ Θίβρων**, δηλ. **βαρὺς ἦν**. — **καταφρονῶν** (δηλ. **τῶν Ἑλλήνων**) = ἐκ καταφρονήσεως πρὸς τοὺς Ἕλληνας. — **κακουργῶ τῇ ἵππῳ τὰς πόλεις** = μὲ τὸ ἵππικόν βλάπτω τὰς πόλεις. — **πέμπει**, δηλ. **πρέσβεις**. — **πότερον** = ποῖον ἐκ τῶν δύο. — **νομίσας**, μετχ. αἰτλγκ. — **ἐπιτειχίζω** = ἀνεγείρω φρούριον ἢ ὀχύρωμα ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς πολεμίας χώρας, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἡ βάσις στρατιωτικῶν ἐνεργειῶν κατ' αὐτῆς. — **ἡ Αἰολίς ἐπιτετελίσσεται τῇ τοῦ Φαρν. οἰκῇ** — **ἡ Αἰολίς** χρησιμεύει ὡς ὀρμητήριον ἐπιθέσεων κατὰ τῆς Φρυγίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Φαρν. ἔχει τὴν κατοικίαν του. — **σπονδαί** = συνθήκη, ἀνακωχή. — **αἰρουῶμαι** τι = προτιμῶ τι.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω ἐν § 16-28 ἐκτεθέντα. — **ἐννέα πόλεις**, αὗται εἶναι αἱ μνημονευθεῖσαι ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 16-24. — **ἐν τῇ φιλίᾳ**, δηλ. τῇ Αἰολίδι. — **ὥσπερ Θίβρων**, ὁ Θίβρων ἦτο ὀχληρὸς τοῖς συμμάχοις, διότι ἐπέτρεπε τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις «**ἀρπάζειν τοὺς φίλους**» (πρὸλ. κεφ. 1, § 8). — **τῇ ἑαυτοῦ οἰκῇ** — **ἡ Φρυγία**, ἔδρα τοῦ Φαρν. ἦτο τὸ Δασκύλειον, πόλις τῆς Φρυγίας παρὰ τὴν Προποντίδα. — **σπονδαί**, κυρίως ἡ δι' ἐπισήμου **σπονδῆς** συνομολογηθεῖσα συνθήκη, ἡ αὐτῷ κλεισθεῖσα εἰρήνη· **σπονδῇ** δὲ ἡ προσφορά ποτοῦ, δηλ. ὁ οἶνος, ὃν κατὰ τὰς

ἐστιάσεις καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῶν συνθηκῶν ἔχονον
ἐκ ποτηρίου πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

§ 2.

Ὡς ἂν οὐ. — οὐδὲ τοῦ Φαρν. πάνν τι ἀχθομένου = χωρὶς
οὔτε ὁ Φαρν. νὰ λυπῇται καθόλου. — τὰ ἄλλα, αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι
= κατὰ τὰ ἄλλα. — ἀσφαλῶς = ἀκινδύνως. — φέρω καὶ ἄγω =
λεηλατῶ. — διατελῶ φέρων καὶ ἄγων... καὶ ἔχων = διαρκῶς
λεηλατῶ... καὶ ἔχω. — τὰ ἐπιτιήδεια = τὰ πρὸς τροφὴν ἀναγκαῖα.
— ἐπειδὴ = ὅτε. — πέραθεν = ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος. — σύμμαχοι
= ὡς σύμμαχοι. — τῶν Ὀδρουσῶν, γενκ. διαρκτκ. τοῦ ἱππεῖς καὶ
πελτασταί. — ὥς, μετ' ἀριθμητικῶν = περίπου. — περισταυροῦμαι
= ὀχυροῦμαι διὰ περιφράγματος. — ἀπὸ τοῦ Ἑλλ. ὡς εἴκοσι στά-
δια = εἴκοσι περίπου στάδια (= μίαν ὥραν περίπου) μακρὰν τοῦ
ἐλληνικοῦ στρατοπέδου. — αὐτῷ τινά τι = ζητῶ παρὰ τινός τι. —
τοῦ στρατοπέδου = διὰ τὸ στρατόπεδον. — τῶν ὀπλιτῶν = ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τῶν ὀπλιτῶν. — ἐξέρχομαι ἐπὶ λείαν = ἐξέρχομαι πρὸς
λεηλασίαν. — ἀνδράποδα = αἰχμάλωτοι. — χρήματα = πράγματα
(κινήτά).

Ὡς ταῦτα... , δηλ. τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ § περὶ σπονδῶν
εἰρημένα. — ἐκεῖ, ποῦ; — πάνν τι ἀχθομένου, διὰ τὴν ἐν τῇ Βιθυ-
νίδι Θράκη διαχίμασιν τοῦ Δερκυλ. — αὐτῷ, τίνι; — πέραθεν, δηλ.
ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς Θράκης. — πελτασταί ἐκαλοῦντο οἱ στρατιῶ-
ται οἱ φέροντες ἀκόντιον, ξίφος καὶ μικρὰν ἡμισεληνοειδῆ ἀσπίδα,
πέλιτην καλουμένην. — στάδια, τὸ στάδιον ἦτο μέτρον μήκους
ἴσον πρὸς 186 γαλλικὰ μέτρα. — τῶν ὀπλιτῶν, τίνες στρατιῶται
ἐκαλοῦντο ὀπλιται; — πολλὰ ἐλάμβανον... , παρὰ τίνων;

§ 3-4.

Ἦδη ὄντος... πολ. αἰχμαλ., ἡ σύνταξις: ἤδη ὄντος τοῦ
στρατοπέδου αὐτοῖς (= αὐτῶν) μεστοῦ πολλῶν αἰχμαλώτων.
— μεστός = πλήρης. — καταμανθάνω = μαρθάνω καλῶς. — ὅσοι
τ' ἐξῆσαν καὶ ὅσους κατέλ., πλάγαι: ἐρωτηματικ. προτ. = πόσοι
(Ὀδρύσαι) ἐξήρχοντο (δηλ. πρὸς λεηλασίαν [§ 2]) καὶ πόσους
Ἑλλήνας φύλακας ἀφῆκαν (ἐν τῷ στρατοπέδῳ). — ἄμ' ἡμέρᾳ =

μὲ τὰ ἐξημερώματα=εὐθὺς ὡς ἐξημέρωσε.—**προσπίπτω τινὶ**=
ἐπιπίπτω κατὰ τινος.—**ὡς διακοσίοις οὖσιν**=οἱ ὅποιοι ἦσαν
περίπου διακοσίοι.—**ἐπειδὴ**=ὅτε.—**ἐγγὺς γίγνομαι**=πλησιάζω.
—**οἱ μὲν . . . οἱ δὲ**=ἄλλοι μὲν . . . ἄλλοι δέ.—**ἀκοντίζω εἰς τινα**
=ρίπτω ἀκόντιον κατὰ τινος.—**οἱ δὲ**=οὗτοι δὲ (δηλ. οἱ ἐν τῇ
στρατοπέδῳ ὀπλίται).—**οὐδὲν ποιῶ**=τίποτε δὲν κατορθώνω.—
καθειργμένοι (τοῦ ῥ. **καθείργνυμι**)=διότι ἦσαν ἐγκεκλεισμένοι.
—**σταύρωμα**=ῥαχὺρωμα.—**ὡς ἀνδρομήκει ὄντι**=τὸ ὅποιον
εἶχεν ὕψος ἑνὸς σχεδὸν ἀνδρός.—**διασπῶ τι**=κατεδαφίζω, κατα-
στρέφω τι.—**φέρομαι εἰς τινα**=ὀρμῶ κατὰ τινος.—**οἱ δέ**, δηλ.
οἱ Βιθυνοί.—**ἡ ἐκθέοιεν**=πανταχοῦ, ὅπου ἐξώρμων (δηλ. οἱ ὀπλί-
ται).—**πελτασταὶ ὀπλίτας**, κατ' ἔννοιαν=**ἐπεὶ** (=ἐπειδὴ) αὐτοὶ
μὲν πελτασταί, ἐκεῖνοι δὲ ὀπλῖται ἦσαν.—**ἡκόντιζον**, δηλ. οἱ
Βιθυνοί.—**ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ**=εἰς ἐκάστην ἔξοδον.—**καταβάλλω**
τινὰ=ρίπτω τινὰ κάτω.—**τὸ αὐλῖον**=ἡ μάνδρα.—**σημασθέν-**
τες, παθητ. ἄορ. τοῦ ῥ. **σηκάζω**=ἐγκλείω.—**κατακοντίζομαι**
=φόνευσμαι κυτυπούμενος δι' ἀκοντίου.—**αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς πεντ.**
=περὶ τοὺς δέκα πέντε ἐξ αὐτῶν.—**εἰς τὸ Ἑλληνικόν**, δηλ. στρα-
τόπεδον.—**καὶ οὗτοι**=καὶ μάλιστα οὗτοι.—**ἐπεὶ εὐθέως**=ἐπεὶ
τάχιστα=εὐθὺς ὡς.—**ἡσθοντο τὸ πρᾶγμα**=ἐνόησαν τὴν ἀπελ-
πιστικὴν των θέσιν.—**ἐν τῇ μάχῃ**=κατὰ τὴν μάχην.—**διαπίπτω**
=διαφεύγω.—**ἀμελησάντων τῶν Βιθ.**=χωρὶς νὰ φροντίσωσιν
οἱ Βιθυνοὶ περὶ αὐτῶν κατ' ἔννοιαν=χωρὶς νὰ καταδιώξωσιν
αὐτοὺς (δηλ. τοὺς πεντεκαίδεκα).

Πολλῶν αἰχμαλώτων, δηλ. ἀνδραποδῶν καὶ χρημάτων
(§ 6).—**τοῖς ὀπλίταις**, δηλ. τοῖς Ἑλλησι τοῖς φυλάσσουσι τὸ
στρατόπεδον.—**οἱ μὲν . . . οἱ δέ**, δηλ. ἐκ τῶν Βιθυνῶν.—**ῥαδίως**
ἀπ. πελτ. ὀπλίτας, οἱ μὲν Βιθυνοὶ ὡς ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἔτρε-
χον ταχύτερον, οἱ δ' Ἑλληνες ὀπλῖται ὡς βαρέως ὀπλισμένοι
βραδύτερον.—**καὶ οὗτοι**, δηλ. οἱ πεντεκαίδεκα.—**ἀμελησάντων**
τῶν Βιθυνῶν, οἱ Βιθυνοὶ ἡμέλησαν νὰ καταδιώξωσι τοὺς φεύ-
γοντας πεντεκαίδεκα Ἑλλήνας ὀπλίτας ὡς προσέχοντες μάλλον
εἰς τὴν μάχην.

§ 5.

Ταχὺ=ταχέως· συναπτεόν τῇ ἀπολαβόντες ἀπῆλθον.—
διαπραξ. καὶ . . . ἀποκτείναντες, ἀπολαβόντες=ἄφ' οὗ κατῶρ-

θωσαν... καὶ... ἐφόρευσαν, ἔλαβον ὀπίσω... καὶ... — **σκηνοφύλακες** = φρουροὶ **τῶν σκηνῶν** (= τοῦ στρατοπέδου): — **αἰσθάνομαι** = μανθάνω. — **τοὺς ἑαυτῶν**, δηλ. νεκροὺς. — **ἐπ' αὐτοῖς** = πρὸς τιμὴν αὐτῶν ἀποδοτέον τῷ **ἐκπιόντες** καὶ τῷ **ποιήσαντες**. — **ἐκπιόντες**, ἄορ. β' μετχ. τοῦ ῥ. **ἐκπίνω** = πίνω. — **ποιῶ ἱπποδρομίαν** = τελῶ ἱπποδρομικοὺς ἀγῶνας. — **όμοῦ δὴ...** = **τὸ λοιπὸν δὴ στρατοπ.** **όμοῦ τοῖς Ἑλλήσι...** — **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὰ ἑξῆς. — **δὴ—ἤδη** = πλέον. — **όμοῦ τοῖς Ἑλλ.** = μαζί με τοὺς Ἑλληνας. — **ἦγον—ἦγον καὶ ἔφερον** (§ 2).

Τοὺς σκηνοφύλακας, οὗτοι δὲ ἦσαν στρατιῶται καὶ ὡς τοιοῦτοι δὲ ἐπολέμησαν, ὥς οἱ Ἑλληνες ὀπλῖται. — **πάντα τὰ αἰχμάλωτα**, δηλ. **τὰ ἀνδράποδα καὶ χρήματα** (πρὸλ. § 2). — **οἱ Ἑλληνες**, δηλ. οἱ τοῦ Δερκυλ. — **ἐπεὶ ἥσθοντο**, τί: — **νεκροὺς γυμνοὺς**, διότι οἱ Βιθυνοὶ εἶχον ἀφαιρέσει ὄχι μόνον τὰ ὅπλα τῶν φονευθέντων, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἱμάτια. — **ἐν τῷ στρατοπέδῳ**, δηλ. ἐν τῷ **στανρώματι** (§ 3). — **πολὺν οἶνον ἐκπ...** καὶ **ἱπποδρ. π.**, οἱ Θράκες ἦσαν γνωστοὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς φιλόποτοι καὶ κάλλιστοι ἵππεῖς: πῶς συνήθιζον οὗτοι νὰ τιμῶσι τοὺς νεκροὺς αὐτῶν; τὴν συγγένειαν τοῦ πίνειν οἶνον κατὰ τὴν κηδείαν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον; — **ἔκαον**, ἐξ ἐκδικήσεως πρότερον εἰς τὴν περιωρίσθησαν οὗτοι;

§ 6-7.

Ἀμα τῷ ἦρι (= ἔαρι) = μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἔαρος. — **ἀποπορεύομαι** = ἀπέρχομαι. — **ἐκ τῶν Βιθ.** = ἐκ τῆς χώρας τῶν Βιθυνῶν. — **ἐνταῦθα ὄντιος αὐτοῦ** = ὅτε αὐτὸς ἦτο (= διέμενε) ἐδῶ. — **ἔρχομαι ἀπὸ τῶν...** = ἔρχομαι ὡς ἀπεσταλμένος τῶν... — **τὰ οἴκοι τέλη** = οἱ ἐν τῇ πατρίδι ἄρχοντες. — **ἐπισκεψόμενοι** (τοῦ ῥ. **ἐπισκοποῦμαι**) = ἵνα ἐξετάσωσι. — **τὰ τε ἄλλα** = καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα. — **ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ** = πῶς εἶχεν ἡ ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατάστασις. — **καὶ Δ. ἐροῦντες**, τὸ **ἐροῦντες** μετὰ μὲν τοῦ **ἄρχειν** = ἵνα διακρίξωσι, μετὰ δὲ τοῦ **ἐπιστεῖλαι** = ἵνα ἀναγγείλωσιν. — **μένοντι ἄρχειν** = μένειν καὶ ἄρχειν. — **ἄρχω** = ἔχω τὴν ἀρχηγίαν (τοῦ στρατοῦ). — **καὶ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτὸν** = καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. — **καὶ... δὲ** = πρὸς τούτοις δέ. — **ἐπιστεῖλαι σφίσι αὐτοῖς τοὺς ἐφ.**, τὸ ἀπρμ. ἐκ τοῦ **ἐροῦντες** (ὅπερ ἐνταῦθα =;) = ὅτι οἱ ἔφοροι παρήγγειλαν εἰς αὐτούς. —

συγκαλέσαντας τοὺς στρ. = ἀφ' οὗ συγκαλέσωσι τοὺς στρατιώ-
τας.—εἰπεῖν, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιστεῖλαι.—ὥς, ὧν... αὐτοῖς, ἡ
σύνταξις: ὥς μέφοιντο μὲν αὐτοῖς τούτων, ἃ πρόσθεν ἐποιοῦν
(=ἐπεποιήκεσαν).—μέφομαι τινί τινος = κατηγορῶ τινα διὰ
τι.—ὅτι δὲ νῦν οὐδὲν ἡδίκουν (= ἡδικήκεσαν) ἐπαινοῦεν =
ἐπαινοῦσι δέ, διότι τώρα οὐδεμίαν ἀδικίαν εἶχον διαπραΐζει (δηλ.
πρὸς τοὺς συμμάχους).—ὁ λοιπὸς χρόνος=τὸ μέλλον.—εἰπεῖν,
καὶ τὸ ἀπρμφ. τοῦτο—ὥς καὶ τὸ πρῶτον (εἰπεῖν)—ἐξαρτ. πόθεν:—
οὐκ ἐπιτρέψουσι, τοῦτο (δηλ.):—δίκαια ποιῶ περὶ τοὺς συμ-
μάχους=φέρωμαι καλῶς πρὸς τοὺς συμμάχους.—ἐπεὶ μέντοι =
ὅτε δέ.—ὁ τῶν Κυρῶν προεστῆκώς = ὁ προϋστάμενος τῶν
ἄλλοτε μισθοφόρων τοῦ Κύρου.—«ἀλλ', ὦ ἄνδρες Δ...» =
«ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι...»—τὸ παρελθὼν = κατὰ τὸ παρελθὼν
=πρότερον.—τὸ αἴτιον (= τὴν αἰτίαν), ἀντικμ. τοῦ γινώ-
σκειν.—τοῦ μὴ ἐξαμαρτάνειν, δηλ. ἡμᾶς=τοῦ νὰ μὴ κάμνωμεν
ἡμεῖς σφάλματα.—τότε δέ, δηλ. ἐξαμαρτεῖν.—αὐτοὶ=σεῖς αὐτοί.

Ἄμα τῷ ἥρι, τοῦ ἔτους 398 π. Χ.—ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν,
ναοῦνται οἱ ἔφοροι, περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 69.—ἐνταῦθα, ποῦ:—
ὧν πρόσθεν ἐποιοῦν, ναοῦνται αἱ διαρπαγαὶ τῶν συμμάχων αἱ
γενόμεναι ἐπὶ Θίδρωνος· πρβλ. κεφ. 1, § 8.—ὁ τῶν Κυρῶν
προεστῆκώς, δηλ. ὁ Ξενοφῶν· παρατηρητέον ὅτι καὶ ἐνταῦθα—ὥς
καὶ ἀλλαχοῦ (πρβλ. κεφ. 1, § 2)—ὁ Ξεν. ἀποσιωπᾷ τὸ ὄνομά του.

§ 8.

Οἱ οἰκοδεν πρέσβεις = οἱ ἐκ τῆς πατρίδος πρέσβεις.—συ-
σκηνῶ=διαμένω ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ μετὰ τινος ἄλλου=διαμένω
μαζί.—ἱεμνήσθη, τοῦ ῥ. ἐπιμνησκόμαι = ἐνθυμούμαι, ἀνα-
φέρω.—τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, γενν. διαιρητ. τοῦ τις.—οἱ περὶ
τὸν Ἄρακον = οἱ ἀκολουθοῦντες τὸν Ἄρακον.—ὅτι καταλε-
λοιποῖεν=ὅτι εἶχον ἀφήσει (δηλ. οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις).—πρέσβεις
τῶν Χερρ., ἀντικμ. τοῦ καταλελοιποῖεν.—τούτους λέγειν ἔφα-
σαν=ἀνέφερον (οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις), ὅτι οὗτοι (δηλ. οἱ πρέσβεις
τῶν Χερροννησιτῶν) ἔλεγον.—ὥς οὐ δύναιντο = ὅτι δὲν δύναν-
ται.—ἐργάζομαι τὴν χώραν = καλλιεργῶ τὴν χώραν.—νῦν
μέν, ἡ ἀντίθεσις κατωτέρω: εἰ δ' ἀποτευχισθείη.—φέρεσθαι
γὰρ καὶ ἄγεσθαι (δηλ. τὴν Χερρόνησον)=διότι ἔλεγον ὅτι λη-

λατεῖται ἡ Χερρόνησος. — ἀποτειχίζω = ἀποκλείω διὰ τείχους.
 — εἰ ἀποτειχισθῇ, ὑποκμ. ἡ Χερρ. = ἐὰν ᾔθελεν ἀποκλεισθῇ
 ἡ Χερρ. διὰ τείχους. — ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν = ἀπὸ τῆς
 μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἄλλης. — καὶ σφίσιν ἂν εἶναι = (βτι)
 καὶ αὐτοὶ ᾔθελον ἔχει. — ἀγαθὴ χώρα = εὖφορος χώρα. — ἐργά-
 ζεσθαι, καθαρῶς τελικὸν ἄπρμφ. = ἵνα καλλιεργῶσι = πρὸς καλ-
 λιέργειαν. — καὶ ἄλλοις... Λακ., ἡ σύνταξις: καὶ ἄλλοις (τοσοού-
 τοις) Λακεδαιμονίων, ὅποσοι βούλονται (δηλ. ἐργάζεσθαι) =
 καὶ ἄλλοι τοσοῦτοι ἐκ τῶν Λακ. (δηλ. ᾔθελον ἔχει γῆν πολλήν
 καὶ...), ὅσοι ᾔθελον (νὰ καλλιεργῶσι). — ὥστε, κατ' ἔννοιαν ἀνή-
 κει οὐχὶ εἰς τὸ ἔφασαν, ἀλλ' εἰς τὸ οὐκ ἂν θαυμάζειν' ὑποκμ.
 τοῦ ἔφασαν εἶναι οἱ ἐκ Χερρονήσου πρέσβεις = ὥστε, ἔλεγον,
 δὲν ᾔθελον θεωρήσει ἄτοπον. — εἰ καὶ πεμφθῇ τις = ἐὰν καὶ
 πράγματι ᾔθελεν ἀποσταλῇ τις. — ἀπὸ τῆς πόλεως = ἐκ μέρους
 τῆς πόλεως. — δύναμις = στρατιωτικὴ δύναμις. — ταῦτα πράξων =
 ἵνα ἐκτελέσῃ ταῦτα. — ἣν ἔχοι γνώμην = ποίαν γνώμην ἔχει =
 τὴν γνώμην του. — ταῦτ' ἀκούσας, ἡ μετχ. προσδιορίζει χρονικῶς
 (οὐχὶ τὴν πρότασιν: ἣν ἔχοι γνώμην, ἀλλὰ) τό: οὐκ εἶπεν. — ἐπ'
 Ἐφέσου = εἰς τὴν Ἐφεσον. — ἥδομαι = εὐχαριστοῦμαι, χαίρω.
 — ὅτι = διότι. — εὐδαιμονικῶς διάγω = ζῶ εὐδαιμονῶς.

Οἰκοθεν, δηλ. ἐκ τῆς Λακεδ. — τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, ὁ
 Ἄρακος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς πρεσβείας τῆς σταλείσης ἐκ Λακεδ.
 πρὸς τὸν Δερκυλ. ἐκ τίνων ἀπετελεῖτο αὕτη; (πρὸλ. § 6). — ἐκ
 θαλάττης εἰς θάλατταν, ὑπὸ τίνων θαλασσῶν περιδρέχεται ἡ
 Χερρόνησος; βλ. γεωγραφ. πλῆνακ. — ἀπὸ τῆς πόλεως, δηλ. τῆς
 Σπάρτης. — σὺν δυνάμει, ἡ ἀποστολὴ δυνάμειος ἦτο ἀναγκαία,
 διότι οἱ Θρᾶκες ᾔθελον ἐμποδίσαι τὸν ἀποτειχισμόν. — ταῦτα,
 ποῖα: — πρὸς μὲν ἐκείνους, δηλ. τοὺς ἐκ Λακεδ. πρέσβεις. — διὰ
 τῶν Ἑλλην. πόλεων, τῶν κειμένων μετὰ Λαμψάκου — ἐνθα οἱ ἐκ
 Λακ. πρέσβεις εἶχον συναντηθῇ μετὰ τοῦ Δερκ. (§ 6) — καὶ Ἐφέσου.

§ 9.

Ἐπειδὴ ἔγνω μενετεόν ὄν = ὅτε ἔμαθεν ὅτι πρέπει νὰ μένῃ.
 — πέμψας, τί: — ἐπήρετο (ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἐπερωτῶ) = διέταξε (τοὺς
 πρέσβεις) νὰ ἔρωτῶσι. — πόττερα βούλοιο... = ποῖον ἐκ τῶν δύο
 (= ἂν) θέλει (οὗτος)... — καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος = καθὼς

κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος. — ἐλομένου τοῦ Φαρν., ἡ μετχ. αἰτλγκ. τὸ δὲ ἐλομένου ἄρ. β' τοῦ ρ. αἰροῦμαι=προτιμῶ. — οὕτω, κατ' ἔννοιαν=ἐνεκα τούτου (τίνος:). — αἱ περὶ ἐκεῖνον πόλεις φίλαι=αἱ φίλαι πόλεις αἱ περὶ ἐκεῖνον=αἱ φιλικαὶ πόλεις αἱ εὐρισκόμεναι ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἐπικρατείας ἐκεῖνου. — ἐν εἰρήνῃ, ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῷ καταλιπών, οὗ ὑποκμ. ποῖον εἶναι:—διὰ φιλίας τῆς Θράκης=διὰ τῶν φιλικῶν χωρῶν τῆς Θράκης: τὸ δὲ διὰ τῆς φιλίας Θράκης=; — ξενισθεῖς, τοῦ ρ. ξενίζομαι=φιλοξενούμαι.

Ἐγὼ μενετέον ὄν, δηλ. ἐν Ἀσίᾳ περὶ δὲ τοῦ πράγμ. πρὸλ. § 6 «ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν». — καὶ τότε, ὡς δηλ. καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα. — περὶ ἐκεῖνον, δηλ. τὸν Φαρν.: ποῖα δὲ ἦτο ἡ ἐπικράτεια τούτου: — φιλίας, δηλ. πρὸς τοὺς Λακεδ. συνεπεία τῆς πρὸς τὸν Φαρνάβ. ποιηθείσης ἀνακωχῆς τοῦ Δερκυλ.

§ 10.

Ἦν καταμαθὼν=καταμαθὼν δὲ ταύτην. — καταμανθάνω=μανθάνω καλῶς. — ἔχουσιν... δὲ... οὖσαν, κεκακομένην δέ.. =ἔτι εἶχε... ἦτο δὲ... εὐρίσκειτο δ' ἐν κακῇ καταστάσει (=ἐλεηλατεῖτο). — χώρα πάμφορος=χώρα παράγουσα παντοειδῆ προϊόντα, γόνιμος. — χώρα ἀγαθὴ=: (§ 8). — μέτρον=ὡς πλάτος. — ἰσθμὸς=λακμὸς γῆς μεταξὺ δύο θαλασσῶν. — ἐμέλλησε, ἄρ. τοῦ ρ. μέλλω=βρῦνῶ, ἀναβᾶλλω. — κατὰ μέρος διαιρῶ τοῖς στρατιώταις τι=εἰς χωριστὰ μέρη διαμοιράζω μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τι. — τὸ χωρίον=τὸ διάστημα. — ἄθλον=βραβεῖον ἐν ᾧ ἄθλος=: — αὐτοῖς, ὡς παράθεσις τῆς δοτκ. αὐτῆς χρησιμεύουσιν αἱ ἐπόμεναι δοτκ. (τοῖς πρώτοις ἐκτ. καὶ τοῖς ἄλλοις). — τοῖς πρώτοις ἐκτειλίσασι=τούτοις, οἳ ἂν πρῶτοι ἐκτειλίσωσι (δηλ. τὸ μέρος τοῦ χωρίου)=εἰς τούτους, οἵτινες πρῶτοι ἤθελον περὶ τῶν τείχεσιν (τοῦ ἀναλογούντος δηλ. εἰς αὐτοὺς μέρους τοῦ διαστήματος). — ὡς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν, κατ' ἔννοιαν=ἀναλόγως τῆς ἀξίας ἕκαστου. — ἀποτελῶ=περατώνω. — ἡρινὸς (=ἐαρινὸς) χρόνος=ἔαρ. — πρὸ ὁπώρας, ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῷ ἀπετέλεσε. — ἡ ὁπώρα=τὸ φθινόπωρον. — ποιῶ ἐντὸς τοῦ τείχους=ἐγκλείω ἐντὸς τοῦ τείχους. — σπόριμος (γῆ)=γῆ κατάλληλος πρὸς σποράν. — πεφυτευμένη (γῆ)=γῆ ἔχουσα δέν-

δρα· τὸ ἀντίθετον γῆ ψιλῇ (= ἄδενδρος). — **πάγκαλαι νομαί** = πολὺ λαμπραὶ βοσκαί. — **πανιοδαποῖς κτήνεσι** = διὰ παντὸς εἰδους κτήνη.

Ἦν, δηλ. τὴν Χερρόνησον. — **πόλεις ἑνδεκα**, ὧν ἐπισημότεραι ἡ Καρδία, ὁ Ἐλαιὸς, ἡ Καλλιπόλις, ἡ Σηστός (βλ. γεωγρ. πίν.). — **τοῦ ἰσθμοῦ**, τοῦ στενωτάτου δηλ. μέρους τῆς Θρακικῆς Χερρόνησου, μεταξὺ Καρδίας καὶ Πανκτύης (πρβλ. § 8 «**ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν**»· βλ. γεωγρ. πίν. — **ἐπὶ καὶ τρ. στάδια**, ἐπομένως πόσων χμ. πλάτους εἶχεν ὁ ἰσθμός· περὶ τοῦ **σταδίου** βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 87. — **θυσάμενος**, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 80. — **εἰτείχιζε**, πρὸ τοῦ Δερκ. πρῶτος ὁ Μιλτιάδης εἶχεν ἀνεγείρει τεῖχος ἐν Χερρ. πρὸς προστασίαν αὐτῆς καὶ τοῦτου καταστραφέντος κατόπιν εἶχεν ἀνεγείρει νέον τεῖχος ὁ Περικλῆς· ἀλλὰ βραδύτερον καὶ τὸ τεῖχος αὐτὸ τοῦ Περικλέους κατεστράφη ὑπὸ τῶν Θρακῶν. — **τὸ χωρίον**, δηλ. τὰ 37 στάδια. — **διέβαινε**, δηλ. τὸν Ἑλλησποντον (§ 9).

§ 11.

Ἐπισκοπῶν = ἐν ᾧ ἐξήταξε, ἐν ᾧ ἐπεθεώρει. — **τὰ ἄλλα** = κατὰ τὰ ἄλλα. — **καλῶς ἐχούσας**, ἡ μετχ. κατγρμτκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **εἶωρα**. — **καλῶς ἔχω** = εὐρίσκομαι· ἐν καλῇ καταστάσει. — **Χίων φυγάδας... ἐχοντας**, ἡ μετχ. κατγρμτκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **εὔρε** = ὅτι ἐξόριστοι ἐκ τῶν Χίων (= Χίοι) κατεῖχον. — **χωρίον ὀχυρόν**, παράθεσις τοῦ **Ἀταρνέα** = ὅστις ἦτο ὀχυρὸς τόπος. — **καὶ ἐκ τούτου ὀρμωμένους φέροντας καὶ ἄγοντας**, ἡ α' μετχ. τροπκ., αἱ δὲ δύο ἄλλαι κατγρμτκ. ἐξαρτώμεναι πόθεν; — καὶ ὅτι ἐκ τούτου (δηλ. τοῦ Ἀταρνέως) ὀρμώμενοι (= ἔχοντες τούτον — τὸν Ἀταρνέα — ὡς ὀρμητήριον) ἐληλάτουν. — **καὶ ζῶντας ἐκ τούτου** = καὶ ὅτι ἔζων ἐκ τούτου· καὶ ἡ μετχ. αὕτη πόθεν ἐξέρχεται; — **πυθόμενος**, μετχ. ἐνδοτκ. = ἂν καὶ ἐπληροφορήθη. — **π. σῖτος ἐνῆν αὐτοῖς** = πολλὸς σῖτος ἐνῆν ἐν τῇ πόλει αὐτοῖς = αὐτοὶ εἶχον πολλὰς τροφάς ἐν τῇ πόλει. — **περιστρατοπεδευσάμενος**, μετχ. χρονκ.· τὸ δὲ **περιστρατοπεδεύομαι** = στρατοπεδεύω περίξ. — **ἐν ὀκτῶ μηνσὶ** = ἐν διαστήματι ὀκτῶ μηνῶν. — **παραστησάμενος**, μετχ. χρονκ.· τὸ δὲ **παραίσταμαι τινα** = καθυποτάττω τινά. — **καταστήσας**, τοῦ ῥ. **καθίστημι** = διορίζω. — **ἐπιμελητήν** = ὡς ἐπιμελητήν = ὡς διοικητήν. — **κατασκευάσας ἐν τῷ χωρίῳ ἔκπλεω πάντα τὰ ἐπ.** = ἄφ' οὗ ἐφωδίασε τὸν τόπον δι' ἀφθόνων τροφίμων

παντὸς εἶδους. — **καταγωγὴ** = κατάλυμα, σταθμός· ἔστι τινὶ καταγωγὴ — ἔχει τις κατάλυμα = καταλύει τις. — **ὁπότε ἀφικνοῖτο** = ὁσάκις ἤρχετο. — **τριῶν** = μόνον τριῶν.

Ἐπισκοπῶν, ἵνα ἴδῃ εἰς ποίαν οἰκονομικὴν κατάστασιν εὐρίσκονται καὶ ἂν εἶναι εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς Σπαρτιατικῆς διοικήσεως. — **τὰς πόλεις**, τὰς ἐν Ἀσίᾳ Ἀιολικὰς πόλεις. — **Χίῶν φυγάδας**, οὗτοι, 600 τὸν ἀριθμόν, εἶχον ἐκδιωχθῆ ἐκ Χίου τῷ 409 π. Χ. ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν ἀριστοκρατικῶν. — **ζῶντας ἐκ τούτου**, δηλ. ἐκ τῆς λεηλασίας. — **αὐτούς**, τίνες; — **ἐν αὐτῷ**, δηλ. ; — **ἐν τῷ χωρίῳ**, δηλ. τῷ Ἀταρνεί. — **κατασκευάσας..** ἔκπλεω τὰ ἐπιτηδεῖα, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τίς εἶχε τὴν φροντίδα τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ; παρ' ἡμῖν δὲ τίνες φροντίζουσι περὶ ταύτης; — **ἵνα εἴῃ αὐτῷ καταγωγὴ**, δηλ. ἐκεῖ, ἐν τῷ Ἀταρνεί. — **ὁπότε ἀφικνοῖτο**, ποῦ;

§ 12.

Ἐν εἰρήνῃ διάγω = ζῶ ἐν εἰρήνῃ (εἰρηνικῶς). — **οἱ ταύτη Ἑλλ.** = οἱ ἐκεῖ Ἑλληγες. — **ἵππει δὲ.. ἐδίδασκον**, χρονκ. πρότασις ἄνευ ἀποδόσεως (ἄνευ κυρίως προτάσεως)· ἐν τῇ ἐφημερίᾳ ἄς θεωρηθῇ ἡ χρονκ. πρότασις ὡς κυρία, τὸ δὲ ἐπεὶ ἄς μεταφρασθῇ διὰ χρονκ. ἐπιρρ. = ἔπειτα. — **διδάσκω** = λέγω. — **ὅτι εἴῃ ἐπὶ Τισσ.** = ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τισσ. ἦτο. — **εἰ βούλοιο** = ἔαν ᾔθελε (δηλ. ὁ Τισσ.). — **εἰ κακῶς πάσχοι Καρία** = ἔαν ἐλεηλατεῖτο ἡ Καρία (ὑπὸ τῶν Λακ.). — **ἐνθαπερ ὁ Τισσ. οἶκος**, δηλ. ἦν· οἶκος δὲ = ἡ κατοικία καὶ ἡ περιουσία. — **οὕτως ἄν... ἀφεῖναι**, ἡ σύνταξις: ἔφασαν νομίζειν (οἱ πρέσβεις) αὐτὸν (τὸν Τισσ.) οὕτως ἂν ἀφεῖναι τὰ ἄν^{τα} σφᾶς αὐτονόμους = ἔλεγον οἱ πρέσβεις ὅτι ἡλπίζον ὅτι αὐτὸς τότε ᾔθελεν ἀρῆσει τὰ χίιστα αὐτοῦς (δηλ. τοὺς κατοίκους τῶν Ἰωνικῶν πόλεων) αὐτονόμους. — **ἐπεμψαν**, δηλ. ἀγγέλου. — **διαβαίνειν** (δηλ. τὸν Μαίανδρον ποταμὸν [§ 14] ἐπὶ **Καρίαν** = ἀφ' οὗ διαβῇ τὸν Μαίανδρον νὰ πορευθῇ κατὰ τῆς Καρίας. — **παραπλέω** = πλέω περὶ τὰ παράλια. — **οἱ μὲν** = οὗτοι μὲν.

Μέχρι τούτου τοῦ χρόνου, δηλ. μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ Ἀταρνέως, ἥτις ἐγένετο τῷ 398/7. — **οἱ ταύτη Ἑλλ.**, δηλ. οἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἑλληγες. — **ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακ.** ἀπό..., τοῦτο ἐγένετο ἐπανειλημμένως, διότι αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ἐπιέζοντο

ὑπὸ τῶν Περσῶν· περὶ τῆς πρώτης πρεσβείας τῶν Ἰωνικῶν πόλεων εἰς Λακεδ. βλ. κεφ. 1, § 3.—**οὕτως**, ἐὰν δηλ. ἐλεηλατεῖτο ἡ Καρία.—**οἱ ἔφοροι**, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 69.—**πρὸς Δερκυλ.**, διατρίβοντα τότε τοῦ ;—**τὸν ναύαρχον**, περὶ τῆς ναυαρχίας ἐν Σπάρτῃ βλ. ἐν σελ. 70.—**παραπλεῖν**, δηλ. παρὰ τὰ πράξια τῆς Καρίας.—**οἱ μὲν**, δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάραξ.—**ταῦτα**, τίνα ;

§ 13 — 14.

Τυχάνω ἀφιγμένος—κατὰ τύχην ἔχω φθάσει.—**ἅμα μὲν...**
ἅμα δέ=ἄφ' ἑνὸς μὲν... ἄφ' ἑτέρου δέ.—**οὕτω**=διότι.—**ἀπεδέδεικτο**, παθηκ. ὑπερσυντελκ. τοῦ ῥ. **ἀποδείκνυμι**=διορίζω.—**στρατηγὸς τῶν πάντων** (ἐξ ὀνομαστ. **τὰ πάντα**)=γενικὸς στρατηγός, ἀρχιστρατήγος.—**διαμαρτυρούμενος** (μέλλ. τοῦ ῥ. **διαμαρτύρομαι**)=ἵνα διαδεδαιώσῃ.—**ἔτοιμος**=πρόθυμος.—**κοινῇ**=ἀπὸ κοινοῦ.—**συμμάχομαι**=συναγωνίζομαι.—**συνεκβάλλω**=ἐκδιώκω ὁμοῦ μετὰ τίνος.—**ἐκ τῆς βασιλείας**, δηλ. χώρας.—**ὁ δέ**, δηλ. ὁ Τισσ.—**διάβηθι** (δηλ. **τὸν Μαλιάνδρον**)... **ἐπὶ Καρίαν**=ἄφ' οὗ διαβῆς τὸν Μαλιάνδρον πορεύθητι εἰς τὴν Καρίαν.—**ἔδοξεν αὐτοῖς**... **καταστήσαντας**, ἢ μετχ. χρονκ. κατὰ ποίαν ἄλλην πτώσιν ἡδύνατο νὰ τεθῇ ; — **δοκεῖ τινι** (μετ' ἀπαρμφ.)=φαίνεται καλὸν εἰς τίνα (=ἀποφασίζει τις) νὰ...—**ἱκαναὶ φυλακαὶ**=ἀρκεταὶ φρουραί.—**ἔρυμα**=φρούριον, ὀχύρωμα.—**διαβαίνω πάλιν ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν**=ἐπιστρέφω εἰς τὴν Ἰωνίαν.—**ὥς**=ὅτε.—**ἀκούω οὕτω**=μυνηθάνω ὅτι...—**πεπερακότες εἰσὶ**, ὑποκμ. ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν.· τὸ δὲ **πεπερακότες εἰσὶ** (=πεπεράκασι) πρκμ. τοῦ ῥ. **περῶ**=διαδύνω.—**εἰπὼν**=διατάξας νὰ εἴπωσιν.—**ὥς ὁκνοῖ**=ὅτι φοβεῖται.—**μὴ . . . τὴν χώραν**, ἢ σύνταξις : **μὴ ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν. καταθέοντες τὴν χώραν ἐρήμην οὖσαν φέρωσι καὶ ἄγωσιν (αὐτήν)**=μήπως ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν. διατρέχοντες ἐκ τῶν ἄνω μέχρι τῆς παραλίης (=κατα-) τὴν χώραν, ἥτις ἦτο ἀφύλακτος, λεηλατῶσιν αὐτήν.—**διέβαινε καὶ αὐτός**=διαβάς τὸν Μαλιάνδρον ἐπορεύετο καὶ αὐτός.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, καθ' ὃν δηλ. ὁ Δερκυλ. εἶχε διαδῆ εἰς Καρίαν.—**πρὸς Τισσαφέρην**, διατρίβοντα τότε ἐν Σάρδεσιν.—**στρατηγὸς τῶν πάντων**, ὁ Τισσ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου

εἶχε διορισθῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας τοῦ ἀνώτατος ἄρχων (πρὸλ. κεφ. 1, § 3 «*σατράπης κατεπέμφθη ὢν τε...*»). — *ἀκούων* δηλ. τὰς περὶ συμπράξεως διαθεδικώσεις τοῦ Φερν. — *διάβηθι...* — *ἐπὶ Καρίαν*, ἢ εἰς Καρίαν διαδίκας ἦτο ἀναγκαίαι, διότι ἐκεῖσε εἶχε μεταβῆ ποῖος; πρὸλ. § 12. — *περὶ τούτων*, δηλ. *περὶ τοῦ κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμαχεσθαι καὶ συνεκβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείας*. — *ἐκεῖ*, δηλ. ἐν Καρίᾳ. — *ὁ Δερκυλ.*, ὅστις εὕρισκετο ποῦ; — *εἰπὼν τῷ Φάρ.* κτλ., *ὁ Δερκυλ.* διετάξε νὰ εἰπῶσιν εἰς τὸν Φάρκα, ὅτι αὐτὸς (*ὁ Δερκυλ.*) ἐπιστρέφει εἰς Ἰωνίαν τοῦτο ἦτο ἀρκετόν· δὲν ἦτο ἀνάγκη δηλ. νὰ προσθήσῃ ὅτι καὶ αὐτὸς (*ὁ Φάρξ*) πρέπει νὰ ἐπναναπλεύσῃ εἰς τὰς Ἰωνικάς ἀκτάς· ὁ νύναρχος ὄφειλε νὰ γνωρίζῃ ἄρ' ἑαυτοῦ τί οὗτος ἔπρεπε νὰ πράξῃ συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν τῶν ἐφόρων (§ 12). — *τὴν χώραν*, δηλ. τὴν Ἰωνίαν. — *διέβαινε καὶ αὐτός*, δηλ. εἰς Ἰωνίαν.

§ 15.

Πορευόμενοι = ἐν ᾧ ἐπορεύοντο. — *οὐδέν τι συντεταγμένον* τῷ στρατῷ = μὲ τὸν στρατὸν οὐδόλως συντεταγμένον = μὲ τὸν στρατὸν ἐν ἀταξίᾳ. — *ὡς προεληλυθότων τῶν πόλεμ.* = διότι ἐνόμιζον (*ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάρ.*) ὅτι οἱ πολέμοι εἶχον προχωρήσει. — *ἡ Ἐφεσία (χώρα) = ἡ Ἐφεσος*. — *ἐκ τοῦ ἀντιπέρα*; = εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος = ἀπέναντί των. — *μνήματα ἢ μνημεῖα* = τάφοι ὑψηλοί. — *ἀνταναβιβάσαντες; ... τινὰς = ἄρ' οὐ ἀνεβίβασαν καὶ αὐτοὶ (= ἀντ.)* στρατιώτας τινάς. — *εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς μνημεῖα* = εἰς τὰ πλησίον αὐτῶν εὐρισκόμενα μνήματα. — *καὶ τύρσεις = καὶ εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς τύρσεις*. — *ἡ τύρσις*, εὖς καὶ *ἰος* = ὁ πύργος. — *καθορῶσι, τίνες;* — *καθορῶ* = διακρίνω καλῶς. — *ἢ αὐτοῖς ἦν ὁδός* = (ἐκεῖ) ὅπου αὐτοὶ (δηλ. *ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ στρατός του*) ἔμελλον νὰ πορευθῶσι. — *λεύκασπις* = ὁ φέρων λευκὴν ἄσπιδα. — *τὸ Περσ. ὅσον ἐτ. παρόν, στρατεύμα = τὸ Περσ. στρατεύμα, ὅσον ἐτύγχανε παρόν*. — *καὶ τὸ Ἑλλ.*, δηλ. στρατεύμα. — *αὐτὸν*, δηλ. τοῦ Τισσ. καὶ Φάρν. — *τὸ ἱππικὸν μάλα πολὺ* = τὸ πολυάριθμον ἱππικόν. — *τὸ Τισσ. ἐπὶ τῷ δ. κέρατι* = τὸ ἱππικὸν τοῦ Τισσ. (διεκρίνουσι καλῶς) παρατεταγμένον ἐν τῇ

δεξιῷ κέρατι.—τὸ *Φαργ.*, δηλ. *ἱππικὸν παρατεταγμένον*.—ἐπὶ τῷ εὐὼν., δηλ. *κέρατι*· εὐὼνυμον δὲ κέρας=τὸ ἀριστερὸν κέρας, ἢ ἀριστερὰ πτέρυξ (τοῦ στρατοῦ).

Οὔτοι, δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάραξ, ὅστις συνήγωνσε τὸν ναυτικὸν τοῦ στρατὸν μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Δερκ.—ὡς *προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς...*, καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεμία ἀνάγκη ἦτο νὰ πορεύωνται οἱ Λακεδ. ἐν τάξει.—ἐπὶ τῶν *μνημάτων*, τὰ μνήματα, ἅτινα καὶ νῦν παρατηροῦνται πλησίον τῶν Σάρδεων, χρησιμεύουσιν ἐνταῦθα ὡς σκοπιαί.—καὶ τὸ *Ἑλληνικόν*, νοοῦνται οἱ Ἑλληνες μισθοφόροι, οὓς εἶχον ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαργ.· οἱ μισθοφόροι οὗτοι πολλὰκις—ὡς καὶ νῦν ἐνταῦθα—ἐπολέμουν καὶ καθ' Ἑλληνῶν (πρβλ. κεφ. 1, § 13).—*Κᾶρας... Περσικὸν στρ...*· *Ἑλληνικόν... ἱππικόν...*, ἡ ὅλη δύναμις τοῦ Τισσ. καὶ Φαργ. ἀνήρχετο εἰς 20,000 πεζοὺς καὶ 10,000 ἱππεῖς· κατὰ ταύτης εἶχε ν' ἀντιτάξῃ ὁ Δερκυλ. περὶ τοὺς 8,000 ἄνδρας (πρβλ. ἀνωτ. ἐν σελ. 85-86)· ἔκρι-
ναν ὅμως καλὸν νὰ συγκεντρώσῃ καὶ τὸν στρατὸν, ὃν εἶχε καταλίπει εἰς τὰς διαφόρους ἐν Ἀσίᾳ πόλεις· οὕτω ἡ ὅλη δύναμις τοῦ Δερκυλ. ἀνήρχετο εἰς 13 χιλ. περίπου ἀνδρῶν.

§ 16—17.

Ὡς=ὅτε.—*ἥσθετο*, ἀόρ. β' τοῦ ῥ. αἰσθάνομαι=πληροφοροῦμαι.—*εἶπε*=ἐκέλευσε.—*τὴν ταχίστην*=τάχιστα.—*εἰς δοκτῶ*=εἰς βῆθος δοκτῶ ἀνδρῶν.—*τοὺς δὲ πελι...* *καθίστασθαι*=νὰ θέτωσι δὲ (οἱ ταξίαρχοι καὶ οἱ λοχαγοί) τοὺς πελταστὰς.—*τὰ κράσπεδα*=αἱ πτέρυγες (τοῦ στρατοῦ)· *κράσπεδον* κυρίως=τὸ ἀκρότατον μέρος ἐνὸς πράγματος.—*ἐκατέρωθεν*=δηλ. καὶ εἰς τὸ ἐν καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον (τοῦ στρατοῦ).—*ὅσους γε δὴ καὶ οἴους*=ὅσουςδὴποτε καὶ οἴουςδὴποτε.—*τυγχάνω ἔχω*=κατὰ τύχην ἔχω.—*ἡσυχίαν ἔχω*=μένω ἡσυχος, ἀτάραχος.—ὡς *μαχοῦμενον*=ἵνα πολεμήσῃ.—*οἱ μὲν τινες...* ὅσοι δέ, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τὸ *ὅσοι ἦσαν ἀπὸ Περ.*· πρὸ τοῦ *οἱ μὲν τινες* νοητέα ἡ γενν. *τούτων*=ἐκ τούτων ἄλλοι μὲν τινες.—*ἐν τῷ σίτῳ*=ἐν τοῖς σιτοφόροις ἀγροῖς.—*ἀποδιδράσκω*=δραπετεύω.—*καὶ γὰρ*=*γὰρ*.—*βαθὺς ὁ σῖτος*=ὕψηλός ὁ σῖτος, ἔχων δηλ. ὕψηλούς καὶ εὐτραφεῖς στάχυν.—*τὸ Μαιάνδρου*

πεδῖον = ἡ περὰ τὸν Μαίανδρον πεδιάς. — *οἷοι δὲ καὶ ἔμενον* = ἀλλὰ καὶ οἷοι ἔμενον. — *δηλὸς εἰμι* (μετὰ μετχ.) = φαίνομαι, δεικνύω σημεῖα ὅτι... — *οὐ μενοῦντες* = ὅτι δὲν θὰ μείνωσιν (ἐν τῇ θέσει των, ἀλλ' ὅτι θὰ δραπετεύωσι καὶ αὐτοί, εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ ἡ μάχη).

Ταῦτα, δηλ. τὴν παράταξιν τῶν στρατευμάτων τοῦ Τισσ. καὶ Φαρν. — *ἤσθετο*, δηλ. παρὰ τῶν ἀναδάντων εἰς τὰ μνήματα καὶ τοὺς πύργους. — *τοῖς ταξιάρχοις καὶ λοχαγοῖς*, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 85. — *εἰς ὀκτώ*, ἡ συνήθης παράταξις τῆς φάλαγγος τῶν ὀπλιτῶν ἦτο ἡ εἰς ὀκτὼ ἄνδρας. — *τοὺς πελταστάς*, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 87. — *οἷους γε δὴ καὶ οἷους*, τὸ ἱππικὸν τοῦ Δερκυλ. ἦτο ἀνάξιον λόγου· ἐκ πόσων καὶ ἐκ ποίων ἱππέων ἀποτελεῖτο; πρὸβλ. κεφ. 1, § 4 καὶ § 5. — *ἐθύετο*, περὶ τῆς συνηθείας, ἣν εἶχον οἱ ἄρχαῖοι· νὰ θυσιάζωσι πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν, βλ. ἀνωτ. ἐν σελ. 80. — *ἐκ Πελοπ. στρατεύμα*, τοιοῦτον στρατεύμα ὁ Δερκυλ. εἶχεν ἐκ 5.300 ἀνδρῶν (πρὸβλ. κεφ. 1, § 4)· εἰς τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ οἱ Κύρριοι, οἵτινες ὡσαύτως ἦσαν Πελοποννήσιοι· ἐπομένως τὸ Πελοπον. στρατεύμα τοῦ Δερκυλ. εἶναι περὶ τὰς 11 χιλ. — *οἷοι δ' ἦσαν ἀπὸ Πρ. τε καὶ Ἀχ. καί...*, οὗτοι ἀνήρχοντο εἰς 2 χιλ. περίπου. — *καὶ γάρ...*, αἰτιολογεῖ τὴν ἐν τῷ σίτῳ ἐγκτάλειψιν τῶν ὅπλων καὶ τὴν εὐκόλον ἀπόδρασιν.

§ 18.

Τὸν Φαρν... κελεύειν, ἡ σύνταξις· ἐξηγγέλλετο τὸν Φαρν. *κελεύειν μάχεσθαι* = ἀνηγγέλλετο (ὑπὸ αὐτομόλων) ὅτι ὁ Φαρν. διέταττε τοὺς στρατιώτας του νὰ μάχωνται. — *τὸ Κύρειον στρ. καταλογ.* ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς = καταλογιζόμενος, ὡς τὸ *Κύρ. στρατεύμα ἐπολέμησεν αὐτοῖς* = ἐπειδὴ ἀνελογίζετο πῶς τὸ ἐλληνικὸν στρατεύμα τὸ ὑπηρετήσαν ὑπὸ τὸν Κύρον ἐπολέμησε κατ' αὐτῶν (δηλ. κατὰ τοῦ Τισσ. καὶ τοῦ στρατοῦ του = κατὰ τῶν Περσῶν). — *καὶ τούτῳ... τοὺς Ἑλλ.* = καὶ νομίζων πάντας τοὺς Ἑλλήνας ὁμοίους εἶναι τούτῳ. — *νομίζων*, μετχ. αἰτλγκ. — *αὐτῷ*, δηλ. τῷ Κυρεῖῳ στρατεύματι. — *πέμψας... εἶπεν* = πέμψας ἀγγέλους διέταξεν (αὐτοὺς) νὰ εἰπωσιν. — *ὅτι... βούλοιτο* = ὅτι ἐπιθυμεῖ. — *ἀφικνοῦμαι εἰς λόγους τινὶ* = ἐρχομαι

εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος.—οἱ κράτιστοι τὰ εἶδη (=τὸ εἶδος)
 =οἱ ἄριστοι κατὰ τὴν μορφήν—οἱ ὠρσιότατοι.—προερχομαι
 =προχωρῶ.—«ἀλλὰ παρεσκευασάμην...»=«παρεσκευασά-
 μην...»(πρόβλ. ἀνωτέρω ἐν § 7 «ἀλλ', ὦ ἄνδρες Ἀ...».)—ἐκεῖνος,
 δηλ. ὁ Τισσ.—εἰς λόγους ἀφικέσθαι, δηλ. ἐμοί.—οὐδ' ἐγὼ=
 καὶ ἐγὼ δέν.—ἂν... δέη=ἂν εἶναι ἀνάγκη.—ταῦτα ποιεῖν,
 =νὰ κάμνωμεν ταῦτα (δηλ. νὰ ἐλθωμεν εἰς συνομιλίαν).—πιστὰ
 καὶ ὁμ. δοτέον καὶ ληπτέον (ἐστὶ)=πρέπει νὰ δώσωμεν καὶ
 νὰ λάβωμεν ἐνέχυρα πίστεως (=ἐγγυήσεις) καὶ μάλιστα δμήρους.

Ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς, πῶς ἐπολέμησαν οἱ Κύριοι παρὰ
 τὰ Κούναξ καὶ πῶς κατὰ τὴν χάθοδον (=ἐπιστροφὴν) αὐτῶν ὑπὸ
 τὸν Κλέαρχον καὶ Ξενοφῶντα:—πιστὰ, ταῦτα ἦσαν δεξιά, ὄρκοι,
 δμηροὶ κ.τ.τ.

§ 19—20.

Δόξαντα ταῦτα καὶ περανθέντα, αἰτιατικ. ἀπόλυτοι:—ἅρ' οὗ
 ταῦτα ἐνεκρίθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν.—συγκείμενον χωρίον=
 συμπεφωνημένον μέρος.—ἦλθον, ὁ Δερκυλ. καὶ οἱ Πέρσαι σατρά-
 πκι (δηλ. ὁ Φαρν. καὶ ὁ Τισσ.).—πυνθάνομαι τινος=ἐρωτῶ
 τινα.—ἐπὶ τίσιν... ἂν ποιήσαιντο=μὲ ποίους ὅρους δύνανται
 νὰ κάμωσιν.—εἶπεν (δηλ. ποιήσασθαι ἂν τὴν εἰρήνην) εἰ...
 ἐώη (τοῦ ῥ. ἐῷ)=εἶπεν ὅτι: ἤθελε κάμει τὴν εἰρήνην, εἰ ἤθελεν
 ἀφήσει.—εἶπαν=εἶπον.—ὅτι, δηλ. ποιήσαιντο ἂν τὴν εἰρή-
 νην=ὅτι ἤθελον κάμει τὴν εἰρήνην.—εἰ ἐξέλθοι=ἂν ἤθελεν
 ἐξέλθει.—καὶ οἱ Λακεδ. ἀρμοσταί, δηλ. ἐξέλθοιεν (=ἤθελον
 ἐξέλθει).—σπονδὰς ποιοῦνται ἀλλήλοις=κάμνουσιν ἀνακω-
 χὴν μετὰ τῶν.—ἕως ἀπαγγελθείη τὰ...=ἕως ὅτου ἀναγγελ-
 θῶσι τὰ...—Δερκυλίδα... Τισσαφέρνει, δοτκ. τοῦ ποιητικοῦ
 αἰτίου=ὑπὸ τοῦ Δερκυλ... ὑπὸ τοῦ Τισσ.

Ταῦτα, δηλ. αἱ περὶ ἀνταλλαγῆς πιστῶν καὶ δμήρων προτά-
 σεις τοῦ Δερκ.—τότε, τὴν ἡμέραν δηλ. ἐκείνην τῆς συνεννό-
 σεως.—εἰς τὸ συγκ. χωρίον, τὸ ὅποιον εἶχον ὀρίσει κατὰ τὴν
 γενομένην τῇ προτεραιᾷ ἀνταλλαγὴν τῶν πιστῶν.—ἐκ τῆς χώ-
 ρας, τίνος:—ἀρμοσταί, περὶ τοῦ παρὰ τοῖς Λακεδ. ἀρμοστοῦ
 βλ. ἐν σελ. 72.—ἐκ τῶν πόλεων, τῶν ἐν Ἀσίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

§ 1.

Ἦν... ἰδὼν... προσακούσας, μετχ. ἐπιθετικά. — ναύκληρος=κύριος τοῦ πλοίου, ἐφοπλιστής. — Φοίνισσα=Φοινικική· θηλ. τοῦ Φοίνιξ. — τὰς μὲν καταπλεούσας... τὰς δὲ πεπληγ... τὰς δὲ κατασκ., αἰ μετχ. κατηγορμ.=ὅτι ἄλλαι μὲν κατέπλεον... ἄλλαι δὲ εἶχον ἐξοπλισθῆ, ἄλλαι δὲ (ὅτι) κατεσκευάζοντο. — ἄλλοθεν=ἐξ ἄλλων τόπων. — προσακούσας=πρὸς τῷ ἰδεῖν (=ἐκτὸς ἐκείνων, τὰ ὅποια εἶδε) ἀκούσας. — ὅτι τρ. αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο=ὅτι δηλ. αὐταὶ ἔπρεπε νὰ γείνωσι τριακόσιαι. — ἐπιβάς, μετχ. χρονκ. — εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ προσδιορισμὸς ἀνήκει τῇ μετχ. ἀναγόμενον. — ἀνάγομαι = ἀποπλέω. — ἐξαγγέλλω = ἀναγγέλλω. — ὥς β... παρασκευαζομένων = ὥς βασιλεὺς καὶ Τισσ. παρασκευάζοιντο (=παρασκευάζουσι). — ὅποι = ἐπὶ τίνα (δηλ. παρασκευάζοιντο) = κατὰ τίνος. — οὐδέν, συναπτόεν τῷ εἰδέναι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, δηλ. μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀγησιλάου ὡς βασιλέως τῆς Σπάρτης, τὴν ἐξιστορηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ξενοφ. ἐν κερ. 3, ἦτοι τῷ 396 π. Χ. — Συρακόσιος, πρὸς τὰς Συρακούσας διέκειτο φιλικῶς ἡ Σπάρτη. — ἐν Φοίνικη, ἔνθα εἶχε μεταβῆ ὁ Ἡρώδας χάριν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἐπὶ ἐμπορικοῦ πλοίου. — μετὰ ναυκλήρου τινός, τοῦ ὁποίου δηλ. τὸ πλοῖον εἶχε μισθώσει δι' ἐμπορικὰς του ἐργασίας. — τριήρεις Φοινίσσας κτλ., μετὰ τὴν ἀναχωχὴν τὴν ὁμολογηθεῖσαν τῷ 399 μεταξύ Δερκυλ. καὶ Φαρν., ὁ τελευταῖος μεταδὸς εἰς Σούσα πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα (τὸν Ἀρταξέρξη) παρεκίνησεν αὐτὸν τῇ ὑποστηρίξει καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου Εὐαγόρου νὰ ἐτοιμάσῃ στόλον κατὰ τῶν Λακεδ. καὶ νὰ παραδώσῃ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀθηναῖον ναύαρχον Κόωννα, ὅστις εἶχε καταφύγει μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς ναυμαχίαν εἰς Κύπρον παρ' Εὐαγόραν· παρὰ τούτου δὲ καὶ συνεστάθη τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. — τριήρεις, πλοῖα πολεμικά, ἔχοντα τρεῖς σειράς κωπῶν ἐκατέρωθεν, τὴν μίαν ἄνωθεν τῆς ἄλλης. —

καταπλεούσας, δηλ. εἰς Φοινίκην.—αὐτοῦ, ποῦ;—τοῖς Λακεδ., ἐνταῦθα Λακεδαιμόνιοι νοοῦνται οἱ ἐν Σπάρτῃ ἄρχοντες τῶν Λακεδ.—**βασιλέως**, τίς βασιλεὺς νοεῖται;—**Τισσαφέρνης**, ὁ Ἡρώδας ἀναφέρει τὸν Τισσ. ὡς ἐτοιμάζοντα τὸν στόλον καὶ οὐχὶ τὸν Φαρν., τὸν πραγματικῶς αἴτιον τῆς παρασκευῆς τοῦ στόλου, ἵσως διότι τοιαύτη φήμη ἐκυκλοφόρει περὶ Τισσ. ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

§ 2.

Ἀνεπερωμένων (τοῦ ῥ. ἀναπερωῶ) **τῶν Λακ.** = ἐν ᾧ οἱ Λακ. εὗρίσκοντο ἐν ἐξεγέρσει.—**νομίζων... λογιζόμενος**, μετχ. αἰτλγκ.—**τῷ ναυτικῷ** = κατὰ τὸ ναυτικόν.—**τοὺς Ἕλληνας**, ὑποκμ. τοῦ ἁπρμρ. **περιέσεσθαι** τὸ δὲ **περίειμι** = εἶμαι ὑπέρτερος.—**καὶ τὸ πεζ. λογιζ.** κτλ. = **καὶ λογιζόμενος ὡς τὸ πεζὸν ἐσώθη.**—**λογίζομαι ὡς...** = σκέπτομαι πῶς...—**τὸ... ἀναβὰν** = τὸ ὅποιον ἐξεστράτευσεν.—**ὑποστῆναι**, ἄορ. τοῦ ῥ. **ὑφίσταμαι** = ἀναλαμβάνω.—**ἀν... δῶσι**, οἱ ἔμποροι.—**εἰς δισχιλίους τῶν νεοδαμῶδων** = δισχιλίους περίπου ἐκ τῶν νεοδαμῶδων.—**εἰς ἑξακισχ.**, παράθεσις εἰς τὸ **σύνταγμα τῶν συμμάχων** = τοὺς συντεταγμένους συμμάχους, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίπου 6.000.—**στρατεύεσθαι**, ἐκ τοῦ **ὑποστῆναι**.—**καὶ αὐτός**, δηλ. ὁ Λύσανδρος.—**πρὸς τοῦτω τῷ λογισμῷ** = ἐκτὸς ταύτης τῆς σκέψεως (ἔτι δηλ. ὁ ἀγὼν θὰ εἶναι εὐχολος).—**συνεξέρχομαι τινι** = συνεκστρατεύω μετὰ τινος.—**ὅπως... πάλιν καταστήσεις** = ἵνα ἐπανιδρύσῃ.—**δεκαρχία** = πολιτεῦμα ὀλιγαρχικόν, καθ' ὃ τὴν ἀρχὴν ἐν τινὶ πολιτείᾳ ἔχουσι δέκα ἄνδρες.—**ἐκπεπτωκυίας** (παθ.)... **διὰ τοὺς ἐφόρους** = αἵτινες εἶχον καταλυθῆ ἕνεκα τῶν ἐφόρων.—**παραγγέλλω τὰς πατρίους πολιτείας** = προκηρύσσω νὰ πολιτεύονται αἱ πόλεις κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύματα.

Ἀνεπερωμένων τῶν Λακ..., οἱ Λακεδ. εἶχον ἐξεγερθῆ ἐκ τῆς ἀγγελίας τοῦ Ἡρώδα, ἣν δὲν ἀνέμενον κατόπιν τῆς ὁμολογηθείσης ἀναχωχῆς μεταξὺ Δερκυλ. καὶ τῶν σατραπῶν Φαρναβ. καὶ Τισσ. τῇ 397 π. Χ.—**τοὺς συμμάχους**, δηλ. ἀντιπροσώπους τούτων.—**περιέσεσθαι**, δηλ. τῶν Περσῶν.—**τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη**, ἡ εὐτυχὴς ἐπάνοδος τῶν Μυρίων ὑπὸ τὸν Ξενοφ. ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπόδειξις τῆς ἀδυναμίας τοῦ Περσικοῦ κράτους.—

τὸν Ἀγσιλάον, βασιλέα τῆς Σπάρτης διαδεχθέντα τὸν ἀδελφόν του Ἀγιν (399 π. Χ.). — **τριάκοντα Σπαρτιατῶν**, οἱ 30 οὗτοι Σπαρτιάται, οἱ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐκπεμπόμενοι εἰς τὰς μακρινὰς στρατείας, ἦσαν σύμβουλοι ἐν τοῖς πολεμικοῖς, ἀποτελοῦντες τρόπον τινὰ τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ βασιλέως, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ περιορίζωσι τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἐν τῷ στρατῷ. — **τῶν νεοδαμῶδων**, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 72. — **εἰς δισχ. τῶν νεοδαμῶδων...** τὸ σύντ. τῶν συμμάχων, εἰς τοὺς ἐν μεμικρυσμέναις χώραις πολέμους ἡ Σπάρτη δὲν ἀπέστελλε Σπαρτιάτας πολίτας, ἀλλὰ νεοδαμῶδεις καὶ συμμάχους (πρόβλ. κεφ. 1, § 4). — **(συνεξελεθεῖν)** αὐτῷ, τίνι: — **τὰς δεκαρχίας**, δηλ. τοὺς 10 ὀλιγαρχικοὺς ἄρχοντας, οὓς ὁ Λύσ. μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν (404) εἶχε καταστήσει ἐν ταῖς περὶ θάλασσαν πόλεσι τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντων ἄρμοστῶν. — **ἐκπεπτ. διὰ τοὺς ἐφόρους**, οἱ ἔφοροι κατέλυσαν τὰς δεκαρχίας αὐτάς, ἐν μέρει μὲν ζηλοτυποῦντες τὴν ἰσχὺν τοῦ Λυσάνδρου, ἐν μέρει δὲ τῇ προτροπῇ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλέων, ὧν τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν ἐπειράτο ὁ Λύσανδρος νὰ καταργήσῃ. — **τὰς πατρίους πολιτείας**, ὡς δηλ. εἶχον πρὸ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων. — **παρήγγειλαν**, διὰ τοῦ Δερκυλ.

§ 3 — 4.

Ἐπαγγεिलाμένου τοῦ Ἀγισ., ἡ μετχ. χρον. — **ἐπαγγέλλομαι τὴν στρατείαν** = ἀναλαμβάνω τὴν ἐκστρατείαν. — **οἷτος ἐξαμήνου** (δηλ. χρόνου) = τροφαὶ δι' ἑξ μηνάς. — **θύομαι ὅσα ἔδει** (δηλ. θύσασθαι) = θυσιάζω τὰς νενομισμένας θυσίας. — **καὶ ἅλλα καὶ τὰ διαβατήρια** (δηλ. ἱερά), ἐπεξήγησις τοῦ ὅσα ἔδει = δηλ. καὶ τὰς ἄλλας θυσίας (τὰς κατὰ τὴν κατάλειψιν τῆς πόλεως) καὶ τὰς πρὸς ἔξοδον. — **προεῖπε** = ἐκέλευσε προειπεῖν. — **ὄσους τε δέοι πέμπεσθαι** = καὶ πόσοι πρέπει νὰ πέμπωνται. — **ἐκασταχόθεν** = ἐξ ἐκάστης πόλεως. — **καὶ ὅποι παρεῖναι**, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτοὺς ἐκ τοῦ ὄσους = καὶ ποῦ αὐτοὶ νὰ ἔρχωνται. — **ἐλθόν**, δηλ. εἰς Αὐλίδα. — **ἐγένετο ἀφίκετο**. — **πυθόμενοι** ... πέμψαντες, αἱ μετχ. ἀσυνδέτως διατ.: — **τοῦ τε λοιποῦ**, συναπτέον τῷ μὴ θύειν. — **εἶπαν** = ἐκέλευσαν εἰπεῖν. — **καὶ**

οἷς. . . ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, ἡ σύνταξις : καὶ διέρριψαν ἀπὸ τοῦ β. τὰ ἱερά, οἷς τεθυμένοις ἐνέτυχον = καὶ διέταξαν νὰ ρίψωσιν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὰ τεμάχια τῶν σφαγίων, τὰ ὅποια εὗρον θυσιασμένα. — ἐπιμαρτυράμενος, τοῦ ῥ. ἐπιμαρτύρομαι = ἐπικαλούμαι μάρτυρας. — ἐπὶ . . . τὴν τριήρη = ἐπὶ τὴν εαυτοῦ τριήρη. — ὅσον . . . ἐδύνατο πλεῖστον = ὡς πλεῖστον (δηλ. μέρος) = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον. — ποιοῦμαι τὸν στόλον εἰς . . . = διευθύνω τὸν πλοῦν μου εἰς . . .

“Ὅσαπερ ἦτις, δηλ. τοὺς 30 Σπαρτιάτας, τοὺς δισχιλίους νεοδαμώδεις καὶ τοὺς ἑξακισχιλίους συμμάχους” τὴν στρατολογίαν τῶν συμμάχων κάμνει αὐτὸς ὁ Ἀγῆσ. — μετὰ προηγουμένην, ἐννοεῖται, συγκατάθεσιν τῶν ἐφόρων — διὰ προκηρύξεως πρὸς τὰς συμμαχικὰς πόλεις. — καὶ ἐξ. σῖτον, δηλ. οἱ Λακεδ. ἔδωκαν εἰς τὸν Ἀγῆσ. τὰ πρὸς διατροφὴν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ 6 μῆνας ἀπαιτούμενα χρήματα. — καὶ τὰλλα καὶ τὰ διαβατήρια, ὁ βασιλεὺς ἐξερχόμενος εἰς πόλεμον ἔθυε πρῶτον μὲν οἴκοι (τὰλλα) τῷ Διὶ ἀγῆτορι· ἂν δ’ αἱ θυσίαι ἀπέδαινον αἷσαι, ἐξήρχετο ὁ στρατὸς μέχρι τῶν ὁρίων τῆς χώρας· ἐκεῖ δ’ ἐν τοῖς ὁρίοις ἐθυσίαζε πάλιν ὁ βασιλεὺς τὰ διαβατήρια τῷ Διὶ καὶ τῇ Ἀθηνᾷ· ἂν δὲ καὶ αὗται αἱ θυσίαι ἀπέδαινον αἷσαι, διέδαινε τὰ ὅρια τῆς χώρας. — ἐξῆλθε, πόθεν; — ταῖς πόλεσι, δηλ. ταῖς συμμαχικαῖς. — ὅσους τε δέοι . . . πέμπεσθαι, ὡρισμένον ἀριθμὸν στρατιωτῶν ἡδύνατο ν’ ἀπαιτήσῃ ἡ Σπάρτη παρὰ τῶν πόλεων τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὴν Πελοποννησιακὴν συμμαχίαν καὶ παρὰ τῶν Ἀθηναίων (ἐνεκα τῶν συνθηκῶν τοῦ 404 π. Χ.· πρβλ. κεφ. 1, § 4)· οἱ Ἀθηναῖοι δ’ ὅμως, καθὼς καὶ οἱ Κορίνθιοι, ἡρνήθησαν ν’ ἀκολουθήσωσι τοὺς Σπαρτιάτας ἐπὶ διαφόροις προφάσεσιν· οἱ μὲν Ἀθην. ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἦσαν ἐξηγνημένοι· ἐκ τοῦ μακροῦ πολέμου (δηλ.), οἱ δὲ Κορίνθιοι· προβαλόντες ὡς κακὸν οἶωνόν τὴν κατάκλυσιν τοῦ ἐν Κορίνθῳ ναοῦ τοῦ Διός. — καὶ ὅποι παρεῖναι, δηλ. εἰς Γεραστὸν (πρβλ. κατωτέρω «ἀφικόμενος δ’ ἐπὶ Γεραστόν . . .»). — θῦσαι ἐν Αὐλίδι, κατὰ τὸ ὄνειρον, τὸ ὅποιον εἶδεν ἐλθὼν εἰς Γεραστὸν καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ παραινέτο ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος νὰ ἐλθῇ εἰς Αὐλίδα καὶ ἐνταῦθα νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτήν, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων, οὐχὶ ὅμως παρθένον, ἀλλὰ θήλειαν ἔλαφον. — βοιωτάρχοι, οἱ προεστώτες τῆς Βοιωτικῆς ὁμοσπονδίας, 11 τὸν ἀριθμὸν.

Οὗτοι εἶχον τὴν διεύθυνσιν τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν υποθέσεων τῆς ἡμοσπονδίας. — εἶπαν μὴ θύειν, αἰτία τοῦτου ἦτο, διότι ὁ Ἀγῆσ. δὲν ἐξήτησε τὴν πρὸς θυσίαν ἄδειαν τῶν βοιωτάρχων, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὁποίων ὑπήγετο τὸ ἐν Αὐλίδι ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ διότι δὲν προσέλαβεν ἐν τῇ θυσίᾳ κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς χώρας τὸν ἐπιχώριον ἱερέα τῆς θεᾶς. — βωμὸς ἐκαλεῖτο ὁ τόπος, ἐφ' οὗ ἐγίνετο ἡ θυσία πρὸς τιμὴν θεοῦ τινος· κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους οἱ βωμοὶ κατεσκευάζοντο ἐκ χορτοπλίνθων ἢ πλίνθων ἀτάκτως σωρευμένων· βραδύτερον δ' ἐκτίζοντο ἐκ μεγάλων λελαξευμένων λίθων καὶ ἐκσμοῦντο μὲ στεφάνους καὶ ἀνθή. Τὸ σχῆμα τῶν βωμῶν ἦτο διάφορον· ὅτε μὲν οὗτοι ἦσαν στρογγύλοι, ὅτε δὲ τετράγωνοι ἢ ἐπιμήκεις. — ὀργιζόμενος, διὰ τὴν ἀπρεπῆ καὶ ἀσεβῆ διαγωγὴν τῶν βοιωτάρχων· ὡς αὐτῶς δὲ καὶ διὰ τὴν μὴ τελεσθεῖσαν θυσίαν, ὅπερ ἐθεώρει κακὸν ὁλώνον. — ὅσον ἡδύνατο πλείστον, τὸ προσκληθὲν σύνταγμα τῶν 6.000 συμμάχων δὲν προσήλθεν ἔξω· πιθανώτατα αἱ προσελθόντες σύμμαχοι δὲν ἦσαν περισσότεροι τῶν 4.000. — τοῦ στρατεύματος, δηλ. τοῦ προσκληθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀγῆσ. (πρὸβλ. ἀνωτέρω : «προεῖπεν ὅσους τε δέοι...παρεῖναι»).

§ 5.

Πέμπας, δηλ. ἀγγέλους. — τίνος δεόμενος ἦκοι = τίνος ἐπιθυμῶν ἔχει ἔλθει = πρὸς τίνα σκοπὸν ἔχει ἔλθει. — ὁ δ' εἶπεν, νοητέα ἢ πρότασις : ὅτι δεόμενος ἦκοι' ἐκ τοῦ δεόμενος ἐξαρτᾶται τὸ ἀπρμφ. εἶναι = οὗτος δὲ εἶπεν ὅτι ἔχει ἔλθει ἐπιθυμῶν νὰ εἶναι. — ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι, καθ' ἑλξιν ἀντί : ὥσπερ καὶ αἱ ἐν... Ἑλλάδι εἰσίν. — σπείσασθαι, ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέα ἢ αἰτιατικ. ἡμᾶς. — σπένδομαι = συνθηκολογῶ, κάμνω ἀνγκωχὴν. — ἕως ἂν πέμπω = ἕως ὅτου στείλω (δηλ. ἀπελμένους). — οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξ. ἀποπλεῖν = νομίζω ὅτι ἤθελες ἀποπλεῖ, ἀφ' οὗ κατορθώσης ταῦτα. — εἰ βούλοιο (= ἐὰν θέλῃς), δηλ. ταῦτα διαπραξάμενος ἀποπλεῖν. — εἰ μὴ οἰοίμην γε = ἂν τοῦλάχιστον δὲν ἐνόμιζον. — ἀλλὰ βουλοίμην ἂν = βεβαίως θὰ ἐπεθύμουν (τοῦτο). — ἔξεστι = εἶναι δυνατόν· ἔξεστί σοι = δύνασαι. — λαμβάνω πίστιν τινὸς = λαμβάνω (ἐνορκον)

διαθεβαίωσιν διὰ τι.—*ἡ μὴν*—βεβαίως· συναπτόεν τῷ *μηδὲν ἀδικήσιν*. — *ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα*—ἐὰν σὺ εἰλικρινῶς πράττης ταῦτα (δηλ. ἐὰν ἐμμένῃς ταῖς σπονδαῖς). — *μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσιν*—ὅτι οὐδὲν ἐκ τῆς ἀρχῆς σου θὰ βλάψωμεν—ὅτι οὐδόλως θὰ βλάψωμεν τὴν κυριαρχίαν σου. — *ἐν ταῖς σπονδαῖς*—ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀνακωχή.

Ἐπεὶ ἀφίκετο, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396 π.Χ.—*ἐκεῖσε*, δηλ.:—*αὐτονόμους*, τὴν αὐτὴν ἀπαίτησιν ἤγειρε καὶ ὁ Δερκυλ. κατὰ τὴν ἀνακωχὴν τοῦ 397 τὴν γενομένην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν σατραπῶν Τισσ. καὶ Φαρν., καὶ ἦν ὁ μὲν Δερκυλ. ἀπήτησε ν' ἀφήσῃ ὁ βασιλεὺς τὰς ἑλληνίδας πόλεις αὐτονόμους, ὁ δὲ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν. ἡξίωσαν νὰ ἐξέλθῃ τὸ ἑλλην. στράτευμα ἐκ τῆς χώρας καὶ οἱ Λακ. ἀρμολογῶν ἐκ τῶν πόλεων (πρὸλ. κεφ. 2, § 20). Αἱ ἀξιώσεις ὅμως αὗται δὲν εἶχον ἐκπληρωθῇ εἰσέτι, διότι ἀνεμένετο ἡ συγκυρία τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ βασιλέως. — *ἕως ἂν πρὸς β. πέμψω*, ἵνα ἀναφέρω δηλ. τὰς ἀξιώσεις σου. — *ταῦτα διαπραξάμενον*, δηλ. ἀφ' οὗ τύχῃς τῶν σκοπομένων (νὰ ἀφεθῶσιν αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτόνομοι). — *τῆς σῆς ἀρχῆς*, ἐννοεῖται ἡ χώρα ἡ κατεχομένη ὑπὸ τοῦ Ἀγῆσ., δηλ. ἡ Ἐφεσος.

§ 6.

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι—ἐπὶ τῇ βάσει τούτων τῶν διαπραγματεύσεων. — *Ἦριπ. καὶ Δερκυλ. καὶ Μεγ.*, ἐπεξήγησις τοῦ : *τοῖς πεμφθεῖσι*—*ἡ μὴν*—; — *πράττω ἀδόλως τὴν εἰρήνην*—εἰλικρινῶς ἐνεργῶ νὰ γίνῃ ἡ εἰρήνη. — *ἀντόμνυμι*—ἀφ' ἐτέρου ὀρκίζομαι. — *ὑπὲρ Ἀγῆσ.*—ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀγῆσ. — *ἡ μὴν*, συναπτόεν τῷ *ἐμπεδώσειν τὰς σπονδὰς*· ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπαρμψ. νοητέα ἢ αἰτ. «τὸν Ἀγῆσιλαον». — *ἐμπεδῶ τὰς σπονδὰς*—διατηρῶ ἀπαραβίτους τὰς συνθήκας. — *ψεύδομαι, ἃ ὀμνυμι*—παραβαίνω τοὺς ὅρκους μου. — *ἀντὶ τοῦ εἰρήνην ἔχειν*—ἀντὶ τοῦ εἰρήνην πράττειν—ἀντὶ τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ νὰ γίνῃ εἰρήνη. — *πρὸς ᾧ εἶχε*—πρὸς τούτῳ (=ἐκτὸς ἐκείνου), ὃ εἶχε. — *ἐμμένω ταῖς σπονδαῖς*—μένω πιστὸς εἰς τὰς συνθήκας.

Τοῖς πεμφθεῖσι, ὑπὸ τίνος;—*πρὸς αὐτόν*, εὐρισκόμενον ἐν Σάρδεσι. — *Δερκυλίδᾳ*, οὗτος, ἐννοεῖται, τῇ διαταγῇ τῶν ἐφόρων

εἶχε καταλέσει τὴν ἀρχὴν τοῦ καὶ ἀνῆκεν εἰς τοὺς 30 συμβούλους τοῦ Ἀγῆσ. Ὁμοίως μεταξὺ τῶν 30 συμβούλων ἦσαν καὶ ὁ Ἡριπίδας καὶ ὁ Μέγилλος.

§ 7.

Ἦσυχίαν τε καὶ σχολὴν ἔχω = ἡσυχάζω καὶ ἀπρακτῶ. — ἅτε συντεταραγμένων . . . τῶν πολιτειῶν = ἐπειδὴ τὰ πολιτεύματα εὐρίσκοντο εἰς πλήρη ἀταξίαν. — ἅτε γινώσκοντες = ἐπειδὴ ἐγνώριζον. — ἐπ' Ἀθηναίων = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθ. — ἐπὶ Λυσάνδρου = κατὰ τὸν χρόνον τῆς δυνάμεως τοῦ Λυσ. — προσέκειντο αὐτῷ, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ οἱ δεόμενοι τινος· τὸ δὲ πρόσκειμαι τινι = στενοχωρῶ τινα (δι' ἐπιμόνων παρακλήσεων ἢ ἀξιώσεων). — ἀξιοῦντες, μετχ. τροπκ. — ἀξιῶ = παρακλῶ. — ὧν ἐδέοντο = ταῦτα, ὧν ἐδέοντο. — θεραπεύω τινὰ = περιποιῶμαι τινα. — φαίνεται, δηλ. ὧν.

Ἄτε συντεταραγμένων . . . ἅτε γινώσκοντες, ἢ α' μετχ. δηλοῖ ὅτι ἡ αἰτία τοῦ προσκεῖσθαι τῷ Λυσάνδρῳ ἔκειτο ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καταστάσει τῶν πόλεων, ἢ δὲ β' ὅτι αὕτη ἔκειτο ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Λυσ. — οὔτε δημοκρατίας . . . οὔσης, διότι αὕτη εἶχε καταργηθῆ ὑπὸ τοῦ Λυσ. διὰ τῶν δεκαρχιῶν (πρβλ. § 2). — οὔτε δεκαρχίας, ὡς καταργηθείσης ὑπὸ τῶν ἐφόρων (πρβλ. § 2). — γινώσκοντες πάντες, ἀπὸ τῶν προτέρων χρόνων. Ὁ Λύς. δὲ εἶχεν ἔλθει ἐκεῖ ὡς ναύαρχος, ἦτοι τῷ 408/7 καὶ 406/5 π. X. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων (τῷ 404) ἐπλευσεν ἐκεῖ καὶ ἵδρυσεν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς δεκαρχίας, περὶ ὧν βλ. ἐν § 2.

§ 8.

Ἔμηνε, ἄρ. τοῦ ῥ. μαίνω (τινὰ) = κάμνω τινὰ ἕξω φρενῶν, ἐξοργίζω τινά. — ταῦτα, ὑποκμ. τοῦ ἔμηνε. — ἐδήλωσεν, ἀπροσώπως = ὁ ἄλλος ἐγένετο. — γε μὴν = μέντοι. — οἱ ἄλλοι τριάκοντα = οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ τριάκοντα (ἐκτὸς τοῦ Λυσάνδρου). — ὑπὸ τοῦ φθόνου = (κινούμενοι) ὑπὸ τοῦ φθόνου, τοῦ ψύσικου, τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ νοουμένου (κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐξιστορηθέντων)· δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄρθρον. — τῆς βασιλείας (= τοῦ βασιλέως = ἡ τοῦ βασιλέως

ἦν) *ογκηρότερον* = μεγαλοπρεπέστερον ἢ ὅσον ἤρμοζε καὶ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα. — *προσάγω* = παρουσιάζω. — *οἷς γνοίῃ αὐτὸν συμπράττοντά τι* = (τούτους) οὓς ἤθελεν ἐννοήσῃ (δ' Ἀγῆσ.) ὅτι αὐτὸς (ὁ Λύσ.) ὑπεστήριζε κατὰ τι. — *ἀποπέμπω πάντας ἡτιώμενους* = ἀποπέμπω ὅλους ἀπράκτους (χωρὶς νὰ ἐπιτύχωσί τι). — ὥς δὲ = ἐπειδὴ δέ. — *ὧν ἐβούλετο τούτων, ἃ ἐβούλετο*. — δὴ = ὥς ἦτο ἐπόμενον. — *τὸ γιννόμενον* = τί συμβαίνει. — *οὔτε... τὲ* = ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ. — *εἶα*, πρκατκ. τοῦ ῥ. *εἴω*; — *τοῖς συμπράξαι τι δεομένοις* (δηλ. αὐτοῦ) = εἰς τοὺς πρκακαλοῦντας αὐτὸν νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτοὺς κατὰ τι. — *ὅτι ἔλαττον ἔξοιεν* (ἀμτῶ.) = ὅτι ὀλιγώτερον θὰ ἐπιτύχωσιν = ὅτι ὀλιγώτερον κέρδος θὰ ἔχωσιν. — *εἰ αὐτὸς παρείη* = ἐὰν αὐτὸς πρκευρίσκηται (κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν των πρὸς τὸν Ἀγῆσ.).

Ταῦτα, δηλ. αἱ τῷ Λύσ. ἀπονεμόμεναι τιμαὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους. — *καὶ τὸν Ἀγῆσ.*, ὥς καὶ τὸ πολεμικὸν συμβούλιόν του. — *τριάκοντα*, δηλοῖ ἐνταῦθα οὐχὶ ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀποτελούντων τὸ πολεμικὸν συμβούλιον τοῦ Ἀγῆσ. περὶ τοῦ συμβουλίου τούτου βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 102. — *οὐκ ἐσίγων*, ὥς κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀγῆσ. — *ὄχλον*, δηλ. τῶν *θεραπευόντων* (§ 7).

§ 9-10.

Βαρέως φέρων, ἡ μετχ. αἰτλγκ. — *βαρέως φέρω τινί* = λυποῦμαι διὰ τι, δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τι. — *ἀτιμία* = ἐξευτελισμός, ταπεινώσις. — *μειοῦν*, ἐκ τοῦ *ἡπίστω*. — *μειῶ* = ταπεινώνω. — *μὲν (= μὴν)*... *ἡπίστω* = ἄλλῃθως ἐγνώριζες. — *ἄρα* = λοιπόν· τὸ *ἄρα* μετὰ πρκατκ. ἐμφαίνει πολλάκις ὅτι νῦν γινώσκειται ἀλήθεια ἀγνοουμένη ἐν τῇ πρὶν χρόνῳ. — *σύνγε* = σὺ τοῦλάχιστον. — *ναὶ μὰ Δί'*, δηλ. ἐπίσταμαι μειοῦν. — *τούς...* *αὔξοντας*, δηλ. ἐμέ. — *αὔξω* = ὑποστηρίζω. — *μᾶλλον εἰκότα* = συνετώτερα, ὀρθότερα. — *ποιεῖς*, δηλ. πρὸς ἐμέ. — *τάδε...* *χάρισαι* = τὴν ἐξῆς χάριν ἐκτέλεσον· ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς ἐπομένης προτάσεως: «*ἀπόπεμψόν ποί με*». — *ἐκ τοῦ λοιποῦ*, κυρίως = ἐκ τούτου, ὅπερ ὑπολείπεται· εἶτα = τοῦλάχιστον. — *ἀδυνατῶν*, μετχ. αἰτλγκ. — *ἀδυνατῶ* = οὐδεμίαν δύναμιν (= ἐπιρροήν) ἔχω. — *παρὰ σοί*, ἡ *παρὰ* = πλησίον. — *ἐμποδῶν εἰμι* = εἶμι ἐμπόδιον. — *ἐν καιρῷ εἰμί*

τινι=εἶμαι χρήσιμος εἰς τινα.—ἐφ' Ἑλλησπόντου=εἰς τὸν Ἑλλησπόντον.—ἐλαττούμενόν τι ὑπὸ Φαρν.=ὅτι προσεβόλλετο κατὰ τι ὑπὸ τοῦ Φαρν.—κατέλιπεν, ὁ Λύσι.—ἀναβιβασάμενος (δηλ. εἰς ναῦν), μετχ. χρόνι.—ἀναβιβάζομαι τινα εἰς ναῦν=ἐπιβιβάζω τινα εἰς πλοῖον.—ἀναπυνθάνομαι περὶ...=ζητῶ πληροφορίας περὶ...

Τῇ ἀτιμίᾳ, ποῖα προσβολή προσεγένετο τῷ Λύσι. ὑπὸ τοῦ Ἀγῆσι.—προσελθὼν, τίνοι;—ἀλλ' ὥσως... ἐπραττον, σοβαρῶς λέγονται ταῦτα;—ἡ ἐγὼ ἐπραττον, ὅτε εἰργάσθην, ἵνα ἀναγορευθῇς βασιλεὺς. Καὶ πράγματι ὁ Λύσι. ὑπὲρ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Ἀγῆσι. εἰς τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης εἶχε πολὺ ἐργασθῇ.—Σπιθριδάτην, οὗτος πιθανῶς ἦτο ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάξου, ὡς ὁ Ζήνις (πρβλ. κεφ. 1, § 10).—ἐλαττούμενόν τι ὑπὸ Φαρν., ἡ προσβολή ἔκειτο εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Φαρν. ἐξήτει εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου, τὴν δὲ θυγατέρα τοῦ Σπιθριδάτου ἤθελε νὰ λάβῃ ἄνευ γάμου.—τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα, δηλ. τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Φαρν. εἰς αὐτὸν ὡς ὑπαρχὸν του εἶχε παραδώσει.—τὰ μὲν ἄλλα, δηλ. τὴν θυγατέρα, τὰ χρήματα καὶ τοὺς ἵππους.—Κυζίκω, κατεχομένη ὑπὸ φρουρᾶς τῶν Λακεδ.—πρὸς Ἀγησίλαον, εὐρισκόμενον ἐν Ἐφέσῳ (§ 7).—τῇ πράξει, αὕτη ἦτο ἡ τελευταία ὑπηρεσία, ἣν πρέσχεον ὁ Λύσι. εἰς τὸν Ἀγῆσι., καθ' ὅσον ὁ Λύσι. βραδύτερον μέχρι τῆς εἰς Σπάρτην ἐπανόδου του δὲν μνημονεύεται πλέον. Τὸν Λύσι. ἀντικατέστησεν ὁ Ἀγῆσι. διὰ τοῦ Ξενοφῶντος.—περὶ τῆς Φαρναβάξου... ἀρχῆς, ὁ Φαρν. ἦτο σατραπὴς τῆς Μικρᾶς Φρυγίας καὶ Βιθυνίας· ἐκυριάρχει λοιπὸν τῆς Τρωϊκῆς χώρας καὶ τῆς Ἀν. παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου.

§ 11.

Μέγα φρονῶ=ὑπερῆφανεύομαι.—ἐπὶ τῷ καταβάντι στρ. παρὰ βασιλέως=διὰ τὸ στράτευμα, ὑπερ κατέβη (ἀποσταλὲν) παρὰ τοῦ βασιλέως.—προεῖπε, ἄρ. τοῦ ῥ. προαγορεύω.—προαγορεύω πόλεμόν τινα=κηρύττω πόλεμον κατὰ τινος.—εἰ μὴ ἀπίοι=ἐὰν δὲν ἀπῆρχετο.—οἱ μὲν ἄλλοι σύμ. καὶ...=οἱ μὲν ἄλλοι, δηλ. οἱ σύμμαχοι καὶ οἱ παρόντες ἐκ τῶν Λακεδ.—ἀχθεσθέντες, τοῦ ῥ. ἀχθῶμαι=λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι· ἡ μετχ.

ἐξαρτ. ἐκ τοῦ φανεροὶ ἐγένοντο. — νομίζοντες, μετχ. αἰτλγκ. — ἐλάττων τινὸς = κατώτερός τινος. — ἡ παροῦσα Ἀγχιλαῶ δύναμις = ἡ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀγχιλαίου (οὔσα) δύναμις. — τῆς... παρασκευῆς, συναπτέα τῷ ἐλάττω· β' ὅρος τῆς συγκρίσεως. — μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ = μὲ φαιδρότατον πρόσωπον. — πολλὴν χάριν ἔχω τινὶ = χρεωστῶ μεγάλην χάριν εἰς τινα. — ὅτι = διότι. — ἐπιιορκήσας, μετχ. τροπκ. = διὰ τῆς ἐπιιορκίας. — ἐποίησε, νοητέα ἢ αἰτιατικ. τοὺς θεοὺς. — ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — συσκευάζομαι = ἐτοιμάζομαι. — ὥς εἰς στρατείαν = δι' ἐκστρατείαν. — στρατευομένῳ, δηλ. τινὶ ἢ δοτκ. συναπτέα τῷ ἀνάγκῃ ἦν. — προεῖπε, ἐνταῦθα = διέταξε. — ἀγορὰν παρασκευάζω = ἐφοδιάζω τρόφιμα πρὸς πώλησιν. — ἐπιστέλλω = παραγγέλλω. — οἱ συστρατευσόμενοι (αὐτῷ) = οἱ μέλλοντες νὰ ἐκστρατεύσωσι μετ' αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῷ κατὰ βάντι, ἐκ τῶν μεσογειῶν εἰς τὰ παράλια· ἐννοεῖται ὁ ἐν § 6 μνημονευθεὶς στρατὸς «στράτευμα πολὺ... μετεπέμπετο». — προεῖπε, δηλ. διὰ πρέσβων. — τοὺς πρέσβεις, τίνες πρέσβεις ἐννοοῦνται; — ἐπὶ Καρίαν, ἐνθα ὁ Τισσαφέρνης οἶκος (βλ. κατωτέρω § 12). — ἀγορὰν παρασκευάζειν, δηλ. διὰ τὸν μέλλοντα νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν στρατόν. Ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται ὡς λαμβάνοντες μισθὸν ὤφειλον νὰ τρέφωνται ἐξ ἰδίων, καθήκον τοῦ στρατηγοῦ ἦτο νὰ φροντίζῃ τοῦλάχιστον, ὅπως εἰς τοὺς σταθμοὺς εὐρίσκωσι νὰ ἀγοράζωσι τρόφιμα. Νῦν τίνες φροντίζουσιν ἐν στρατεῖᾳ περὶ τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ; — καὶ Ἰωσι καὶ Αἰολ. καὶ Ἑλλῆσ., οὗτοι ἐπεμψαν τῷ Ἀγχι. 4.000 ἀνδρῶν· ὥστε ὁ στρατὸς τοῦ Ἀγχι. ἀνῆρχετο εἰς 10.000 (2.000 νεοδαμῶδεις, 4.000 σύμμαχοι, 4.000 Ἰωνες, Αἰολεῖς καὶ Ἑλλησπόντιοι). Ἐὰν δ' εἰς αὐτοὺς προστεθῶσι καὶ οἱ 5-6.000 Κύριοι, ὧν τὴν ἡγεμονίαν παραλαμβάνει κατωτέρω (§ 20) ὁ Ἡριππίδης, ἐν συνόλῳ ὁ ὅλος στρατὸς, ὅστις εἶναι ἤδη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀγχιλαίου, ἀποτελεῖται ἐκ 15-16.000 ἀνδρῶν. Δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εὐρίσκεται ἤδη ἐν Ἀσίᾳ καὶ ὁ στρατὸς τῶν Πελοποννησίων, ὃν μεθ' αὐτοῦ ἔφερεν εἰς Ἀσίαν ὁ Θίδρων (κεφ. 1, § 4) καὶ μετ' αὐτὸν παρέλαθεν ὁ Δερκυλ., διότι ὁ στρατὸς οὗτος ἐπέστρεφεν εἰς Πελοπόννησον πλὴν ἴσως τῶν 300 Ἀθηναίων ἱππέων (βλ. κατωτέρω ἐν § 13).

§ 12.

Καὶ ὅτι ἱππικόν... καὶ ὅτι ἡγεῖτο, ἀμφότεροι αἱ προτάσεις αἰτιολογοῦσι τὸ νομίσας. — *ἄφιππος* = ἀκατάλληλος δι' ἱππικόν. — *τῷ ὄντι*, συνκρίτον τῷ ὁρμήσειν = ὅτι πραγματικῶς θὰ ὁρμήσῃ. — *ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον* = εἰς τὰς κτήσεις του. — *τὸ Μαϊάνδρου πεδίον* = ἡ παρὰ τὸν Μαϊάνδρον πεδιάς. — *περιάγω* = ὁδηγῶ. — *νομίζων*, μετχ. αἰτλγκ. — *τῇ ἱππῳ* = διὰ τοῦ ἱππικοῦ του. — *πρὶν* (μετ' ἀπαρμφ.) = προτοῦ νά... — *τὰ δύσιππα* (δηλ. χωρία) = τὰ ἀκατάλληλα δι' ἱππικὸν μέρος. — *ἀφικέσθαι*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατικ. *τοὺς Ἕλληνας*. — *τάναντία ἀποστρέφω* = στρέφωμαι κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. — *καταστρέφωμαι* = καθυποτάττω. — *ἐμβαλὼν ἀπροσδοκῆτοισι*, δηλ. αὐταῖς (ταῖς πόλεσι) = ἐπειδὴ εἰσέβαλεν εἰς αὐτάς ἀπροσδοκῆτως (χωρὶς δηλ. αὐταὶ νὰ προσδοκῶσι τὴν αὐτὴν εἰσβολήν).

Καὶ ὅτι ἱππικόν... καὶ ὅτι ἡγεῖτο, εἰς τὰ αἰτια ταῦτα, δι' ἃ ἐνόμιζεν ὁ Τιςσ. ὅτι πράγματι ὁ Ἀγησ. θὰ εἰσβάλῃ εἰς Καρίαν, πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ τοῦτο· πάντως ὁ Τιςσ. θὰ ἐγνώριζε τὴν διαταγὴν, ἣν παρὰ τῶν ἐφόρων εἶχε λάβει ὁ Θίδρων (κεφ. 1, § 7), ἵνα πορευθῇ κατὰ τῆς Καρίας. — *ἱππικὸν οὐκ εἶχε*, διότι ἐκεῖνον, ὅπερ εἶχεν ὁ Ἀγησ., δὲν ἦτο ἄξιον λόγου (πρόβλ. § 13). — *διὰ τὴν ἀπάτην*, ποίαν: — *τὸ πεζὸν ἅπαν*, ὅπερ ἀνήρχετο εἰς 50.000 ἄνδρας. — *διεβίβασεν*, ἐκ Σάρδεων, ἐνθα διέμενον ὁ Τιςσ. — *ἐκεῖσε*, δηλ.: — *τὸ δ' ἱππικόν*, ὅπερ ἀνήρχετο εἰς 10.000 ἵππους. — *εἰς τὸ Μαϊάνδρου πεδίον*, ἐνθα θὰ συνήντα τὸν ἐχθρόν, ἐὰν οὗτος ἐξ Ἐφέσου ἐπορευέτο εἰς Καρίαν. — *εἰς τὰ δύσιππα (χωρία)*, δηλ. τῆς Καρίας. — *τάναντία*, δηλ. πρὸς βορρᾶν. — *ἐπὶ Φρυγίας*, δηλ. τῆς Μικρᾶς, πρὶν τὴν Προποντίδα, ἐνθα ἡ οἰκησις τοῦ Φαριν.

§ 13 — 14.

Τὸν μὲν ἄλλον χρόνον = κατὰ μὲν τὸν ἄλλον χρόνον. — *ἀσφαλῶς διαπορεύομαι* = πορεύομαι διὰ μέσου τῆς (ἐχθρικής) χώρας ἀκινδύνως (χωρὶς δηλ. νὰ συναντήσω ἐχθρικήν τινα δύναμιν). — *οὐ πόρρω... Δασκ.*, ἡ σύνταξις: *ὄντος δ' (αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Ἀγησ.) οὐ πόρρω Δασκ.* ἢ μετχ. χρόν. — *οὐ πόρρω* = ὄχι μα-

κράν=ἐγγύς.— αὐτοῦ, συναπτόεν τῷ προϋόντες=πορευόμενοι
 πρὸ αὐτοῦ.— ἐλαύνω ἐπὶ λόφον=τρέχω (ἐπιπρος), ἀνθραίνω
 εἰς λόφον.— ὡς προΐδοιεν=ἵνα κατοπτεύσωσιν.— τᾶμπρο-
 σθεν=τὰ ἔμπροσθεν (ὄντα).— παρόμοιοι τὸν ἀριθμὸν=ἰσά-
 ριθμοι.— ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον=εἰς τὸν ἴδιον ἀκριβῶς.— ἰδόν-
 τες, δηλ. ἀμφοτέροι· ἢ μετχ. χρονκ.— ἀλλήλους οὐδὲ... ἀπέ-
 χοντας=ἔτι δὲν ἀπείχον ἀπ' ἀλλήλων οὐδὲ...— ἔστησαν, τί
 ἀόριστος εἶναι, α' ἢ β';— ὥσπερ φάλαγξ, δηλ. παρατάσσεται
 ἐπὶ τεττάρων· φάλαγξ δὲ=οἱ ὀπλῖται παρατεταγμένοι πρὸς μάχην.
 — ἐπὶ τεττάρων=εἰς βάθος 4 ἀνδρῶν.— ποιῶ τοὺς πρώ-
 τους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα (=οὐκ εἰς πλέον ἢ δώδεκα), τὸ
 βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν=παρτάττομαι οὕτως, ὥστε εἰς μὲν τὸ
 μέτωπον τῆς παρατάξεως νὰ εἶναι ὅχι περισσότεροι τῶν 12 ἀνδρῶν
 (=μόνον 12 ἄνδρες), εἰς δὲ τὸ βάθος πολλὰί σειραὶ (ἀνδρῶν).—
 οἱ πρώτοι=οἱ ἀποτελοῦντες τὴν πρώτην γραμμὴν, τὸ μέτωπον
 τοῦ στρατεύματος.— πρόσθεν ὁρμῶ=εἰς τὰ ἔμπρὸς ὁρμῶ.— ὡς
 δ' εἰς χεῖρας ἤλθον, δηλ. ἀμφοτέροι.— ὡς, χρονκ.— εἰς χεῖρας
 ἔρχομαι=ἔρχομαι εἰς συμπλοκὴν.— ἔπαισαν, τοῦ ῥ. παίω=
 κτυπῶ.— τινας, δηλ. βαρβάρους.— κρανείνος=δ' ἐκ ξύλου κρα-
 νείας· ἢ δὲ κράνεια εἶναι· δένδρον (κοινῶς κρανεία).— παλτὸν=
 ἀκόντιον.— ἐτρέφθησαν, παθητ. ἀόρ. α' τοῦ ῥ. τρέπομαι=τρέ-
 πομαι εἰς φυγὴν.— ἀποχωρῶ=ὑποχωρῶ.

Τὸν μὲν ἄλλον χρόνον, πρὸ τοῦ δηλ. νὰ φθάσῃ πλησίον τοῦ
 Δασκυλείου.— ἀσφαλῶς, ὁ Τι.σσ. μαθὼν ἔτι δ' Ἀγῆσ. ἐπορεύετο
 κατὰ τῆς Φρυγίας ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ προχωρῇ ἡσύχως καὶ ἐκρά-
 τησε τὸ ἄπειρον ἵππικόν του εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον, διότι οὐδε-
 μίαν ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Φαρν.— Δασκυλείου,
 τὸ Δασκύλειον ἦτο ἡ ἔδρα τοῦ σατράπου Φαρν. παρὰ τὴν
 Προποντίδα (βλ. γεωγρ. πίν.).— παρόμοιοι τοῖς Ἑλλ. τὸν ἀρι-
 θμὸν, τὸ ἵππικόν τοῦ Ἀγῆσ. ἀπετελεῖτο ἐξ 600 ἀνδρῶν· διότι εἰς
 τοὺς 300 ἵππεῖς τῶν Ἀθην. (κεφ. 1, § 4) εἶχον προστεθῇ καὶ
 ἄλλοι τινὲς (περὶ τοὺς 100) καὶ οἱ 200 ἵππεῖς τοῦ Σπιθριδάτου
 ἐκ Κυζίκου (§ 10).— πλέθρον, μέτρον μήκους, τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ στα-
 δίου, ἦτοι ἴσον πρὸς 31 γαλλικὰ μέτρα.— ἐπὶ τεττάρων παρατ.,
 κατὰ ταῦτα πόσοι ἄνδρες ἦσαν εἰς τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως
 τῶν Ἑλλήνων ἵππέων;— τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν, ἀφ' οὗ εἰς

τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως τῶν βαρβάρων ἦσαν 12 μόνον ἄνδρες, εἰς τὸ βάθος πόσαι σειραὶ ἀνδρῶν ἢ αὐτοὶ ἦσαν;—*συνέτριψαν τὰ δόρατα*, διότι τὸ ξύλον τῶν δοράτων ἦτο εὐθραυστον.—*κρανεῖνα παλτά*, τὰ ἐκ ξύλου κρανείας κατασκευασμένα ἀκόντια τῶν Περσῶν ἐθεωροῦντο καὶ ἰσχυρότερα καὶ ἐλαφρότερα τῶν ἐλληνικῶν δοράτων.

§ 15.

Θύομαι ἐπὶ προόδῳ = προσφέρω θυσίαν, ἵνα ἴδω (ἐκ τῶν σπλάγχχνων τοῦ θύματος) ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσιν νὰ προχωρήσω πρὸς τὰ ἐμπρός.—*ἄλοβα γίνονται τὰ ἱερά*, κυρίως = τὰ σπλάγχχνα τοῦ θύματος παρουσιάζονται ἄνευ λοβοῦ (τοῦ ἥπατος)· εἰτα—αἱ θυσίαι δὲν ἀποβαίνουσιν εὐνοϊκά.—*τούτου μέντοι φανέντος* = ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐφάνη.—*στρέφας*, ἀμετάδ.—*στραφεῖς*.—*γιννώσκων*, μετχ. αἰτλγκ.—*εἰ μὴ... κτήσαιτο* = ἂν δὲν ἀποκτήσῃ.—*κατὰ τὰ πεδία* = ἀνὰ τὰ πεδινὰ μέρη.—*ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι* = ἔγνω δεῖν κατασκευάσαι τοῦτο.—*γιννώσκω* (μετ' ἀπρμρ.) = κρίνω ὅτι...—*κατασκευάζω* = καταρτίζω.—*ὥς μὴ... δέοι* = ἵνα μὴ εἶναι ἀνάγκη.—*δραπετεύοντα πολεμεῖν* (δηλ. αὐτὸν) = νὰ πολεμῇ αὐτὸς φεύγων.—*ἱπποτροφεῖν*, καθαρῶς τελικὸν ἀπρμρ. ἐξαρτῶμενον ἐκ τοῦ κατέλεξε = κατέγραψεν (ἐν καταλόγῳ), ἵνα διατρέψωσιν ἵππους.—*προειπών*, ἀόρ. τοῦ ῥ.—*προαγορεύω* = κηρύττω.—*ὅστις παρέχοιτο* (= ἀνθ' ἑαυτοῦ παρέχοι) = ὅστις ἤθελε προσφέρει ἀντὶ ἑαυτοῦ.—*δόκιμος* = ἱκανός.—*ποιῶ* (μετ' ἀπρμρ.) = κατορθῶ νά...—*οὕτω συντόμως* = τόσον ταχέως.—*ὥσπερ ἂν τις προθύμως ζητοίη* = καθὼς ἤθελέ τις ζητεῖ προθύμως.—*τόν... ἀποθανούμενον* = τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποθάνῃ.—*ἐποίησεν οὕτω* κτλ., ἡ ἔννοια· ὁ Ἀγῆσ. κατῴρθωσε νὰ ἐκτελῶνται αἱ διαταγαὶ τοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος καὶ προθυμίας, μεθ' ἧς ἤθελέ τις ζητεῖ τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποθάνῃ ἀντ' αὐτοῦ.

Θυομένῳ, πρβλ. ἀνωτ. ἐν σελ. 98.—*ἄλοβα γίνονται τὰ ἱερά*, οἱ παλαιοὶ παρκτηροῦντες τὰ σπλάγχχνα τῶν θυμάτων προέβλεπον τὸ μέλλον· ἡ ἔλλειψις δὲ λοβοῦ τοῦ ἥπατος ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνός.—*τούτου*, τίνος;—*τοῦτο*, δηλ.;—*ἐπὶ θάλατταν*, δηλ. εἰς Ἑφeson (πρβλ. κατωτέρω ἐν § 16 «*συνήγαγεν ἅπαν τὸ στρα-*

τευμα εἰς Ἑφεσον»). — δραπετεύοντα πολεμεῖν, ὁ Ἀγης. μὴ ἔχων ἱππικόν ἦτο ἡναγκασμένος νὰ φεύγῃ, ἔνθα συνήντα ἱππικόν, νὰ μάχῃται δὲ μόνον κατὰ πεζικοῦ.

§ 16—17.

Ὑποφαίνει ἔαρ = ἀρχίζει (νὰ φαίνεται) τὸ ἔαρ. — ἀσκάω = γυμνάζω. — ἄθλα προτίθηναι = προτείνω βραβεῖα. — ταῖς τε ὀπλιτ. τάξεσιν, ἦτις... = τῶν τε ὀπλιτικῶν τάξεων ταύτη, ἦτις... — ὀπλιτικὴ τάξις = τάγμα (συνιστάμενον ἐξ) ὀπλιτῶν. — ἦτις ἄριστα σωματίων ἔχοι = ἦτις ἤθελεν ἔχει ἄριστα ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν εὐρωστίαν = ἦτις ἤθελεν ἔχει ἀρίστους ἀνδρας κατὰ τὴν σωματικὴν εὐρωστίαν. — ταῖς ἱππικαῖς (τάξεσι), ἦτις... = ταύτη τῶν ἱππικῶν (τάξεων), ἦτις... — ἱππικὴ τάξις = τάγμα ἱππέων. — ἦτις κράτιστα ἱππεύοι = ἦτις ἤθελεν ἔχει ἀρίστους ἱππεῖς. — καὶ... δὲ = καὶ πρὸς τούτοις. — πελτασταῖς καὶ τοξ... ὅσοι = τούτοις τῶν πελταστῶν καὶ τοξοτῶν, ὅσοι. — ὅσοι... φανεῖν = ὅσοι ἤθελον φανῇ. — πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα = εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν ἀσκήσεις. — ἐκ τούτου δὲ = ἕνεκα δὲ τούτου. — παρῆν (= ἐξῆν) ὁρᾶν = ἦτο δυνατόν νὰ βλέπῃ τις. — γυμνάσια = γυμναστήρια. — μεστός = πλήρης. — ἱππόδρομος = τόπος, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἀγῶνες ἱππικοὶ καὶ ἀρματῆλασις, ἱπποδρόμιον. — ἱππάζομαι = ἀσχοῦμαι εἰς τὴν ἱππασίαν. — μελετῶντας, μετχ. κατγρμτ. ἐκ τοῦ ὁρᾶν. — μελετῶ = γυμνάζομαι, ἀσχοῦμαι. — θέας, ἐκ τοῦ ἀξίαν. — ἄξιος θέας = ἀξιοθέατος. — ἐν ᾗ ἦν, τίς ; — παντοδαπῶν... ὧνιον, ἀμρότερα τὰ ἐπίθετα προσδιορίζουσι καὶ τὰ δύο οὐσιαστικά (ἱππων, ὀπλων). — παντοδαπὸς = παντὸς εἶδους. — ὧνιος = ὁ πρὸς πώλησιν, ὁ πωλούμενος. — χαλκοτύπος = ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκὸν = ὁ χαλκεύς. — τέκτων = ξυλουργός. — χαλκεύς = σιδηρουργός. — σκντοτόμος = ὁ ἐργαζόμενος τὰ δέρματα. — ὥστε... ἂν οἶεσθαι (τινὰ) = ὥστε ἤθελε τις νομίζει. — ὄντως, συναπτόεν τῷ εἶναι.

Ἐκ δὲ τούτου, δηλ. μετὰ τὴν περὶ στρατολογίας προκήρυξιν τοῦ Ἀγης. (§ 15). — ἐπειδὴ ἔαρ, τοῦ ἔτους 395. — ταῖς ὀπλιτικαῖς τάξεσι, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο ὀπλιταί ; — πελτασταῖς, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 87· οὗτοι ὡς φέροντες

καὶ ἀκόντιον (=βραχὺ δόρυ) ταυτίζονται πολλάκις—ὡς ἐνταῦθα—μὲ τοὺς ἀκοντιστάς (... τοὺς δὲ ἀκοντιστάς καὶ τοξότας).—τοξόται ἐκκλοῦντο οἱ φέροντες τόξον μετὰ βελῶν.—πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα, ποῖαι ἀσκήσεις ἦσαν ἰδίαι τῶν πελταστῶν (=ἀκοντιστῶν) καὶ τῶν τοξοτῶν;—καὶ ὅλην τὴν πόλιν, ὅχι μόνον δηλ. τὰ γυμνάσια καὶ τὸν ἵπποδρομον.—τὴν πόλιν, ποῖαν πόλιν ἐννοεῖ:—οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι, οἱ μὲν πρῶτοι κατεσκευάζον τὰ ἐκ δέρματος μέρη τοῦ ὀπλισμοῦ (δηλ.), οἱ δὲ δεύτεροι ἐκόσμουσαν τὰς ἀσπίδας δι' εἰκόνων ἢ ἄλλων διακριτικῶν σημείων.

§ 18—19.

Ἐπερωώσθη (τοῦ ῥ. ἐπιρρώνυμαι) δ' ἂν τις—ἤθελε δέ τις λάβει θάρρος.—ἐκείνο—τὸ ἐξ ἧς ἐπεξηγείται διὰ τοῦ «Ἀγηςίλαον μὲν κτλ.».—ιδὼν—ἔαν ἑδλεπε.—πρῶτον, ἐπίθετον οὐχὶ ἐπίρρ.—ἐστεφανωμένους... ἀπιόντας... καὶ ἀνατιθέντας, ἀποδοτέαι αἱ μετχ. καὶ εἰς τὸ Ἀγηςίλαον—ἔτι δηλ. ὁ Ἀγης. πρῶτος, κατόπιν δὲ καὶ οἱ... ἐστεφανωμένοι... ἀπῆρχοντο καὶ ἀφιέρωνον.—ὅπου... σέβονται—ὅπου ἤθελον σέβεσθαι.—ἀσκῶ τὰ πολεμικά—ἀσκούμαι εἰς τὰ πολεμικά (=εἰς τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις).—μελετῶ πειθαρχεῖν—προντίζω νὰ πείθωμαι εἰς τοὺς ἄρχοντας.—οὐκ εἰκὸς (δηλ. ἐστὶ)—δὲν εἶναι φυσικόν.—ἡγούμενος, μετχ. αἰτιολογκ.—τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων, ὑποκμ. τοῦ ἀπχρμτφ. ἐμβάλλειν τοῦ ἐξαπρωμένου ἐκ τοῦ ἡγούμενος.—τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων—ἢ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς περιφρόνησις.—δῶμη—θάρος.—προεῖπε, ἄρρ. τοῦ ῥ. προαγορεύω (τινὶ)—διατίπτω (τινὰ).—οἱ ἀλισκόμενοι—οἱ συλλαμβανόμενοι.—λευκοὺς, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς βαρβάρους) ὄντας.—διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι—διότι οὐδέποτε ἐξεδύνοντο.—μαλακοὺς καὶ ἀπόνους, δηλ. ὄντας.—μαλακὸς—ἀσκληραγώγητος.—ἄπονος—ἀπειρος πόνου—ἀσυνήθιστος εἰς τοὺς κόπους.—διὰ τὸ δεῖ εἶναι—διότι πάντοτε ἦσαν.—ὄχημα—ἄμικτα.—νομίζω—σχηματίζω τὴν γνώμην.—οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ γυν. δέοι μάχεσθαι—ἔτι ὁ ἐπικείμενος πόλεμος οὐδόλως θὰ διαφέρῃ παρὰ ἔαν ἐπρόκειτο νὰ πολεμῶσιν ἐναντίον γυναικῶν—ἔτι ὁ ἐπικείμενος πόλεμος θὰ εἶναι ἀκριβῶς ὁμοίος πρὸς πόλεμον ἐναντίον γυναικῶν.

Ἑστεφανωμένος..., ὁ Ἀγῆσ. παρ' ὅλον τὸ ἀσθενικὸν τοῦ σώματός του ἀπὸ τῆς νεανικῆς του ἡλικίας διεκρίνετο εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ σώματος καὶ τῶν ὅπλων.—**τοὺς στεφάνους**, οὓς εἶχον λάβει ὡς βραβεῖα καὶ δι' ὧν εἶχον κοσμήσει τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.—**τῇ Ἀρτέμιδι**, ἣτις ἐν Ἐφέσῳ εἶχεν ὀνομαστὴν ναὸν θεωρούμενον ὡς ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου. Τοῦτον ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος κατὰ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγεννήτο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (τῷ 356 π. Χ.).—**τοῖς κήρυξι**, ἐνταῦθα **κήρυκες** ἐννοοῦνται οἱ διαλαληταί, οἱ φωνάζοντες κατὰ τὴν πώλησιν τῶν αἰχμημάτων.—**λησιτῶν**, ληστὰς ἐννοεῖ τοὺς ἐξ Ἐφέσου ἐξερχομένους εἰς τὰ περίχωρα Ἑλληνας πρὸς λεηλασίαν.—**διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι**, δηλ. ἐν ὑπαίθρῳ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὡς ἐπραττον οἱ Ἑλληνες κατὰ τὰς σωματικὰς τῶν ἀσκήσεις.

§ 20 — 21.

Ὁ ἐνιαυτὸς διέρχεται = παρέρχεται τὸ ἔτος.—**ἀφ' οὗ** = ἀφ' οὗτου.—**οἱ περὶ Λύσ. τριάκοντα** = ὁ Λύσανδρος καὶ οἱ λοιποὶ τριάκοντα.—**διάδοχοι αὐτοῖς** = ὡς διάδοχοι αὐτῶν.—**παρῆσαν** = ἦλθον.—**τούτων**, γενκ. διαιρετκ.—**καὶ ἄλλον**, δηλ. **τινὰ**.—**τάττω τινὰ ἐπὶ τοὺς...** = διορίζω τινὰ ἀρχηγόν τῶν...—**οἱ Κύριοι** = (κεφ. 2, § 7).—**ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας** = ἀρχηγόν τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀποσταλέντων ἐκ τῶν (συμμαχικῶν) πόλεων.—**τὰ κράτιστα τῆς χώρας** = τὰ εὐφωρότατα μέρη τῆς χώρας.—**προεῖπεν** = ἀνήγγειλεν.—**ἡγοῦμαι τὴν συντομωτάτην** (δηλ. ὁδὸν) **ἐπὶ...** = ὁδηγῶ διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ εἰς...—**ὅπως...** **παρασκευάζονται** = ἵνα παρσκευάζωνται (τίνες).—**αὐτόθεν** = εὐθὺς ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς.—**οὕτω...** ὡς **ἀγωνιούμενοι** = οὕτως, ὡς ἀνθρώποι μέλλοντες νὰ πολεμήσωσι.—**τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην** = κατὰ τὰ σώματα καὶ κατὰ τὸ φρόνημα.—**αὐτόν**, ὑποκμ. τοῦ λέγειν, τοῦ βουλόμενον καὶ τοῦ ἐξαπατῆσαι.—**ἐμβαλεῖν**, μέλλ. χρόνου.—**καθάπερ** = καθὼς.—**τὸ πρόσθεν** = πρότερον.—**τὸ ἱππικὸν καθίστημι** = παρτάττω τὸ ἱππικόν.—**εἰς τὸ Μαϊάνδρου πεδίον** = (§ 12).—**προεῖπεν**, τοῦ ρ. **προλέγω**.—**ὁ Σαρδιανὸς τόπος** = ἡ χώρα τῶν Σάρδεων.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, δηλ. κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395.—**ἐξέπλευ-**

σεν, πόθεν; (§ 4).—οἱ περὶ Δύσ. τριάκοντα, περὶ τῶν τριάκοντα πρβλ. § 2 (ἐν σελ. 102). Καθὼς τῶν τριάκοντα τῶν διὰ τὸ ἔτος 396-395 ἐπισημότερος ἦτο ὁ Δύσ. καὶ ἐκ τούτου ὠνομάζοντο οἱ περὶ Δύσανδρον τριάκοντα, οὕτω καὶ τῶν τριάκοντα τῶν ἀποσταλέντων διὰ τὸ ἔτος 395-394 ἐπισημότερος εἶναι ὁ Ἡριπίδας καὶ ἐκ τούτου καλοῦνται οἱ περὶ Ἡριπίδαν. Ὁ Ἡριπίδας οὗτος ἦτο παρὰ τῷ Ἀγησιλάῳ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (§ 6)· ὥστε διὰ δευτέραν φοράν ἐκλέγεται ἤδη μεταξὺ τῶν τριάκοντα τῇ αἰτήσει τοῦ βασιλέως. Φαίνεται δὲ ὅτι οὗτος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχεν ἐπανέλθει εἰς Σπάρτην καὶ ἤδη ἐκ ταύτης πάλιν ἀφικνεῖται· διὰ τοῦτο καὶ ἡ φράσις· οἱ περὶ Ἡριπίδαν παρήσαν (=ἦλθον).—καὶ ἄλλον, ἴσως τὸν Ξενοφῶντα.—νεοδαμώδεις, βλ. ἐν σελ. 72.—ἐπὶ τοὺς Κυρεῖους, ὧν ἡγεμῶν μέχρι τοῦδε ἦτο ὁ Ξενοφῶν· οὗτος παραμένει ἀκόμη παρὰ τῷ Ἀγησιλάῳ ὡς φίλος καὶ σύμβουλος αὐτοῦ τοῦλάχιστον μέχρι τῆς ἐν Κορωνεῖα μάχης (βλ. εἰς. ἐν σελ. 67).—αὐτοῖς, τίσι;—ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, δηλ. εἰς τὴν Λυδίαν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω («εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε»·) ἡ δὲ Λυδία ἦτο γνωστὴ διὰ τὸν πλοῦτον τῶν κατοίκων τῆς καὶ διὰ τὴν εὐφορίαν τοῦ ἐδάφους τῆς.—ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας, ἐννοοῦνται οἱ στρατιῶται οἱ στρατολογηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγησ. παρὰ τῶν συμμαχικῶν πόλεων (πρβλ. § 3 καὶ § 11).—πάλιν, ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (396), ὅτε ἀντὶ νᾶ πορευθῇ εἰς Καρίαν ἐπορεύθη εἰς Φρυγίαν (§ 11).—καθάπερ τὸ πρόσθεν, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12.—ἐνέβαλε, ὁ Ἀγησ. εἰσήλασεν εἰς τὰ ἐνδότερα ἀναβάς διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Καῦστρου, ἐτράπη δὲ κατόπιν πρὸς τᾶριστερά, καὶ διαβάς τὸ ὄρος Ὀλυμπον εἰσώρμησεν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἐρμού.

§ 22—23.

Πορεύομαι δι' ἐρημίας πολεμίων=πορεύομαι διὰ μέσου χώρας ἐρήμου πολεμίων=πορεύομαι χωρὶς νᾶ συναντήσω πού ἐχθρούς.—πολλὰ=ἄφθονα, ἐν ἀφθονίᾳ.—τῇ στρατιᾷ=διὰ τὸν στρατόν του.—λέγω τινὶ=διατάττω τινά.—οἱ σκευοφόροι=οἱ μεταφέροντες τὰς ἀποσκευὰς τοῦ στρατοῦ.—διαβάντι τὸν Π...=δια-

βῆναι τὸν Π...καὶ...—ἡγεμῶν, δηλ. τοῦ ἱππικοῦ τῶν Περσῶν.
 —οἱ ἀκόλουθοι = οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ στράτευμα ὑπηρετοῦντες.—
 ἐσπαρμένους εἰς...=διεσπαρμένους πρὸς...—βοηθῶ = σπεύδω
 πρὸς βοήθειαν.—αὖ=ἄρ' ἑτέρου.—ἀντιπαρατάττομαι = παρα-
 τάσσομαι ἐναντίον τινός.—παμπληθέσι...τάξουσιν = μὲ πυκνὰς
 τάξεις.—ἐνθα δὴ=τότε πλέον.—γινώσκων, μετχ. αἰτιολογικ.—
 οὐπω = ὅχι ἀκόμῃ, δὲν...ἀκόμῃ· ἐν ᾧ οὐκέτι;—πάρεστί τι-
 νι = παρευρίσκεται εἰς τινά τι=ἔχει τίς τι.—οὐδὲν ἄπεστι αὐτῷ
 τῶν παρεσκευασμένων (ἐξ ὀνομαστ. τὰ παρεσκευασμένα) =
 αὐτὸς οὐδεμίαν στερεῖται ἐκ τῶν παρεσκευασμένων στρατιωτικῶν
 δυνάμεων = ἔχει μεθ' ἑαυτοῦ πᾶσας τὰς παρεσκευασμένας στρα-
 τιωτικὰς δυνάμεις.—καιρὸν, δηλ. εἶναι.—καιρὸς=κατάλληλος
 περίστας, εὐκαιρία.—σφαγιάζομαι=προσφέρω θυσίαν.—ἄγω
 ἐπὶ τινα=ὀδηγῶ ἐναντίον τινός.—ἤβη=ἐφηδικὴ ἡλικία (ἡ ἀπὸ
 τοῦ 18 μέχρι τοῦ 20 ἔτους).—τὰ δέκα (δηλ. ἔτη) ἀφ' ἥβης =
 οἱ ἔχοντες δεκαετὴ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν· ἐπομένως οἱ ἄνδρες
 οἱ ἔχοντες ἡλικίαν 30 ἐτῶν.—θῶο ὁμόσε τινὶ=τρέχω εἰς συνάν-
 τησίν τινος=ἐπιπίπτω κατὰ τινος.—δρομῶ =δρομικῶς, τροχά-
 δην.—ὕφηγοῦμαι = προηγοῦμαι, προπορεύομαι.—ἐμβάλλειν,
 δηλ. τοῖς πολεμίοις.—ἐμβάλλω τινὶ=ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος.—
 ὥς αὐτοῦ τε καὶ παντός τοῦ στρατεύματος ἐπομένου=διότι
 αὐτὸς καὶ ὅλον τὸ (ὑπολειπόμενον) στράτευμα ἀκολουθεῖ.

^τΗκον, ἐκ τοῦ πεδίου τοῦ Μαιάνδρου εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην
 τοῦ Πακτωλοῦ ποταμοῦ.—ὁ ἡγεμῶν, εἰς ὃν δηλ. ὁ Τιςσ. εἶχεν
 ἀναθέσει τὴν διοίκησιν τοῦ ἱππικοῦ του· διότι οὗτος δὲν παρέ-
 μεινεν ἐνταῦθα, ἀλλ' ἀπῆλθεν εἰς Σάρδεις (§ 25).—αὐτοί, δηλ. ὁ
 ἡγεμῶν καὶ οἱ ἱππεῖς τῶν Περσῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σκευο-
 φόρους τοὺς στρατοπεδεύσαντας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποτα-
 μοῦ.—βοηθεῖν, τίσι;—οὐπω παρῆλθ' τὸ πεζόν, ὁ πεζὸς στρα-
 τὸς τῶν Περσῶν ποῦ εὐρίσκετο; (§ 21).—οὐδὲν ἄπειν τῶν
 παρεσκ., ὁ στρατός, ὃν εἶχεν ὁ Ἀγησ. ὑπὸ τὰς διαταγὰς του,
 ἄπετελεῖτο ἐκ 15-16.000 ἀνδρῶν (βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 109)· εἰς
 τοῦτον πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ νεωστὶ καταρτισθὲν ἱππικὸν
 (§ 15).—εἰ δύναίτο, δηλ. ἂν ὁ ἐχθρὸς ἐτόλμα ν' ἀντισταθῇ ὥστε
 νὰ γίνῃ μάχη.—σφαγιασάμενος, ὅτε ἐφαίνοντο οἱ πολέμιοι, ὁ
 βασιλεὺς τῶν Λακεδ. ἐθυσίαζεν αἶγα τῇ Ἀγροτέρᾳ Ἀρτέμιδι· εὐθὺς

δ' ἔπειτα — ἄν, ἐννοεῖται, ἡ θυσία ἦτο εὐδαιμονίας — ἡ φάλαγξ ἐστεφανωμένη ἐχώρει ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἄδουσα ἐμδελχίριον παιδαν, ἐν ᾧ αὐληταὶ ἠύλουν τὸ καστόρειον λεγόμενον μέλος. — *τὴν μὲν φάλαγγα... ἤγεν*, ὁ Ἀγησ. κατ' ἀρχὰς ὠδήγει ὅλον ὄμοῦ τὸν στρατὸν τοῦ κατὰ τῶν πολεμίων εἰτα ἔδωκε διαταγὰς νὰ ἐφορμήσωσι μόνον οἱ ἔχοντες τὰ 10 ἄφ' ἥβης, οἱ πελτασταὶ καὶ οἱ ἵππεις· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ὑπολοίπων ὀπλιτῶν ἠκολούθει ὀπισθεν ὡς ἐφεδρεία. — *τὰ δέκα ἄφ' ἥβης...*, ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία ἐν Σπάρτῃ διήρκει — ὡς καὶ ἐν Ἀθήναις — ἀπὸ τοῦ 18^{ου} μέχρι τοῦ 20^{ου} ἔτους· ἀπὸ τοῦ 20^{ου} οἱ Σπαρτ. ἐξεστράτευον ἔξω τῶν ὁρίων τῆς χώρας· στρατεύσιμος δὲ ἦτο πᾶς Σπαρτιάτης ἀπὸ τοῦ 20-60 ἔτους. — *τὰ δέκα ἄφ' ἥβης...*, ὁ Ἀγησ. ἐνταῦθα ἐφαρμόζει, τῇ συμβουλῇ ἴσως τοῦ Ξενοφῶντος, τὴν ὑπὸ τούτου δοκιμασθεῖσαν πολλὰκις κατὰ τὴν κήθοδον τακτικὴν, δηλ. ἐπιτρέπει εἰς τὰ στρατιωτικὰ σώματα τῶν διαφόρων ὅπλων (πελταστάς, ἵππεις, ἐκ τῶν ὀπλιτῶν τὰ δέκα ἄφ' ἥβης) νὰ ἐνεργήσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ συγχρόνως ἐκ διαφόρων σημείων. — *θεῖν... ὑψηγεῖσθαι... ἐμβάλλειν*, οἱ πελτασταὶ ὤφειλον πιθανῶς νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς μιᾶς πτέρυγος τοῦ περσικοῦ ἱππικοῦ, οἱ ἵππεις κατὰ τῆς ἄλλης, καὶ οἱ ἔχοντες τὰ δέκα ἄφ' ἥβης κατὰ τοῦ κέντρου.

§ 24.

Δέχομαι τινα = ὑπομένω τὴν προσβολὴν τίνος. — *ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν* = ὅλα ὁμοῦ τὰ στρατιωτικὰ σώματα, τὰ προκαλοῦντα τὸν φόβον, εἶχον ἐπιπέσει (κατ' αὐτῶν). — *ἐγκλίνω* = ὑποχωρῶ. — *πίπτω* = φονεῖσθαι. — *ἐφευγον* = ἐξηκολούθουν νὰ φεύγωσιν. — *ἐπακολουθῶ* = καταδιώκω. — *ὥσπερ εἰκὸς (ἦν)* = καθὼς ἦτο φυσικόν. — *εἰς ἀρπαγὴν, τίνος* ; — *κύκλω πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρατοπεδεύομαι* = διὰ τοῦ στρατοῦ περικλείω ὁλόγυρα ὅλους καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς. — *χεῖματα* = πράγματα, λάφυρα. — *ἃ, ὅπομι. τοῦ ἡῦρε* = τὰ ὅποια (πωληθέντα) ἀπέφερον. — *καί... δέ* = καὶ πρὸς τούτοις.

Πάντα τὰ δεινὰ, δηλ. οἱ ὀπλιταί, οἱ πελτασταὶ καὶ οἱ ἵππεις, οὔτινες ὅλοι ὁμοῦ ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν Περσῶν προὔξηνσαν τὸν φόβον. — *ἐν τῷ ποταμῷ*, δηλ. τῷ Πακτωλῷ, ὅστις ἐχώριζεν αὐτοὺς

τοῦ στρατοπέδου των (§ 22), πρὸς δ' ἤθελον οὗτοι νὰ καταφύγω-
σιν.—οἱ μὲν... ἔπεσον, οἱ δ'... ἔφευγον, βραχυλογική ἢ ἔκφρα-
σις. Ἡ ἔγνοια: πάντες οἱ Πέρσαι ἱππεῖς ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποτα-
μόν, καὶ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῷ ποταμῷ ἐφρονεύθησαν
(= ἔπεσον) ὑπὸ τῶν καταδιωκόντων αὐτοὺς ἐχθρῶν, ἄλλοι δὲ
κατάρθωσαν νὰ διαβῶσι τὸν ποταμόν καὶ εἴτα ἐξηκολούθουν νὰ
φεύγωσι (= ἔφευγον).—τὸ στρατόπεδον, ὅπερ ἐφυλάττετο ὑπὸ
τῶν σκευοφόρων καὶ τῶν καταφυγόντων εἰς αὐτὸ Περσῶν ἱππέων.
—ὥσπερ εἰκός, καθ' ὅσον οἱ πελτασταὶ ἦσαν εὐκίνητοτεροι τῶν
ἄλλων στρατιωτῶν.—καὶ φίλια, δηλ. τοὺς ἀρπάζοντας πελτα-
στάς, οἵτινες οὐδὲν ἐκ τῆς κοινῆς λείας ὠφείλον ν' ἀρπάσωσι.—
περιεστρατοπεδεύσατο, πρὸς τίνα σκοπόν;—τάλαντον, χρημα-
τικὴ ποσότης ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6 χιλ. ἀττικὰς δραχμὰς.—ἀπή-
γαγε, βραδύτερον, ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του.

§ 25 — 26.

Ἡτιῶντο, τοῦ ῥ. αἰτιῶμαι=κατηγορῶ. — προδεδόσθαι=
ὅτι εἶχον προδοθῆ. — γνούς... αἴτιον εἶναι=ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι
ἦτο αἴτιος.—τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ=τῆς κακῆς τῶν
ὑποθέσεών του καταστάσεως. — καταπέμπω=: (κεφ. 1, § 3). —
ἀποτέμνει=κελεύει ἀποτεμεῖν. — λέγοντας=οἵτινες ἔλεγον. —
τὰ πράγματα καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν=αἰ μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν δυσ-
χέρεια. — ἔχω τὴν δίκην=ἔχω ὑποστῆ τὴν πρέπουσαν τιμω-
ρίαν=προσηκόντως ἔχω τιμωρηθῆ. — αὐτονόμους οὔσας... ἀπο-
φέρειν=νὰ εἶναι μὲν αὐτόνομοι, ἀλλὰ νὰ πληρώνωσι. — δασμὸς
=φόρος. — ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἀγ. =ἐπεὶ δ' ἀπεκρίνατο
Ἀγησίλαος. — ἀνευ τῶν...=ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν... —
τὰ οἴκοι τέλη=οἱ ἐν τῇ πατρίδι ἄρχοντες. — σὺ δ' ἀλλὰ=ἀλλὰ
σύ γε=ἀλλὰ σὺ τοῦλάχιστον. — ἕως ἂν πύθῃ (ἀόρ. ὑποτακτ. τοῦ
ῥ. πυνθάνομαι)=ἕως ὅτου μύθῃ. — τὰ παρὰ τῆς πόλεως=τὴν
ἀπόφασιν τῶν ἀρχόντων τῆς πατρίδος σου. — μεταχωρῶ = ἀπο-
χωρῶ, μεταδίδνω. — καί, ἀνήκει (εὐχὴ τῷ ἐγώ, ἀλλὰ) τῷ τὸν σὸν
ἐχθρὸν=καὶ τὸν ἰδικόν σου (οὐ μόνον ἰδικόν μου) ἐχθρόν. — τιμω-
ροῦμαι τινα=τιμωρῶ τινα.

Τισσ. ἐν Σάρδεσιν... ὦν, ὁ Τισσ., ἀφ' οὗ ἐκ τοῦ Μαιάνδρου

πεδίου ὠδήγησε τὸ ἱππικόν του παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ἤλθεν εἰς Σάρδεϊς ὑπὸ τὴν πρόφασιν μὲν νὰ λάβῃ τὰναγκαῖα μέτρα ἐν τῇ ἀπειλουμένῃ πρωτευούσῃ, πράγματι ἔμως διότι ἐφοδύθη τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν καὶ γενναϊότητα τῶν Ἑλλήνων.—οἱ Πέρσαι, οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισσ., ἰδίως ὁ Φαρν. καὶ ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως Παρσύατις, ἣτις δὲν εἶχεν ἀκόμῃ λησμονήσει τὴν διαγωγὴν τοῦ Τισσ. πρὸς τὸν ἀγαπητόν της υἱὸν Κύρον. — *προδεδόσθαι*, ὁ Τισσ. κατηγορεῖτο ὡς προδότης, καθ' ὅσον οὗτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς μάχης διέτριβεν ἥσυχος ἐν Σάρδεϊς καὶ δὲν ἔσπευσε μετὰ τοῦ στρατοῦ του νὰ ἐκπλύνῃ τὴν ἥτταν, ἣν εἶχεν ὑποστῇ τὸ ἱππικόν του πρὸ αὐτὰ τὰ πρόθυρα τῆς πρωτευούσης.—*καὶ αὐτός*, οὐ μόνον οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισσ. Πέρσαι. — *Τιθραύστης*, οὗτος ἀποστέλλεται ὡς διάδοχος τοῦ Τισσ. μέχρι τοῦδε ἦτο διοικητὴς τῆς βασιλικῆς σωματοφυλακῆς (*χιλίαρχος*).—*ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κ.*, ὅεκ τῆς Ἀναβάσεως γνωστὸς Ἀριαῖος, ἥδη ὑπαρχος τῆς μεγάλης Φρυγίας, ἐκάλεσεν εἰς Κολοσσάς τὸν Τισσ. ὑπὸ τὴν πρόφασιν συγκροτήσεως πολεμικοῦ συμβουλίου καὶ συλλαβὼν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρέδωκεν εἰς τὸν Τιθραύστην· οὗτος δ' ἀποκόψας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς τὸν βασιλέα.—*πρὸς τὸν Ἀγνσίλαον*, εὐρισκόμενον—πιθανῶς—ἐν Ἐφέσῳ (πρβλ. κατωτέρω § 27 «*ὑπὲρ Κύμης...*»).—*τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν*, ἀναγνωρίζουσαι οὕτω τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ εἶχον κτισθῇ αἱ πόλεις.—*ταῦτα*, ποῖα:—*ἀνευ τῶν οἴκου τελῶν*, νοοῦνται οἱ ἔφοροι, περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 69.—*μεταχώρησεν* ἔφη «*εἰς τὴν Φαρν...*, εἰς ποίας σχέσεις ἡδύνατο νὰ εὐρίσκωνται ἀναμεταξύ των οἱ σατράπαι: πρβλ. καὶ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 9.—*ἔφη*, δηλ. διὰ τῶν πρέσβων.—*τὸν σὸν ἐχθρόν*, δηλ.:—*ἐκείσε*, ποῦ:—*τριάκοντα τάλαντα*, ὡς ἐφόδιον, ἴνα δηλ. χρησιμεύσωσι ταῦτα πρὸς διατροφὴν τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν πορείαν μόνον· διότι, ὅτε ὁ στρατὸς ἔφθασεν εἰς Φρυγίαν, διατρέφεται ἐκεῖ δι' ἄρπαγῆς καὶ λεηλασίας (πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 1, § 1).—*ἐπὶ τὴν Φαρν. Φρυγίαν*, πρβλ. ἀνωτέρω ἐν § 12 «*ἐπὶ Φρυγίας*».

§ 27—29.

Ὅντι δ' αὐτῷ=ἔτε δὲ αὐτὸς ἦτο.—*ἐρχεται* (ἀπρός.), ὑποκμ. τούτου *ἄρχειν...* καὶ *καταστήσασθαι*=ἐρχεται διαπταγῇ ν' ἄρχῃ

(τίς;) καὶ νᾶ διορίσῃ. — καὶ τοῦ ναυτικοῦ = ὅχι μόνον τοῦ πεζικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. — ὅπως γινώσκουσι = ὅπως ἐνέκρινε. — ὄντινα... βούλοιο = ὄντινα... ἤθελε. — ποιῶ τι τοιῷδε λογισμῷ = κάμνω τι με τοιαύτην σκέψιν (= οὕτω σκεπτόμενος). — ὥς... ἂν εἶναι = ὥς... ἂν εἴη = ὅτι δηλ. θὰ ἦτο. — καθ' ἐν οὔσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροισι = ὅταν ἡ ἀρχὴ ἀμφοτέρων (κυρ. ἡ ἰσχύς καὶ διὰ τὰ δύο τ. ἔ. τό τε ναυτικὸν καὶ τὸ πεζὸν) εἶναι εἰς ἑνὸς τὰς χεῖρας. — τό τε ναυτικόν, δηλ. ἰσχυρότερον ἂν εἶναι (= ἂν εἴη). — ἐπιφαινομένου τοῦ πεζοῦ, ἡ μετχ. χρονκ., ὥς καὶ ἡ ἀνωτέρω «οὔσης τῆς ἰσχύος». — ἐπιφαίνομαι = παρουσιάζομαι, προστρέχω (πρὸς βοήθειαν). — ἐνθα δέοι = ὅπου ἔπρεπε (δηλ. ἐπιφαίνεσθαι). — τριήρεις ποιοῦμαι = ναυπηγῶ τριήρεις. — ἡ ἐπιθαλαττίδιος (πόλις) = ἡ παραθαλάσσιος πόλις. — καὶ ἐγένοντο = καὶ πράγματι ἐγένοντο. — καινὸς = νέος, κινουόριος. — ἐξ ὧν = ἐκ τούτων, ἄς. — ἐπηγγείλαντο, δηλ. ποιεῖσθαι. — ἐπαγγέλλομαι = υπόσχομαι, ἀνταλλάττω. — βουλόμενοι, μετχ. αἰτιλγκ. — χαρίζεσθαι, δηλ. τῷ Ἀγῃσιλάφ. — χαρίζομαι τινι = κάμνω χάριν εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα. — εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατὸν = περίπου 120· ὁ προσδιορισμὸς οὗτος συναπτέος τῷ: «καὶ ἐγένοντο». — τῆς γυναικός, δηλ. αὐτοῦ. — φιλότιμος = φιλόδοξος. — ἐρωμένος τὴν ψυχὴν = μετὰ ψυχῆς. — ἀπειρότερος τοῦ παρ. ὥς δεῖ = ὁ μὴ ἔχων τὴν ἀπαιτουμένην πείραν εἰς τὸ νᾶ παρασκευάζεται, ὅπως πρέπει (= εἰς τὸ νᾶ λαμβάνῃ τὰ κατάλληλα μέτρα). — πράττω τὰ ναυτικά = καταγίνομαι εἰς τὰ ναυτικά = διευθύνω, διοικῶ τὸ ναυτικόν. — ὁρμῶ = ἔκινω.

Τῷ ὑπὲρ Κύμης..., ὁ Ἀγῃσ. μετὰ τὴν παρὰ τὸν Πακτωλὸν νίκην φαίνεται ὅτι ἐστράφη πάλιν πρὸς Δ., ἐνθα — ἴσως ἐν Ἐφέσῳ — διεξήγαγε τὰς διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς πρέσβεις τοῦ Τιθραύστου· εἶτα ἔξ Ἐφέσου πορευόμενός πρὸς τὴν Φρυγίαν συνήντησε πρὸ αὐτοῦ τὴν Κύμην, πόλιν ἐν τῇ Αἰολίδι (βλ. γεωγρ. πίν.). — ἔρχεται... ἄρχειν καί..., ἡ διαταγὴ αὕτη ἔρχεται εἰς τὸν Ἀγῃσ., πρὶν ἢ ἀγγελίᾳ αὐτοῦ περὶ τῶν προτάσεων τοῦ Τιθραύστου φθάσῃ εἰς Σπάρτην ἢ τοῦλάχιστον πρὶν ἔλθῃ ἀπόκρισίς τις περὶ τούτων εἰς τὸν Ἀγῃσ. ἐκ μέρους τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀρχόντων. — ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ, ἡ στρατηγία καὶ

ἡ ναυαρχία οὐδέποτε μέχρι τοῦδε εἶχον δοθῇ ὑπὸ τῶν Λακεδ. εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἄνδρα· πιθανῶς ἀπὸ τῆς προδοσίας τοῦ Παυσανίου ὑπῆρξε νόμιμον ἔθος, καθ' ὃ ἀπηγορεύετο ἡ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ἄνδρὶ συνένωσις τῶν δύο ἀξιωματῶν (δηλ. τῆς στρατηγίας καὶ τῆς ναυαρχίας). = ἀμφοτέρων, τίνων; = ταῦτα, τίνα; — παρήγγειλε... ποιεῖσθαι, ἡ περὶ τοῦ στόλου αὕτη μέριμνα ἦτο ἀναγκαία, καθ' ὅσον ὁ Κόνων διὰ περσικῶν χρημάτων ἤδη εἶχεν ἐξοπλίσει σημαντικὸν στόλον, δι' οὗ οὗτος πρὸ ἐνὸς ἔτους (396) κατώρθωσε ν' ἀποστατήσῃ τῶν Λακεδ. τὴν Ῥόδον. — τριήρεις, βλ. ἐν σελ. 100. — ἰδιῶται, δηλ. πλούσιοι πολῖται τῶν νησιωτικῶν καὶ μικρασιατικῶν πόλεων. — ἀπελθὼν, ποῦ; = ὥσπερ ὤρμησε, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 26 (ἐν τέλει).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—2.

Καταμαθεῖν δοκῶν = νομίζων ὅτι κατενόησεν. — τὸν Ἄγησ. καταφρονοῦντα... καί... διανοοῦμενον, ἀλλὰ... ἔχοντα, αἱ μετχ. κατηγγρμ. ἐξαχρῶμεναι ἐκ τοῦ καταμαθεῖν = ὅτι ὁ Ἄγησ. κατεφρόνει... καί... διανοεῖτο... ἀλλὰ... (ὅτι) εἶχε. — τὰ βασιλέως πράγματα = ἡ (στρατιωτικὴ) δύναμις τοῦ βασιλέως. — οὐδαμῇ = οὐδαμῶς, κατ' οὐδένᾳ τρόπον. — αἰρήσειν = νικήσειν· πόθεν τὸ ἀπαρμφ. ἐξαρθᾶται; — ἀπορῶν, μετχ. αἰτλγν. — τί χρῶτο τοῖς πράγμασι = πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν παρούσαν περίστασιν = τί νὰ πράξῃ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει. — χρυσίον = χρυσᾶ νομίσματα, χρήματα εἰς χρυσόν. — εἰς πεντ. τάλαντα ἀργυρίου = ἄξίας 50 περίπου ἀργυρῶν ταλάντων. — πιστὰ τὰ μέγιστα = μέγιστοι ἐχέγγυα πίστει = ἀσφαλές τιταται ἐγγυήσεις. — λαμβάνοντα = ἐπὰν λαμβάνῃ. — διδόναι, δηλ. χρήματα· τὸ ἀπαρμφ. ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ πειρᾶσθαι, ὅπερ ἐκ τοῦ κελεύει. — οἱ προεστηκότες = οἱ προεστάμενοι, οἱ ἀρχηγοί. — ἐφ' ᾧτε (μετ' ἀπαρμφ.) = μετ' τὸν ὅρον νά... — πόλεμον ἐκφέρω πρὸς τινα = κηρύττω πόλεμον κατὰ τινος. — καὶ (= καίπερ) οὐ μεταλαβόντες = ἂν καὶ δὲν μετέσχον. — διέβαλλον, ἐνταῦθα = προσεπάθουν νὰ καταστήσωσι τοὺς Λακεδ. μισητοὺς (ἢ μισητοτέρους τοῦ ὅτι ἦσαν ἤδη). —

προάγω τινὰ εἰς μῖσός τινος=παρακινῶ τινὰ εἰς μῖσος κατὰ τινος.—*συνίστασαν=ἐπειρῶντο συνιστάναι*· τὸ δὲ *συνίστημί τι*=ἐνώνω τινὰς (εἰς συμμαχίαν).

Ὁ μέντοι Τιθραύστης..., ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἐν §§ 27-29 τοῦ προηγουμένου κεφ. ἐκτεθείσας ἐνεργείας τοῦ Ἀγῆσ.—*Τιμ. τὸν Ῥόδιον*, τούτου ἢ πατρὸς πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀποστατήσει τῶν Λακεδ. (βλ. ἐν σελ. 122)· ἐπομένως συμφέρον εἶχεν οὗτος νὰ φροντίσῃ μετὰ ξήλου περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σχεδίου τοῦ Τιθραύστου.—*χρυσίον*, δηλ. χρυσοῦς δαρεικοῦς· ὁ δὲ *δαρειακὸς* ἦτο Περσικὸν χρυσοῦν νόμισμα ἔχον ἀξίαν 20 δρχχ. ἀττικῶν.—*εἰς πεντήκοντα τάλαντα ἀργ.*, τὸ *τάλαντον* ἦτο ποσότης χρηματικῆ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6.000 ἀττ. δρχχμάς· ἐπομένως τὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποσταλὲν χρῆμα ἀνῆρχετο εἰς πόσας χιλ. ἀττ. δρχχμάς.—*πιστά*, ταῦτα ἦσαν *δεξιά, ὄρκοι, ὁμηροὶ κ. τ. τ.*—*πιστὰ τὰ μ. λαμβάνοντα*, τοῦ ὅτι δηλ. τὰ χρήματα θὰ διανεθεῶσι διὰ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν (δηλ.).—*ἐλθών*, ποῦ.—*δίδωσι*, τί.—*Ἀνδροκλείδα...* Ἰσμ. καὶ Γαλ., Τιμ. καὶ Πολ., *Κύλωνί τε...*, οὗτοι ἦσαν οἱ προεστηκότες.—*εἰς τὸν πόλεμον*, κατὰ τίνων·—*οἱ μὲν δεξάμενοι*, τίνες ἦσαν οὗτοι·—*εἰς μῖσος αὐτῶν*, τίνων·—*καὶ τὰς μεγίστας πόλεις*, οἷα ἦσαν αἱ Ἀθῆναι καὶ αἱ Θῆβαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1—3.

“*Αμα μετοπώρω* = με τὴν ἐμφάνισιν τοῦ φθινοπώρου. — *πορθῶ* = καταστρέφω. — *πόλεις τὰς μὲν . . . , τὰς δέ, παράθεσις κατ’ ἐπιμερισμὸν* = πόλεων τὰς μὲν, τὰς δέ = ἐκ τῶν πόλεων ἄλλας μὲν . . . ἄλλας δέ. — *ἐκῶν, ἐκούσα, ἐκὼν* = θέλων, ἐκουσίως. — *προσλαμβάνω* = καταλαμβάνω. — *λέγοντος, μετχ. χρονκ.* — *ὥς* = ὅτι· συναπτέον τῷ εἰς λόγους ἄξιοι (= ἄξει) καὶ . . . *ποιήσοι* (= ποιήσει). — *εἰς λόγους ἄγω τινά τινα* = φέρω τινὰ εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος = πείθω τινὰ νὰ λάβῃ συνέντευξιν μετὰ τινος. — *εἰ ἔλθοι* = ἔὰν ἔλθῃ. — *ἐπιθυμῶν, μετχ. αἰτλγκ.* — *τούτου ἐπιθυμῶ, τοῦ* (μετ’ ἀπρφ.) = ἐπιθυμῶ τοῦτο, δηλ. τὸ νὰ . . . — *ἀφίστημι ἔθνος τι ἀπὸ τινος* = κινῶ εἰς ἀποστασίαν, ἀποστατῶ ἔθνος τι ἀπὸ τινος. — *ἦλθεν, δηλ. εἰς λόγους αὐτῷ*· τὸ δὲ ἔρχομαι εἰς λόγους τινὶ = ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος. — *συμμαχίαν ἐποιήσατο, δηλ. τῷ Ἀγησίλαῳ.* — *καὶ . . . καλούμενος, ἡ ἐνδοτική μετχ. μετὰ τοῦ καὶ πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν* = *εἰ καὶ ἐκαλεῖτο. — πείσαντος τοῦ Σπ.* = κατὰ συμβουλήν τοῦ Σπ.

“*Ὁ δὲ Ἀγησ...*, ὁ Ξενοφῶν ἐπκνέρεται εἰς τὴν ἐν βιβλ. III, κεφ. 4, § 26 διακοπείσαν ἐξιστόρησιν τῶν πράξεων τοῦ Ἀγησίλαου ἐν Ἀσίᾳ. — *ἄμα μετοπώρω, τοῦ* ἔτους 395. — *εἰς τὴν τοῦ Φαρν. Φρυγίαν, πρὸ βιβλ. III, κεφ. 4, § 12.* — *Σπιθριδάτης, ὑπαρχος* (= ὑποστράτης) τοῦ Φαρν.· πεισθεὶς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (396) ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἀπεστατήσεν ἀπὸ τοῦ Φαρν. καὶ προσῆλθεν εἰς τὸν Ἀγησίλαον (πρὸ βιβλ. III, κεφ. 4, § 10). — *τι ἔθνος, καὶ ὅχι μεμονωμένας πόλεις* ὅπως μέχρι τοῦδε. — *γάρ, δηλοῖ τὴν αἰτίαν, δι’ ἣν ὁ* Ὅτις συνεμάχησε τῷ Ἀγησ. — *οὐκ ἀνεβεβήκει, δηλ. πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Περσίαν.* — *χιλίους μὲν ἱππέας, ἡ Παφλαγονία* εἶχεν ἐξαίρε-

τους ἵππους καὶ τὸ ἵππικόν τῆς ἤτο πολλοῦ λόγου ἄξιον διὰ τοῦτο καὶ ἡ δύναμις αὕτη ἡ δοθεῖσα τῷ Ἀγῆσ. ἤτο σπουδασιό-
τάτη.—πελταστάς, βλ. ἐν σελ. 87.

§ 15—16.

Ἀποπορεύομαι ἐπὶ τινος=ἰπέρχομαι κατὰ τινος.—τὰ βα-
σίλεια=τὰ ἀνάκτορα.—ἄφθονα, κτηρμ.=ἐν ἀφθονίᾳ.—θῆραι
=θηράσ.μχ ζῷα.—αἱ μὲν... αἱ δέ, πρῶταις κατ' ἐπιμερισμὸν
εἰς τὸ θῆραι, ὅπερ ἔπρεπε νὰ τεθῇ κατὰ γενν.—θηρῶν, αἱ
μὲν... αἱ δέ (πρὸλ. § 1 «πόλεις τὰς μὲν... τὰς δέ»).—περιειρ-
γμένοι (τοῦ ῥ. περιείργω) παραδείσοι=περικεκληισμένοι κῆποι.
—ἀναπεπταμένοι (τοῦ ῥ. ἀναπετάννυμι) τόποι=τόποι (οὐχὶ
περικεκληισμένοι, ἀλλ') ἀνοικτοί.—πάγκαλος=πολὺ ὥρατος.—
παραρρέω=ῥέω πλησίον.—παντοδαπὸς=παντὸς εἶδους.—τοῖς
δυναμένοις=τοῖς ἐπισταμένοις=διὰ τοὺς γνωρίζοντας.—δρι-
τεύω=κυνηγῶ (πηγὰ).—διεχέιμαζε, ὑποκμ. ὁ Ἀγησίλαος.—
διαχειμάζω=;—αὐτόθεν=ἀπ' αὐτοῦ (τοῦ τόπου, ἐνθα ἔμενε).
—σὺν προνομαῖς=(μικρόθεν) δι' ἐκδρομῶν.—τὰ ἐπιτήδεια τῇ
στρατιᾷ λαμβάνω=προμηθεύομαι τὰ τροφίμα διὰ τὸν στρατόν.

Ἐπὶ Δασκυλείῳ, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 111.—ἐν περιειρ-
γμένοις παραδείσοις, οἱ Πέρσαι εἶχον περιπεφραγμένους τό-
πους, ἐν οἷς ἐνέκλειον ἄγρια ζῷα πρὸς θήραν.—παρέρρει, παρὰ
τίνα;—ἐνταῦθα διεχέιμαζε..., λοιπὸν ὁ Φαρν. δὲν ἐζήτησε τώρα
νὰ ὑπερσχίσῃ τὴν ἔδραν τῆς σατραπείας του, ὡς ἔπραξε τοῦτο
κατὰ τὸ θέρος τοῦ 396 (πρὸλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 13 κ. ἐξ.). διότι
κατὰ τοῦ σημαντικοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, τοῦ ἐνισχυθέντος καὶ
δι' ἵππικοῦ (βιβλ. III, κεφ. 4, § 15 κ. ἐξ.), νῦν ἔχει οὗτος ν' ἀν-
τιπαρτάξῃ μόνον 400 ἵππεῖς (πρὸλ. § 17).—προνομαί, αὗται
κυρίως ἦσαν ἐκδρομαὶ συντεταγμένου στρατοῦ εἰς χώραν ἐχθρι-
κὴν πρὸς συλλογὴν τροφῶν, ὅθεν ἐκστρατεία τακτικὴ, κατ' ἀν-
τίθεσιν πρὸς τὰς μονομερεῖς λεηλασίας.

§ 17—19.

Καταφρ. ποτὲ κτλ., ἡ σύνταξις: τῶν στρατιωτῶν λαμβανόν-
των (=ὅτε οἱ στρατιῶται ἐλάμβανον) ποτὲ τὰ ἐπιτήδεια κατα-
φρονητικῶς καὶ ἀφυλάκτως.—καταφρονητικῶς καὶ ἀφυλά-

κτιως=καταφρονούντες (τοὺς ἐχθροὺς) καὶ μὴ προφυλαττόμενοι.
 —διὰ τὸ μὴδὲν πρότερον ἐσφάλλθαι (τοῦ ῥ. σφάλλομαι)=διότι
 πρότερον (οἱ στρατιῶται) οὐδὲν ἀτύχημα εἶχον πάθει.—ἐπιτυγ-
 χάνω τινί=κατὰ τύχην ἀπαντῶ τινα.—κατὰ τὸ πεδίον ἐσπαρ-
 μένοι=διασκορπισμένοι εἰς τὴν πεδιάδα.—διὰ γὰρ τὸ φοβεῖ-
 σθαι=διότι ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο.—μὴ... κυκλωθεὶς πολιορκοῖτο
 =μήπως περικυκλωθῇ καὶ πολιορκηθῇ.—εἴ που κατασταίῃ (τοῦ
 ῥ. καθίσταμαι)=ἐὰν ἐγκατασταθῇ εἰς κανὲν μέρος (μονίμως).—
 ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας=ἄλλοτε εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς χώρας
 καὶ ἄλλοτε εἰς ἐκεῖνο = εἰς διάφορα μέρη τῆς χώρας.—ἀπῆει,
 τίνος ῥ.;—καὶ μάλα=εἰς μέγιστον βλαβὴν, ὅσον τὸ δυνατόν.—
 ἀφανίζω τι=καθιστῶ τι ἀφανές, ἀποκρύπτω τι.—τὰς στρατο-
 πεδεύσεις=τὴν ἐκάστοτε θέσιν τοῦ στρατοπέδου του.—προσε-
 λαύνοντα=να προχωρῇ (πρὸς αὐτούς).—συνέδραμον, κατ' ἔν-
 νοιαν = συνηθροίσθησαν (ἐν ᾧ πρότερον ἦσαν ἐσπαρμένοι) καὶ
 ἀντιπαρετάχθησαν.—ὥς εἰς ἑπτακ.=εἰς ἑπτακοσίους=περίπου
 ἑπτακόσιοι.—ἐμέλλησεν, τοῦ ῥ. μέλλω=βραδύνω.—προσθησά-
 μενος... γενόμενος, μετχ. χρονκ.—προῖσταμαί τι=στήνω τι
 ἔμπροσθέν μου.—ὀπισθεν, δηλ. τῶν ἀρμάτων.—γίγνομαι ὀπι-
 σθέν (τινος)=τάττομαι ὀπισθέν τινος.—ἐλαύνειν, ὑποκμ. τὰ
 ἄρματα.—ἐλαύνω εἰς τινα=ἐπιπίπτω κατὰ τινος.—ὥς, χρονκ.
 —ἐμβάλλω=ἐπιπίπτω.—διασκεδάσας, τοῦ ῥ. διασκεδάννυμι
 =διασκορπίζω.—τὸ ἀθρόον=τὸ συντεταγμένον σῶμα τῶν
 Ἑλλ.—καταβάλλω=ρίπτω κάτω, φονεύω.—ὥς εἰς ἑκατὸν
 =εἰς ἑκατὸν=περίπου ἑκατόν.—τυγχάνω ὧν=κατὰ τύχην
 εὐρίσκομαι.

Ἐσπαρμένοις, δηλ. εἰς (=πρὸς) ἀρπαγὴν.—ἄρματα δρε-
 πανηφόρα, ταῦτα ἦσαν δίτροχα πολεμικὰ ὀχήματα φέροντα δρέ-
 πανα κατὰ τοὺς τροχοὺς ἐκατέρωθεν.—νομάδες, φυλαὶ ποιμε-
 νικαὶ περιφερόμεναι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μετὰ τῶν ποιμνίων των.
 —καὶ μάλα ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις, πρὸς τίνα σκο-
 πόν;—ὥς εἰς ἑπτακοσίους, οὗτοι ἦσαν πεζοί, καὶ μάλιστα—
 ὥς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τοῦ κατωτέρω «ἐγγὺς... σὺν
 τοῖς ὀπλίταις»—μόνον ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι.—ἐλαύνειν
 εἰς αὐτούς, δηλ. τοὺς 700 Ἑλληνας.—τὸ ἀθρόον, ἔννοεῖ τοὺς
 συντεταγμένους 700 Ἑλληνας.

§ 20—21.

Ἐκ δὲ τούτου τρίτη ἢ τετάρτη ἡμέρα = μετὰ τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρας ἡμέρας.—αἰσθάνεται.... τὸν Φαρν.... στρατοπεδεύομενον=μανθάνει ὅτι ὁ Φαρν. ἐστρατοπέδευε.—ἀπέχοντα στάδια ὥς ἑξ. καὶ ἑκατόν=εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν ἐξήκοντα περίπου σταδίων.—καὶ εὐθὺς λέγει, τί;—ἐργάζομαι λαμπρόν τι=ἐκτελῶ λαμπρόν τι κατόρθωμα.—αἰτῶ τινά τι=ζητῶ παρὰ τινός τι.—καὶ πελταστὰς ἄλλους τοσ.=καὶ πρὸς τούτοις πελταστὰς τοσούτους.—τῶν Ἑλλ., ὁπόσους πείσειεν=ἕσους ἐκ τῶν Ἑλλ. ἤθελε πείσει (ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτόν).

Στάδια, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἐν σελ. 87.—Ἡριππίδαν, τὸν ἡγεμόνα τῶν Κυρέων (πρὸλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 20).—τοσούτους, δηλ. πόσους;—τοὺς Σπιθριδάτου, οἱ ἵππεις τοῦ Σπιθριδάτου ἦσαν διακόσιοι (πρὸλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 10).—τῶν Ἑλλ., ὁπόσους πείσειεν, διατὶ δὲν ζητεῖ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὠρισμένον ἀριθμόν; Τὸ ἵππικόν τούτων ἦτο κατὰ ποῖον ἄξιον λόγου; πρὸλ. βιβλ. III, κεφ. 2, § 16 ὅσους γε δεῖ καὶ οἴους..». — τοὺς Παφλαγόνας, ὄντες πόσους τὸν ἀριθμόν; (πρὸλ. § 3).

§ 22—24.

Ὑπέσχετο... ἐθύνετο, ὑποκμ. τοῦ μὲν α' ῥ. εἶναι ὁ Ἀγησίλαος, τοῦ δὲ β' ὁ Ἡριππίδας ποῖον τὸ ἀντικμ. τοῦ ὑπέσχετο;—ἅμα δείλῃ=περὶ τὸ ἐσπέρας.—καλλιερροῦμαι=ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ.—καταλύω=παύω, τελειώνω.—δειπνήσαντας παρήγγειλε παρῆναι=παρήγγειλεν, ἀφ' οὗ δειπνήσωσι (=μετὰ τὸ δεῖπνον), νὰ παρευρίσκωνται (τίνες;).—σκότους γενομένου=ὅτε ἔγινε σκότος.—ἐκάστων=ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκάστου εἵδους ὁπλων (δηλ. ἐκ τῶν ὁπλιτῶν, τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ἱππέων).—ὅπως δέ... μὴ καταγελῶεν αὐτοῦ=ἵνα δὲ μὴ περιγελῶσιν αὐτόν.—εἰ ἀποτρέποιτο=ἐὰν ἤθελεν ἀποτραπῇ (τῆς ἐπιχειρήσεως).—οἱ ἄλλοι τριάκοντα=οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν τριάκοντα.—σὺν ᾗ εἶχε δυνάμει=σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἶχε.—ἅμα τῇ ἡμέρᾳ=κατὰ τὰ ἐξημερώματα.—ἐπιπεσὼν (ὁ Ἡριππίδας)... πολλοὶ ἔπεσον, κατὰ ποῖαν πτώσιν ἔπρεπε κανονικῶς νὰ τεθῇ ἡ

μετχ. ; Ἡ μετάφρασις ἄς γίνῃ, ὥσει ἦτο : ἐπέπεσε τῇ Φαρν.
στρατοπεδείᾳ καὶ τῆς μέν...—ἐπιπίπτω τινὶ=ἐπιπίπτω κατὰ
τινος.—στρατοπεδεία=στρατόπεδον.—τῆς προφυλακῆς αὐτοῦ
Μυσῶν ὄντων πολλοὶ=πολλοὶ ἐκ τῶν Μυσῶν, οἵτινες ἀπετέλουν
τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν αὐτοῦ (τοῦ Φαρν.).—πίπτω=φρονέομαι.
—ἐκπωμα=ποτήριον.—καὶ ἄλλα δὴ... κτήματα=καὶ ἄλλα
κτήματα, οἷα δὴ Φαρναβάζου ἦν=καὶ ἄλλα (πολύτιμα) πρά-
γματα, ὅποια φυσικὰ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἄνθρωπος καθὼς ὁ Φαρν.
Ἐθύνετο, περὶ τῆς συνηθείας, ἣν εἶχον οἱ παλαιοὶ νὰ προσφέ-
ρῃσι θυσίαν πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν, βλ. ἐν σελ. 80. —
οἱ τριάκοντα, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ πολεμικὸν συμβούλιον περὶ
τούτων βλ. ἐν σελ. 102. — αὐτοὶ δέ, δηλ. ὁ Φαρν. καὶ οἱ περὶ
αὐτόν, οἵτινες ἦσαν ἐν τῇ στρατοπέδῳ.

§ 29—31.

Φαρναβάζω ξένος=φίλος (ἐκ φιλοξενίας) τοῦ Φαρν.—τυγ-
χάνω ὦν=κατὰ τύχην εἶμαι.—ἐκ παλαιού=πρὸ πολλοῦ.—
ἐξενόθη, ἄορ. τοῦ ῥ. ξενοῦμαι· τὸ δὲ ξενοῦμαι τινὶ=γίνομαι
φίλος τινός, συνάπτω σχέσεις ξενίας μετὰ τινος.—ὥς οἶοιτο=
ὅτι νομίζει.—συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φ. Φαρν.
=ὅτι δύναται νὰ φέρῃ τὴν Φαρν. εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ περὶ
φιλίας.—ὥς=ἄφ' οὔ.—ἤκουσεν, ὑποκμ. ὁ Ἀγησίλαος.—ἀκούω
τινός=ἀκούω τινὰ (καὶ συναινῶ εἰς ὅσα λέγει).—σπονδὰς
λαβὼν καὶ δεξιάν, δηλ. παρ' Ἀγησίλαου.—σπονδαί=;—παρῆν,
ὑποκμ. ὁ Ἀπολλοφάνης.—παρῆν... εἰς...=παρεγένετο εἰς...=
ἦλθεν εἰς...—ἄγων τὸν Φαρν.=μετὰ τοῦ Φαρν.—συγκείμενον
(παθτκ. παρκμ. τοῦ συντίθεμαι) χωρίον=συμπεφωνημένον μέρος.
—ἐνθα δὴ=ὅπου ἤδη.—χαμαί=κατὰ γῆς.—ἐν πόδι τινὶ=ἐπὶ
τινος τόπου πλήρους γλῶφης.—κατάκειμαι=κἄθημαι.—ὕποτι-
θέντων αὐτῷ τῶν θεῶν.=ὅτε οἱ ὑπέρκειται ἤθελον νὰ στρώσωσι
κάτωθεν αὐτοῦ.—ῥαπτὰ=τάπητες κεννητοί.—ἡσχύνθη, μετ'
ἀπρμρ. ἐνταῦθα, ἐπομένως=δὲν ἠθέλησεν οὗτος ἀπὸ ἐντροπῆς· ἐὰν
συνετάττετο μετὰ μετχ., τί θὰ ἐσήμαινεν;—ἐντροπῶ=δεικνύο-
μαι τρυφήλος.—δρῶν, μετχ. αἰτιολγν.—φαιλότης=λιτότης.—
κατακλίνομαι=κἄθημαι.—ὥσπερ εἶχε=καθὼς ἦτο.—ἀλλήλους

χαίρειν προσεῖπαν = ὁ εἰς προσηγόρευσε τὸν ἄλλον διὰ τοῦ «*χαῖρε*». λοιπὸν = ἐχαίρετisan ἀλλήλους.—*προτείναντος τοῦ Φαρν.* = ἐπεὶ ὁ *Φαρν.* προέτεινε.—*ἀντιπροτείνω* = προτείνω ἐπίσης.

Κυζικηνός, ἡ Κύζικος κατὰ τοὺς χρόνους τούτους κατεῖχετο ὑπὸ τῆς Σπάρτης (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 10).—*Φαρνάβαζον*, τῇ ἐπιθυμίᾳ τούτου ἀναμφιδόλως ὁ Ἀπολ. ποιεῖται τῷ Ἀγησιλάῳ τὴν πρότασιν. Ὁ *Φαρν.* προδοτικῶς εἶχεν ἀφεθῇ ὑπὸ τοῦ Τιθραύστου τῷ ἐχθρῷ (III, 4, § 26) καὶ ἡ ὑπηρεσία, ἣν οὗτος εἶχε παράσχει διὰ τοῦ Κόνωνος τῷ βασιλεῖ (III, 4, § 1), ὑπῆρξε δι' αὐτὸν καὶ τὴν σατραπείαν του ἀνωφελής. Ἦδη ἐπιθυμεῖ οὗτος νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ ἰδίου του συμφέροντος.—*καὶ δεξιάν*, ἡ δεξιὰ (χεὶρ) ἐδίδοτο ὡς σημεῖον ἐπιβεβαιώσεως, ὡς ἐπικύρωσις συνθήκης.—*οἱ... τριάκοντα*, περὶ αὐτῶν ἰδὲ ἐν σελ. 102.—*ὥσπερ εἶχε*, φέρων δηλ. τὴν πολυτελεῆ στολήν.—*τὴν δεξιάν προτείναντος...*, ἐνταῦθα ἡ δεξιὰ (χεὶρ) προτείνεται πρὸς τίνα σκοπόν;

§ 32-33.

Ἀρχῶ τοῦ λόγου = κάμνω ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας, ὁμιλῶ πρῶτος.—*καὶ γὰρ* = γὰρ = διότι.—*καὶ πάντες οἱ...* = καὶ σεῖς ὅλοι οἱ...—*ἐγενόμην* = ὑπῆρξα.—*ἰσχυρὸν ποιῶ τὸ ναυτικόν* = ἐνισχύω τὸ ναυτικόν.—*ἐν δὲ τῇ γῇ* = κατὰ ξηρὰν δέ· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὸ μὲν ναυτικόν.—*αὐτὸς* = ἐγὼ ὁ ἴδιος.—*ἀπὸ τοῦ ἵππου* = ἔφιππος.—*καὶ διπλοῦν... κατηγορεῖσθαι* = καὶ οὐκ ἂν ἔχοιτε κατηγορεῖσθαι ἐμοῦ, ὥσπερ *Τισσ.*, οὔτε ποιήσαντος πῶποτε οὔτ' εἰπόντος *διπλοῦν τι* = καὶ δὲν θὰ ἡδύνασθε νὰ κατηγορήσητε ἐμέ, καθὼς τὸν *Τισσ.*, οὔτε ὅτι ἐπραξάποτε ἕως τῶρα οὔτε ὅτι εἶπον δόλιόν τι πρὸς ὑμᾶς.—*γενόμενος*, μετχ. ἐνδοτκ.—*εἰ καὶ ἐγενόμην*.—*γίγνομαι τοιοῦτος* = δεικνύομαι τοιοῦτος.—*οὕτω διάκειμαι* (παθτκ. πρκμ. τίνος ῥ.) = εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔχω περιπέσει.—*ὥς* = ὥστε.—*δεῖπνον* = τροφή.—*εἰ μὴ...* = ἐκτὸς ἐάν...—*ὧν* = τούτων, ἃ.—*ὥσπερ τὰ θηρία* (πτ. ὀνομαστ.), ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως;—*καλὸς* = ὠραίος.—*παράδεισος* = κῆπος.—*εὐφραίνομαι ἐπὶ τινι* = εὐφραίνομαι, πληροῦμαι χαρὰς διὰ τι.—*κατακεκομμένα...*

κατακεκαυμένα, τὸ α' ἀναφέρεται εἰς τὸ παραδείσους, τὸ δὲ β, εἰς τὸ οἰκήματα.—μήτε τὰ δσια μήτε τὰ δίκαια=οὔτε τί εἶναι δσιον οὔτε τί εἶναι δίκαιον· δσιος=ὁ σύμφωνος πρὸς τὸν θεῖον νόμον, ὁ συγκεχωρημένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ νόμου· δίκαιος δὲ=ὁ καθωρισμένος ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου νόμου.—ὕμεῖς δέ... , ὁ δὲ ἐνταῦθα=τότε.—ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν=πῶς αὐταί· αἱ πράξεις (ὕμῶν) εἶναι ἴδιαι ἀνδρῶν (=ἀρμόζουσιν εἰς ἀνδρας).—ἐπίσταμαι=γνωρίζω.—ἀποδίδωμι χάριτας=ἀνταποδίδω εὐγνωμοσύνην.

“Οἱ τοῖς Ἀθην. ἐπολεμεῖτε, κατὰ ποῖον πόλεμον;—τὸ ναυτικόν... ἰσχυρὸν ἐποιοῦν, μετὰ τήν παρὰ τήν Κύζικον ἦταν τῶν Λακεδ. (410).—ἀπὸ τοῦ Ἰππου μαχόμενος, κατὰ τήν παρὰ τήν Ἀβυδὸν ναυμαχίαν τῶν Ἀθην. καὶ Λακεδ. (411 π. Χ.), καθ' ἣν ὁ Φαρν. εἰσελθὼν ἔριπτος εἰς τήν θάλασσαν ἐδοήθησε μεθ' ὅλου τοῦ στρατοῦ του καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του τοὺς Λακεδ., ἐξωθουμένους ὑπὸ τῶν Ἀθην. εἰς τήν γῆν. — τοιοῦτος, δηλ.;—παραδείσους, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 125.—εἰ... μὴ γινώσκω..., σοβαρῶς λέγονται ταῦτα ὑπὸ τοῦ Φαρν.;

§ 34—36.

Ἐπαισχύνομαι τινα = ἐντρέπομαι τινα. — χρόνω ποτὲ=μετὰ τινα χρόνον ἐπὶ τέλους.—ἀλλ' οἶμαι μέν...=οἶμαι μέν· ὁ δὲ μὲν=βεβαίως.—ξένοι, κατηγορημ. ξένος δέ=;—πολέμιοι, δηλ. ἀλλήλαις. — καὶ τοῖς ἐξενωμένοις, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ πολέμουσι = (ἀκόμῃ) καὶ κατ' ἐκείνων, μεθ' ὧν εἶναι συνδεδεμένοι διὰ ξενίας.—ἀν οὕτω τύχῳσι, κατ' ἐννοιαν = ἀν συμβῇ τοῦτο (δηλ. :). — ἐστὶν ὅτε = ἐνίστατε. — ἀπέκτειναν, γνωμικῶς ὁρ.=ἀποκτείνουσι. — πολεμοῦντες, μετχ. αἰτλγκ. — πάντα... τὰ ἐκείνου=ὅλα τὰ ἀνήκοντα εἰς ἐκεῖνον· ἐπομένως καὶ σὲ καὶ τὰ κτήματά σου.—περὶ παντὸς ποιοῦμαι τι=θεωρῶ τι ὡς τὸ μέγιστον, ὡς μεγίστην εὐτυχίαν μου.—εἰ μὲν ἀλλ... δεσπότης=εἰ μὲν ἔδει ἀλλάξασθαι σε ἡμᾶς (ἀντκμ.) δεσπότης (κατγρμ.) ἀντὶ βασιλείας δεσπότης (κατγρμ.) = ἔάν μὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀλλάξῃς κύριον καὶ νὰ κάμῃς ἡμᾶς κυρίου ἀντὶ τοῦ βασιλείως.—οὐκ ἄν... συνεβούλευον, τοῦτο (δηλ.);.—μηδένα προσκυνοῦντα... ἔχοντα, αἰ μετχ. προσδιορίζουσι τροπικῶς τὸ ἔξῃ, ὅπερ

ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἔξεστι=δύνασαι νὰ ζῇς χωρὶς νὰ προσκυνῇς κανέναν
καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃς κύριον.—καρποῦμαι τι=ἵπολάω τι.—τὰ
σαντοῦ=ὅσα ἀνήκουσιν εἰς σέ=τὰ κτήματά σου.—καίτοι=καὶ
μὴν=καὶ βεδλίως, ἀληθῶς.—ἐλεύθερον εἶναι=τὸ εἶναι (τινα)
ἐλεύθερον=τὴν ἐλευθερίαν.—ἀντάξιός τινος=ἰσάξιός, ἴσος
κατὰ τὴν ἀξίαν πρὸς τι.—τὰ πάντα χρήματα=ἔλοι οἱ θησαυροὶ
(τοῦ κόσμου).—οὐδὲ μέντοι=ἀλλ' οὐδέ.—πένητα μὲν... ἐλ...
εἶναι, ἐπεξηγεῖ τὸ τοῦτο=δηλ. νὰ εἶσαι ἐλεύθερος μὲν, ἀλλὰ πτω-
χὸς=νὰ εἶσαι πτωχὸς ἐλεύθερος.—χρῶμαι τινι συμμαχῶ=ἔχω
τινὰ σύμμαχον.—ἀρχή=κράτος.—οἱ δμοδουλοὶ σοι=οἱ μετὰ
σοῦ δουλεύοντες εἰς τὸν βασιλέα.—καταστρέφομαι τινα=καθυπο-
τάττω τινά.—αὔξειν μὴ=μὴ αὔξειν.—αὔξω=αὔξάνω.—
ὥστε... εἶναι, δηλ. τοὺς δμοδούλους.—καίτοι=ἀλλ' ὅμως.—
τίνος ἂν δέοις=τίνος ὅα εἶχες ἀνάγκην=τί ὅα σοὶ ἔλειπε.—
μὴ οὐχὶ εἶναι=ὥστε νὰ εἶσαι.—πάμπαν=ἐντελῶς.

Ἐπησχύνθησαν καὶ ἐσιώπων, διότι ἀνεγνώριζον τὸ δίκαιον
τοῦ Φαρν.—χρόνω ποτέ, ἐδράδυνε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ἀγησ., διότι
ἡ ἀπολογία δὲν ἦτο εὐκολος.—μηδένα προσκυνοῦντα..., ὅπως
τώρα προσκυνεῖς τὸν βασιλέα; συνήθεια ἦτο παρὰ Πέρσαις ἐνώπιον
τοῦ βασιλέως των νὰ προσπίπτωσι κατὰ γῆς καὶ νὰ φιλῶσιν αὐτήν·
οἱ Ἕλληνες τὴν τιμὴν ταύτην ἐθεώρουν προσήκουσαν μόνοις τοῖς
θεοῖς.—ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν..., περὶ ἐλευθερίας τί λέγει ὁ
Ῥήγας Φερσίος ἐν τῇ θουρίᾳ του;—τοὺς δμοδούλους σοι, πάν-
τες ἐν τῇ περσικῇ κράτει, καὶ οἱ σατράπαι καὶ αὐτὸς ὁ Κύρος,
καλοῦνται δοῦλοι τοῦ βασιλέως (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 25-28).

§ 37—38.

Οὐκοῦν=λοιπόν.—ἀπλῶς=εἰλικρινῶς.—ἀποκρίνωμαι,
ὕποτακτ. δηλοῦσα ἐρώτησιν μετ' ἀπορίας=νὰ ἀποκριθῶ;—ποιήσω,
μέλλ. ὀρίστ.—πρέπει... σοι (δηλ. ἀπλῶς ἀποκρίνασθαι)=ἄρμό-
ζει εἰς σέ (δηλ. εἰς τὴν μέχρι τοῦδε παρρησίαν σου) ν' ἀποκριθῇς
εἰλικρινῶς.—γοῦν=βεδλίως.—τάττω τινὰ ὑπήκοόν τινος=
τάττω τινά ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος.—προστίττω τινὶ τὴν ἀρχὴν
=ἀναθίτω εἰς τινά τὴν στρατηγίαν.—τοιοῦτόν τι... φιλοτιμία
ἐστίν=καὶ τέτοιο πρᾶγμα... εἶναι ἢ φιλοδοξία.—ὥς ἔοικε==

καθὼς φαίνεται=βεβαίως. — εἰδέναι, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. ὑμᾶς. — ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ=ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς. — εἶθε... γένοιο = ; — ὦ λῶστε (ὑπερθετ. τοῦ ἀγαθός)=ὦ καλὲ μου φίλε. — τοιοῦτος ὢν=τοιαῦτα ἔχων αἰσθημάτων. — δ' οὖν=ὅμως. — ἐπίστω, προστακτικὴ τοῦ ῥ. ἐπίσταμαι=γνωρίζω. — ὅτι νῦν τε..., ἐπεξήγησις τοῦ ἔν. — τοῦ τε λοιποῦ=καὶ εἰς τὸ μέλλον· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ νῦν. — κὰν πόλεμος ἦ = (ἀκόμῃ) καὶ ἂν ὁ πόλεμος διαρκῇ. — ἕως ἂν... ἔχωμεν=ἔφ' ὅσον δυνάμεθα. — ἀφεξόμεθα, μέλλ. τοῦ ῥ. ἀπέχομαι· τὸ δὲ ἀπέχομαί τινος=ἀπέχω ἀπὸ τινος. — τὰ σὰ=τὰ ἀνήκοντα εἰς σὲ=τὰ κτήματά σου.

Ἄλλον... στρατηγόν, ὑπαινίσσεται τὸν Κόνωνα, ὃν ὁ βασιλεὺς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον διενεῖτο νὰ καταστήσῃ στρατηγόν τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν στρατοῦ. — τοιοῦτόν τι, ὡς εἶπε, φιλ. ἐστὶ, τὴν παρατήρησιν ταύτην παρεμβάλλει ὁ Φαρν. θέλων νὰ μετριάσῃ τὴν ἐντύπωσιν τῆς κατωτέρω ὑπερφηφάνου δηλώσεώς του. — τοιοῦτος ὢν, δηλ.; — ἐκ τῆς σῆς χώρας, ποία ἢ χώρα τοῦ Φαρν.; — κὰν πόλεμος ἦ, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ ;

§ 39—40.

Διέλυσε, τίς; — σύνοδος=συνέντευξις. — ἐπὶ τὸν ἵππον=ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἵππον. — ὁ δὲ ἐκ τῆς Π... = ὁ δὲ γεννηθεὶς ἐκ τῆς Παραπίτας... — καλὸς=ῥαῖος. — ὑπολείπομαι=μένω ὀπίσω. — καὶ προσδραμῶν (δηλ. πρὸς τὸν Ἀγῆσ)... ἔφη = ἔτρεξε (=προσηλθε) πρὸς τὸν Ἀγῆσ. καὶ εἶπε. — ἐγὼ δέ γε=καὶ ἐγὼ βεβαίως. — μέμνησο, δηλ. ἐμοῦ=νά μ' ἐνθυμῇσαι. — νυν=τοῖνυν=λοιπόν. — τὸ παλτόν=τόλκόντιον. — ἔχοντος... Ἰδαίου τοῦ γραφέως=ἐπειδὴ ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἰδαίου εἶχε. — πάγκαλος=παρὰ πολὺ ῥαῖος. — περιελὼν ἀντέδωκεν=περιεῖλε καὶ ἀντέδωκε. — περιαιρῶ=ἄφαιρῶ. — ἀντιδίδωμι=δίδω καὶ ἐγὼ τι εἰς τὸν δόντα μοί τι=ἀνταποδίδω. — ὁ παῖς=ὁ νέος, ὁ νεανίας. — μεταδιδώκω=τρέχω κατόπιν, ἀκολουθῶ.

Ἔνον σε . . . ποιοῦμαι, εἰς τοῦτο παρεκίνησε τὸν υἱὸν τοῦ Φαρν. ποία διαγωγὴ τοῦ Ἀγῆσ.; (§ 38). — δέχομαι, τί ; — καὶ εὐθύς τὸ παλτόν..., συνήθεια ἦτο οἱ συνδεόμενοι διὰ ξενίας

ν' ἀνταλλάσσωσι πρὸς ἀλλήλους δῶρα πρὸς ἀνάμνησιν.—**φάλαρα**, ταῦτα ἦσαν κοσμήματα τῶν ἵππων, ἰδίᾳ δὲ τὸ περὶ τὰς παρειάς τοῦ ἵππου μέρος τοῦ χαλινοῦ.—**τὸν πατέρα**, δηλ. ποῖον;

§ 41.

Δῆ=τῷ ὄντι.—**ἀποπορεύομαι**=ἀπέρχομαι.—**ὑποφαίνει** **ἔαρ**=ἀρχίζει (νὰ φαίνεται) τὸ ἔαρ.—**πρὸς ᾧ εἶχε**=πρὸς τῷ **στρατεύματι**, ὃ εἶχε.—**πορευσόμενος**=ἵνα πορευθῇ.—**ὥς δύναται**=ὅσον θὰ ἡδύνατο.—**ἀνωτάτω**=εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Ἀσίας).—**νομίζων... βασιλέως**=νομίζων ἀποστήσειν **βασιλέως πάντα τὰ ἔθνη**, ὅποσα ὀπισθεν ποιήσονται.—**νομίζων**=ἐλπίζων.—**ἀφίστημι βασιλέως τὰ ἔθνη**=διεγείρω τὰ ἔθνη εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τοῦ βασιλέως.—**ὅποσα ὀπισθεν ποιήσονται**=ὅσα ἤθελεν ἀφήσει ὀπισθεν του.

Ὡσπερ εἶπε, ἐν § 38.—**ἐκ τῆς χώρας**, τίνος;—**καὶ ἔαρ**, τοῦ ἔτους 394 π.Χ.—**ἐκεῖ**, ποῦ;—**νομίζων, ὅποσα...**, ὃ Ἀγῆσ. ἠλπίζε τοῦτο, διότι ἐγνώριζεν ἐξ ἰδίας πείρας πόσον χαλαρὸς ἦτο ὁ δεσμός, ὅστις συνέδεε τοὺς σατράπας καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἐξαρτωμένους λαοὺς μετὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—2.

Εἰμὶ ἐν τινι=ἀσχολοῦμαι, καταγίνομαι εἰς τι.—**σαφῶς**=μετὰ βεβαιότητος.—**αἰσθάνομαι**=μυνηθῶ.—**ἐληλυθότα...** καὶ **συνεστηκυίας** (τοῦ ῥ. **συνίσταμαι**)=ὅτι εἶχον ἔλθει καὶ (ὅτι) εἶχον συνενωθῇ.—**ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτοὺς**=ἵνα πολεμήσωσιν ἐναντίον των.—**ἐν κινδύνῳ**, δηλ. εἶναι.—**παρασκευάζομαι** **τι**=παρασκευάζω τι.—**ἐπὶ τὸν Ἀγῆσ.**=πρὸς τὸν Ἀγῆσ.—**τά τε ἄλλα διηγ.**, ὥς ἔχει=**διηγεῖτο**, ὥς (=πῶς) ἔχει **τά ἄλλα**=ἀφηγεῖτο ἐν γένει τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.—**ἐπιστέλλω τινὶ**=διατάττω τινά.

Ἐν τούτοις ἦν, δηλ. ἐν τοῖς ἐξιστορηθεῖσιν ἐν § 41 τοῦ προηγούμενου κεφ.—**τά τε χρήματα ἐληλυθότα**, ταῦτα ἐστῆλθον

εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ σατράπου Τιθραύστου διὰ τοῦ Ῥοδίου Τιμοκράτους (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 5, § 1-2).—τὰς μερίστας πόλεις, δηλ. Κόρινθον, Ἄργος, Ἀθήνας, Θήβας.—πρὸς ἑαυτοὺς, δηλ. τοὺς Λακεδ.—αὐτοὶ μὲν, οἱ Λακεδ. ἐν Ἑλλάδι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ἀγῆσ. ἐν Ἀσίᾳ.—ταῦτα, δηλ. τὰ διὰ τὴν ἐκστρατείαν ἀπαιτούμενα.—τά τε ἄλλα διηγείτο, ὡς ἔχοι, ποῖα ἢ τότε κατὰστασις τῶν πραγμάτων ἐν Λακεδαίμονι;—αὐτῷ, δηλ. τῷ Ἀγῆσ.

§ 3-4.

Χαλεπῶς φέρω = πολὺ λυποῦμαι.—ἐνθυμούμενος, μετχ. αἰτλγκ.—ἐνθυμούμαι=ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι.—οἶων...ἀποστεροῖτο=ὁποῖων ἀπεστερεῖτο.—δηλῶ=ἀνακρινῶ.—τὰ ὑπὸ τῆς π. παραγγελλόμενα=αἱ διαταγαὶ τῆς πόλεως.—βοηθῶ τινι=σπεύδω πρὸς βοήθειάν τινος.—καλῶς γίγνεται τι=καλῶς ἀποδίδναι τι, λαμβάνει τι καλὴν ἔκδοσιν.—οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν=οὐ φόβος ἐστὶ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν=δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως σᾶς λησμονήσω ἑπομένως = δὲν θὰ σᾶς λησμονήσω.—πάλιν πάρεμι=ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω.—πράξων, ὧν ὑμεῖς δεῖσθε = ἵνα πράξω ταῦτα, τὰ ὅποια χρειάζεσθε.—ψηφίζομαι (μετ' ἀπρμφ.)=ἀποφασίζω (νᾶ...),—τᾶκεῖ=τὰ ἐκεῖ.—λαβόντες αὐτὸν = μετ' αὐτοῦ.—ἤκειν (ἐκ τοῦ ἐψηφίσαντο)=νᾶ ἐπνέλθωσιν.

Οἶων ἐλπίδων, τί ἤλπιζε νᾶ κατορθώσῃ ὁ Ἀγῆσ. μένων ἐν Ἀσίᾳ; (πρβλ. κεφ. 1, § 41).—τοὺς συμμάχους, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ (ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν λέξεων οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν καὶ ἐκ τῆς § 8), δηλ. τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων, οὓς ὁ Ἀγῆσ. εἶχε προσκαλέσει.—τὰ ὑπὸ τῆς π. παραγγελλόμενα, ποίας διαταγὰς ἀπέστειλεν ἡ Σπάρτη εἰς τὸν Ἀγῆσ. διὰ τοῦ Ἐπικυδίδου;—ἐκεῖνα, δηλ. τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι (πρβλ. κατωτέρω: τᾶκεῖ).—ὧν ὑμεῖς δεῖσθε, αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνίδες πόλεις ἐδέοντο τῆς ἀνεῷχρησίας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μεγάλου βσιλέως.—τᾶκεῖ, δηλ. τοῦ;—αὐτόν, τίνα;

§ 5-8.

Ἄρμωσθην, κατηγορμ.=ὡς ἄρμωσθην.—οὐκ ἔλαττον, ἀντί: οὐκ ἐλάττους.—δύνατο, ὑποκμ. ὁ Εὐξενος.—διασφῶς=ὑπερασπίζω, προστατεύω.—ὡς, πρὸ τῶν ὑπερθετικῶν;—βέλτιστοι

—ἱκανώτατοι, ἀνδρεϊότατοι. — ἄθλα προύθηκε=ὑπέσχετο δώ-
 σειν ἄθλα. — ἄθλον=βραβεῖον· ἐν ᾧ ἄθλος=; — ταῖς πόλεσιν,
 ἣτις πέμποι=τῶν πόλεων ἐκείνη, ἣτις πέμποι=εἰς ἐκείνην ἐκ
 τῶν πόλεων, ἣτις ἤθελεν ἀποστέλλει· (εἰς αὐτόν). — τῶν μισθ.
 τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις... συστρατεύοιτο=τῶν λοχαγῶν τῶν μι-
 σθοφόρων ἐκείνῳ, ὅστις... συστρατεύοιτο=εἰς ἐκεῖνον ἐκ τῶν
 λοχαγῶν τῶν μισθοφόρων, ὅστις ἤθελεν ἐκστρατεύει μετ' αὐτοῦ.
 — εὐσπλότατος=πολὺ καλῶς ὥπλισμένος. — καὶ ὀπλιτῶν καὶ
 τοξ. καὶ πελτ., ἐξαρτ. ἐκ τοῦ λόχον. — προσεῖπε=ὑπεσχέθη. —
 τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις=τῶν ἱππάρχων ἐκείνῳ, ὅστις. — παρ-
 χομαι τάξιν=πρὸς τὴν τάξιν (σῶμα) ἱππικῶν. — εὐσπλότατος
 =πολὺ καλοῦς ἵππους ἔχων. — ὥς... δώσω, ἀντὶ ὥς... δώσοι
 (ἢ ὥς... δώσοι)· ἐκ τοῦ προσεῖπε. — νικητήριον=βραβεῖον
 τῆς νίκης=ἄθλον. — ποιῶ τὴν κρίσιν=κάνω δι' ἄλλων τὴν
 κρίσιν· ἐν ᾧ ποιῶμαι τὴν κρίσιν=κάνω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν
 κρίσιν. — ἐπεὶ διαβαίησαν (=διαβαῖν)=ἄφ' οὗ διαδῶσιν. — ἐν
 Χερρ., ὁ προσδιορισμὸς συναπτέος τῇ· ποιήσιν τὴν κρίσιν. —
 ὅπως (=ἵνα) εὖ εἰδείησαν (=εἰδεῖν), ὑποκμ. αἱ πόλεις, οἱ
 λοχαγοὶ καὶ οἱ ἱππάρχαι τῶν μισθοφόρων. — ὅτι τοὺς στρ. δεῖ
 εὐκρινεῖν=ὅτε πρέπει καλῶς νὰ ἐκλέγῃσι τοὺς στρατιώτας. —
 τὰ μὲν πλεῖστα... ἦσαν δὲ καί, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν τοῦ
 τὰ ἄθλα (ὑπερ ἔπρεπε νὰ τεθῇ κατὰ γενκ. τῶν ἄθλων). — ἐκ-
 πεπονημένος=κατειργασμένος. — εἰς κόσμον=περικαλλῶς. —
 ὀπλιτικὰ ὄπλα=ὄπλα πρὸς χρῆσιν ὀπλιτῶν. — ἱππικὰ ὄπλα=
 ὄπλα πρὸς χρῆσιν ἱππέων. — ἦσαν δὲ καί, ὁ δὲ καί=τινὰ δὲ
 καί. — τὰ δὲ πάντα ἄθλα οὐκ ἔλαττον (ἀντὶ· οὐκ ἀπ' ἐλάττο-
 νος) ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τεττάρων ταλάντων=ἡγοράσθησαν δ' ἄλλα
 τὰ ἄθλα διὰ δαπάνης ὅχι ὀλιγώτερας τῶν 4 ταλάντων=ἐδαπά-
 νησε δὲ (ὁ Ἀγρ.) δι' ἄλλα τὰ ἄθλα ὅχι ὀλιγώτερον τῶν 4 ταλάν-
 των. — ἐγένοντο, κατὰ ποῖον ἀριθμὸν ἔπρεπε νὰ τεθῇ τὸ ρ.,
 ἄφ' οὗ ὑποκείμε. τούτου εἶναι· τὰ... ἄθλα; — τοσοῦτων ἀναλω-
 θέντων=ἐπειδὴ τόσῃ πολλὰ (χρήματα) ἐδαπανήθησαν (δηλ.
 διὰ τὰ ἄθλα). — παμπόλλων χρημάτων=ἀντὶ πλείστων χρημά-
 των. — εἰς τὴν στρ.=διὰ τὸν στρατόν. — κριταί, κατηγρμ.=κατέ-
 στησαν, α' ἄορ. ἢ β'; — ἀπὸ πόλεως=ἐξ ἐκάστης πόλεως. —
 πορεύομαι τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἦν περ...=πορεύομαι διὰ τῆς

αὐτῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας...—*ἦν περ βασιλεύς*, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως;

Εὐξενον, πιθανῶς ἔνχ τῶν τριάκοντα (περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 102). —*ἀρμωστήν*, βλ. ἐν σελ. 72. —*τετρακισχιλίων*, ὁ Ἀγῆσ. προυτίμησε νὰ καταλίπη πρὸς φρούρησιν τῶν πόλεων τοὺς ὑπολοίπους τῶν στρατιωτῶν του, ἀνερχομένους εἰς 4.000 περίπου, ὡς ἐμπειροπολέμους καὶ ἐσυληρωγῶν μένους καὶ οὐχὶ Ἀσιάτας ὄντας ἀδροδιαιτούς. —*διασώζειν*, δηλ. ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐκ μέρους τῶν Περσῶν. —*τὰς πόλεις*, δηλ. ποίας; —*οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν*, ὅχι τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ τῶν ἐν Ἀσίᾳ συμμάχων καὶ μισθοφόρων. Οὗτοι, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν πρόθυμοι πρὸς πόλεμον, ἔχον ἀνάγκην παρקיνησέως τινος. —*ἄθλα προὔθηκε*, διὰ τοῦτου τοῦ μέσου ἐξήτει ὁ Ἀγῆσ. νὰ διεγείρῃ τὴν ἑμιλλαν τὸ αὐτὸ εἶχε πράξει καὶ ἐν Ἐφέσῳ πρὸ ἐνὸς ἔτους (III, 4, § 16). —*τοῖς λοχαγοῖς*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 85. —*τοξοτῶν καὶ πελταστῶν*, βλ. ἐν σελ. 114. —*τοῖς ἱππάρχοις*, ἱππάρχος ἐκαλεῖτο ὁ διοικητὴς ἱππικοῦ. —*ὅπως εὖ εἰδείησαν*, ὅτι κτλ., αἱ πόλεις, οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἱππάρχοι τῶν μισθοφόρων ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσιν, ὅτι τὰ βραβεῖα θὰ ἐδίδοντο οὐχὶ μόνον διὰ τὸν καλὸν ὀπλισμόν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διὰ τὴν ἀντοχὴν καὶ πειθαρχίαν, ἣν θὰ ἐπεδείκνυν οἱ στρατιῶταί των κατὰ τὴν πορείαν ὡς ἐκ τούτου ὠφείλον οὗτοι προσεκτικῶς νὰ ἐκλέξωσι τοὺς στρατιώτας. —*ταλάντων*, περὶ τοῦ *ταλάντου* βλ. ἐν σελ. 123. —*τοσοῦτων*, δηλ. πόσων; —*ἀναλωθέντων*, ὑπὸ τίνος; —*κατεσκευάσθη*, δηλ. ὑπὸ τῶν πόλεων, τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν ἱππάρχων, οἵτινες, ἵνα τύχωσι τῶν ἄθλων, ἡμιλλήθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν προμήθειαν πολυτίμων ὀπλων. —*διέβη τὸν Ἑλλ.*, περὰ τῇ Ἀβύδῳ. —*κατέστησαν*, ὑπὸ τοῦ Ἀγῆσ. —*Μένασκος*... Ὁρσιππος, οὗτοι πιθανῶς ἀνῆκαν εἰς τοὺς τριάκοντα, ὡς καὶ ὁ Ἡριππίδας. —*τῶν δὲ συμμάχων*, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 134. —*ἦν περ βασιλεύς*, δηλ. ὁ Εἰρήνης τῷ 480 π. Χ. Ἐπορεύθη λοιπὸν ὁ Ἀγῆσ. διὰ Θράκης, Μακεδονίας, Θεσσαλίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΟΥΚΙΑΝΟΝ

1. Οἱ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους σοφισταί.

Κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἡ ῥητορικὴ τέχνη, ἣτις ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἶχε καταπέσει, ἀναλαμβάνει ζῶν διὰ τῶν νέων σοφιστῶν, κληθέντων οὕτω καὶ ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς παλαιοὺς σοφιστάς, τοὺς ἐπὶ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος. Τὸ ὄνομα τοῦ σοφιστοῦ, ὅπερ τὸ πάλαι ἐλέγετο εἰς δυσφημίαν, ἤδη ἦτο ἐν πολλῇ τιμῇ.

Οἱ νέοι σοφισταὶ ἀσχολούμενοι περὶ τὸ πανηγυρικὸν μάλιστα εἶδος τῆς ῥητορικῆς συνέτασσον λόγους πανηγυρικοὺς, ἐπιταφίους, ἐπικηδείους, ἐγκώμια καὶ προσφωνήσεις· ἐν ταῖς σχολαῖς ἀπήγγελλον τὰς μελέτας αὐτῶν, ἦτοι τοὺς πρὸς ἀσκήσιν συντασσομένους λόγους, ἐν δὲ τοῖς ἀκροατηρίοις τὰς λαλιάς, ἦτοι φιλικὰς ὁμιλίας· πρὸς τοῦτοις περιερχόμενοι τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν πόλεων ἐπεδίωκον τὴν ἐπίδειξιν διὰ ῥητορικῶν ἀκροαμάτων.

Οὗτοι ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν μετεχειρίζοντο οὐχὶ τὴν ἀπὸ Ἀριστοτέλους μεμορφωμένην ἐκ τῆς συγκράσεως τῆς νεωτέρας Ἀττικῆς πρὸς τὰς λοιπὰς διαλέκτους κοινὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μιμηθῶσι τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν καλλιπέριαν ἔχοντες ὡς ὑποδείγματα τοὺς καλλίστους τῶν ἀρχαίων συγγραφέων.

Τοιοῦτοι σοφισταὶ ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ὑπῆρξαν πολυάριθμοι· ἐπιφανέστατοι ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο Δίων ὁ Χρυσόστομος, Αἴλιος Ἀριστείδης, Ἡρώδης ὁ Ἀττικός, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, Λιβάνιος καὶ Θεμίστιος. Ἀλλὰ πάντων διεκρίθη ὁ Λουκιανός.

2. Βίος Λουκιανοῦ.

Ὁ Λουκιανὸς ἐγεννήθη περὶ τὸ 125 μ. Χ. ἐν Σαμοσάτοις, τῇ πρωτεύουσῃ τῆς συριακῆς χώρας Κομμαγεννῆς. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ δὲν ἦσαν εὖποροι· διὰ τοῦτο οὗτοι τὸν υἱὸν τῶν, ἀφ' οὗ ἐν τοῖς διδασκαλείοις ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, προώρισαν νὰ μάθῃ

τὴν ἑρμογλυφικὴν τέχνην, δι' ἧς θὰ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ ἐπικουρος τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Ἀλλ' ὁ Λουκιανὸς αἰσθανόμενος μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν ἐπιστήμην κατέλειπεν ἑνωρὶς τὴν τέχνην αὐτὴν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὰς ὁποίας ἐσπουδάσεν ἐν Σμύρνῃ τῆς Μ. Ἀσίας. Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του περιῆλθε πολλοὺς τόπους, ἀνὰ τὴν Μ. Ἀσίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλατίαν, ἐπιδεικνύων τὴν ῥητορικὴν του τέχνην εἰς πανηγύρεις, ὡς ἐπανειλημμένως ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἢ εἰς ἄλλας εὐκαιρίας.

Ὁ Λουκιανὸς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του συνέδεσε φιλίαν καὶ οἰκειότητα πρὸς πολλοὺς τῶν τότε ἰσχυρῶν· τῇ ἐνεργείᾳ δὲ τούτων ἔλαβεν ἐπὶ μεγάλῳ μισθῷ θέσιν τινα ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα καὶ ἀπέθανε (μετὰ τὸ 180 μ. Χ.).

3. Τὸ ἐνύπνιον καὶ ὁ Ἀνάχαρσις τοῦ Λουκιανοῦ.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λουκιανοῦ σφύζονται ἡμῖν 82 συγγράμματα· τούτων ἀξιόλογα εἶναι πλὴν τῶν ἄλλων τὸ *ἐνύπνιον* καὶ ὁ *Ἀνάχαρσις*.

Τὸ *ἐνύπνιον* εἶναι ἐπιδεικτικὸς λόγος, ὃν ἀπήγγειλεν ὁ Λουκιανὸς ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατριδί εὐθὺς ὡς ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν μακρῶν ἀποδημιῶν, ὥς εἶχε ποιήσει εἰς πολλὰς χώρας πρὸς ἐπίδειξιν τῆς τέχνης του. Ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ ὁ Λουκιανὸς διηγεῖται πῶς, ἐν ᾧ ὑπὸ τῶν πτωχῶν γονέων του προωρίσθη νὰ διδασκῇ τὴν ἑρμογλυφικὴν τέχνην, οὗτος ἔξ ἐνὸς ἐνυπνίου, ὅπερ εἶδε, παρεκινήθη νὰ καταλίπῃ αὐτὴν καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰ γράμματα.

Ὁ *Ἀνάχαρσις* εἶναι διάλογος, ὃν συνέγραψεν ὁ Λουκιανὸς ἐπιθυμῶν νὰ ἀννῳψῇ τὴν γυμναστικὴν, ἣτις κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ εὐρίσκετο ἐν παρακμῇ. Ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ διαλέγονται περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίως ἐν Ἀθήναις γυμναστικῶν ἀσκήσεων τῶν νέων ὁ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημῶν Σκύθης Ἀνάχαρσις καὶ ὁ φιλοξενῶν αὐτὸν Σόλων, ὁ περίφημος νομοθέτης.

Ὁ προκείμενος διάλογος γίνεται ἐν τῷ Λυκείῳ, ὅπερ ἦτο γυμναστήριον ἐν Ἀθήναις κείμενον παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν Ἑθνικὸν κήπον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΝ

Κεφ. 1.

Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην... ὁ δὲ πατήρ...=πρὸ ὀλίγου εἶχον παύσει.. ὅτε ὁ πατήρ (μου)... Ἡ σύνταξις κατὰ παράταξιν ἀντὶ κατ' ὑπόταξιν.—παύομαι φοιτῶν=παύω νὰ φοιτῶ.—διδασκαλεῖον=σχολεῖον.—πρόσηβος=ὁ πλησιάζων εἰς τὴν ἐφηδικὴν ἡλικίαν, ἥτοι ὁ ἔχων ἡλικίαν 15-16 ἐτῶν.—ἤδη τὴν ἡλικίαν προ. ὦν=ἐπειδὴ πλέον κατὰ τὴν ἡλικίαν ἡμην πρόσηβος=ἐπειδὴ πλέον ἐπλησίαζον εἰς τὴν ἐφηδικὴν ἡλικίαν.—σκοποῦμαι μετὰ τινος=συσκέπτομαι μετὰ τινος.—ὅ,τι καὶ διδάξαιτό (=διδάξειέ) με=τί (=ποῖαν τέχνην ἢ ἐπιστήμην) τέλος πάντων νὰ με διδάξῃ.—παιδεία=ἀνωτέρα πνευματικὴ μόρφωσις.—πόνος=κόπος.—τύχη λαμπρὰ=εὐνοϊκαὶ περιστάσεις.—δέομαί τινος=ἔχω ἀνάγκην τινός.—τὰ ἡμέτερα=ἡ ἰδική μας (οἰκονομικὴ) κατὰστασις.—ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν=ἵτι (ἡ ἰδική μας κατὰστασις) ἀπαιτεῖ πολὺ ταχεῖαν (τὴν) βοήθειαν. Ἡ ἀντωνυμία τις μετ' ἐπιθέτων χρησιμεύει πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν. Ἡ δὲ χρῆσις τοῦ ἐπιθέτου ὡς κατηγορουμένου πλησίον τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ συνήθης παρὰ Δουκιανῷ· παρ' ἡμῖν ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει τὸ ἄρθρον παραλείπεται.—εἰ.. ἐκμάθοιμι=ἐὰν ἤθελον μάθει.—τῶν βαναύσων τοῦ ὕτων=ἐκ τούτων τῶν ταπεινῶν χειρωνακτικῶν.—τὸ πρῶτον εὐθύς=εὐθύς ἐξ ἀρχῆς.—ἀν... ἔχειν... μηκέτι (ἀντί: οὐκέτι) εἶναι (ἀν)... εὐφρανεῖν, τὰ ἀπρμρ. ἔξαρι. ἐκ τοῦ ἔδοξα (ὅπερ νοητέον ἐκ τοῦ ἔδοξε)=(ἐφάνην εἰς τοὺς πλείστους [=ἐνόμισαν οἱ πλείστοι]) ὅτι θὰ εἶχον... (ὅτι) δὲν θὰ ἡμην πλέον... (ὅτι) θὰ χαροποιήσω.—οἰκόσιτος=ὁ σιτούμενος ἐν τῷ οἴκῳ (ὡς μὴ δυνάμενος ἀκόμη νὰ συντηρηθῇ ἐξ ἰδίων)=βάρος εἰς τὴν οἰκογένειαν.—τηλικοῦτος ὦν=ἐν ᾧ εἶχον τοιαύτην ἡλικίαν.—οὐκ εἰς μακρὰν=ἐντὸς ὀλίγου.—ἀποφέρων, δηλ. αὐτῷ (τῷ πατρί).—ἀποφέρω (τινὶ) αἰεὶ τὸ γιγνόμενον (δηλ. ἐκ τῆς τέχνης)=φέρω (εἰς τινα) τὸ ἐκάστοτε ἐκ τῆς τέχνης προερχόμενον (=τὰ κέρδη μου).

Εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ταῦτα ἦσαν μικρὰ σχολεῖα, εἰς ἃ φοιτῶντες οἱ παῖδες ἐμάνθανον τὰ πρῶτα γράμματα μέχρι τοῦ 15^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὅτε ἐπαύοντο φοιτῶντες εἰς τὰ διδασκαλεῖα καὶ οἱ μὲν εὐποροὶ μετέβαινον πρὸς ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰς σχολὰς τῶν φιλοσόφων, οἱ δὲ πενέστεροι ἐτρέποντο εἰς βιοποριστικόν τι ἔργον. — *τέχναι βάνανσοι* κυρίως καλοῦνται αἱ τέχναι αἱ διενεργούμεναι διὰ τοῦ πυρός· εἰτα πᾶσαι αἱ χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι, αἱ ἀντιτιθέμεναι πρὸς τὰς ἐλευθέρους καὶ εὐγενεῖς τέχνας. — *τηλικοῦτος*, δηλ.:

Κεφ. 2.

Δευτέρας σκέψεως ἀρχὴ προϋτέθη, κατ' ἔννοιαν = ἤρχισαν δεύτερον νὰ σκέπτονται (τίνες;). — *τίς ἀρίστη* κτλ., δηλ. εἴη (= ἦτο). — *ῥάστη ἐκμαθεῖν* = εὐκολωτάτη εἰς τὸ νὰ μάθῃ τις (αὐτήν). — *πρέπων τινὶ* = ἀρμόζων εἰς τινα. — (*ἡ τέχνη*) *πρόχειρον ἔχει τὴν χορηγίαν* = (*ἡ τέχνη*) δὲν ἀπαιτεῖ πολλὰ ἔξοδα (διὰ τὴν μάθησιν) = ἔχει ὀλίγα ἔξοδα. — *πόρος* = τὸ (ἐκ τῆς τέχνης) εἰσόδημα, κέρδος. — *ἄλλου... ἐπαινοῦντος* = ἐν ᾧ ἄλλος ἐπήγει. — ὥς *ἐκαστος γνώμης ἢ ἐμπ. εἶχε* = κατὰ τὴν γνώσιν ἢ ἐμπειρίαν, ἣν ἐκαστος εἶχεν. — *ἀπιδὼν, ἀόρ. β' τοῦ ρ. ἀφορῶ (εἰς τινα)* = στρέφομαι (πρὸς τινα). — *πάρεμι* = εἶμαι παρῶν, παρευρίσκομαι. — *ἐρμολύφος* = ἀγαλματοποιός. — *δοκῶν εἶναι* = ὅστις ἔθεωρεῖτο ὅτι ἦτο. — *λιθοδόος* = σκαλιστὴς λίθων ἢ μαρμάρων. — *ἐν τοῖς*, ἐπιτείνει τὸ ὑπερθεκ. *μάλιστα* = κατ' ἔξοχόν. — *εὐδόκιμος* = ὁ εὐδοκιμῶν εἰς τι, περίφημος, ἐνδοξός. — *οὐ θέμις*, δηλ. *ἐστὶ* = δὲν εἶναι δίκαιον. — *ἄλλην τέχνην ἐπικρατεῖν* = νὰ προτιμᾶται ἄλλη τέχνη. — *σοῦ παρόντος* = ἐν ᾧ σὺ εἶσαι παρῶν. — *δείξας ἐμὲ* = εἶπε καὶ μὲ ἔδειξε. — *εἰμὶ ἀγαθὸς ἐργάτης λίθων καὶ συναρμοστής* = δουλεύω καλὰ τοὺς λίθους καὶ (τοὺς) συναρμόζω. — *ἐρμολυφεὺς* = ἐρμολύφος. — καὶ *τοῦτο φύσεώς γε τυχὼν δεξιᾶς* = μάλιστα ἐπειδὴ ἔτυχε δεξιᾶς φύσεως = μάλιστα ἐπειδὴ ἔχει φυσικὴν δεξιότητα (εἰς ταύτην τὴν τέχνην). — *τεκμαίρομαι τινι* = συμπεραίνω ἐκ τίνος. — *αἱ ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαὶ* = τὰ παιγνίδια, τὰ ὅποια κάμνει τις μὲ τὸν κηρόν. — *ὁπότε ἀφεθείην ὑπὸ τῶν δ.* = ὅταν ἔφευγα ἐκ τοῦ σχολείου = ὅταν ἐσχόλαζα. — *ἀν... ἀνέπλαττον* = συγῆθι-

ζον νὰ κατασκευάζω. Ὁ παρτακ. μετὰ τοῦ ἄν ἐνταῦθα πρὸς δῆλωσιν πράξεως ἐπαναλαμβανομένης. — *βόας*, ἀττικῶς = *βοῦς* = βῶδια. — *καὶ νῆ Δί'...* = *νῆ Δία καὶ* = μὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ... — *εἰκῶς* = ἐντελῶς ὅμοιος, κατεσκευασμένος μὲ φυσικότητα. — *ὥς ἐδόκουν τῷ πατρὶ*, κατ' ἐννοίαν = (τοῦλάχιστον) κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ πατρός μου. — *ἐφ' οἷς* = διὰ ταῦτα δέ. — *πληγὰς λαμβάνω παρὰ τινος* = δέρομαι (= ξυλίζομαι) παρὰ τινος. — *ἐπαινος ἐς (= εἰς) τὴν εὐφυΐαν* = ἐπαινος διὰ τὴν εὐφυΐαν μου. — *εἶχον*, δηλ. ὁ πατήρ καὶ οἱ συγγενεῖς. — *ἐπ' ἐμοί* = περὶ ἐμοῦ. — *ἐν βραχεῖ* (δηλ. *χρόνῳ*) = ἐντὸς ολίγου. — *ἀπ' ἐκείνης τῆς πλαστικῆς* = ἐνεκα ἐκείνης τῆς (μνημονευθείσης) ἱκανότητός μου εἰς τὸ πλάττειν (δηλ. ἐκ κηροῦ βούς, ἔππους κτλ.)· κατ' ἐννοίαν = συμπεραίνοντες τοῦτο ἀπὸ ἐκείνα τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας τὰ παιγνίδια.

Χορηγία κυρίως ἐκαλεῖτο τὸ ὑπουργήμα τοῦ *χορηγοῦ* ἐν Ἀθήναις, ἥτοι ἡ πληρωμὴ τῆς δαπάνης τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς διδασκαλίαν καὶ παρασκευὴν τῶν δημοσίων χορῶν· εἴτα πᾶσα μεγάλη δαπάνη. — *ἐρμὸγλύφος*, κυρίως ἐκαλεῖτο ὁ γλύπτης *Ἑρμῶν*· *Ἑρμαῖ* δὲ ἐκαλοῦντο στήλαι συνήθως τετράγωνοι, ἰδρυμένοι κατὰ τὰ ὅρια τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ τῶν κτημάτων καὶ χρησιμεύουσαι ὥς ὁδοδείκται, ἐφ' ὧν ἐπετίθετο λιθίνη κεφαλὴ θεοῦ, ἰδίᾳ τοῦ Ἑρμοῦ. — *δύναται*, δηλ. νὰ μάθῃ εὐκολα ταύτην τὴν τέχνην. — *αἱ ἐκ κηροῦ...*, κηρὸς ἐννοεῖται ἐνταῦθα ὁ τῶν πινακίδων· οἱ παλαιοὶ δηλ. εἰς πρόχειρον γραφὴν μετεχειρίζοντο πινακίδας ξυλινὰς κεκαλυμμένας ὑπὸ λεπτοῦ στρώματος κηροῦ, ἐφ' οὗ ἐχάραττον τὰ γράμματα δι' ὁξείας τινὸς γραφίδος, ἔπειτα δ' ἐξήλειπον τὰ γεγραμμένα διὰ τοῦ ἐτέρου τῆς γραφίδος ἄκρου, ὅπερ ἦτο ἐπίτηδες πλατὺ καὶ κυρτόν· τὸν κηρὸν τοῦτον—τὸν ἐν ταῖς πινακίσιν—συνήθιζον οἱ παῖδες ν' ἀποξέωσιν ἐκ τῶν πινακίδων τῶν καὶ νὰ κατασκευάζωσι δι' αὐτοῦ διάφορα παιγνίδια. — *ἐφ' οἷς*, τίσι· — *τότε δέ*, ὅτε δηλ. ὁ πατήρ μου συνεσκέπτετο μετὰ τῶν φίλων ποῖον στάδιον θὰ ἐκλέξῃ δι' ἐμέ. — *ταῦτα*, ποῖα·

Κεφ. 3.

“*Αμα τε... ἐδόκει... κἀγὼ παρεδεδόμην*, ἡ σύνταξις κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν = εὐθὺς ὥς... ἐφαίνετο... ἐγὼ παρέ-

δόθην (πρόλ. κεφ. 1 «ἄρτι μὲν... ὁ δὲ πατήρ»). — ἐπιτήδειος ... ἡμέρα τέχνης ἐνάρεσθαι = κατὰλληλος (= αἰσία) ἡμέρα εἰς τὸ ν' ἀρχίσω τὴν τέχνην. — παρεδεδόμην, ὁ ὑπερσυντελκ. πρὸς δήλωσιν τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς πράξεως. — μὰ τὸν Δί' οὐ σφόδρα ἀχθόμενος τῷ πᾶσι. = χωρὶς πολὺ μὰ τὴν ἀλήθειαν νὰ δυσχερεστώμαι διὰ τὸ πᾶσι (διότι δηλ. ἤρχισα τὴν τέχνην). — ἀλλὰ μοι... ἐδόκει = ἀλλὰ τοῦναντίον μου ἐφαίνετο. — παιδιὰ = παιγνίδι, διασκέδασις. — ἔχειν, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ πᾶσι (δηλ.). — οὐκ ἀτεροπῆς = εὐάρεστος, εὐχάριστος. — ἡλικιώτης = ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν = ὁ συνομήλικος. — ἐπίδειξις = εὐκαιρία πρὸς ἐπίδειξιν. — εἰ φαινοίμην = ἔάν ἐφαινόμην. — γλύφω = σκαλίζω. — ἐμαυτῷ τε κἀκείνοις = διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ δι' ἐκείνους. — οἷς προηροῦμην = οὓς προηροῦμην· προαιρουῖμαι δὲ = θέλω, προτιμῶ, ἀγχιπῶ. — οἱ ἀρχόμενοι = οἱ ἀρχάριοι. — γὰρ = δηλαδὴ. — ἡρέμα = σιγὰ-σιγὰ. — καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης = νὰ πελεκίσω πλάκα κειμένην ἐν τῇ μέσῳ (τοῦ ἐργαστηρίου). — ἐπειπὼν τὸ κοινὸν = προσθέσας καὶ τὴν παροιμίαν. — ἀρχὴ δὲ ... , δηλ. ἐστί. — τοι = βεδοκίως. — σκληρότερον = δυνατώτερα. — κατενεγμόντος, δηλ. ἐμοῦ τὸν ἐγκοπέα = ἐπειδὴ ἐγὼ κατέφερα τὸν κοπέα. — ὑπ' ἀπειρίας = ἔνεκα ἀπειρίας. — κατεάγη, πᾶσι. ἀρ. τοῦ ῥ. κατὰγνυμι = θραύω, συντρίβω. — ἀνανακτῆσας, μετχ. αἰτλγκ. — σκυτάλη = ῥάβδος. — λαβὼν. . . = ἔλαβε καὶ. . . οὐ πρῶτος οὐδὲ προτρεπτικῶς = οὐχὶ ἐλαττωρῶς οὐδὲ ἐνθαρρυντικῶς. — κατάρχομαι τινος = κτυπῶ τινα. — ὥστε. . . τέχνης, δηλ. ἥν. — τὸ προοίμιον = ἡ ἀρχή.

Ἐπιτήδειος ἡμέρα . . . , οἱ ἀρχαῖοι προτιθέμενοι νὰ ἐπιχειρήσωσι τι ἐπεζήσουν εὐνοϊκὰς ἡμέρας καὶ ἀπέφευγον τὰς δυσμενεῖς (= τὰς ἀποφράδας ἡμέρας) πρὸς ἔνκρῃν τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῶν. — ἐγκοπέας, ἐργαλεῖον χρησιμεύον πρὸς κοπήν λίθων, κοπέας. — πλησίον, τίνος ; — κατηῤῥεατό μου... τὰ προοίμια..., ὁ Δουκ. ἀστεϊζόμενος μεταχειρίζεται ἐκφράσεις, αἵτινες κυριολεκτοῦνται ἐπὶ τῶν πρὸς θυσίαν ζώων· διότι κατάρχομαι κυρίως = ἀρχίζω τὰς τῆς θυσίας τελετάς, καθιερώνω τὸ θῆμα ὅπως τὸ σφάζω· προοίμια δὲ = προανακρούσματα ὕμνων, ἀδόμενα καθ' ἂν χρόνον τὰ θύματα ἐτίθεντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

Κεφ. 4.

Ἀποδράς... ἐπὶ τὴν οἶκ. ἀφικνοῦμαι = ἀπέδραν... καὶ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι. — ἀποδιδράσκω = φεύγω. — συνε-
 χές, ἐπίρρ. = συνεχῶς. — ἀναλύζω = κλαίω μετὰ λυγμῶν. — δα-
 κρύων τοὺς ὀφθ. ὑπόπλεως = πλήρης δακρύων (= μὲ δάκρυα)
 εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. — διηγοῦμαι τὴν σκ. = διηγοῦμαι τὰ περὶ
 τὴν σκυτάλην (= τὴν ἱστορίαν τῆς σκυτάλης, δηλ. τοὺς ῥαβδι-
 σμούς, οὓς ἔλαβον παρὰ τοῦ θείου). — μώλωψ = σημεῖον τραύ-
 ματος ἐκ δαρμοῦ, πληγὴ, σημάδι. — κατηγοροῦ τοῦ θείου πολ-
 λὴν τινα ὀμότητα = κατηγοροῦ τὸν θεῖον διὰ τὴν πολὺ μεγá-
 λην του σκληρότητι. Περὶ τῆς σημασίας τῆς ἀντωνυμ. τις μετ'
 ἐπιθέτων πρὸς. 1 «ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν». — ὑπὸ
 φθόνου = ὑπὸ φθόνον. — δρῶ = πράττω, κάμνω. — μὴ αὐτὸν ὑπερ-
 βάλλωμαι κατὰ τὴν τέχνην = (διδότι ἐφοβεῖτο) μήπως τὸν περᾶσω
 εἰς τὴν τέχνην. — ἀγανακτησαμένης (= ἀγανακτησάσης) τῆς
 μητρὸς = ἄφ' οὗ ἡγανάκτησεν ἡ μήτηρ. — πολλὰ τῷ ἀδελφῷ
 λοιδοροῦμαι = πολλὰς ὕβρεις λέγω κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ = πολλὰ
 ψάλλω τοῦ ἀδελφοῦ. — ἐπει = ἐπειδή. — κατέδαρθον, ἄρρ. β' τοῦ
 ῥ. καταδαρθάνω = κοιμῶμαι. — ἔτι ἔνδακρυς = δακρυσμένος
 ἀκόμη. — ἐννοῶ = διαλογίζομαι.

Ἐκεῖθεν, δηλ. ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου. — ἐπὶ τὴν οἰκίαν, τίνος;
 — διηγοῦμαι... ἐδείκνυνον, εἰς τίνα;

Κεφ. 5.

Μέχρι τούτων... τὰ εἰρημένα = τὰ μέχρι τούτων (= μέχρι
 τοῦδε) εἰρημένα (δηλ. ὑπ' ἐμοῦ) = ὅσα εἶπα ἕως ἐδῶ. — γελάσιμος
 = ἄξιος γέλωτος. — μειρακιώδης = παιδαριώδης. — εὐκαταφρό-
 νητος = ἄξιος καταφρονήσεως. — καὶ πάνν = παρὰ πολὺ. — φιλή-
 κοος = ὁ ἀγαπῶν ν' ἀκούῃ, ὁ προσεκτικός. — τὰ μετὰ ταῦτα...
 δεόμενα = τὰ μετὰ ταῦτα, ἃ ἀκούσεσθε, οὐκ ἐτι εὐκατ. (ἔστι),
 ἀλλὰ καὶ φιλήκ. ἀκρ. δεόμ. (ἔστι) = τὰ μετὰ ταῦτα, τὰ ὅποια
 θ' ἀκούσητε, δὲν εἶναι πλέον ἄξια καταφρονήσεως, ἀλλὰ χρειά-
 ζονται πλεον πολὺ προσεκτικούς ἀκροατάς. — καθ' Ὁμηρον = κα-
 θὼς ὁ Ὁμηρος. — θεῖος ὄνειρος = θεϊκὸν ὄνειρον. — ἐνύπνιον,
 ἐπιρρηματικῶς = καθ' ὕπνον. — ἀμβρόσιος = ὁ ἐκ θεῶν προερχό-

μενος, θεός· *ἀμβροσίαν διὰ νύκτα* = κατὰ τὴν θείαν νύκτα. — *ἐναργῆς οὕτως* = τόσο φανερός, καθαρός. — *ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας* = ὥστε νὰ μὴ ἀπέχη καθόλου ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν (= ἀπὸ τὴν πραγματικότητα). — *ἔτι γοῦν* (= γὰρ) = διότι ἀκόμη. — *τὸ σχῆμα* = ἡ μορφή, τὸ ἐξωτερικόν. — *ἡ φωνὴ τῶν ἀκ. ἑναυλος* (δηλ. *παραμένει*) = ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἀντηχεῖ εἰς τὰ ὦτά μου. — *οὕτω σαφῆ* = τόσο καθαρά.

^τ*Ω ἄνδρες*, ἡ προσφώνησις ἀποτείνεται πρὸς τοὺς παρισταμένους κατὰ τὴν παροῦσαν — τὴν περὶ ἐνυπνίου — διάλεξιν τοῦ Λουκ.

Κεφ. 6.

Δαβόμεναι (= λαβοῦσαι) *ταῖν χεροῖν* = ἅψ' οὐ μ' ἐπίασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας. — *ἔλκω τινὰ πρὸς ἑμαυτὸν* = σύρω τινὰ πρὸς τὸ μέρος μου. — *ἐκότερος* = καθεὶς ἐκ τῶν δύο χωριστά. — *μάλα βιαίως καὶ καρτερῶς* = μὲ πολλὴν βίαν καὶ ἐπιμονήν. — *μικροῦ* (δηλ. *δεῖν*) *γοῦν με διεσπάσαντο* = ὀλίγον δ' ἔλειψε νὰ μὲ καταξέσχισωσιν. — *πρὸς ἄλλ. φιλοτιμούμεναι* = ἀμιλλώμεναι ἀναμεταξύ των (ποῖα νὰ μὲ πάρῃ). — *καὶ γὰρ* = γὰρ. — *ἄρτι μὲν...* *ἄρτι δέ* = ὅτε μὲν... ὅτε δέ. — *ἂν...* *ἐπεκράτει...* (*ἂν*) *εἶχε...* *ἂν εἰχόμεν*, ἔ παρατκ. μετὰ τοῦ *ἂν* δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν γιγνόμενον· ἃς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὥσει ἦτο ἄνευ τοῦ *ἂν*. — *ἐπικρατῶ* = ὑπερισχύω. — *παρὰ μικρὸν* = σχεδόν. — *ἔχομαι ὑπὸ τινος* = κυριεύομαι ὑπὸ τινος = περιέρχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — *ἡ μὲν...* *ἡ δέ* = ἡ μὲν μία... ἡ δὲ ἄλλη. — *ὥς...* *κεκτῆσθαι βούλοιο* = ἔτι ἐπιθυμεῖ νὰ μ' ἔχη. — *αὐτῆς ὄντα* = ἐπειδὴ ἀνήκον εἰς αὐτήν. — *τῶν ἁλλοτρίων ἀντιποιοῦμαι* = κάμνω ἰδικά μου τὰ ξένα πράγματα. — *ἐργατικός* = ὁμοιος πρὸς ἐργάτην. — *ἀνδρική* = ῥωμαλέα καὶ ἐσκληρωγῆμένη ὡς ἀνὴρ, ἀνδρογυναικα. — *αὐχμηρὰ τὴν κόμην* = ἀκατάστατος εἰς τὴν κόμην = μὲ μαλλιά ἀκτένιστα. — *τῷ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως* = πλήρης κάλων (= μὲ κάλους) εἰς τὰς χεῖρας. — *διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα* = μὲ τὸ ἐνδυμα ἐζωσμένον (δηλ. λελυμένον ἀπὸ τῶν ὤμων καὶ ἐν εἶδει ζώνης περιτετυλιγμένον περὶ τὴν ὀσφύν). — *τίτανος* = κόνις (ἐκ πελεκωμένων ἢ ὑσομένων μαρμάρων). — *καταγέμω τινός* = εἶμαι γεμάτος ἐκ τινός. — *ὁπότε ξέοι* = ὁσάκις ἐπελέκα. — *εὐπρόσωπος* = ὁ ἔχων ὄρατον πρόσωπον. — *τὸ σχῆμα εὐπρεπέης* = κατὰ τοὺς

τρόπους εὐγενής.—*κόσμιος τὴν ἀναβολήν*, κατ' ἔννοιαν=ἐνδε-
 θυμένη με χάριν.—*τέλος*, ἐπιρρηματικῶς=εἰς τὰ τελευταῖα.—
δ' οὖν=τέλος πάντων (πρὸλ. κεφ. 8).—*ἐφίημί τι*=ἐπιτρέπω
 εἰς τινα.—*δικάζω*=κρίνω, ἀποφασίζω.—*δοιότερα βουλοίμην*
συνεῖναι αὐτῶν=μὲ ποῖαν ἀπ' αὐτὰς τὰς δύο θέλω νὰ συνανα-
 στρέφωμαι.

Διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα, οἱ παλαιοὶ ἐργατικοὶ Ἕλληνες ἐφό-
 ρουν μόνον βραχὺν *χιτῶνα* — δηλ. κοντὸν ὑποκάμισον—καὶ ἵνα
 ἔχωσι τὸν δεξιὸν βραχίονα ἐλεύθερον πρὸς ἐργασίαν ἀφήρουν τὴν
 περόνην, δι' ἧς ὁ χιτῶν ἦτο προσδεδεμένος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου,
 καὶ οὕτω τὸ μέρος τοῦτο τοῦ χιτῶνος ἐπιπτε πρὸς τὰ κάτω
 καὶ ἀπεγυμνοῦτο ὁ δεξιὸς βραχίον, ὁ ὥμος καὶ μέρος τοῦ στήθους·
 ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ γλύπτης ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς δύο βραχίονας εἰς τὴν
 ἐργασίαν, ἡ ἐνταῦθα ἀναφερομένη ἐργατικὴ γυνή—ἡ προσωποποι-
 οῦσα τὴν γλυπτικὴν τέχνην—προφανῶς εἶχεν ἀφαιρέσει τὰς περό-
 νας, δι' ὧν ὁ χιτῶν ἦτο προσδεδεμένος ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὤμων,
 καὶ οὕτως ὅλον τὸ ἄνω μέρος τοῦ χιτῶνος εἶχε καταπέσει μέχρι
 τῆς ζώνης καὶ ἦτο δυνατόν τοῦτο νὰ περιτυλιχθῇ περὶ τὴν ὀσφύν.
 — *ἀναβολή*, κυρίως = τὸ *ἱμάτιον*, τὸ ἐξωτερικὸν δηλ. ἔνδυμα
 τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὸ φερόμενον ὑπὲρ τὸν χιτῶνα· εἶτα—ὡς
 ἐνταῦθα—ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἔρριπτον αὐτὸ πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὲρ
 τοὺς ὤμους, ὥστε νὰ κρέμαται κατὰ πτυχάς· τὴν μετὰ καλαισθη-
 σίας δὲ διευθετήσιν τοῦ ἱματίου ὁ ἀρχαῖος μεμορφωμένος Ἕλληνα
 περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο.—*κόσμιος τὴν ἀναβολήν*, ἐν ἀντιθέσει
 πρὸς τὸ *διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα*.

Κεφ. 7.

Πρότερος=πρῶτος.—*σκληρὸς*=ἐσκληραγωγημένος.—*ἀν-
 δρώδης*=ἀνδρική.—*φίλε παῖ*=μικρὲ μου.—*Ἐρμολυφική*=
 Ἀγαλματοποιητικὴ, Ἰλυπτικὴ.—*ἤρξω*, μέσος ἄορ. α' τοῦ ῥ.
ἄρχομαι.—*οἰκεῖος*=οἰκιακός, συγγενής.—*οἰκεῖα τέ σοι καὶ*
συγγενὴς οἰκοθεν=οἰκιακὴ σου καὶ συγγενὴς ἀπὸ τὴν οἰκογέ-
 νειάν σου.—*εἰποῦσα*=εἶπε.—*μητροπάτωρ*=ὁ τῆς μητρὸς πα-
 τήρ, ὁ πρὸς μητρὸς πάππος.—*καὶ τῷ θεῷ ἀμφοτέρω*... *εὐδο-
 κιμεῖτον*=καὶ οἱ δύο σου θεοὶ εὐδοκιοῦσι (=διαπρέπουσι=χαί-
 ρουσι καλὴν ὑπόληψιν).—*καὶ μάλα*=καὶ πάνυ (πρὸλ. κεφ. 5).

ὥστε ἐνταῦθα ὁ καὶ οὐχὶ συνδετικός, ἀλλ' ἐπιτατικός. — δι' ἡμᾶς = δι' ἐμὲ = ἐξ αἰτίας μου. — λήρος = ψευδία. — φλήναφος = ἀνοησία, μωρολογία. — δείξασα = ἔδειξε. — ἐπεσθαί... συνοικεῖν, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἐθέλεις. — ἐπομαί τινι = ἀκολουθῶ τινα. — συνοικῶ τινι = εὐρίσκομαι πλησίον τινός. — πρῶτα μὲν = κατὰ πρῶτον μὲν. — θρέψῃ γεννικῶς = ἵα τρέψῃσι ἐξοχα. — καρτερὸς = ἰσχυρὸς, δυνατός. — ἀλλότριος = ἀπηλλκχγμένος. — οὐποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπὴν = οὐδέποτε ὅ' ἀπέρχῃσαι εἰς ξένους τόπους (ἵνα ἀπαγγέλλῃς λόγους). — ἐπὶ λόγοις = διὰ κενοῦς λόγους = διὰ ἀερολογήματα· νοητέα ἢ ἀντιθεσις· ἀλλὰ διὰ τὰ ἔργα σου.

Τῷ θεῷ ἀμφοτέρω, ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 2 ἐγένετο λόγος περὶ ἐνὸς μόνον θεῖου τοῦ Δουκ., πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἄλλος θεὸς τοῦ ἐξῆ ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει μετερχόμενος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐρμολύβου. — πρῶτα μὲν, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω: φθόνου δὲ (ἀντί: ἐπειτα δὲ φθόνου). — θρέψῃ γεννικῶς, ὁ Δουκ. ἐὰν προτιμήσῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν Πλυπτικήν, ὡς ἐργατικός θὰ τρώγῃ μὲ πολλὴν ὄρεξιν τροφὴν ἄφθονον καὶ εὐχερῶς ὅ' ἀφομοιώνῃ αὐτήν. — οὐποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπὴν, ὡς οἱ τότε ῥήτορες, οἵτινες συνήθιζον νὰ ἐπιχειρῶσι μεγάλα ταξείδια πρὸς ἀπαγγέλλειν τῶν λόγων των.

Κεφ. 8.

Μυσάττομαι = σιχαίνομαι. — τὸ σχῆμα = τὸ ἐξωτερικόν. — τὸ εὐτελές... τὸ πιναρόν, τὰ οὐδ. τῶν ἐπιθ. ἀντὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀφηρημένων οὐσιαστ. = ἡ εὐτέλεια (= ἡ ποταπότης, ἡ προστυχία)... ἡ πιναρότης (= ἡ ρυπαρότης). — ἀπὸ τοιοῦτων ὀρμώμενος = ἔχων τοιοῦτον ἐξωτερικόν καὶ ταιαύτην ἐνδυμασίαν. — Φειδίας ἐκεῖνος = ἐκεῖνος ὁ ὀνομαστός Φειδίας. — δείκνυμι, ἐπὶ τεχνιτῶν = ἀπεικονίζω πιστῶς, παριστάνω δι' ἀνδριάντος, κατασκευάζω. — γοῦν = δέ. — εἰ... γένοιο = ἐὰν γείνηται. — πῶς μὲν οὐ κλεινός = πῶς οὐ κλεινός μὲν' κλεινός δὲ = ἐνδοξός. — αὐτός = σύ. — παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις = πλησίον ὅλων τῶν ἀνθρώπων· κατ' ἐννοίαν = εἰς ὅλον τὸν κόσμον. — δοκῶ = φαίνομαι, θεωροῦμαι. — ζηλωτός = μακάριος, εὐτυχής. — ἀποδείκνυμι = καθιστῶ. — περιβλεπτός = ὁ ὑπὸ πάντων περιβλεπόμενος, θαυμάζόμενος.

ἀποφαίνω = ἀναδεικνύω, καθιστῶ. — διαπταίω = τρυλίζω. — βαρβαρίζω = παραθαίνω τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης, κάμνω σφάλματα περὶ τὰς λέξεις. — τὰ πολλὰ = ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. — μάλα δὴ σπουδῇ = μὲ πολλὴ μεγάλην σπουδὴν = παρὰ πολλὴ βιαστικά· ἀποδοτέον οὐ μόνον τῷ συνείρουσα, ἀλλὰ καὶ τῷ πείθειν πειραμένη. — συνείρω (δηλ. τὸν λόγον), κυρίως = συναρμολογῶ τὸν λόγον· εἶτα = 1) ὁμιλῶ, 2) — ὡς ἐνταῦθα — φλυαρῶ. — οὐκέτι μέμνημαι = δὲν ἐνθυμούμαι πλέον (δηλ. τοὺς λόγους τῆς).

Τοῦ σχήματος τὸ εὐτελὲς μηδέ... , διότι κατὰ τὸ κεφ. 6 αὕτη ἦτο αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τὰ χεῖρε τύλων ἀνάπλευας, διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα. — οὔτοι, τίνες; — διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα, ἡ Τέχνη δὲν ὁμιλεῖ εὐχερῶς οὐδὲ γραμματικῶς ὀρθῶς ὡς στερουμένη ῥητορικῆς μορφώσεως. — σπουδῇ συνείρουσα, ἡ Τέχνη ἐφλυάρει μὲ μεγάλην σπουδὴν, καθὼς ἀκριδῶς οἱ ἀμόρφωτοι ἄνθρωποι, οἵτινες ὡς μὴ ἔχοντες τὴν ἱκανότητα νὰ διαρῥῶσι τοὺς λόγους των δὲν γνωρίζουσι, πότε ὀφείλουσι νὰ κατακλείωσιν αὐτοὺς. — οὐκέτι μέμνημαι κτλ., ἐπομένως οἱ λόγοι τῆς ποίαν ἐντύπωσιν προξένησαν εἰς τὸν Λουκ.;

Κεφ. 9.

Δ' οὖν = τέλος πάντων. — ὧδέ πως = κατὰ τὸν ἑξῆς περίπτου τρόπον. — ὧ τέκνον = παιδί μου. — συνήθης = σχετικός, φίλος. — εἰ καὶ μηδέπω... μου πεπ. = ἂν καὶ δὲν με ἔχῃς δοκιμάσει ἀκόμη. — εἰς τέλος = τελείως. — ἡλίκα τὰ γαυθὰ ποριῇ = πόσον μέγала καλὰ θ' ἀποκτήσης. Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἐπιθέτου ὡς κατηγορουμ. τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστ. πρβλ. κεφ. 1 «ταχεῖάν τινα τὸν ἐπικουριάν ἀπαιτεῖν». — οὐδέν... ὅτι μὴ = οὐδέν (ἄλλο) παρὰ = μόνον. — τῷ σώματι πονῶ = κοπιᾶζω διὰ τοῦ σώματος (= σωματικῶς). — κὰν (= καὶ ἐν) τούτῳ, δηλ. τῷ σώματι. — αὐτός; (§ 8). — ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων = ἔχων κέρδη ὀλίγα καὶ ἀσήμαντα. — γνώμη = φρόνημα. — εὐτελὲς τὴν πρόοδον = πενιχρὸς εἰς τὴν δημοσιότητα, εἰς τὴν ἐμφάνισίν σου πρὸ τοῦ κοινοῦ. — φίλοις ἐπιδιδάσιμος = περιζήτητος ἀπὸ τοὺς φίλους = προσφιλὴς εἰς τοὺς φίλους. — ξηλωτὸς = ἀξιοζήλευτος. — αὐτὸ μόνον = ἀκριδῶς μόνον. — δ πολλὺς δῆμος = οἱ πολλοί, ὁ ὄχλος. — προὔχων = ὁ ὑπερέχων. — ὑποπτήσσω = ξαρώνω ἐκ φόδου,

φοδοῦμαι. — *θεραπεύω* = περιποιοῦμαι, κολακεύω. — *λαγῶ* (= λαγωῦ) *βίον* ζῶ, παροιμιώδης ἔκφρασις = διάγω βίον ἄθλιον, ἐν διαρκεί ἀγωνίᾳ. — *ὁ κρείττων* = ὁ ἀνώτερος, ὁ ὑπερέχων. — *ἔρμαιόν τινός εἰμι* = γίνομαι λεία (= ἄρπαγμα) τινός = εἶμαι εἰς τὴν διάκρισίν τινος. — *εἰ δὲ καί... γένοιο καί... ἔξεργάσαιο* = καὶ ἂν ἀκόμη γίνης... καὶ κατασκευάσης. — *ἐπαινέσονται*, μέλλων διαρκείας, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω «*νομισθῆση*». — *πολλὰ θαυμαστά*, δηλ. ἔργα. — *οὐκ ἔστι... ὅστις* = οὐδεὶς. — *τῶν ἰδόντων*, δηλ. τὴν τέχνην. — *οἷος... ἂν ᾦς* = οἷοσδήποτε (ἐπιφανῆς γλύπτης) καὶ ἂν εἴσαι. — *βάνυσος*, κυρίως = πᾶς τεχνίτης διὰ πυρὸς ἐργαζόμενος· εἴτα = χειροτέχνης. — *χειρῶναξ* = ὁ ἐργαζόμενος διὰ τῶν χειρῶν του, τεχνίτης. — *ἀποχειροβίωτος* = ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων του χειρῶν.

Ἐγὼ δέ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφ. 7 «*ἐγὼ*». — *συνήθης καὶ γνωρίμη*, ἐκ τοῦ σχολείου· ὁμοίως ἀνωτέρω ἐν κεφ. 7 καὶ ἡ Τέχνη ὠνόμασεν ἑαυτὴν «*οἰκείαν καὶ συγγενῇ οἰκοθην*». — *εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος...*, ὁ Λουκ. δὲν εἶχε δοκιμάσει τελείως τὴν Παιδείαν, διότι ἀπὸ τοῦ 15^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας του εἶχε παύσει νὰ φοιτᾷ εἰς τὰ σχολεῖα (πρὸλ. κεφ. 1 «*ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην...*»). — *αὕτη*, τίς; — *ἀφανὴς αὐτὸς ὢν*, ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς του σχέσεις. — *ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων*, πόθεν; — *εὐτελής τὴν πρόοδον*, μὴ παρακολουθούμενος δηλ. ὑπὸ ἀκολουθῶν, ὡς συνήθως πληθὺς ἀκολουθῶν παρηκολούθει τότε τοὺς ἐπιφανεῖς παρουσιαζομένους εἰς τὸ κοινόν. — *ἔρμαιον*, οἱ ἀρχαῖοι πᾶν ἀπροσδόκητον καθ' ὁδὸν εὕρημα καὶ γενικώτερον πᾶν ἀνέλπιστον κέρδος ἀπέδιδον εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ Ἑρμοῦ· δι' αὐτὸ καὶ ἐκάλουν αὐτὸ *ἔρμαιον*· εἴτα ἡ λέξις σημεῖνει — ὡς ἐνταῦθα — τὴν λείαν.

Κεφ. 10.

Ἀπαγγέλλω = διηγοῦμαι. — ὡς εἰπεῖν, περιορίζει τὸ πάντων = ἵνα εἴπω οὕτω = σχεδόν. — *ἀποφαίνω* = καθιστῶ. — *κυριώτατον* = τὸ κυριώτατον (ἐξ ὧν ἔχεις). — *καρτερία* = ὑπομονή. — *ὁ τῶν καλῶν ἔρως* = ἡ πρὸς τὰ ὠραῖα ἀγάπη. — *οὐμὴ* = κλίσις, τάσις. — *ἀκήρατος* = ἀμόλυντος, καθαρός. — ὡς ἀληθῶς, τὸ ὡς ἐπιτατικόν = ὅλως ἀληθῶς = ἀληθέστατα. — *κόσμος* = στολισμός. — *λανθάνει τινά τι* = διαφεύγει τι τὴν προσοχὴν

τινος.—**δέον**—πρέπον.—**προόψει**, μέλλ. τοῦ ῥ. **προορῶ**—προ-
βλέπω.—**ὅλως**—ἐν συντόμῳ, ἐν μιᾷ λέξει.—**οὐκ εἰς μακρὰν**
—; (κεφ. 1).—**διδάξομαι**—**διδάξω** (πρβλ. καὶ κεφ. 1 «ὅ,τι καὶ
διδάξαί το με ...»).

Πρῶτον μὲν, ἡ ἀπόδοσις κατωτέρω : καὶ (ἀντί: ἔπειτα δὲ)
τὴν ψυχὴν... κατακοσμήσω.—**ἔργα**, περιλαμβάνουσι καὶ πρά-
ξεις καὶ λόγους.

Κεφ. 11.

Ὁ νῦν πένης—τὸ ὅστις εἶσαι τῶρα πτωχός.—**ὁ δεῖνα**—ἕνας
κάποιος, ὃν δὲν θέλει τις ἢ δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ· **ὁ τοῦ δεῖνος**
—ὁ υἱὸς ἐνὸς ἀσκήμου ἀνθρώπου.—**ἄρτι**—πρὸ ὀλίγου.—**βουλευό-**
μαι περὶ ἀγεννοῦς οὕτω (=περὶ οὕτω ἀγεννοῦς) **τέχνης**—
ἀποφασίζω ν' ἀκολουθήσω (=νὰ μάθω) τόσον ταπεινὴν τέχνην.—
ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις—διὰ τὰ ἄριστα.—**οἱ γένει καὶ πλούτῳ πρού-**
χοντες—οἱ ὑπερέχοντες κατὰ τὴν καταγωγὴν καὶ τὸν πλοῦτον.
—**ἀποβλέπομαι**—μετὰ θαυμασμοῦ παρατηροῦμαι.—**ἀμπέχομαι**
—ἐνδύομαι.—**δεῖξασα**—ἐδείξε.—**ἀρχή**—ἀξίωμα.—**προεδρία**
—πρωτοκαθεδρία, ἥτοι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κάθηται τις εἰς τὴν
πρώτην σειρὰν ἐδωλίων τοῦ θεάτρου.—**ποι**—εἷς τι μέρος.—**ἀπο-**
δημῶ—εἶμαι εἰς τὰ ξένα, ταξιδεύω.—**ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς**—**ἐν**
τῇ ἀλλοδαπῇ.—**ἀγνῶς**—ἄγνωστος.—**τοιαῦτα... τὰ γνωρί-**
σματα, πρβλ. κεφ. 9 «**ἡλίκα τὰγαθὰ**».—**περιτίθημί τινί τι**—
περιβάλλω τινὰ μέ τι.—**τῶν δρώντων ἕκαστος**—καθεὶς ἀπὸ
τούτους, ποῦ (θα) σὲ βλέπουν.—**τὸν πλησίον κινήσας δείξει σε**
—θα κινῇ τὸν πλησίον του καὶ θα σὲ δεικνύῃ.—**οὗτος** (=ὁδε)
ἐκεῖνος—οὗτος ἐδῶ εἶναι ἐκεῖνος δ' (ὀνομαστὸς) ἀνὴρ.

Ὁ βουλευσάμενος περὶ..., ὁ Λουκ. ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἐφοί-
τησεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ θεοῦ του· ἐπομένως εἶχεν ἀποφα-
σίσει πρὸς στιγμὴν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν γλυπτικὴν τέχνην.—**περὶ**
ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, δηλ. περὶ ποίας;—**ἅπασι ζηλωτὸς καὶ**
ἐπιφθονος ἔση, τοῦτο λέγει ἡ Παιδεία ἀναφορικῶς πρὸς ὅ,τι ἀνω-
τέρω ἐν κεφ. 7 εἶπεν ἡ Τέχνη «**φθόνου δὲ παντὸς ἀλλότριος**
ἔση»· ὁμοίως καὶ τὸ κατωτέρω «**οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνῶς**
καὶ ἀφανῆς ἔση» λέγει ἡ Παιδεία ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς
Τέχνης λεχθὲν ἀνωτέρω ἐν κεφ. 7 «**οὐποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλο-**

δαπὴν...». — ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις, ἀρίστα ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὴν παιδείαν καὶ τὰ ἐκ ταύτης προκύπτοντα (πρβλ. κεφ. 10). — ἀρχῆς, ἢ ἀρχαία πολιτεία τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας, τοὺς διακρινομένους ἐν τοῖς γράμμασιν ἐτίμα δι' ἀξιομάτων οὕτω οἱ Ἀθηναῖοι τὸν τραγικὸν ποιητὴν Σοφοκλέα, εὐδοκίμησαντα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἀντιγόνης, ἐτίμησαν διὰ τῆς στρατηγίας τῷ 440 π. Χ. — προεδρίας, τῆς τιμῆς αὐτῆς ἡξιοῦντο ἰδίᾳ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἱερεῖς, ὧν αἱ ἔδραι ἦσαν αὐτοτελεῖς μαρμάρινοι θρόνοι. — τὸν πλησίον κινήσας, πῶς :

Κεφ. 12.

Ἄξιος σπουδῆς = σπουδαῖος. — εἰς σὲ πάντες ἀποβλέπονται = πάντες τὰ βλέμματά των θὰ στρέψωσι πρὸς σέ. — πού = κἄπου. — κερηγόντες (τοῦ ῥ. χάσκω) = με στόμα ἀνοικτόν. — εὐδαιμονίζω τινά τινος = μακαρίζω τινά διὰ τι. — εὐποτμία = καλὴ τύχη, εὐτυχία. — ὥς ἄρα = ὅτι δηλαδὴ. — περιποιῶ τινί τι = παρέχω εἰς τινά τι. — ἐκ τοῦ βίου ἀπέροχομαι = ἀποβνήσκω. — αὐτός = ; (κεφ. 8). — σύνειμί τινι = συναναστρέφομαι μετὰ τινος. — προσομιλῶ τινι = σύνειμί τινι. — τὸν Δημ. ἐκείνον = τὸν περίφημον ἐκείνον Δημοσθένην. — τίνος υἱὸν ὄντα... ἡλίκον ἐποίησα = τίνος υἱὸς ἦν καὶ ἡλίκον (= πόσον μέγαν) ἐποίησα. — ὅπως... ἐθεράπευσεν = πῶς περιεποιήθη. — ὑπὸ τῇ ἐρμ. ταύτῃ τραφεῖς = ἂν καὶ ἀνετράφη εἰς ταύτην, τὴν γλυπτικὴν τέχνην. — ἐπειδὴ τάχιστα = εὐθὺς ὥς. — συνίημι τοῦ κρείττονος (οὐδὲ) = ἐννοῶ τὸ καλύτερον. — αὐτομολῶ = καταφεύγω. — ὥς ἐμὲ = πρὸς ἐμέ. — ὥς... ἄδεται = πόσον... ὑμνεῖται, ἐπαινεῖται.

Τί, δηλ. συμφορά, κίνδυνος κ.τ.τ. — εὐποτμίας, δηλ. τοῦ νὰ ἔχῃ τοιοῦτον υἱόν. — οὐποτε παύσῃ κτλ., διὰ τῶν συγγραμμάτων, τὰ ὅποια θὰ καταλίπη. — τίνος υἱὸν ὄντα..., ὁ Δημοσθένης ἦτο υἱὸς μαχαιροποιοῦ. — τυμπανιστρίας, τῆς Γλαυκοθέας· αὕτη ἦτο ἱέρεια, τελέστρια ἰδιωτικῶν μυστηρίων, ἐν οἷς ἡδύνατό τις ἐπὶ πληρωμῇ νὰ τύχῃ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν. Κατὰ τὰς ὀργιαστικὰς αὐτὰς τελετάς, τὰς ἐξ Ἀσίας προσελθούσας, ἐγίνετο χρῆσις τοῦ τυμπάνου. — ὅπως αὐτὸν... ἐθεράπευσε, ὁ Ἀίσχλης προῖστατο τῆς μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις, τῆς ὑποστηριζούσης τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. — ὑπὸ

τῇ ἐρμολυφικῇ ταύτῃ... ὁ Σωκράτης κατ' ἀρχάς ἐσπούδασε τὴν τέχνην τοῦ πατρὸς του, δηλ. τὴν γλυπτικὴν, καὶ μετέβηεν αὐτὴν· αἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει τρεῖς ἐνδεδυμένοι **Χάριτες** — αἵτινες ἐσφίζοντο ἀκόμῃ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λουκιανοῦ — θεωροῦντο ἔργον τοῦ Σωκράτους. — τοῦ **κρείττονος**, δηλ.;

Κεφ. 13.

Ἄφεις = ἐὰν ἀρήσῃς. — **τηλικοῦτος** = τόσον μέγας. — **σεμνὸς** = μεγαλοπρεπής. — **σχῆμα** = ; (πρβλ. κεφ. 8). — **δυνάμεις** = ἐπιρροή. — **τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκίμεῖν** = ἡ διὰ τοὺς (ῥητορικοὺς) λόγους ὑπόληψις, καλὴ φήμη. — **τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαιμονίζεισθαι** = τὸ νὰ καλοτυχίζηται τις διὰ τὴν σύνεσιν. — **πιναρὸς** = ῥυπαρὸς, λερώς. — **ἐνδύσῃ** = θὰ ἐνδύσῃ. — **δουλοπρεπὴς** = ἀρμόζων εἰς δοῦλον. — **κάτω νενευκὼς** = σκυμμένος κάτω. — **χαμαιπετὴς καὶ χαμαίεηλος** = ταπεινὸς καὶ ποτικὸς. — **πάντα τρόπον** = κατὰ πάντα τρόπον. — **ἀνακύπτω** = σηκῶν τὴν κεφαλὴν. — **ἀνδρῶδης** = ἀνδρικός. — **ἐπινοῶ** = σκέπτεμαι. — **εὐφροθυμος** = κανονικός, σύμμετρος. — **εὐσχήμων** = ὠραίος. — **ὅπως... ἔσται** = πῶς νὰ εἶναι. — **προνοῶ** = προσέχω, φροντίζω. — **αὐτὸς** = σὺ ὁ ἴδιος. — **ἥμισυ** = ἐλάχις, οὐδὲν. — **ἀτιμότερος** = ὀλιγώτερον τίμιος, εὐτελέστερος. — **τῶν λίθων** = ἀπὸ τοὺς λίθους (οὓς σὺ κατεργάζεσαι).

Προεδρίας, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 150. — **ἀρχάς**, βλ. ἐν σελ. 150. — **χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσῃ** κτλ., πρβλ. τὸ ἀντίστοιχον χωρίον ἐν τῇ λόγῳ τῆς Γλυπτικῆς ἐν κεφ. 8 «**μη μυσσαχθῆς τοῦ σχήματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς ἐσθῆτος τὸ πιναρὸν**». — **χιτώνιον**, ὑποκοριστικ. τοῦ **χιτῶν** = βραχὺς χιτὼν· ὁ δὲ χιτὼν ἦτο ἀνδρικὸν ἐνδυμα φορούμενον κατὰσαρκα, ὑποκάμισον. — **μοχλίων**, ὑποκοριστικ. τοῦ **μοχλός**· οὗτος δὲ ἦτο ξύλον ἢ σίδηρον ἐπίμηκες πρὸς ἀνσχίλωσιν ἢ μετκίνησιν βαρέων σωμάτων, δηλ. πετρῶν καὶ τῶν τοιούτων, κοινῶς «**λοστός**». — **γλυφεῖον**, τοῦτο, ὡς καὶ ὁ **κοπεὺς** καὶ ὁ **κολαπτήρ**, ἦτο ἐργαλεῖον γλυφῆς, σμίλης.

Κεφ. 14.

Οὐ περιμείνας = χωρὶς νὰ περιμείνω. — **ἀποφαίνομαι** (δηλ. **τὴν γνώμην**) = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου, τὴν ἀπόφασίν μου. —

ἄμορφος = ἄσχημος. — μάλα γεγηθώς = μὲ πολλήν χαράν. — ἐπει = ἐπειδή. — ὅτι πληγὰς... ἐνερτίψατο, ὑποκείμ. ἡ ἄμορφος καὶ ἐργατική. — πληγὰς ἐνερτίβομαι τινι = δίδω εἰς τινα βλάβεισμούς. — εὐθὺς ἀρχομένω = εὐθὺς ὅτε ἔκαμνον ἀρχὴν (τῆς τέχνης). — ἀπολειφθεῖσα, παθκ. ἀόρ. τοῦ ἀπολείπομαι = ἐγκαταλείπομαι· ἡ μετχ. αἰτλγκ. — συγκροτῶ τῷ χεῖρε = κροτῶ τὰς χεῖρας, κυτπῶ τὰ χέρια. — πρίω τοὺς ὀδόντας = τρίζω τοὺς ὀδόντας. — τέλος = ; πρὸλ. κερ. 6. — τὴν Νιόβην ἀκούομεν (δηλ. πεπηγνέναι) = ἀκούομεν περὶ τῆς Νιόβης (ὅτι ἐμαρμαρῶθηκε). — πῆγγνυμαι = στερεοποιούμαι, παγώνω, μαρμαρώνομαι. — ἐπεπλήγει... μετεβέβλητο, ὁ ὑπερσυντλκ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς πράξεως (πρὸλ. κερ. 3 «παρεδεδόμην»). — ἀπιστῶ = δυσπιστῶ. — θανματοποιοιοί... οἱ ὄνειροι (δηλ. εἰσὶ) = τὰ ὄνειρα κάμνουν θάματα, θαυματουργοῦσι.

“Οὐ πληγὰς... ἐνερτίψατο (ἡ ἄμορφος καὶ ἐργατική), ὁ Δουκ. σκοπίμως ἀποδίδει εἰς τὴν Ἑρμογλυφικὴν, ὅτι ὁ θεὸς τοῦ ἔπραξεν, ἵνα παρουσιάσῃ αὐτὴν ἐπὶ ἀντιπαθητικωτέραν. — ἡ δέ, τίς; — τῷ χ. συνεκρότει, ἐνταῦθα ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀγαπητικῆς;

Κερ. 15.

Ἀπιδουσα, τοῦ ῥ. ἀφορῶ (πρὸς τινα) = παρτηρῶ, κυττάζω (τινά). — τοιγαροῦν = λοιπόν. — ἀμείβομαι τινά τινας = ἀνταμείδω τινὰ διὰ τι. — ὅτι = διότι. — δίκην δικάζω = ἐκφέρω ἀπόφασιν, ἀποφαρίζω. — ἐλθὲ ἥδη = ἔλα τώρ. — ἐπιβαίνω τινός = ἀναβαίνω ἐπάνω εἰς τι. — δείξασα = ἔδειξε. — τι ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων τινῶν = καὶ τι ὅσον ὄχημα ἐξευγμένον μὲ καὶ τι ὅσον περὶ τοὺς ἵππους. — εὐκότες = ὁμοιάζοντες. — ἡλικα = πόσον μεγάλη (σημαντικὰ) πράγματα. — μὴ ἀκολουθήσας ἐμοί = ἐὰν δὲν ἠκολούθεις ἐμέ. — ἀγνοήσιν ἐμελλες = θά σοι ἔμενον ἄγνωστα. — ἐλαύνω = ὀδηγῶ τὸ ὄχημα. — ὕφηνιοχῶ = ἡνιοχῶ = κροτῶ τὰς ἡνίας. — ἀρθεῖς, παθκ. ἀόρ. τοῦ αἴρωμαι = ὑψώνομαι. — ἐπισκοπῶ = παρατηρῶ. — ἀπὸ τῆς ἑω... ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια = ἀπὸ ἀνταπολὼν μέχρι δυσμῶν. — καθάπερ ὁ Τριπτ. ἀποσπείρων τι... = καὶ καὶ ἐσπείρων..., καθὼς ὁ Τριπτόλεμος. — ὅτι = τί. — μετ' εὐφημίας... παραπέμπω = προπέμπω μὲ εὐχάς. — καθ' οὗς γενοίμην (= παραγενοίμην) τῇ πτήσει = (ἐκείνοι) εἰς τὴν χώραν τῶν ὁποίων ἐφθανον πετῶν.

Τῷ Πηγάσῳ ἐοικότων, ἡ παρομοίωσις τῶν ἵππων πρὸς τὸν Πήγασον, τὸν θεωρούμενον ὡς ἵππον τῶν Μουσῶν, ὑποδηλοῖ τὸν σύνδεσμον τῆς Παιδείας μετὰ τῶν Μουσῶν. — *καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος...*, ποῖον τὸ κοινὸν σημεῖον τῆς παραβολῆς; — *ὅτι τὸ σπειρόμενον ἦν*, ὑπαινίσσεται τὰ σπέρματα τῆς παιδείας.

Κεφ. 16.

Τὰ τοσαῦτα = τόσα καὶ τόσα. — *ἐπανήγαγε*, δηλ. ἐμέ· τὸ δὲ *ἐπανάγω* = ἐπαναφέρω. — *ἐνδεδυκότα* = ἐνδεδυμένον. — *δοκῶ μοι* = δοκεῖ μοι = νομίζω. — *εὐπάρυφος* = φορῶν ὥραϊον ἐνδυμα· *εὐπάρυφός τις* = ὅμοιος πρὸς ἄνθρωπον φοροῦντα ὥραϊον ἐνδυμα = ὅς τις ἕνας λαμπροενδεδυμένος. — *ἐπανήκειν* = ὅτι ἐπανηλθον. — *καταλαμβάνω* = συναντῶ. — *τὸν πατέρα*, δηλ. τοῦ Λουκιανοῦ· ἐπομένως = τὸν πατέρα μου. — *ἐστῶτα καὶ περιμένοντα* = ὅστις ἵστατο καὶ περιέμενε. — *οἷος ἤκοιμι* = ὅποιος ἐπικηλθον. — *καί τι καὶ ὑπέμνησεν* (δηλ. αὐτὸν) καὶ πρὸς τούτοις ἔκαμιν εἰς αὐτὸν καὶ μικράν τινα ὑπόμνησιν. — *οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ...* *ἐβουλευσάντο* (δηλ. ὁ πκτήρ καὶ οἱ συγγενεῖς) = ποῖα (ποτικὰ πράγματα) ὀλίγον ἔλειψε μὲ τὴν ἀπόφασίν των νὰ μοι παράσχωσι. — *μέμνημαι ἰδὼν* = ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶδον. — *ἀντίπαις* = πρόσηβος (πρβλ. κεφ. 1). — *ἐμοὶ δοκεῖν*, τὸ ἀπαρμυ. ἀπολύτως = ὡς *ἐμοὶ δοκεῖ* = κατὰ τὴν γνώμην μου = ἴσως. — *ἐκταραχθεῖς*, μετχ. αἰτιλγν. — *ἐκταράττομαι πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον* = ταρασσομαι ἀπὸ τοῦ φόβου τοῦ καταλαμδάνομαι ἀπὸ τοῦ ραδιτισμοῦ.

Τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις, δηλ. ἀνθρώποις· πρβλ. τέλος προηγούμενου κεφ. «*ὅτι... οἱ ἄνθρωποι ἐπῆνον...*». — *ἐπανήγαγε*, ποῦ; — *ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα*, δηλ. ποῖαν; — *οἷα μικροῦ δεῖν... ἐβουλ.*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1 καὶ 2. — *τῶν πληγῶν*, ἃς ἔλαβε παρὰ τίνος; πρβλ. κεφ. 3.

Κεφ. 17.

Μεταξὺ λέγοντος (δηλ. ἐμοῦ) = ἐν ᾧ ἐγὼ (σας) διεγούμαι (ταῦτα)· τὸ μεταξὺ πρὸ τῶν χρονικ. μετχ. τίθεται πρὸς ἀκριδέστερον προσδιορισμὸν τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν. — *Ἠράκλεις*, ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως· πρβλ. τὰ παρ' ἡμῖν: Χριστέ μου! Θεέ μου! — *ἔφη τις* = εἶποι ἄν

τις=ἴσως εἶπη τις· οὕτω καὶ τὸ κατωτέρω *ὑπέκρουσε* = *ὑποκρούσειεν* ἂν=ἴσως ἀντεῖπη. — ὥς, ἐπιτιπκ. = πόσον. — *δικανικόν*, ἐν τῇ κυρίᾳ σημερινᾷ = ἐμοιάζον πρὸς δικηγορικὴν ἀγόρευσιν—ἀναφορικῶς πρὸς τὰς δύο γυναῖκας—καὶ ἐν τῇ μεταφρ. = ἀνιχνόν. — *χειμερινὸς ὄνειρος* = ὄνειρον χειμερινῆς νυκτός, δηλ. μακρόν. — *μήκιστος*, ὑπερθετικ. τοῦ *μακρός*. — *τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ* = ἀλλὰ τί τοῦ ἤλθε. — *ληρῶ*=πλυαρῶ. — *μνησθῆναι παιδικῆς νυκτός* = νὰ ἐνθυμηθῇ νύκτα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. — *ἔωλος*=παλαιός, μπαγιάτικος. — *ψυχρολογία*= ἡ ψυχρὰ ὁμιλία (του). — *μὴ . . . ὑπέιληφε*; = μήπως ἐνόμισε; — *ὄνειρων ὑποκριτάς τινας* = ὡς κἀποιοὺς ἐρμηνευτὰς ὀνειρων. — *ᾧρα* δὲ=καλέ μου φίλε. — *διηγούμενος* = ὅτε διηγείτο. — ὥς=ἔτι δηλ. — *πατρῴος*=ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα, πατρικός. — *καὶ τὰ ἄλλα*=καὶ τὰ λοιπὰ. — *ἵστε γὰρ*=(παραλείπω δὲ ταῦτα) διότι τὰ γνωρίζετε. — *οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν* (δηλ. *διεξήει*)=διηγείτο τὸ ὄνειρον οὐχὶ πρὸς ἐρμηνείαν τοῦτου (=οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ εὕρῃ ἐρμηνευτὰς τοῦτου). — *οὐδ' ὥς φλυαρεῖν ἐγνωκώς*=οὐδ' ἐπὶ τῇ σκοπῷ νὰ φλυαρῇ. — *καὶ ταῦτα*=καὶ μάλιστα — *ἐν πολέμῳ*=ἐν ὥρᾳ πολέμου. — (*ἐν*) *ἀπογνώσει πραγμάτων* = ἐν ἀπελπιστικῇ θέσει. — *περιεστῶτων πολέμιων* = ὅτε δηλ. οἱ ἐχθροὶ ἦσαν πέρας αὐτοῦ = ἐν μέσῳ δηλ. ἐχθρῶν. — *τι καὶ χρησίμιον*=κἀποῖον πολὺ ὠφέλιμον (ἀποτέλεσμα)· περὶ τῆς σημερινῆς τοῦ καὶ πρὸλ. κεφ. 5 «καὶ πάνν».

Οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν κτλ., ὁ Λουκ. προσπιθεὶ νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν κατὰ τῶν κατηγοριῶν, ὅτι αὐτὸς φλυαρεῖ καὶ θεωρεῖ τοὺς ἀκρατάς ὡς ὀνειροκρίτας, διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Ξενοφῶντος — τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ —, ὅστις ἐν Ἀναβ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 11 διηγείται ἐνύπνιον τι, ὑπερ ἐνέθαλεν εἰς αὐτὸν τὸ θάρρος νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπελπιστικῆς θέσεως τῶν Ἑλλήνων. — *διηγούμενος*, δηλ. εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τοῦτο — τὸ ὅτι δηλ. διηγῆθη τὸ ὄνειρον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων—δὲν ἀναφέρει· μὲν ὁ Ξεν. ἐν τῷ προμνημονευθέντι χωρίῳ, πρέπει ἔμως νὰ νοηθῇ ὅτι ἐγένετο τοῦτο καὶ παρελείφθη νὰ δηλωθῇ ὑπὸ τοῦ Ξενοφ. ὡς ἂψ ἑαυτοῦ νοούμενον. — *οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν*, τοῦτο λέγει ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐρώτησιν: «μὴ ὄνειρ. ὑποκριτάς τινας ὑπέιληφεν;». — οὐδ'

ὥς φλ. ἐγνωκῶς, ἀναφορικῶς πρὸς τό: τί δ' οὖν . . . ληρῆσαι κτλ.—ἐν πολέμῳ, ποῖον πόλεμον ἐγνοεῖ ἐνταῦθα;—(ἐν) ἀπογνώσει πραγμάτων, οἱ Ἕλλ. μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζηπάταν σύλληψιν καὶ δολοφονίαν τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν αὐτῶν εἶχον περιπέσει εἰς μεγίστην ἀθυρίαν καὶ ἀπελπισίαν, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἦσαν πολὺ μικρὰν τῆς πετρίδος τῶν, ἐν μέσῳ ἀπειραρίθμων ἐχθρῶν, τῶν Περσῶν.—ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἡ διήγησις, δηλ. ποῖον;

Κεφ. 18.

Ὅπως οἱ νέοι κτλ., ἐπεξηγήσεις = ἵνα δηλ. οἱ νέοι κτλ.—τρέπομαι πρὸς τι = ἐπιδίδομαι εἰς τι.—τὰ βελτίω=τὰ πλέον ὠφέλιμα (πράγματα).—ἔχομαι τινος = προσκολλῶμαι εἰς τι, ἐπιδιδῶμι τι.—ὑπὸ πενίας, ἢ ὑπὸ = ἔνεκα.—ἐθελονακῶ= εἶμι δειλός, δειλῶ.—τὰ ἥττω=τὰ χειρότερα, τὰ πλέον εὐτελεῖ.—οὐκ ἀγεννῆς=εὐγενής, ὑψηλόφρων.—ἐπιρρῶννυμαι=λαμβάνω θάρρος.—εὖ οἶδ(α) ὅτι = ἀναμψιδόλως.—ἀκούσας τοῦ μύθου=ὅταν ἀκούσῃ τὴν (περὶ θνείρου) διήγησίν μου.—προστησάμενος, μετχ. ὑποθτικ.—προΐσταμαι τινα ἐμαντῶ παράδειγμα=προβάλλω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου τινὰ ὡς παράδειγμα.—ἐγνοῶ = σκέπτομαι.—οἶος ὢν . . . ὥρμησα = τί λογῆς ἤμην καὶ (μ' ὅλον τοῦτο) ὥρμησιν.—μηδὲν (=οὐδὲν) ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν=χωρὶς οὐδόλως νὰ δειλιάσω ἀπέναντι τῆς πενίας.—οἶος δὲ=τί λογῆς ὤμω.—εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο=ἂν καὶ ὅχι ἄλλο τι.—οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος=τοῦλάχιστον ὅχι ὀλιγώτερον ἔνδοξος ἀπὸ κάθε λιθοξόου.

Κἀγὼ, καθὼς καὶ ποῖος ἄλλος:—ὁμῶν, διὰ τοῦτου, καθὼς καὶ διὰ τοῦ κατωτέρω πρὸς ὁμᾶς, νοοῦνται οἱ συμπολιταὶ τοῦ Λουκ., οἱ παριστάμενοι κατὰ τὴν παροῦσαν—τὴν περὶ τοῦ ἐνυπνίου—διάλεξιν αὐτοῦ.—τὰ βελτίω—τὰ ἥττω, διὰ τοῦ α' ἐννοοῦνται αἱ ἐπιστῆμαι ἐν γένει, διὰ τοῦ β' αἱ βάναστοι τέχναι.—πρὸς τὰ κάλλιστα, δηλ.;—ἐπανελήλυθα, ἐκ τῶν μακρῶν ἀποδημιῶν (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 138).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ

Κεφ. 1.

Υμῖν (δοτκ. ἡθικῇ)... ποιοῦσιν = σᾶς κάμνουν. — οἱ μὲν... οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — περιπλέκομαι = συμπλέκομαι. — ὑποσκελίζω τινά = ἀνατρέπω τινὰ ὑποβάλλων τὸ σκέλος μου, τρικλοποδιῶ τινά. — ἄγχουσι καὶ λυγ., δηλ. ἀλλήλους = συσφίγγονται καὶ λυγίζονται. — συναναφύρομαι = μαζὶ μὲ ἄλλον ἀνακατώνομαι. — κυλινδοῦμαι = κυλίεμαι. — σῦς, σὺδς = χοῖρος. — καίτοι = καὶ ὅμως. — εὐθὺς ἀποδυσάμενοι = εὐθὺς ὅτε ἐξεδύθησαν τὸ εὐθὺς πρὸ τῶν χρονκ. μετχ. τίθεται πρὸς ἀκριδέστερον προσδιορισμὸν τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν. — ἐώρων γάρ, δηλ. αὐτούς. — λίπα ἀλείφομαι = λιπαρῶς, ἀφρόνως ἀλείφομαι (μὲ ἔλαιον). — κατέψησε, ἄρ. τοῦ ῥ. καταψάω = τρίβω ἐλαφρά. — μάλα εἰρηνικῶς = φιλικώτατα. — ἄτερος (= ὁ ἕτερος) τὸν ἕτερον = ὁ εἰς τὸν ἄλλον. — ἐν τῷ μέρει = μὲ τὴν σειράν, ἀμοιβαίως. — μετὰ δὲ = μετὰ δὲ ταῦτα. — οὐκ οἶδ' ὅτι παθόντες... = δὲν γνωρίζω τί ἔπαθαν καὶ... — συννενευκότες = ἔχοντες τὴν κεφαλὴν χαμηλωμένην. — συναράττω = συγκρούω. — ἦν ἰδοῦ, ἐπιφώνημα = νά, ἰδέ. — ἀράμενος... ἐκ τοῖν σκελοῖν = ἄφ' οὗ ἐσήκωσεν ἐκ τῶν σκελῶν καὶ ὕψωσεν. — ἀφήμι εἰς τὸ ἔδαφος = ῥίπτω κάτω. — ἐπικαταπεσὼν = ἄφ' οὗ ἔπεσεν ἐπάνω του. — ἀνανύπτω = ἀνασηκώνομαι. — περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη = περιπλέξας αὐτὸν εἰς τὰ σκέλη (του). — τὸν πῆχυν (δηλ. τῆς χειρὸς) ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ = περάσας τὸν βρυχιονά του κάτω ἀπὸ τὸν λαιμόν. — ἄθλιος = δυστυχής. — παραγκροτῶ = κτυπῶ ἐλαφρά. — ὥς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη = ἵνα μὴ τελείως ἀποπνιγῇ. — τοῦ ἐλαίου ἔνεκα = χάριν τοῦ ἐλαίου (μὲ τὸ ὅποτον ἔχουσιν ἀλειφθῇ). — φείδομαι (μὴ μετ' ἀπαρμψ.) = φροντίζω, προσέχω (νά μὴ...). — μολύνομαι = λερώνομαι. — τὸ χρῶμα = τὸ δι' οὗ χριόμεθα, τὸ ἔλαιον. — βόρβορος = λάσπη τοῦ βορβόρου ἀναπίμπλαμαι = καταλασπώνομαι. — ἐν ἰδρωτί ἅμα πολλῷ = περιρρεόμενοι συγχρόνως ὑπὸ πολλοῦ ἰδρώτος. — ἔγχελς, υος = χέλι. — γοῦν = τοῦλάχιστον.

—ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνω = γλιστρῶ καὶ ξεφεύγω ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια.

Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὁ δὲ παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι οἱ διαλεγόμενοι ἐξακολουθοῦσι διάλογον, ὃν ἤδη πρότερον ἤρχισαν.—οἱ μὲν ... ὑποσκελίζουσι, ἀναφέρεται εἰς τὴν ὀρθίαν πάλην, καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἕσταντο ὀρθιοὶ προσπληθύντες νὰ καταρρίψωσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον· ἐν ᾧ τὸ: οἱ δὲ ἄγχ... κυλινδοῦμενοι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀλίνδωσιν ἢ κύλισιν, καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἐπ' ἄλλαιον κατὰ γῆς κείμενοι.

Κεφ. 2.

Τὸ αἰθρίον τῆς αὐλῆς = τὸ ἀσκέπαστον μέρος τῆς αὐλῆς.—δρῶ = πράττω.—ψάμμον ταύτην βαθεῖαν = ταύτην τὴν βαθεῖαν ψάμμον.—ψάμμος βαθεῖα = ἄφθονος ἄμμος.—υποβάλλομαί τι = θέτω τι ὑποκάτω μου.—δρυγμα = λάκκος.—πάπτουσιν ἀλλήλους = πασπαλίζει ὁ εἰς τὸν ἄλλον.—ἐκῶν, ἐκοῦσα, ἐκὼν = θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς.—ἐπαμῶμαι τὴν κόνιν = ἐπισωρεύω τὴν ἄμμον.—δίκην ἀλεκτρονίων = ὥς πετεινοί.—ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν = ἵνα δύνανται δυσκολώτερον νὰ ξεφεύγωσι· κατ' ἐννοίαν = διὰ νὰ πιάνωνται καλύτερα.—τῆς ψάμμου τὸν ὀλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβ. ἐν ξηρῷ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν = διότι ἡ ἄμμος ἀφαιρεῖ τὴν ὀλισθηρότητα καὶ καθίστα ἀσφαλέστερον τὸ πιάσιμον εἰς στεγνὸν μέρος (δηλ. εἰς μέρος περιέχον ἄμμον).

Ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς, ἐννοεῖται ὁ ἐν ὑπάλθρῳ τόπος τῶν ἀρχαίων γυμναστηρίων, ὅστις ἰδίᾳ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τόπου ὑπῆρχε λάκκος πεπληρωμένος ἄμμου, καλούμενος σκάμμα· τὸν λάκκον τοῦτον καλεῖ ἐνταῦθα ὁ Λουκ. δρυγμα.

Κεφ. 3.

Οἱ δὲ = ἄλλοι δέ.—ὀρθοστάδην = ἐν ὀρθῇ στάσει, ὀρθιοὶ ἱστάμενοι.—κεκονιμένοι (τοῦ ῥ. κονίομαι) = κατεσκοτισμένοι.—παίω = χτυπῶ.—προσπίπτω = ὀρμῶ.—λακτίζουσι, δηλ. ἀλλήλους.—οὔτοσὶ = οὗτος ἐδῶ.—ἔοικεν ἀποπτύσειν = φαίνεται ὅτι θὰ πτύσῃ (ἐκ τοῦ στόματος).—κακοδαίμων = δυστυχής.—οὕτως... αὐτῷ... ἀναπέπλησται τὸ στόμα = τόσοσιν πολὺ ἔχει γεμίσει τὸ στόμα

του.—*πύξ*=μέ πυγμήν, μέ γροθιάν.—*παταχθέντος* (τοῦ ῥ. *πατάσσομαι*), ἐτέλη γενκ. ἀπόλυτος, ἂν καὶ προηγῇται ἡ δοτικ. αὐτῷ =διότι ἐκτυπήθη.—*γνάθος*=σιγῶν.—*δίστημί τινα*=χωρίζω τινά.—*λύω τὴν μάχην*=διατάττω νὰ καταπαύσῃ ὁ ἀγών.—*τεκμαίρομαι τινι*=συμπεραίνω ἐκ τινος.—*πορφυρεῖς, ἰδος*=πορφυροῦν ἐνδυμα.—*τῶν ἀρχ...* εἶναι =τοῦτον εἶναι τινα τῶν ἀρχόντων=ὅτι αὐτός εἶναι τις ἐκ τῶν ἀρχόντων.—ὁ δὲ=οὗτος δὲ (δηλ. ὁ ἀρχων)· κατ' ἔννοιαν=ἀλλὰ τοῦναντίον.—*ἐποιτύνει*=παρακινεῖ (αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα).—*τὸν πατάξαντα*=ἐκείνον, ὅστις ἐκτύπησε (τὸν ἄλλον).

Καὶ αὐτοί, ὡς δηλ. καὶ οἱ παλαισταί· νοοῦνται οἱ *παγκρατιασταί* (πρὸλ. κεφ. 8), δηλ. οἱ διαγωνιζόμενοι εἰς τὸ *παγκράτιον*, ὅπερ ἦτο ἀγών περιλχυδάνων τὴν τε πάλην καὶ τὴν πυγμήν.—ὁ ἀρχων, ἴσως ὁ *γυμνασίαρχος* ἢ εἰς τῶν *σωφρονιστῶν*· καὶ ὁ μὲν *γυμνασίαρχος* ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀρχων τῶν *γυμνασίων*· οὗτος διεκόσμηε τοὺς τόπους, ἐνθα ἐγίνοντο οἱ ἀγῶνες, ἐπεμελεῖτο τῶν λαμπαδηδρομιῶν, ἐχορήγει τὸ εἰς τὰ γυμνάσια δαπανώμενον ἔλαιον καὶ ἐπετῆρει τὴν διαγωγὴν τῶν ἐφῆδων· οἱ δὲ *σωφρονισταί* ἐν Ἀθήναις ἦσαν δέκα, εἰς ἑξ ἑκάστης τῶν δέκα φυλῶν· ἔργον τούτων ἦτο νὰ ἐφορεύωσι τὴν ἀγωγὴν τῶν ἀγωνιζομένων καὶ προτρέπωσιν αὐτοὺς εἰς σωφροσύνην καὶ κοσμιότητα.

Κεφ. 4.

Ἀλλαχόθι=εἰς ἄλλα μέρη (τοῦ γυμναστηρίου).—*ἐγκονῶ*=εὐρίσκομαι εἰς κίνησιν.—*ὥσπερ θέοντες*=ὥσάν νὰ τρέχωσι.—*ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες*=ἐν ᾧ μένουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου.—*εἰς τὸ ἄνω*=ὕψηλά.—*συναλλόμενοι*=ἑμοῦ πιθῶντες.

Ἄλλοι δὲ κτλ., νοοῦνται οἱ ἀσκούμενοι εἰς τὸ πῆδημα.

Κεφ. 5.

Τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν, κατ' ἔννοιαν=τί καλὸν δύνανται νὰ προξενήσωσιν.—*ὥς ἔμοιγε ... δοκεῖ*=διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω.—*μανία εοικέναι τὸ πρᾶγμα*=ὅτι τὸ πρᾶγμα ὁμοιάζει μέ τρέλλαν.—*οὐκ ἔστιν ὅστις*=οὐδεὶς.—*ἂν... μεταπείσειέ με*=δύναται νὰ με μεταπέσῃ.—*παραπαίω*=εἶμαι τρελλός.

Κεφ. 6.

Καὶ εἰκότως, ὁ καὶ ἐπιτατιχὸς=ὅλως φυσικῶς. — ξένα γε ὄντα καὶ π. τῶν Σκυθικῶν ἐθνῶν ἀπάδοντα = διότι (ταῦτα) βεβλῶς εἶναι ξένα (δηλ. διὰ σέ) καὶ παρὰ πολὺ διαφέρουσιν ἀπὸ τὰ Σκυθικὰ ἔθνη. — καθάπερ=καθὼς ἀκριβῶς. — εἰκὸς εἶναι=εἰκὸς ἐστὶν εἶναι=ἐπόμενον εἶναι νὰ ὑπάρχωσιν. — ἐπιτηδεύματα=ἄσχολιαι, συνήθειαι. — τοῖς Ἑλλ. ἡμῖν κτλ.=δόξαντα ἂν ἡμῖν τοῖς Ἑλλῃσιν εἶναι ἀλλόκοτα. — δόξαντα ἂν=ἂ δόξειεν ἂν = τὰ ὅποια — ἐπιτηδεύματα — ἤθελον φανῇ. — εἴ τις ἡμῶν ἐπιστάλῃ αὐτοῖς=ἐάν τις ἐξ ἡμῶν ἤθελε σταθῇ πλησίον αὐτῶν· κατ' ἔννοιαν = ἐάν τις ἐξ ἡμῶν ἤθελεν ἶδει αὐτά. — πλὴν ἀλλὰ θάρρει=ἀλλὰ μὴ ἀνησύχει. — ὦγαθὲ=ὦ ἀγαθὲ=καλέμου φίλε. — ἐφ' ὕβρει=μὲ σκοπὸν νὰ χλευάσωσι, νὰ προσβάλωσιν. — ἐπιπάττουσι=πάττουσι (κεφ. 2). — οὐκ ἀτερεπῆς χρεῖα = τερπνὸς σκοπός. — ἀκμὴν ἐπάγω τῷ σώματι=ἐμβάλλω ῥώμην εἰς τὸ σῶμα. — γοῦν=δέ. — ἐνδιατρίβω τῇ Ἑλλάδι=ζῶ ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ Ἑλλάδι. — οὐκ εἰς μακρὰν=ἐντὸς ὀλίγου. — τῶν πεπηλ. ἢ κεκον., ἐκ τοῦ εἰς· πεπηλωμένοι δὲ ἢ κεκονιμένοι=καταλασπαμένοι ἢ κατεσκονισμένοι. — οὕτω σοι... δόξει=οὕτω ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτελεῖς δόξει σοι τὸ πρᾶγμα εἶναι=τόσον εὐχάριστον καὶ συγχρόνως ὠφέλιμον θά σοι φανῇ (ἔτι εἶναι) τὸ πρᾶγμα. — ἄπαγε, ἐπιφ.=ὁ θεὸς νὰ φυλάξῃ. — ὑμῖν ταῦτα γένοιτο=εἴθε εἰς σὰς νὰ γίνωσι ταῦτα· κατ' ἔννοιαν=ταῦτα εἴθε νὰ κρατήσητε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας. — ἐμὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείῃ=ἐάν τις ἐξ ὑμῶν μὲ φέρῃ εἰς τοιαύτην κατάστασιν=ἐάν τις ἐξ ὑμῶν μὲ μεταχειρισθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον. — εἴσεται, μέλλ. τοῦ ῥ. οἶδα=γινωρίζω. — παραζώσμεθα, πρῆμ. τοῦ ῥ. παραζώννυμαι. — οὐ μάτην παραζώννυμαι τὸν ἀκινάκην=δὲν κρεμῶ γιὰ τὰ μάτια παρὰ τὴν ζώνην μου τὸν ἀκινάκην.

Τοιοῦτό τι, δηλ.; — ἀκινάκης, βραχὺ καὶ εὐθὺ ξίφος τῶν Περσῶν καὶ Σκυθῶν.

Κεφ. 7-8.

Ἄταρ=ἀλλὰ (δὲν μοῦ λέγεις). — τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγν.=πῶς ὀνομάσατε αὐτά, τὰ ὅποια γίνονται (ἐδῶ). — τί φῶμεν;=

τί νὰ λέγωμεν;—*χῶρος*=τόπος.—*γυμνάσιον*=γυμναστήριον.—*ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκείου*=ἄφιερωμένον εἰς τὸν Λύκειον Ἀπόλλωνα.—*τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον*=δηλ. τὸν ἐπὶ τῆς στήλης ἀκουσθῆναι Ἀπόλλωνα.—*τῇ ἀριστερᾷ* (=διὰ τῆς ἀριστερᾶς) *μὲν . . . ἡ δεξιὰ δέ . . .*, παρατηρητέα ἡ μεταβολὴ τῆς συντάξεως ἀπὸ τῆς μετχ. γίνεται μετάφρασις εἰς ῥῆμα παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως (*δείκνυσι*).—*ἀνακεκλασμένος*=λυγισμένος πρὸς τὰ ἄνω.—*ὥσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ ἀναπαυόμενον*=ὥς ν' ἀναπαύηται ἀπὸ μακρὰν κόπῳσιν.—*δείκνυσι*=παριστᾷ.—*γυμνάσματα*=ἀσκήσεις.—*οἱ δ' ἐν τῇ κόνει*=ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι εἰς τὴν ἄμμον.—*τὸ δὲ πταίνει ἀλλήλους ὀρθοστάδην*=τὸ δὲ νὰ ἀλληλοκτυπῶνται ὀρθοί=περὶ ἐκεῖνων δέ, οἵτινες ἀλληλοκτυποῦνται ὀρθοί.—*παγκρατιάειν λέγομεν*=λέγομεν ὅτι παγκρατιάξουσιν (=ὅτι ἀσχοῦνται εἰς τὸ παγκράτιον).—*καί... δέ*=καὶ πρὸς τοῦτοις.—*ἡμῖν ἔστι*=ἔχομεν ἡμεῖς.—*γυμνάσια*=ἀσκήσεις.—*τὸ υπεράλλεσθαι*=τὸ ὑπερπηδᾶν=*τὸ ἄλμα*.—*προτίθηναι ἀγῶνας*=προκηρύσσω ἀγῶνας.—*ὁ κρατήσας*=ὅστις νικήσῃ.—*τῶν καθ' αὐτὸν (ἀνδρῶν)*=τῶν συγχρόνων του.—*ἀναιροῦμαι τὰ ἄθλα*=λαμβάνω τὰ βραβεῖα.

Γυμνάσιον, τὰ ἐπισημύτατα τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασίων ἦσαν τρεῖς ἡ Ἀκαδήμεια πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς πόλεως, πλησίον τοῦ Ἰππίου Κολωνοῦ (παρὰ τὴν σημερινὴν Κολοκυθεῖον), ὀνομασθεῖσα οὕτως ὑπὸ τινος Ἀκαδήμου ἱδρυτοῦ· τὸ Λύκειον παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν ἐθνικὸν κήπον, καὶ τὸ *Κυνόσαργες* παρὰ τὴν εἰς Φάληρον ἀγούσαν ὁδὸν (ΝΑ. τοῦ σημερινοῦ Α' στρατιωτικοῦ νοσοκομείου παρὰ τὴν Γαργαρέταν).—*ἱερὸν Ἀπόλλ. τοῦ Λυκείου*, κατὰ ταῦτα ὁ προκείμενος διάλογος ἐγένετο ἐν τῷ Λυκείῳ, ὅπερ ἦτο ἄφιερωμένον εἰς τὸν Λύκειον Ἀπόλλωνα· δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀγαλμὰ τοῦ Ἰσχυτο ἐνταῦθα.—*αὐτοῦ*, δηλ. τοῦ Ἀπόλλωνος.—*πάλη*, ταύτης ὑπῆρχον δύο εἴδη· ἡ *ὀρθία πάλη* καὶ ἡ *ἀλίνδῃσις* ἢ *κύλισις* (βλ. ἐν σελ. 157).—*παγκρατιάειν*, περὶ τοῦ *παγκρατίου* βλ. ἐν σελ. 158.—*δίσκος*, οὗτος ἦτο παλαιολόγη γυμναστικὴ ἀσκήσις τῶν Ἑλλήνων, καθ' ἣν οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔρριπτον ὅσον οἶόν τε μακρότερον τὸν *δίσκον*, δηλ. κυκλοτερῆ πλάκκ ἐκ λίθου ἢ μετάλλου (πρβλ. κατωτέρω κεφ. 27).

Κεφ. 9.

᾽Ολυμπίασι=ἐν ᾽Ολυμπίᾳ.—στέφανος ἐκ κοτίνου, δηλ. τὸ ἄθλόν ἐστιν ᾽κότινος δὲ=ἀγρία ἐλάια.—Ἰσθμοῖ=ἐν τῇ Ἰσθμῷ (τῆς Κορίνθου).—πίτυς, νος=εἶδος πεύκης, κουκουναριά.—σελίνων πεπλ.= (στέφανος) πεπλεγμένος ἐκ σελίνων.—Πυθοῖ=ἐν Πυθοῖ=ἐν Δελφοῖς.—τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ=ἐκ τῶν ἱερῶν δένδρων τοῦ θεοῦ (δηλ. τοῦ Ἀπόλλωνος).—τοῖς Παναθηναίοις=ἐν τοῖς Παναθηναίοις.—τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας, δηλ. ἄθλόν (=ὡς βραβεῖον) ἐστι.—τί ἐγέλασας; ἤ...=(ἀλλὰ) διατί ἐγέλασας; μήπως...—μικρὸς=ἀσήμαντος.—πάνσεμνος=πολύ σπουδαῖος.—καταλέγω=ἀπαριθμῶ.—ἄξια τοῖς διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμεῖσθαι=ἄξια διὰ τὰ ὑπερηφανεύωνται ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐχορήγησαν αὐτά.—καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερεσπ.= καὶ διὰ τὰ καταβάλλωσι πολλοὺς κόπους οἱ ἀγωνισταὶ αὐτοί.—μεγαλοδωρία=γενναιοδωρία.—περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τηλικούτων=διὰ τὴν λήψιν τῶν τόσοις μεγάλων=διὰ τὴν ἀποκτήσασθαι τὰ τόσοις μεγάλα.—ὥστε τοσαῦτα προπονεῖν καὶ κινδυνεύειν=ὥστε τὰ ὑποβάλλωνται εἰς τόσοις κόπους καὶ τὰ κινδυνεύωσι.—ἀγχόμενοι πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλόμενοι=πνιγόμενοι ὑπ' ἀλλήλων καὶ κατατσακίζόμενοι.—ὡς οὐκ ἐνόν, αἰτιατικ. ἀπόλυτος=ὡς εἰ μὴ ἐνῆν=ὥσάν τὰ μὴ ἦτο δυνατόν.—ἀπραγμόνως=ἀκόπως.—εὐπορεῖσαι... ἐστεφανῶσθαι, ἐκ τοῦ ὡς οὐκ ἐνόν.—εὐπορεῶ τινος=προμηθεύομαι τι.—ὅτω ἐπιθυμία (δηλ. ἐστὶ τούτων—τῶν μῆλων—)=ὅστις (τὰ) ἐπιθυμεῖ.—σελίνῳ ἐστεφάνωμαι ἢ πίτυι=εἶμαι ἐστεφανωμένος μὲ σέλινον ἢ μὲ πίτυν.—μήτε π. καταχειρόμενον τὸ πρόσ. μήτε λακτιζόμενον=χωρὶς μήτε τὰ πασαλείφεται εἰς τὸ πρόσωπόν του μὲ πηλὸν μήτε τὰ λακτίζειται.

᾽Ολυμπίασι, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν οἱ ᾽Ολυμπιακοὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Διός.—Ἰσθμοῖ, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο τὰ Ἰσθμια κατὰ πᾶν τρίτον ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος· οἱ νικηταὶ ἐλάμβανον ὡς βραβεῖον στέφανον ἐκ σελίνου, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων στέφανον ἐκ πίτυος.—ἐν Νεμέᾳ, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο καθ' ἑκάστον τρίτον ἔτος τὰ Νέμεα πρὸς τιμὴν τοῦ Διός.—Πυθοῖ, ἐν Δελφοῖς ἐτελοῦντο

καθ' ἕκαστον τέταρτον ἔτος τὰ Πύθια πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. — *μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ*, τὸ ἄθλον εἰς τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνας ἦτο στέφανος ἐκ δάφνης, ἱερᾶς τοῦ Ἀπόλλωνος βραδύτερον ὅμως ἀντὶ τοῦ ἐκ δάφνης στεφάνου ἐδίδοντο τοῖς νικηταῖς μῆλα. — *τὸ ἐκ τῆς μορίας*, *μορία* ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὸ τῆς Ἀθηνῆς φυτευθεῖσα ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων ἐλαία ὁμοίως ἐκαλοῦντο *μορίαί* αἱ ἐκ ταύτης καταγόμεναι ἐλαταί, αἵτινες ἦσαν ἱερὰ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ὑπῆρχον ἐν τῇ ἁλσει τῆς Ἀκαδημείας. Εἰς τοὺς νικητὰς ἐν τοῖς Παναθηναίοις ἐδίδετο ὡς βραβεῖον ἀμφορεύς περιέχων ἐλαιον ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας τῆς Ἀθηνᾶς (= *τῆς μορίας*). — *οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα* κτλ., σοβαρῶς λέγει ταῦτα ὁ Ἀνάχαρσις;

Κεφ. 10.

ᾧ ἄριστε=ὠγαθὲ (κεφ. 6). — *ἐς ψιλὰ τὰ διδόμενα* = εἰς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ (= εἰς μόνα) τὰ διδόμενα δῶρα. — *καὶ γνωρίσματα* (ἔστι), *οὔτινες οἱ κρατήσαντες* (δηλ. εἰσὶ) = καὶ φανερώσουσι τίνες ἐνίκησαν. — *ἡ δόξα τοῦ παντὸς ἀξία* (ἔστι) *τινὶ* = ἡ δόξα ἔχει τὴν μεγαλυτέραν ἀξίαν διὰ τινα. — *οἱ νενικηκότες* = οἱ νικηταί. — *καλῶς ἔχει τινὶ λακτίζεσθαι* = εἶναι τιμητικὸν νὰ λακτίζηται τις. — *θηρῶμαι τὴν εὐκλειαν* = ἐπιδιώκω τὴν καλὴν φήμην. — *ἐκ τῶν πόνων* = διὰ τῶν κόπων ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῷ «τοῖς θηρωμένοις». — *οὐ... προσγένειτο ἂν αὕτη* = δὲν δύναται ν' ἀποκτηθῇ αὕτη. — *ἀπονητὶ* = ἀπόνως = ἀκόπως. — *χερὶ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς... περιμένειν* = πρέπει ὁ ἐπιθυμῶν αὐτὴν... νὰ περιμένῃ. — *πολλὰ τὰ δυσχερεῖ* (= *πολλὰ δυσχερεῖ*) *ἀνασχόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ* = ἄφ' οὗ ὑποφέρει κατ' ἀρχὰς πολλοὺς μόχθους. — *τότ' ἤδη* = τότε ἐπὶ τέλους, τότε μόνον. — *τὸ λυσιτελεῖς καὶ ἡδύ*, πρὸλ. κεφ. 6. — *κάματος* = κόπος. — *ὅτι πάντες* κτλ. = τὸ ὅτι δηλ. πάντες... — *πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς πλ.* = ἄφ' οὗ προηγουμένως πολὺ (τοὺς) ἐλεεινολόγησαν διὰ τὰ κτυπήματα. — *οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσι* = οὗτοι δὲ (δηλ. οἱ νικηταί) θὰ εἶναι εὐδαίμονες. — *ἀντὶ τῶν πόνων* = ὡς ἀμοιβὴν τῶν κόπων. — *ἔχοντες*, μετχ. αἰτλγκ. πῶς ἀναλύεται; — *ἄπειρός εἰμί τινος* = δὲν γνωρίζω τι. — *ἔτι* = ἀκόμη. — *μετὰ μικρὸν* = μετ' ὀλίγον χρόνον = ἄφ' οὗ περάσῃ ὀλίγος καιρὸς.

ἄλλα σοι δόξει=θὰ ἔχῃς ἄλλην γνώμην=θ' ἀλλάξῃς γνώμην.
—ἐπειδὴν... ἀπιὼν ὁρᾷς = ὅταν (θὰ) πηγαίνῃς καὶ (θὰ) βλέ-
πῃς.—συλλεγόμενον... συμπληρούμενα... ἐπαινουμένους...
νομιζόμενον, μετχ. κατηγορημ. ἐξαρτώμενα ἐκ τοῦ ὁρᾷς=ὅτι
συναθροίζεται... ὅτι πληροῦνται... ὅτι ἐπευφημοῦνται... ὅτι θεω-
ρεῖται.—ἐπὶ τὴν θῆαν τῶν τοιούτων = διὰ τὰ παρατηρῆ τὰ
τοιαῦτα (ἀγωνίσματα).—θέατρα μυρίαῖνδρα = θέατρα περιλαμ-
βάνοντα μυρίους (= ἀπείρους) θεατάς.—τὸν δὲ καὶ κτλ. = τὸν
δὲ νικήσαντα αὐτῶν νομιζόμενον καὶ ἰσόθεον = ὅστις δ' ἐξ
αὐτῶν νικήσῃ (ὅτι) θεωρεῖται καὶ ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς.

Ταῦτα, ποῖα;—αὕτη, δηλ. ἡ δόξα.—τότ' ἤδη, μετὰ τὴν
μετχ. (ἀνασχόμενον) τίθενται πρὸς ἑξαρσιν τῆς χρονικῆς ἀκο-
λουθίας.—τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, κτλ., καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀνάχαρ-
σις πῶς ἐμιλεῖ; σοδαρῶς;

Κεφ. 11.

Αὐτὸ τοῦτο = αὐτὸ ἀκριβῶς.—καὶ τὸ οἰκτιστον=τὸ καθ'
ὑπερβολὴν οἰκτρότατον.—ἐπ' ὀλίγων = ἐνώπιον ὀλίγων. — ἐν
τοσοῦτοις. . . , ἢ ἐν=ἐνώπιον.—ὕβρις = προσβολή.—δηλαδὴ
= βεβαίως.—εὐδαιμονίζω τινὰ=μακαρίζω τινὰ ἐν ᾧ εὐδαι-
μονῶ=;—ῥαινομένους... ἢ ἀγχομένους, ἐκ τοῦ ὁρῶντες=διότι
βλέπουσιν ὅτι ῥαντίζονται ἢ πνίγονται.—ἀντίπαλοι=ἀνταγωνι-
σταί.—ταῦτα. . . πρόσσεσι τῇ νίκῃ=ταῦτα εἶναι προσθήκη εἰς
τὴν νίκην = ταῦτα παρακολουθοῦσι τὴν νίκην.—ἢ ἀνατρέψῃ
προσπεσῶν=ἢ ἂν οὐ πέσῃ ἐπάνω του τὸν ῥίψῃ κάτω.—θαί-
μάτια=τὰ ἱμάτια = τὰ ἐνδύματα.—περιορῆξῃ, τοῦ ῥ. περιορ-
εῖν=καταξέσχίζω.—μεγάλας τὰς ζημίας=μεγάλας ζη-
μίας (βλ. ἐν σελ. 139 «ταχεῖαν τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν»).
—ἐπάγω ζημίας=ἐπιθάλλω τιμωρίας.—ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρ-
τύρων = ἐνώπιον ὀλίγων μαρτύρων.—οὕτι γε = βεβαίως οὐχί.
—οὐ μὴν ἀλλά, ἐλλειπτική ἐκφρασις· πλήρης θὰ ἦτο· οὐ μὴν
τούτων (δηλ. τῶν παρ' ἡμῶν) λόγον ποιήσομαι, ἀλλὰ...· κατ'
ἐννοιαν=ἀλλ' ὅμως.—ἔπεισιν ἐμοὶ οἰκτίρειν τινὰ τινος=μοῦ
ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν (=μοῦρchetαι) νὰ οἰκτίρῃ τινὰ διὰ τι.—τῶν
θεατῶν. . . θαναμάζω = παραξενεύομαι μὲ τοὺς θεατάς.—οὐς
φῆς παραγίγνεσθαι = περὶ τῶν ὁποίων λέγεις ὅτι παρευρί-

σπονται.—*καὶ πάνν*, ὁ καὶ ἐπιτείνει τὸ πάνν=παρὰ πολὺ.—*τὰναγκαῖα παρέντες*=ἀφῆσαντες τὰς ἐργασίας των (αἱ ὁποῖαι παρέχουσιν εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα).—*σκολάζω ἐπὶ τινι*=εὐκαιρῶ διὰ τι.—*οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό πω δύναμαι*=*καὶ γὰρ ἐκεῖνο οὐπω δύναμαι*=διότι καὶ ἐκεῖνο δὲν δύναμαι ἀκόμη.—*κατανοῶ*=καλῶς ἐννοῶ.—*οὗ τοῦτο τερπνὸν αὐτοῖς (ἐστίν)*, *δρᾶν...*=ἔτι (=πῶς) αὐτοὶ εὐχαριστοῦνται εἰς τοῦτο, εἰς τὸ νὰ βλέπωσι δηλ.... — *διαπληκτίζομαι*=πυγμαχῶ.—*δράττομαι πρὸς τὴν γῆν*=ρίπτομαι κάτω.—*συντρίβομαι*=κατακλῶμαι=κατατσακίζομαι.

Τῆς ὕβρεως, ἣν δηλ. ὑφίστανται οἱ ἡττημένοι.—*ταῦτα...* *πρόσεστι...*, δηλ. ποῖα ;

Κεφ. 12.

Καιρὸς=ἐποχή.—*αὐτὸ τὸ γιννόμενον*=αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.—*ἂν σὲ ἐδίδαξε*=ἥ σὲ ἐδίδασκε.—*οὐ μάτην ἐσπούδακα*(=σπουδάξω) *ἐπὶ τινι*=οὐχὶ μταλὼς καταβάλλω φροντίδας διὰ τι.—*οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἂν τις προσβιβάσειέ σε τῇ ἡδονῇ*=διότι μὲ λόγους δὲν δύναται τις οὕτω νὰ σε φέρῃ πλησιέστερον εἰς τὴν εὐχαρίστησιν (=νὰ σε κάμῃ νὰ αἰσθανθῇς τὴν εὐχαρίστησιν).—*τὰ ἐκεῖ δρώμενα*=τὰ ἐκεῖ πραττόμενα.—*ὥς εἰ βλέποις*=καθὼς ἐὰν ᾗθελες βλέπει.—*αὐτὸς*=σὺ ὁ ἴδιος.—*ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς*=μεταξὺ τῶν θεατῶν.—*ἀρετὴ*=γενναιότης.—*εὐεξία*(ἐκ τοῦ εὖ·ἔχειν)=εὐρωστία.—*ἐμπειρία δεινὴ*=ἐξαιρετος τέχνη.—*ισχὺς ἄμαχος*=ἀκαταμάχητος δύναμις.—*τόλμα*=τόλμη.—*γνώμη ἀήτητος*=ψυχικὸν σθένος ἀκατανίκητον.—*σπουδὴ ἄληκτος*(ἐκ τοῦ α-λήγειν)=προσπάθεια ἀδιάκοπος, συνεχής.—*εὐ γὰρ δὴ οἶδα*=διότι βεβαίως καλῶς γνωρίζω.—*οὐκ ἂν ἐπαύσω*(μετὰ μετχ.)=δὲν θὰ ἔπαυες (νὰ...).—*ἐπιβοῶ*=ἐπευφημῶ.—*ἐπικροτῶ*=χειροκροτῶ.

Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων, περὶ τῶν ἀγώνων τούτων βλ. ἐν σελ. 161.—*ἐπὶ τούτοις*, τίσι ; —*ἐκεῖ*, ποῦ ;

Κεφ. 13.

Καὶ ἐπιγελῶν καὶ ἐπιχλευάζων, μετχ. κατγρημκ. ἐξαρτῶμεναι ἐκ τοῦ νοουμένου: *οὐκ ἂν ἐπαυσάμην*.—*ἐπιγελῶ*=γελῶ.

—ἐπιχλευάζω=περιπαίζω.—κατηριθιμῶ, ἄορ. τοῦ ῥ. κατα-
ριθιμοῦμαι=ἀπκριθμῶ, ἀναφέρω.—οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα=
δι' οὐδένα σπουδαῖον λόγον.—παρὰ πολλυμένας ὑμῖν, ἡ μετχ.
ἐκ τοῦ ὁρῶ=ἔτι ἀδίκως σᾶς χάνονται.—οὔτε κινδυνευούσης
οὔτε πορθουμένης οὔτε... ἀπαγομένων = ἐν ᾧ οὔτε κινδυ-
νεύει... οὔτε λεηλατεῖται οὔτε... ἀπάγονται.—οἰκεῖος = συγγε-
νής.—πρὸς ὕβριν=προσδλητικῶς.—ἄριστοι μὲν ὄντες, μάτην
δὲ πάσχοντες καὶ ταλ. καὶ αἰσχ. = διότι ἐν ᾧ εἶναι ἄριστοι
μάτην πάσχουσι καὶ ταλαιπωροῦνται καὶ ἀσχημίζουσι.—τὰ κάλλη
καὶ τὰ μεγέθη = τὰ ὠραῖα καὶ εὐμεγέθη σώματ. —ὕπῳπια=
μώλωπες=μελανιάσματα τῶν κυττημάτων.—ὥς, τελ. = ἵνα.—
ἐγκρατὴς τινος γίγνομαι=λαμβάνω τι.—κότινος; (κεφ. 9).—
ἡδύ μοι, δηλ. ἐστι=εὐχαριστοῦμαι.—ὁ κρατήσας αὐτῶν=ὅστις
ἐξ αὐτῶν νίκησῃ.—εἴτα, ἐπὶ ἐρωτήσεως πρὸς δῆλῳσιν ἐκπλήξεως=
καὶ λοιπόν.—ἐπὶ τῷ ἀδήλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης=διὰ τὸ
ἀβέβαιον καὶ ἀμφίβολον τῆς νίκης=δι' ἀβεβαίαν καὶ ἀμφίβολον
νίκην.—πονῶ=κοπιᾶζω.—καὶ ταῦτ(α) εἰδότες = καὶ μάλιστα
ἐν ᾧ γνωρίζουσι.—πάντως=ἐξ ἅπαντος, χωρὶς ἄλλο.—οἱ δὲ ἦττ.
πάμπολλοι, δηλ. ἔσσονται.—μάτην=χωρὶς κανὲν ὄφελος.—ἄθλιοι
= οἱ δυστυχεῖς.—πληγὰς λαμβάνω = κυτποῦμαι.—τραύματα
λαμβάνω=πληγώνομαι.—οἱ δὲ=τινὲς δέ.

Ἀπαγομένων, δηλ. ὑπὸ τῶν νικητῶν πολεμίων εἰς αἰχμαλω-
σίαν.—τοιούτων, δηλ. μικρῶν καὶ εὐτελῶν.

Κεφ. 14.

Ἔοικας μὴδέπω ἐννενοηκέναι μὴδὲν πολ. ὀρθῆς πέρι=
φαίνεσαι ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχεις σκεφθῇ τι περὶ καλῆς πολιτείας·
κατ' ἐννοίαν=φαίνεσαι ὅτι δὲν ἔχεις σκεφθῇ ἀκόμη πῶς πρέπει
νὰ εἶναι ἡ καλὴ πολιτεία.—τὰ ἔθνη=τὰ ἔθιμα.—ἐν νόγῳ τίθε-
μαι τι=κατηγορῶ τι.—μέλει μοι εἰδέναι=φροντίζω νὰ μάθω.
—ὅπως ἂν... οἰκηθῇ καὶ ὅπως ἂν... γένοιτο = πῶς δύνα-
ται νὰ διοικηθῇ καὶ πῶς δύνανται νὰ γίνωσι.—τὰ κάλλιστα=κά-
λιστ. —φιλοτιμίαν φιλοτιμοῦμαι περὶ τι=δεικνύω ζήλον εἰς
τι.—εἴση, μέλ. ὀριστ. τοῦ ῥ. οἶδα=γνωρίζω, μαθάνω.—πολὺ
τὸ χρήσιμον=πολλὴν χρησιμότητα, ὠφέλειαν.—ἔχουσι... δο-

κοῦσι (= φαίνονται), δηλ. αἱ ἀσκήσεις. — ἐγκαταμεμειγμένος τοῖς πόνοις = ἀνακατωμένος μετὰ τοὺς κόπους. — μάτην σπουδάζεσθαι = ὅτι ματαίως ἐπιδίδκονται = ὅτι εἶναι ματαιοπονία. — καὶ μὴν = καὶ ἀλλήθως. — κατ' οὐδὲν ἄλλο = δι' οὐδένα ἄλλον σκοπόν. — ἤκω = ἐλήλυθα = ἔχω ἔλθει· ποῖον τὸ ἀντίθετον; — διοδεύω τοσαύτην γῆν = διατρέχω τόσην ξηράν. — μέγαν τὸν Εὐξεινον (δηλ. πόντον) καὶ δυσχείμερον περαιοῦμαι = διαπλέω τὴν μεγάλην καὶ τρικυμιώδη Μαύρην θάλασσαν. — ἢ ὅπως... = πᾶρά ἴνα... — ἐκμανθάνω = τελείως μανθάνω. — κατανοῶ = καλῶς ἐννοῶ. — ἐκμελετῶ = μελετῶ. — διδ = διὰ τοῦτο. — προαιρουμαι τινα φίλον καὶ ξένον = προτιμῶ τὴν φιλίαν καὶ φιλοξενίαν τινός. — κατὰ κλέος = ἔνεκα τῆς φήμης σου. — ἀκούω (μετ' ἀπρμφ.) = ἀκούω (ἐκ φήμης ὅτι...). — ἐπιτηδεύματα = (κεφ. 6). — καὶ ὅλως = καὶ ἐν γένει. — συναρμωστής = κνταρτιστής. — οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος = τάχιστα δίδασκέ με καὶ κάμνε με μαθητὴν σου. — ὡς ἡδ. ἂν... σοι παρακαθεζόμενος... ἐπακούοιμι = ὡς ἡδέως ἂν σοι παρακαθεζοίμην καὶ... ἐπακούοιμι = διότι εὐχαρίστως ἤθελον καθίσει πλησίον σου καὶ... ἤθελον ἀκούει. — ἄσιτος καὶ ἄποτος = νηστικός καὶ διψασμένος. — ἐς ὅσον ἂν διαρκοῖς λέγων = ἐφ' ὅσον διαρκῶς ἤθελες λέγει. — κεληνῶς (τοῦ ῥ. χάσκω) = με στόμα ἀνοικτὸν = με μεγάλην προσοχήν. — διεξιόντος (δηλ. σοῦ), ἡ μετχ. ἐκ τοῦ ἂν... ἐπακούοιμι = ἤθελον ἀκούει σε ἐμιλοῦντα (εἰς ἐμέ).

Κεφ. 15.

Τὰ πάντα διέρχομαι (= διεξέρχομαι) ἐν βραχεῖ = περὶ ὧλων ἐμὶλῳ συντόμως (= διὰ μιᾶς). — οὐ ῥάδιόν (ἐστί) = χαλεπὸν (ἐστί) = δύσκολον εἶναι. — ὧ ἐταῖρε = φίλε μου. — κατὰ μέρη ἐπιὼν = ἐξετάζων καθ' ἑκαστὸν μέρος χωριστά. — εἴση, μέλλων ὀρίσται. τίνος ῥ.; πρβλ. κεφ. 14. — δοκεῖ ἡμῖν = φρονοῦμεν. — ἀ... γιγνώσκομεν = ποῖαν γνῶμην ἔχομεν. — ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα = πῶς μεταχειριζόμεθα αὐτούς. — ἐπειδὰν πρῶτον ἀρξάνται = εὐθὺς ὡς ἀρχίσωσι. — συνήμη τοῦ βελτίονος = ἐννοῶ τὸ καλύτερον (= ποῖον εἶναι τὸ καλύτερον). — τῷ σώματι ἀνδρίζομαι = σωματικῶς δυναμώνω. — ὑφίσταμαι τοὺς πόνους = ὑποφέρω τοὺς κόπους. —

ὥς μάθοις, τελκ. πρότασις. — *προτίθηναι ἀσκήσεις τινὶ* = *προκηρύσσω ἀσκήσεις εἰς τινα*. — *διαπονῶ τὸ σῶμα* = *μετὰ κόπου ἀσκῶ τὸ σῶμα*. — *δύναιντο*, τίνες; — *ἀναιροῦμαι τὰ ἄθλα* =; (κεφ. 8). — *ἐπ' ἐκεῖνα* ... *χωροῦσι* = *εἰς ἐκεῖνα* (δηλ. τὰ ἄθλα) *φθάνουσι*. — *ὀλίγοι πάνυ* = *πάνυ* (=πολὺ) *ὀλίγοι*. — *ἀπάσῃ τῇ πόλει καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις* = *δι' ὅλην τὴν πόλιν καὶ δι' αὐτοὺς ἐκείνους*. — *προσκιτῶμενοι*, ἢ μετχ. αἰτλγκ.· *συναπτεῖα τῷ προτε-
θεύκαμεν καὶ καταναγκάζομεν*· *προσκιτῶμαι* δέ *τι* = *ἀποκτῶ τι*. — *στέφανος οὐ πίτυος οὐδὲ κ. οὐδὲ σελ.* = *στέφανος ὅχι ἀπὸ πίτυν οὐδὲ ἀπὸ ἀγριελαῖαν οὐδὲ ἀπὸ σέλινα*. — *ὅς*, δηλ. στέφανος. — *ἐν αὐτῷ συλλαβὼν ἔχει* = *ἐν ἑαυτῷ συμπεριλαμβάνει*. — *οἶον* ... *λέγω*, κατ' ἔννοιαν = *δηλαδὴ*. — *αὐτοῦ ἐκάστου* = *ἐνὸς ἐκάστου*. — *ιδία* ... *κοινῇ* = *ιδιαιτέρως* ... *ἀπὸ κοινοῦ*. — *πάτρια ἑορταί* = *ἑορταί πατροπαράδοτοι*. — *οἰκείων σωτηρία* = *διάσωσις τῆς περιουσίας*. — *συνόλως* = *ἐν γένει*. — *τὰ κάλλιστα*, ὧν = *τὰ κάλλιστα* (δηλ. ἀγαθὰ) *ἐξ ὧν*. — *ἂν τις εὖξαιτο γενέσθαι οἱ* (= *αὐτῷ*) = *ἤθελέ τις εὐχηθῇ νὰ γίνωσιν εἰς αὐτόν*. — *ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ* ... *συναναπέπλεκται καὶ περιγίγνεται* = *ταῦτα ὅλα εἶναι πλεγμένα ὁμοῦ εἰς τὸν στέφανον καὶ μένουσιν ὡς κέρδος*. — *ὃν φημι* = *περὶ τοῦ ὁμοίου ὁμιλῶ*.

Ἐν τούτῳ, τίνος;

Κεφ. 16.

Εἶτα =; (κεφ. 13). — *ὦ θαυμάσιε* = *ρίλε μου*. — *ἔχων διεξιέναι* = *ἐν ᾧ εἶχες νὰ λέγῃς*. — *διηγοῦ*, παρτκ. τοῦ ῥ. *διηγοῦμαι*. — *θαλλὸς* = *κλάδος*. — *ἐλαία ἀγρία* = *κότινος*. — *οὐδ' ἐκεῖνά σοι ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι* = *οὐδὲ ἐκεῖνα θὰ σοι φαίνωνται πλέον μικρά*. — *δοπὸταν* = *ὅταν*. — *καταμανθάνω* = *ἐννοῶ*. — *τοι* = *βεβαίως*. — *ἀπὸ τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται* = *ἀπὸ τῆς αὐτῆς σκέψεως προέρχονται*. — *στέφανος πανευδαίμων* = *στέφανος ἀνεκτίμητος*. — *ὁ λόγος οὐκ οἶδα ὅπως* ... = *δὲν γνωρίζω πῶς ἢ ὁμιλία μου* ... — *ἐκ περ.* *ἐπεμνήσθη τῶν γινν.* = *πρότερον ἐπεμνήσθη ἐκείνων τῶν γιννομένων*. — *ἐπιμινῆσκομαι τίνος* = *ἀναφέρω τι*. — *ὑπερβὰς (ὁ λόγος) τὴν τάξιν* = *ὑπερπηδήσασα (ἡ ὁμιλία μου) τὴν τάξιν*. — *πλὴν ἀλλὰ* = *ἀλλ' ὅμως*. — *νῶ* = *ἡμεῖς οἱ δύο*. — *σχολὴν ἄγομεν* = *εὐκκριοῦμεν*. — *προθυμῇ*, τοῦ ῥ. *προθυμοῦμαι* =

εἶμαι πρόθυμος.— ἀναδραμούμεθα, μέλλ. τοῦ ῥ. ἀνατρέχω= τρέχω ὀπίσω=ἐπανέρχομαι.—ἐπιτηδεύεσθαι=ὅτι γίνονται.— καθ' ὁδὸν ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μᾶλλον προχωροίη=ἡ συζήτησις ἡμῶν ἤθελε προχωρεῖ μεθοδικώτερον.—τάχα=ταχέως.— ἀπὸ τούτων=διὰ τούτων.—μηδ' ἐκείνων ἔτι καταγελᾶν=μηδὲ ἐκείνους πλέον νὰ περιγελῶ.—εἰ τινα ἴδοιμι σεμνυνόμενον=ἐὰν ἤθελον ἴδει τινα νὰ υπερηφανεύηται.—κοτίνῳ ἢ σελίνῳ ἔστεφανωμένον=διότι εἶναι ἔστεφανωμένος μὲ ἀγριελαῖαν ἢ μὲ σέλινον.—εἰ δοκεῖ (δηλ. σοι), κατ' ἔννοιαν=ἐὰν θέλῃς.—σύσκιον=μέρος σκιασμένον.— καθίσωμεν=ἄς καθίσωμεν.— θᾶκος=κάθισμα.—ὥς μὴ (μετ' εὐκτ.)=ἵνα μὴ (μεθ' ὑποκτ.).—ἐνοχλῶ τινι=ἐνοχλῶ τινι.—οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαίοις=ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι διὰ τῶν φωνῶν των ἐνθαρρύνουσι τοὺς παλαίοντας.—εἰρήσεται (μέλλ. τετελεσμ. τοῦ ῥ. λέγομαι)=θα λεχθῇ (τοῦτο)· κατ' ἔννοιαν=πρέπει νὰ λεχθῇ τοῦτο.—ὄξυν καὶ φλογώδη ἐμπύπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ=ὅστις καυστικὸς καὶ θερμώτατος πίπτει ἐπάνω εἰς γυμνὴν κεφαλὴν.—τὸν πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἰκοθεν ἔδοξε=ἐθεώρησα καλὸν ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ οἴκου μου ν' ἀφῆσω τὸ σκιάδιόν μου.—ὥς μὴ (μετ' εὐκτ.)=:(πρὸβλ. ἄνωτέρω).—ξενίζω ἐν ὑμῖν=φαίνομαι διαφορετικὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν.—τῷ σχήματι=ὥς πρὸς τὸ ἐξωτερικόν.—ἡ ὥρα τοῦ ἔτους=ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους.—ὅ,τι περὶ τὸ πυρῶδ. ἔστι=μάλιστα πυρῶδεστάτη ἐστὶ=εἶναι παρὰ πολὺ θερμώτατη.—τοῦ ἀστέρος... καταφλέγοντος καὶ... τιθέντος (=ποιοῦντος)=ἐπειδὴ ὁ ἀστὴρ καταφλέγει... καὶ καθιστᾷ.—διακαῆς=διάπυρος.—κατὰ μεσημβρίαν=περὶ τὴν μεσημβρίαν.—φλογμὸν τοῦτον... οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν=ἐμβάλλει εἰς τὰ σώματα ταύτην τὴν ἀφόρητον ζέστην.—σοῦ θαυμάζω=παρξενεύομαι μὲ σέ.—ὅπως... οὔτε ἰδίεις=πῶς οὔτε ἰδρώνεις.—πρὸς τὸ θάλλπος=ἀπὸ τὴν ζέστην.—γῆραιος ἤδη ἄνθρωπος=ἐν ᾧ εἶσαι ἤδη ἡλικιωμένος ἄνθρωπος.—ὥσπερ ἐγὼ, δηλ. ἰδίω.—οὔτε ὅλως ἐνοχλουμένῳ ἔοικας=οὔτε καθόλου ὁμοιάζεις πρὸς ἄνθρωπον ἐνοχλούμενον=οὔτε φαίνεσαι καθόλου ὅτι ἐνοχλεῖσαι.—οὐδὲ=οὔτε.—περιβλέπω τι=βλέπω ὁλόγυρα ζητῶν τι=ἀναζητῶ τι.—ἐνθα ὑποδύσῃ=ἵνα χωθῇς ἐνταυθα (πρὸς προφύλαξιν)=ἵνα ἐνταυθα προφυλαχθῇς.—εὐμαρῶς=εὐκόλως, ἀταράχως.—κυβίστησις=πήδημα κατὰ

κεφαλῆς, τοῦ μπκ. — *ταλαιπωρία* = κακοπάθειαι. — *τοῦτο τὸ ἀμυν-
τήριον πρὸς τὰς βολὰς* = τοῦτο τὸ ἀμυντικὸν ὄπλον κατὰ τῶν
βολῶν (= κατὰ τῶν κυτυημάτων). — *ὅς . . . καλύσει* = ἵνα οὗτος
ἐμποδίσῃ πρὸς. ἀνωτέρω «*ἐνθα ὑποδύσῃ*». — *τὴν ἀκτῖνα* = τὰς
ἀκτῖνας (τοῦ ἡλίου). — *καθικνοῦμαι τῆς κεφαλῆς* = φθάνω μέχρι
τῆς κεφαλῆς. — *ἀπίωμεν* = ἄς ὑπάγωμεν. — *δ' οὖν* = τέλος πάντων.

Μῆλα καὶ σέλινα... καί..., ἐννοεῖ τοὺς διὰ τούτων πεπλε-
γμένους στεφάνους, οἵτινες ἐδίδοντο τοῖς νικῶσιν ἐν τοῖς ἀγῶσι. —
ἐκεῖνα, ποῖα; — *τοῦ μείζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφά-
νου . . .*, ποῖον ἐννοεῖ ἐνταῦθα μείζονα ἀγῶνα καὶ στέφανον
πανευδαίμονα; — *ὃν κατέλεξα*, ἐν τίνι κερ.; — *οὕτως*, πῶς; —
εἰς τὸ σύσκιον ἐκεῖνο, ἐννοεῖ τὸν κατάφυτον καὶ σκιερὸν τόπον
τοῦ γυμναστηρίου, ἐν ᾧ οἱ πολῖται καθήμενοι ἐπὶ καθισμάτων ἀνε-
παύοντο ἀπὸ τοῦ καύσωνος. — *ὥς μὴ μόνος ξενίζοιμι*, οἱ Ἕλλη-
νες εἶχον πάντοτε τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῇ· μόνον δὲ οἱ ὁδοιπόροι,
οἱ κυνηγοί, οἱ ναῦται καὶ καθ' ὅλου οἱ ἐργατικοὶ ἐκάλυπτον ἐξ
ἀνάγκης αὐτήν. — *κύνα*, νοεῖται ὁ *Σείριος* (ἀστήρ), κατὰ τὰς ἐπι-
τολάς τοῦ ὁπαιοῦ γίνονται πολλοὶ καύσωνες. — *γάρ*, ποῖαν πρότα-
σιν — εὐκόλως νοουμένην ἐκ τῶν ἡγουμένων — αἰτιολογεῖ; — *αἱ
ὑπαίθριαι ἐν τῇ ψάμμῳ ταλ.*, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸς. κερ. 2. —
ἀπίωμεν, ποῦ :

Κερ. 17.

*Καὶ ὅπως μὴ καθάπερ νόμοις προσέξεις, οἷς ἂν λέγω
πρὸς σέ* = καὶ πρόσεχε πῶς νὰ μὴ δίδῃς προσοχὴν εἰς τοὺς
λόγους μου, ὥσῃ νὰ εἶναι οὗτοι νόμοι. — *ὥς (= ὥστε) πιστεύειν*
= ὥστε νὰ πιστεύῃς. — *ἐξ ἅπαντος* = ἅνευ ἀντιρρήσεως. — *ἐνθα
ἂν σοι . . . δοκῇ* = ὅπου νομίζεις. — *ἀντιλέγειν . . . καὶ διευθύ-
νειν*, τὰ ἀπρμρ. ἀντὶ προστακτικῆς = ν' ἀντιλέγῃς καὶ νὰ διορ-
θώνῃς. — *δυοῖν θατέρου* = τοῦ ἑτέρου (= τοῦ ἑνός) ἐκ τῶν δύο.
— *οὐκ ἂν ἀμάρτοιμεν* = οὐχ ἀμαρτησόμεθα = δὲν θὰ ἀποτύ-
χωμεν = θὰ ἐπιτύχωμεν. — *ἢ σέ πεισθῆναι... ἢ ἐμὲ ἀναδιδα-
χθῆναι* = ἢ δηλ. σὺ νὰ πεισθῇς ἢ ἐγὼ καλυτέρον νὰ διδαχθῶ. —
ἐκχέαντα, ὅποσα οἶε ἀντιλεκτέα εἶναι = ἐπειδὴν ἐκχέῃς,
ὅσα οἶε δεῖν ἀντιλεχθῆναι = ἅψ' οὐ ἐξαντλήσῃς ὅλα ὅσα νομί-
ζεις ὅτι πρέπει νὰ ἀντιλεχθῶσι· κατ' ἐννοιαν = ἅψ' οὐ ἐξαντλή-
σῃς ὅλας σου τὰς ἀντιρρήσεις. — *οὐκ ὀρθῶς γινώσκω* = δὲν

ἔχω ὀρθὴν γνώμην. — ἐν τούτῳ = διὰ τοῦτο. — ἂν σοι . . . οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογοῦσα = τάχιστα θὰ ὁμολογήσῃ εἰς σέ χάριν (πρβλ. κεφ. 14 «οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων»). — ὅσα . . . τὰ μέγιστα, κατ' ἔννοιαν = ὅσον περισσότερον . . . τόσον περισσότερον. — ἔση ὠφελικῶς = θὰ ὠφελήσῃς. — οὐδὲν ἂν ἀποκρυψαίμην αὐτὴν = οὐδὲν ἤθελον ἀποκρύψει ἀπὸ αὐτὴν (τὴν πόλιν [= ἀπὸ τοὺς συμπολίτας μου]). — εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρων = θὰ καταστήσω κοινόν. — καταστάς = παρουσιασθεῖς. — δείξας σε, κατ' ἔννοιαν = καὶ θὰ δείξω σέ. — μεταπαιδεύω τινά = μεταπείθω τινά. — ἐδιδάξατο = ἐδίδαξε. — ἀναγεγραφθῶ = ἂς εἶναι ἀναγεγραμμένος, ἂς ἀνακηρυχθῇ. — χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε = στῆσατε τὸν χάλκινον ἀνδριάντα του. — παρὰ τοὺς ἐπωνύμους = πλησίον τῶν ἀνδριάντων τῶν ἐπωνύμων. — ἐν πόλει = ἐν τῇ ἀκροπόλει. — παρὰ τὴν Ἀθηναῖν = πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς. — ἡ πόλις . . . ἐκμανθάνοντες, σχῆμα κατὰ σύνεσιν = οἱ πολῖται ἐκμανθάνοντες· τὸ δ' ἐκμανθάνω = καλῶς μανθάνω.

Παρὰ τοὺς ἐπωνύμους, οἱ ἐπώνυμοι ἦσαν δέκα καὶ βραδύτερον δώδεκα ἥρωες, ὧν τὰ ὀνόματα ἔφερον αἱ δέκα καὶ εἴτα αἱ δώδεκα φυλὴ τῆς Ἀττικῆς καὶ ὧν οἱ ἀνδριάντες ἴσταντο ἐν τῇ Κεραμεικῇ.

Κεφ. 18.

Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα = λοιπὸν τοῦτο ἦτο ἐκεῖνο· τὸ ἄρα μετὰ παρατκ. δηλοῖ πολλάκις ὅτι νῦν γινώσκειται ἀλήθειά τις ἀγνοουμένη πρότερον. — ὥς (μετ' εὐκτικ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστκ.). — εἴρων εἰμὶ ἐν τοῖς λόγοις = εἶμαι εἴρων εἰς τοὺς λόγους = ὁμιλῶ μὲ εἴρωνεῖαν. — ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ . . . διεξιόμι καὶ διδάσκοιμι, αἰτιολογεῖ τὴν κατηγορίαν ὥς εἴρωνες εἴητε . . . = διότι πόθεν (μαθὼν) ἐγὼ δύναμαι νὰ ὁμιλῶ καὶ νὰ διδάσκω. — νομάς καὶ πλάνης = περιφερόμενος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ περιπλανώμενος. — βεβιωκώς . . . ἀμείβων . . . οἰκήσας . . . ἑώρακώς, μετχ. ἐπιθκ. — ἐφ' ἀμάξης βεβίωκα = ἔχω περάσει τὴν ζωὴν μου ἐπάνω στ' ἀμάξι. — ἀμείβω = ἀλλάσσω. — αὐτόχθων = οὐχι ἔξωθεν ἐλθὼν, ἐγχώριος. — πόλιν ταύτην ἀρχ. = ταύτην τὴν ἀρχ. πόλιν. — τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις = ἐπὶ τοσοῦτα ἤδη ἔτη. — κατωκηκότας = οἵτινες κατοικοῦσι. — ᾧ τοῦτο

ἐξ ἀρχῆς τὸ μάθημα ἐγένετο—ὅστις ἐκ τῆς νεότητός σου τοῦτο ἐσπούδασας. — ἐπίστασθαι..., ἐπεξηγήσεις τοῦ τοῦτο = δηλ. νὰ γνωρίζῃς. — ὅπως ἂν... οἰκοῖτο = πῶς δύναται νὰ διοικῇται. — καὶ οἷσιν νόμοις χρωμένη εὐδαιμονήσειεν (ἂν) = καὶ ποίους νόμους μεταχειριζομένη δύναται νὰ εὐτυχῇ. — πλὴν ἀλλὰ = ἀλλ' ὅμως. — καὶ τοῦτο = καὶ κατὰ τοῦτο. — ὥς νομοθέτῃ πειστέον (δηλ. ἐστὶ) σοι = δεῖ πείθεσθαι (με) σοὶ ὥς νομοθέτῃ = πρέπει νὰ πείθωμι εἰς σέ ὥς εἰς νομοθέτην. — ὥς (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μετ' ὑποτακτ.). — βεβαιότερον = ἀσφαλέστερον, καλύτερον. — καὶ ἰδοὺ γὰρ... = καὶ ἰδοὺ... — συνηρεφές = σύσκιον (κεφ. 16). — καθέδρα ἡδεῖα καὶ εὐκαιρος = κάθισμα ἀνταπαυτικὸν καὶ κατὰλληλον εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον. — ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου = ἐπὶ ψυχροῦ λίθου. — καθ' ὅ,τι = διατί. — ἐκ παίδων = ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. — διαπονῶ = (κεφ. 15). — ὅπως... ἀποβαίνουσι = πῶς γίνονται. — ἀσκημα = ἀσκήσεις. — κυβιστήματα = κυβιστήσεις (κεφ. 16). — συντελῶ = συνεισφέρω, συντείνω. — διδάξῃ = διδάξεις. — κατὰ καιρὸν = εἰς τὴν κατὰλληλον ὥραν. — ἕκαστον ἐν τῷ μέρει = καθένα μὲ τὴν σειράν (του). — μέμνησό μοι, τὸ μοι = πρὸς χάριν μου = παρακαλῶ. — παρὰ τὴν ὥσιν = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὁμιλίας σου. — λέγω δέ, ὥς μὴ... = λέγω δέ (τοῦτο), ἵνα μὴ... — ἀπομηκύνω τὸν λόγον = κάμνω μακρὸν τὸν λόγον. — δέδια μὴ... = φοβοῦμαι μήπως... — ἐπιλανθάνομαι τῶν πρώτων = λησμονῶ τὰ πρώτα. — εἰ... πολλὰ ἐπιρροεῖ = ἐὰν ἐπέρχονται (=λέγονται) πολλὰ.

Ὡς εἶητε εἰρωνεῖς..., ποίους λόγους τοῦ Σόλωνος ἐκλαμβάνει ὁ Ἀνάχαρσις ὡς εἰρωνεῖαν; — ἐφ' ἀμάξης βεβιωκώς, εἰς τοὺς νομαδικὸν βίον ζῶντας Σκύθας αἱ ἄμαξαι ἐχρησίμευσαν ὡς κατοικίαι. — αὐτόχθονας ἄνδρας, οἱ Ἀθηναῖοι ἠρέσκοντο νὰ καλῶνται αὐτόχθονες· ὁ Κέρωψ καὶ ὁ Ἑρεχθεύς, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τοὺς παναρχαίους χρόνους τῶν Ἀθηνῶν, πράγματι ἦσαν τέκνα τῆς Γῆς. — πόλιν ταύτην, ποίαν πόλιν ἐννοεῖ; — ἐν τῷ συνηρεφεῖ... καὶ καθέδρα, βλ. ἐν σελ. 169.

Κεφ. 19.

Ταμιεύομαί τι = κανονίζω τι. — ἔνθα ἂν σοι δοκῇ... ὁ λόγος = ὅπου σοὺ φαίνεται ὁ λόγος. — μὴ πάνυ σαφῆς εἶναι =

ὅτι εἶναι δυσκολονόητος. — (ὁ λόγος) πόρρω ποι ἀποπλανᾶται
 = (ὁ λόγος) ἀποπλανᾶται εἰς τι μέρος μακράν = τραβάει εἰς πολὺ
 μέγρος. — (ὁ λόγος) εἰκῇ δεῖ = ἀσκόπως (= ἀσχέτως πρὸς τὸ θέμα)
 λέγεται. — ἐρῶση (μέλλ. τοῦ ῥ. ἐρωτῶ) = θά ἐρωτήσης. — μεταξὺ =
 ἐν τῇ μεταξὺ. — τὰ λεγόμενα ἐξαγώνια ἐστὶ = τὰ λεγόμενα εἶναι
 ἔξω τοῦ ἀγῶνος (= ἔξω τοῦ προκειμένου θέματος). — κωλύσει οὐδέν,
 οἶμαι = δὲν θά πειράξῃ (δὲν θά βλάψῃ διόλου), νομίζω. — πατριον
 = πατροπαράδοτον. — ὅποταν... συγκαθέξῃται... δικάσοντας
 φόνου... σχῆμα κατὰ σύνεσιν (πρβλ. κεφ. 17 «ἡ πόλις ἐκμαν-
 θάνοντες») = δόκιμοι οἱ Ἀρεοπαγῖται συνεδριάζουσιν, ἵνα δικά-
 σωσι περὶ φόνου... — πάρος = (βραχύνθη) λόφος. — ἡ τραύματος
 ἐκ προνοίας = ἡ περὶ τραύματος ἐκ προμελέτης. — ἀποδίδεται
 λόγος τινὶ = πρᾶχῳρεῖται ὁ λόγος εἰς τινα = παρέχεται ἡ ἀδεια
 εἰς τινα νᾶ ὁμιλήσῃ. — οἱ κρινόμενοι = οἱ διάδικοι. — ἐν τῷ μέρει
 = ἐναλλάξ. — ὁ μὲν διώκων, ὁ δὲ φεύγων = ὅτε μὲν ὁ κατήγο-
 ρος, ὅτε δὲ ὁ κατηγορούμενος. — ἀναβιβάζομαι ῥήτορας = προσάγω
 (εἰς τὴν βουλὴν) συνηγόρους, διορίζω δικηγόρους. — τοὺς ἐροῦντας
 = ἵνα οὗτοι ὁμιλήσωσιν. — ἐστ(ε) ἂν (μεθ' ὑποτακτ.) = ἐφ' ὅσον
 (μεθ' ὀριστ.). — περὶ τοῦ πράγματος λέγω = περιορίζομαι εἰς τὸ
 θέμα. — καθ' ἡσύχίαν = ἡσυχῶς. — φροῖμιον = προῖμιον. — ὥς...
 ἀπεργάσαιτο... ἢ... ἐπάγῃ τῷ πράγματι = ἵνα καταστήσῃ... ἢ
 ἐμδόλλη εἰς τὴν ὑπόθεσιν. — δεινῶσιν ἔξωθεν = ἀγανάκτησιν,
 ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως ἀγορεύων. — ῥητόρων παῖδες, περίφρ. =
 οἱ ῥήτορες. — ἐπὶ τοὺς δικαστὰς = ἵνα κερδήσωσι τὴν εὐνοίαν
 τῶν δικαστῶν. — μηχανῶμαι = ἐπινοῶ. — κατεσιώπησεν = κατα-
 σιωπᾷ. — κατασιωπῶ = ἐπιβίλλω σιωπὴν. — οὐκ ἔω = δὲν
 ἐπιτρέπω. — ληρῶ = φλυαρῶ. — περιπέττω τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς
 λόγοις = ἐπισκοπίζω τὴν ὑπόθεσιν μὲ τοὺς λόγους. — μου, πόθεν
 ἔξαφτ. ἢ γενικ.: — ἦν αἰσθη καταρροητορευόμενος = ἔαν ἐννοήσης
 ὅτι νικᾶσαι ὑπ' ἐμοῦ διὰ ῥητορικῶν τεχνασμάτων. — ἄχρῃ ἂν
 (μεθ' ὑποτακτ.) = ἐφ' ὅσον (μεθ' ὀριστ.). — οἰκεῖα τῷ πράγματι
 λέγεται (ὑπ' ἐμοῦ) = λέγονται (ὑπ' ἐμοῦ) ἀρμόζοντα εἰς τὸ θέμα
 = ὁμιλῶ ἐντὸς τοῦ θέματος. — ἐξέστω (δηλ. ἐμοὶ) ἀπομηκύνειν
 (δηλ. τὸν λόγον) = ἄς μοῦ ἐπιτρέπηται νᾶ μακρύνω τὴν ὁμιλίαν.
 — συνουσία = συνδιάλεξις. — ὥς (= ὥστε) ἀχθεσθαι = ὥστε νᾶ
 στενοχωρώμεθα. — εἰ ἀποτείνουτο ἢ ῥῆσις = ἔαν παρατείνηται ἡ

δμιλία.—*ἄγω σχολήν*—*σχολάζω* (κεφ. 11).—*εὐγνώμονά σου ταῦτα* (δηλ. *ἐστὶ*)—*ταῦτα τὰ λόγια σου εἶναι συνετά*.—*καὶ ἐπὶ τούτοις*—*καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν*.—*ὅτι πάρεργον τοῦ λόγου...* *ἐδιδάξω με*—*διότι ἐν παρέργῳ μ' ἐδίδαξας*.—*θαυμάσια*—*ἄξιοθαύμαστα*.—*ὥς ἀληθῶς*—*ἀληθέστατα*.—*πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν ψῆφον*—*οὔτινες θὰ δώσωσι τὴν ψῆφόν των σύμφωνα πρὸς τὴν ἀλήθειαν*.—*ἐπὶ τούτοις*—*ἐπὶ τούτῳ τῷ ὅρῳ*.—*τοῦτο γὰρ ἔθου με*—*διότι τοιοῦτον* (δηλ. Ἀρεοπαγίτην) *μὲ κατέστησας*.—*κατὰ σχῆμα*—*κατὰ τὸν τρόπον*.

Τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ἦτο τὸ ἐπισημότερον τῶν ἐν Ἀθήναις φονικῶν δικαστηρίων.—*εἰς τὸν πάγον*, ἐννοεῖ τὸν λόγον τὸν πρὸς Δ. τῆς ἀκροπόλεως κεῖμενον, ἐφ' οὗ συνήρχετο ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ.—*ἀναβιβάζονται ῥήτορας*, ἡ συνήθεια αὕτη τοῦ νὰ προσάγωσιν οἱ διάδικοι συνηγόρους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑποθέσεώς των ὑπῆρχεν οὐχὶ ἐπὶ Σόλωνος, ἀλλὰ μετ' αὐτόν· ἐπομένως ἐνταῦθα ἔχομεν ἀναχρονισμόν.—*φροίμιον*, τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ῥητορικοῦ λόγου, ὅπερ δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ θίγει δλωγς γενικῶς αὐτήν, σκοποῦν πρὸ παντὸς νὰ κινήσῃ τὴν εὐνοίαν μὲν τῶν δικαστῶν ὑπὲρ τοῦ λέγοντος, τὸ μῖσος δὲ αὐτῶν κατὰ τοῦ ἀντιπάλου.—*τῆς βουλῆς*, δηλ. τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.

Κεφ. 20.

Οὐκοῦν = *λοιπόν*.—*διὰ βραχείων* = *συντόμως*.—*προακούω* = *ἀκούω* πρότερον.—*ἀ... ἡμῖν δοκεῖ* = *τί φρονοῦμεν ἡμεῖς*.—*γὰρ* = *δηλαδή*.—*οἶον* = *καθώς*.—*ἰερά* = *ναοί*.—*ἀλλὰ ταῦτα μὲν...* *ὑπάρχειν ἐς...* = *ἀλλὰ* (νομίζομεν) *ὅτι ταῦτα μὲν ὑπάρχουσι πρὸς...*—*οἱ πολιτευόμενοι* = *οἱ πολῖται*.—*ἐδραῖος* = *σταθερός, μόνιμος*.—*τὸ δὲ πᾶν... τιθέμεθα*, μετὰ τό: *ταῦτα μὲν... ὑπάρχειν* ἀνεμένετο ῥ. παρεμφατικῆς ἐγκλ.:—*τὸ πᾶν κῦρος τίθεμαι ἐν τοῖς π.*—*ἀποδίδω* δλην τὴν σπουδαιότητα εἰς τοὺς πολίτας.—*τούτους εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *ἡγούμεθα*—*νομίζομεν* ὅτι οἱ ἐμψυχοῦντες τρόπον τινὰ τὰ κενὰ σώματα τῶν οἰκοδομημάτων εἶναι οὗτοι.—*διατάττω*—*καταρτίζω*.—*ἐν ἡμῖν ἐκάστω*—*εἰς τὸ σῶμα ἐκάστου*

ἐξ ἡμῶν.—ἐπιμελοῦμαι τοῦ σώματος=φροντίζω περὶ τοῦ σώματος.—ὥς κάλλιστον εἶη=ἵνα εἶναι ὡραιότατον.—ἐνδοθεν οἰκοδομήμασι=ἐσωτερικῶς μὲ οἰκοδομήματα.—κατεσκευασμένους=ἐστολισμένους.—ταῖς ἔκτοσθεν ταύταις περιβολαῖς=μὲ τὰ ἐξωτερικὰ ταῦτα περιτειχίσματα.—ἐς τὸ ἀσφαλέστατον πεφραγμένος=ὠχυρωμένος πρὸς μεγαλυτέραν ἀσφάλειαν.—μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἀπαντος=ἀλλὰ κυρίως καὶ ἀπαραιτήτως.—ἀγαθοὶ τὰς ψυχὰς=ἐνάρετο· κατὰ τὰς ψυχὰς.—ἰσχυροὶ τὰ σώματα=δυνατοὶ κατὰ τὰ σώματα.—σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἡγούμεθα=νομίζομεν ὅτι πρὸς ἀλλήλους καλῶς θὰ συμπεριφέρωνται.—συμπολιτεύομαι=ζῶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει μετ' ἄλλου τινός.—ἐκ πολέμου=ἐν καιρῷ πολέμου.—σώσειν...καὶ... διαφυλάξειν, τὰ ἀπαρέμφ. πόθεν ἐξαρτ.;—τίτθῃ=τροφός.—ἐπιτρέπω τινί τι=ἀναθέτω εἰς τινά τι.—ὕπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις=ὕπὸ παιδείᾳ ἐλευθερίῳ=δι' ἐλευθερίου ἐκπαιδεύσεως=δι' ἐκπαιδεύσεως ἀρμοζούσης εἰς ἐλευθέρους πολίτας.—ἀγειν καὶ τρέφειν, καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἐπιτρέπομεν=ἵνα ὁδηγῶσι καὶ ἀνατρέψωσιν.—ἐπειδὴν=ἔταν.—συνετὸς γίγνομαι τῶν καλῶς ἐχόντων=ἐννοῶ τὰ καλῶς ἔχοντα (=τὰ καλά).—ἀναφύεται τί τινι=ἀναπτύσσεται τι εἰς τινι.—ἀξιόχρεα πρὸς τοὺς πόνοους=ἱκανὰ νὰ ὑποφέρωσι κόπους.—πάμιος=στερεός, ἀσφαλής.—πρὸς τὸ ἰσχ. συνιστάμενα=συγκροτούμενα ἰσχυρότερα.—τηνικαῦτα ἥδη=τότε πλέον.—ἄλλως δὲ=κατ' ἄλλον δὲ τρόπον.—αὐτὸ μόνον=ἀκριδῶς μόνον.—φῦναι ὥς ἔφν ἕκαστος=νὰ γεννηθῇ, ὅπως ἐγεννήθῃ ἕκαστος.—ἦτοι... ἦ...=ἦ... ἦ.—ἐπ' αὐτοὺς=δι' αὐτούς.—δέομαί τινος=ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι.—τὰ εὐφυῶς διακείμενα=τὰ εὖ πεφυκότα (δηλ. σώματα)=οἱ ἐκ φύσεως καλοί.—βελτίω παρὰ πολὺν=παρὰ πολὺν βελτίω.—τὰ φαύλως ἔχοντα=τὰ κακῶς πεφυκότα (δηλ. σώματα)=οἱ ἐκ φύσεως κακοί.—μετακοσμοῦμαι πρὸς τὸ βέλτιον=μεταβάλλομαι εἰς τὸ καλύτερον.—τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γ. (δηλ. ἐστι), κατ' ἔννοιαν=μιμούμεθα τοὺς γεωργούς.—πρόσγειος=ὁ πλησίον τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς, ὁ χαμηλός, ὁ μικρός.—νήπιος=τρυφερός.—σκέπω=σκεπάζω.—τὰ πνεύματα=οἱ ἄνεμοί.—τὸ ἔρνος=ὁ βλαστός.—

περιτέμνω=περικύπτω, κλαδεύω.—*δονεῖν καὶ σαλεύειν*, καθι-
ρῶς τελκ. ἀπαρμψ. ἐκ τοῦ *παραδιδόντες*=ἵνα σείωσι καὶ σα-
λεύωσιν.—*ἐξεργάζομαι τι κάρπιμον*=κάμνω τι εὐφορον.

Νεώσοικοι (νεῶς-οἴκοι), οὗτοι ἦσαν οἰκήματα παρὰ τὸν λι-
μέν, εἰς ᾧ ἀνέσχυον τὰ πλοῖα ἐν καιρῷ χειμῶνος· ἐν τοῖς νεωσ-
οίοις πρὸς τούτοις τὰ πλοῖα ἐπεσκευάζοντο, ἐνίστε δὲ ἐν αὐτοῖς
καὶ ἐναυπηγοῦντο πλοῖα.—*ταῖς . . . περιβολαῖς*, ἐννοεῖ τὰ τεῖχη
τὰ περιβάλλοντα τὴν πόλιν.—*παραδιδόντες αὐτά*, δηλ. τὰ οὕτω
περιτημηθέντα φυτά.

Κεφ. 21.

Ἀναρριπίζω τι=ἐξεγείρω τι.—*γράφασθαι καὶ . . . ἐπιλέ-
ξασθαι*, τὰ ἀπαρμψ. ἐκ τοῦ *διδάσκομεν*=διδάσκομεν (τοὺς παι-
δας) νὰ γράφωσι καὶ νὰ ἀναγινώσκωσι.—*τορῶς*=μεγαλαφώνως.
—*προϊοῦσι . . . αὐτοῖς* (δηλ. τοῖς παισὶ)=εἰς αὐτοὺς (τοὺς παῖδας)
ὅταν προσδεύωσιν.—*ἐν μέτροις κατακοσμῶ*=κοσμῶ καλῶς
μὲ στίχους.—*ὥς* (μετ. εὐκτ.)=ἵνα (μετ' ὀποττικ.).—*μᾶλλον
μνημονεύω*=εὐκολώτερον ἀπομνημονεύω.—*θαυφῶ τινι*=
ἀπαγγέλλω εἰς τινα.—*οἱ δὲ*=οὔτοι δὲ (τίνες;).—*ἀριστεία*=
ἀνδραγάθημν.—*πράξεις ἀοίδιμοι*=ἐνδοξοὶ πράξεις.—*κατὰ
μικρὸν*=ὀλίγον κατ' ὀλίγον.—*ἐπεγείρομαι*=παρακινεῖμαι.
—*ἄδομαι*=ἐγκωμιάζομαι.—*οἱ ὄστερον*=οἱ μεταγενέστεροι.—
οἷα . . . ἐποίησαν=ὅποια ἔψαλαν· κατὰ τὴν μετάφρασιν ἢ πρό-
τασις αὕτη ἄς τεθῇ μετὰ τό: *ἀοιδίμους*.—*πλησιάζω πρὸς τὴν
πολιτείαν*=πλησιάζω ν' ἀποκτήσω πολιτικὰ δικαιώματα.—*μετα-
χειρίζομαι τὰ κοινὰ*=μετέχω τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν πρα-
γμάτων.—*ἔξω τοῦ ἀγῶνος*=ἔξω τοῦ πράγματος=ἔξω τοῦ
θέματος.—*ἴσως ταῦτα*, δηλ. ἐστὶ.—*οὐ γάρ*, συνκπτέον τῇ: *προϋ-
κειτο εἰπεῖν*.—*ὅπως*=πῶς.—*δι' ὅ,τι*=διατί.—*αὐτὸς ἐμμαντῶ
σιωπᾶν προστάττω*=μόνος μου ἐπιβάλλω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου
σιωπὴν.—*οὐ περιμείνας*=χωρὶς νὰ περιμείνω.—*ὅπ' αἰδοῦς*
=ἀπὸ ἐντροπῆς.—*ἀνέχη (με) ληροῦντα*=μὲ ἀνέχεσθαι νὰ φλυα-
ρῶ.—*τῇ βουλῇ ἐπινενόηται*=ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔχει ἐπινοηθῇ.
—*τί τοῦτο ἤρου με*=διατί μὲ ἠρώτησας τοῦτο.—*ὅτι*=διότι.
—*τὰ κάλ. καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα*=τὰ κάλλιστα καὶ ὅσα εἰς
ἐμὲ εἶναι τερπνότατα ἀκούσματα.—*παρεῖς*=παραλείψας· τίνος

ρ.; — τὰ περὶ ψυχῆς, ἐπεξήγησις τοῦ τὰ κάλ. καὶ . . . ἥδιστα = δηλ. τὰ ἀφορῶντα τὴν ψυχὴν. — γυμν. καὶ διαπον. τῶν σωμάτων, ἐπεξήγησις τοῦ τὰ ἥτιον ἀναγκαῖα. — διαπονήσεις = ἀσκήσεις. — μέμνημαι τῶν ἀπ' ἀρχῆς προορήσεων = ἐνθυμοῦμαι ὅσα ἐξ ἀρχῆς εἵπομεν. — ὦ γενναῖε = ὦ φίλε μου. — ἀποπλανῶ τὸν λόγον = ἀπομακρύνω τὸν λόγον (ἀπὸ τοῦ θέματος). — μὴ σου ἐπιταρ. τὴν μνήμην = μὴ ἐπιταράξῃ τὴν μνήμην σου. — μὴ = ἴνα μὴ. — ἐπιταράττω = ταράττω. — ἐπιρρέων = λεγόμενος. — πλὴν ἀλλά; (κεφ. 18). — ὥς οἶόν τε = ὅσον τὸ δυνατόν. — τὸ ἀκριβὲς τῆς διασκέψεως = ἡ ἀκριβὴς συζήτησις. — ἐτέρου ἂν εἶη (= ἐτέρου ἔσται) λόγον = θὰ εἶναι. θέμα ἄλλης ὁμιλίας.

Τὴν μὲν τοίνυν . . . ἡ παιδεία ἐν Ἀθήναις συνέκειτο ἐκ τῶν γραμμάτων, τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς· εἰς ταῦτα βραδύτερον προσετέθη ἡ γραφικὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ· τὰ γράμματα, ἡ μουσικὴ, ἡ γραφικὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ ἀπετέλουν τὸ ἡθικὸν μέρος τῆς παιδείας, περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος. — καίτοι . . . ὁ Σόλων διακόπτει ὁ ἴδιος ἐνταῦθα τὸν λόγον. — τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὁ Σόλων ἀνωτέρω (ἐν κεφ. 19) εἶχε καταστήσει τὸν Ἀνάχαρσιν Ἀρεοπαγίτην. — οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα, ὁ Σόλων ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν κεφ. 19 λεχθέν. — τῇ βουλῇ, ποίαν βουλὴν ἐννοεῖ ἐνταῦθα; — μέμνημαι τῶν . . . προορήσεων, ὁ Σόλων ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν κεφ. 18 ὑπὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος λεχθέν.

Κεφ. 22.

Ῥυθμίζω τι = κλονίζω τι, μορφώνω τι. — γνώμη = διάνοια, ψυχὴ. — ἐκιδιδάσκω = ἀκριβῶς διδάσκω. — οἱ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν = οἵτινες εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς δημόσιον μέρος, ὥστε νὰ δύνανται ὅλοι νὰ ἀναγινώσκωσιν αὐτούς. — ἀπέχομαί τινος = ἀποφεύγω τι. — καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις = καὶ διὰ τῶν συναναστροφῶν μετὰ χρηστῶν ἀνδρῶν παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως· μετὰ τὴν τροπικ. μετχ. ἐκιδιδάσκοντες ἀκολουθεῖ προσδιορισμὸς κατὰ δοτκ. (συνουσίαις). — ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοις συμπολιτεύονται = φέρονται ὡς ἴσοι πρὸς ἀλλήλους. — ἐφίεμαί τινος = ἐπιθυμῶ τι. — βίαιόν τι ποιῶ = κάμνω τι διὰ τῆς βίας. — πρὸς ἡμῶν = ὑφ' ἡμῶν. — καὶ μέντοι

καί=ἀλλὰ καί.—*συνάγω*=συναθροίζω.—*ὑπὸ κωμωδίαις καὶ τραγωδίαις*=διὰ κωμωδιῶν καὶ τραγωδιῶν (πρὸλ. κεφ. 20 «ὑπὸ παιδείαις»)—*ἀρετάς τε...θεωμένους*=ἐν αἷς (δηλ. τραγωδίαις) *θεῶνται ἀρετάς τε...*—*ὥς τῶν μὲν ἀποτρέποντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδουσιν*=ἵνα ἀπὸ ταῦτα μὲν (δηλ. τὰς κακίας) ἀποτρέπωνται, πρὸς ἐκεῖνα δὲ (δηλ. τὰς ἀρετάς) ῥέπωσιν.—*ἐφίημί τι* (μετ' ἀπαρμφ.)=ἐπιτρέπω εἰς τινα (νὰ...)—*ἀποσκόπτω καὶ λοιδοροῦμαι ἐς τοὺς πολίτας*=ἐμπαίζω καὶ κτηγγοῶ τοὺς πολίτας.—*οὓς ἄν...ἐπιτηδεύοντας αἰσθώνται*=ἔσους ἐννοήσωσιν ὅτι πρήττουσιν.—*αὐτῶν ἐκείνων χάριν*=χάριν αὐτῶν ἐκείνων.—*καὶ τῶν πολλῶν*, δηλ. *χάριν*=καὶ χάριν τῶν πολλῶν.—*ὥς φεύγουσιν*=ἵνα ἀποφύγωσιν.—*ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις*=διὰ τὰ ὅμοια.

Αὐτῶν, δηλ. τῶν νέων.—*οἱ δημοσίαι...*, νοοῦνται οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος, οἵτινες εἶχον καταγρῆν εἰς τετραγώνους τὸ σχῆμα ξυλίνης στήλας, στενουμένας πρὸς τὰ ἄνω, αἵτινες ὠνομάζοντο *ἄξονες* μὲν, ὡς στρεφόμεναι, *κύρβεις* δὲ διὰ τὸ σχῆμα αὐτῶν ἦσαν δὲ κατατεθειμένοι εἰς τὴν Βασιλείον στοὰν ἐν τῇ Ἀγορᾷ.—*σοφισταί*, ἡ λέξις *σοφιστής* ἐπὶ Σόλωνος—καὶ μετὰ τοῦτον ἀκόμη—δὲν εἶχε τὴν κακὴν ἐκείνην τοῦ ἀγύρτου σημασίαν, εἰς ἣν περιέπεσαν ἐπὶ Σωκράτους, ἀλλ' ἐσήμαινε τὸν σοφόν.—*αὐτούς*, τίνες;—*αὐτῶν τε ἐκείνων*, δηλ. τῶν πολιτῶν.—*ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις*, δηλ. διὰ πράξεις αὐτῶν αἰσχροῦ καὶ ἀναξίας τῆς πόλεως.

Κεφ. 23.

Οὓς φῆς τοὺς τρ. καὶ κωμ.=τοὺς τραγωδοὺς καὶ κωμωδούς, οὓς φῆς.—*ὑποδεδεμένοι*=οἱ ὅποιοι φοροῦσιν ὑπὸ τοῦς πόδας· τίνος ῥ.;—*τὴν ἐσθῆτα πεποικιλμένοι*=(οἱ ὅποιοι) ἔχουσι τὸ ἔνδυμά των ἐστολισμένον.—*κράνη ἐπικείμενοι παγγέλοια*=(οἱ ὅποιοι) φέρουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περικεφαλαίας γελιωδεστάτας.—*κεχηνότα παμμέγεθες*=αἱ ὅποιοι (περικεφαλαίαι) χάσκουσιν (=εἶναι ἀνοικταί) ὑπερβολικά.—*μεγάλα κέκραγα*=μεγάλως κραυγάζω.—*διαβαίνω ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασιν*=βαδίζω ἀσφαλῶς (=χωρὶς νὰ τρικλίζω) μὲ (ἐκεῖνα) τὰ ὑποδήματα.—*οὐκ οἶδ(α) ὅπως*=δὲν γνωρίζω πῶς.—*Διονύσω ἐορτάζω*=τελῶ ἐορτὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου (τοῦ Βάκχου)=ἐορτάζω τὰ Διονύσια.—*βραχυτέροι*, δηλ. ἦσαν.—*βραχύς*=κοντός.—*πεζοὶ*

(ἦσαν) = ἐδάδιζον χαμηλά. — τὸ θέατρον γοῦν... ἅπαν ἐγέλα ἐπ' αὐτοῖς = πάντες οἱ θεαταὶ τοῦλάχιστον ἐγέλων δι' αὐτοῦς. — ἐκείνων τῶν ὑψηλῶν, πόθεν ἐξαρτ. ἢ γενν.; — σκυθρωπὸς = ὁ ἔχων ὄψιν τεθυμμένην, ὁ κατηφής· τὸ ἀντίθετον παιδρός. — πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους = διότι ἔσυρον τόσα μεγάλα καὶ βαρὺν δεσμὰ (ὡς κατὰδικοι). — ἐπιδείκνυμαι τοῖς θεαταῖς ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν = πικρυσιάζω ἐν τῇ σκηνῇ εἰς τοὺς θεατὰς τραγικὴν τινὰ ὑπόθεσιν (εἰλημμένην ἐκ) τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων. — ῥήσεις οἰκτρὰς τραγῶδω = θλιβεροὺς λόγους τραγικῶς ἀπαγγέλλω. — κατασπῶμαι ἐς δάκρυα = πικρυσύρομαι εἰς δάκρυα = ἀναγκάζομαι νὰ δακρύω. — εἰκός, δηλ. ἐστὶ = πιθανὸν εἶναι. — αὐλῶ = παίζω τὸν αὐλόν. — συνάδουσιν ἐν κύκλῳ συνεστῶτες = φάλλουσι συγχρόνως ἰστάμενοι ὅλοι μαζὶ κυκλικῶς. — ἀχρεῖος = ἄχρηστος, ἀνωφελής. — παραθήγομαι = διεγείρομαι. — τὰς ψυχὰς, αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι. — γίνονται, τίνες;

Ὑποδήματα βαρέα κτλ., ἀναφέρεται εἰς τοὺς τραγικοὺς, αἵτινες, ἵνα φαίνωνται ὑψηλότεροι καὶ μεγαλοπρεπέστεροι, ἐφόρουν ὑποδήματα ὑψηλὰ ἔχοντα κάτωθεν παχέα στρώματα φελλοῦ (τοὺς κοθόρνους). — κράνη ἐπικείμενοι παγγ., αἱ προσωπίδες (= τὰ προσωπεῖα) τῶν τραγικῶν, αἵτινες ἐκάλυπτον ὅχι μόνον τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῆς κεφαλῆς, φαίνονται εἰς τὸν Ἀνάχαρσιν ὡς περικεφαλαῖαι. — κεχηνότα παμ., αἱ προσωπίδες εἶχον τὸ στόμα εὐρέως διασταλμένον, ἵνα ἡ φωνὴ τοῦ ὑποκριτοῦ προσλαμβάνη τὴν διὰ τὰς διαστάσεις τῶν θεάτρων ἀπαιτουμένην ἰσχύιν. — ἐκείνων, τίνων; — πεξοί, οἱ κωμικοὶ ἐδάδιζον χαμηλά, ὡς φοροῦντες ἐλαφρὰ καὶ χαμηλὰ ὑποδήματα (= τὰς ἐμβάδας), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδήματα (= τοὺς κοθόρνους) τῶν τραγικῶν. — πέδας τηλικαύτας, πέδας ὀνομάζει ὁ Ἀνάχαρσις ἐνταῦθα τὰ βαρέα ὑποδήματα τῶν τραγικῶν (τοὺς κοθόρνους). — ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν, ὡς τὴν τύχην τοῦ Οἰδίποδος, τοῦ Ἀγαμέμνονος κ. ἄ. — καὶ ἄλλους συνάδοντες ἐν κύκλῳ..., ἔννοεῖ τὸν χορὸν τοῦ θεάτρου.

Κερφ. 24.

Δὲ δὴ, διὰ τούτων ἐξαίρεται ἔτι μᾶλλον ἢ ἀντίθεσις = ἄλλα. — ἀποδύω τι = γυμνώνω τι. — οὐκέτι ὄντα = ὅταν δὲν εἶναι πλέον. — τέλεον = ἐντελὴς. — ἀσυμπαγής = ἀμέστωτος. — πρὸς τὸν ἀέρα =

πρὸς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς. — *συνοικειῶ τι ταῖς ὥραις ἐκάσταις* = ἐξοικειῶ τι πρὸς ἐκάστην ἐποχὴν τοῦ ἔτους. — *ὥς μῆτε* (μετ' ἀπρμφ.) = ὥστε μῆτε (νὰ...). — *δυσχεραίνω τὸ θάλλπος* = δυσκόλως ἀνέχομαι τὴν ζέστην — *πρὸς (τὸ) κρύος ἀπαγορεύω* = καταβάλλομαι ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ. — *καταμαλάττω* = καλῶς μυλακώνω (διὰ τῆς τριβῆς). — *εὐτονος* = ἰσχυρός, γερός, νευρώδης. — *ἀτοπον γὰρ* (δηλ. εἴη ἂν) = διότι θὰ ἦτο παράλογον. — *τὰ σκύτη* = τὰ δέρματα. — *ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ* = διὰ τοῦ ἐλαίου. — *δυσραγέστερα... γίγνεσθαι* = εἶτι δυσκολώτερον σχίζονται. — *καὶ πολλῷ διαρκέστερα γίγνεσθαι* = καὶ (εἰτι) πολὺ περισσότερον χρόνον διακοῦσι. — *νεκρὰ ἤδη ὄντα* = ἂν καὶ ἤδη εἶναι νεκρά. — *μὴ ἡγοίμεθα ἄμεινον ἂν διατεθῆναι* = (ἐὰν) δὲν νομίζωμεν ὅτι ἤθελε βελτιωθῇ. — *τοῦντεῦθεν* (= *τὸ ἐντεῦθεν*) = κατόπιν τούτου. — *ποικίλα τὰ γυμνάσια* = διαφόρους ἀσκήσεις. — *ἐφίστημί τινα* = διορίζω τινά. — *τὸν μὲν τινα...* *τὸν δέ, εἰς τὸ πρῶτον προσετέθη τὸ τινα* πρὸς μείζονα ἀνάδειξιν τῆς ἁοριστίας = ἄλλον μὲν τινα... ἄλλον δέ. — *πυκτεύειν... παγκρατιάζειν*, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *διδάσκομεν* = διδάσκομεν ν' ἀσκήται· εἰς τὴν πυγμαχίαν... ν' ἀσκήται· εἰς τὸ παγκράτιον. — *τοὺς πόνους καρτερῶ* = μετὰ καρτερίας ὑποφέρω τοὺς κόπους. — *ὁμόσε χωρῶ ταῖς πληγαῖς* = κατ' εὐθείαν χωρῶ πρὸς τὰ κτυπήματα (τοῦ ἀντιπάλου) = ἁψηφῶ τὰ κτυπήματα. — *μηδὲ ἀποτρέποιτο*, δηλ. *τῶν πληγῶν*. — *δέει τῶν τραυμάτων* = ἐκ φόβου πρὸς τὰ τραύματα. — *ἡμῖν* (δοτκ. ἡθικὴ) *ἐξεργάζεται* = μάς κατορθοῖ. — *ἐν αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς νέοις· *συναπτέον τῷ ὠφελιμώτατα*. — *θυμοειδὴς ἐς τοὺς κινδύνους* = ὁρμητικὸς εἰς τοὺς κινδύνους. — *παρασκευάζον*, μετχ. τροπκ.· παρατηρητέα δὲ ἡ διττὴ σύνταξις τῆς μετχ.· κατὰ πρῶτον συντάσσεται μετ' αἰτιατκ. κατγρμ. (*θυμοειδεῖς*), ἔπειτα δὲ μετ' ἀπρμφ. (*ἀφειδεῖν, ἐρρωσθαι, εἶναι*). — *τοῦ σώματος ἀφειδῶ* = δὲν λογαριάζω τὸ σῶμά μου. — *ἐρρωμαι* = εἶμαι ῥωμαλέος. — *καρτερός εἰμι* = εἶμαι δυνατός. — *αὐτῶν*, δηλ. τῶν νέων. — *ἀσφαλῶς* = ἀκινδύνως. — *εὐμαρῶς* = εὐκόλως. — *καὶ ὠθισμοὺς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμοὺς*, ἀντκμ. τοῦ *μανθάνουσι*. — *ὠθισμοί* = σπρωξίματα. — *περιπλοκαί* = περισφίγξεις. — *ἄγχεσθαι...* *καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι*, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *δύνασθαι*, ὅπερ ἐκ τοῦ *μανθάνουσι* = νὰ δύνανται νὰ στενοχωρῶσι τὸν ἀντίπαλον εἰς τὸν λαϊμὸν μέχρι πνιγμοῦ καὶ νὰ σηκώ-

σωσιν αὐτὸν ἐπάνω ὑψηλά.—ἀχρεῖτος=; (κεφ. 23).—δυσπαθής=ἀπαθής.—ἕτερον δέ... μικρόν, δηλ. ἐστίν.—γὰρ δὴ=διότι βεβελώς.—ἐν ὅπλοις=ἐν πολέμῳ.—πολεμῖφ ἀνδρὶ συμπλακείς=ἐὰν συμπλακῇ πρὸς ἐχθρόν.—καταρρίψει θάττον ὑποσκελίσας=θὰ καταρρίψῃ αὐτὸν εὐκολώτερον μὲ ὑποσκελισμόν.—καταπεσὼν=ἐὰν καταπέσῃ.—ὡς ῥᾶστα=πολὺ εὐκολώτατα.—γὰρ=βεβελώς.—ἐπ' ἐκεῖνον=δι' ἐκεῖνον.—πολὺ ἀμείνοσι χρήσεσθαι τοῖς οὕτως ἀσκ.=ἔτι πολὺ καλυτέρους θὰ ἔχωμεν τοὺς οὕτως ἀσκηθέντας.—ἐπειδὴν... ἐξεργασώμεθα=ἔταν καταστήσωμεν.—ἄλκιμος=δυνατός.—κοῦφος=εὐαφρός.—καὶ τὰ αὐτὰ=καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο.—βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς=διὰ τοὺς ἀνταγωνιστὰς δυσκίνητα.

Παγκρατιάζειν, περὶ τοῦ παγκρατίου βλ. ἐν σελ. 158.—τοῦτο, ἀναφέρεται εἰς τὸ πυκτεῦναι καὶ παγκρατιάζειν.—κάτω συννενευκότες, κατὰ τὸν ἐν κεφ. 1 περιγραφέντα τρόπον.

Κεφ. 25.

Τὸ μετὰ τοῦτο=τὰ περικτέρω.—οἴους εἰκός (ἐστι) σὺν κτλ.=ὅποιοι πιθανὸν εἶναι ἔτι θὰ εἶναι μὲ τὰ ὅπλα αὐτοί, οἱ ὅποιοι καὶ γυμνοί (=καὶ ἄνευ ὅπλων) ἀκόμη δύνανται νὰ προξενήσωσι φόβον εἰς τοὺς ἐχθρούς.—πολυσαρκία ἀργός=ἀδρανής, ἀνωφελής πολυσαρκία.—ἀσαρκία μετὰ ὠχρότητος=ὠχρὰ ἰσχνότης.—οὐ... ἐπιδεικνυμένους=διότι δὲν ἐπιδεικνύουσι.—οἷα γ. σώματα, δηλ. ἐστί.—ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα=μαρμυρόμενα ἐν τῇ σκιᾷ κατ' ἐννοίαν=ἀποφεύγοντα τὸν ἥλιον καὶ τοὺς κόπους.—ἰδρῶτι πολλῷ ῥεόμενα=ὑπὸ πολλοῦ ἰδρῶτος περιλούμενα.—ὑπὸ τῷ κράνει=ὑπὸ τὴν περικεφαλαίαν.—ἦν... τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη=ἐὰν κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἰσχυρῶς καίῃ.—οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο=τούτους δὲ εἰς τί δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ;—διψῶσι καὶ οὐκ ἀνεχομένοις καὶ ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι=ἀνδιψῶσι καὶ δὲν ἀνέχονται καὶ ταράσσονται καὶ ἀποθνήσκουσι πρότερον.—πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι=πρὶν φθάσωσιν εἰς θέσιν, ἔπου ἐξικνεῖται τὸ βέλος (τοῦ ἐχθροῦ).—εἰς χεῖρας ἐρχομαί τινι=συμπλέκομαι μετὰ τινος.—ὑπέρυθρος=κοκκινωπός.—ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένος (τοῦ ῥ. χρώζω)=χρωματισμένος ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὥστε νὰ εἶμαι ἡλιοκαής.—ἀρρενωποί, δηλ. εἰσὶ ἀρρενωπὸς δὲ

= ὁ ἔχων ὄψιν ἄρρενος, ἀνδρώδης. — *ἐπιφαίνω* = δεινύω. — *διννός* = ζαρωμένος. — *κατεσκληνῶς* = ὀστεώδης. — *περιπληθεῖς ἐς βάρος* = βαρεῖς μὲ τὰς πολλὰς σάρκας των. — *ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένος* = σύμμετρος (κατὰ τὸ σῶμα). — *τὸ ἀχρεῖον* = τὸ ἄχρηστον. — *τοῖς ἰδρῶσιν* (= *τῷ ἰδρῶτι*) *ἐξαναλωκότες* (τοῦ ῥ. *ἐξαναλώ-ω*) = ἀποβαλόντες μὲ τὸν ἰδρῶτα. — *τόνος* = δύναμις. — *ἀμιγῆς τοῦ φαύλου* = καθαρὸς ἀπὸ κάθε νοσηρὸν στοιχείου. — *περιλελειμμένος* = ὑπολειμμένος, ὑπόλοιπος. — *ἐρρωμένως* = ἰσχυρῶς. — *ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λικ. τὸν πυρὸν*, ποῖον ῥ. πρέπει νὰ νοηθῇ; — *λικμῶ τὸν πυρὸν* = χωρίζω τὸν σίτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου διὰ λικμίσεως, λικνίζω τὸν σίτον. — *ἄχνη* = τὰ ἄχυρα. — *ἀθήρ* = ὁ ἀθήρας, τὸ λεπτότατον ἄκρον τοῦ στάχυος τοῦ σίτου. — *ἀποφυσῶ τι* = φυσῶν ἀπομακρύνω, ἀποβάλλω τι. — *διευκρινῶ* = διαχωρίζω. — *προσσωρεύω* = ἐπισωρεύω.

Λευκὴν, ἐκ τῶν σαρκῶν. — *οὗτοι δέ*, δηλ. οἱ διὰ τῶν ἀσκήσεων ῥωμαῖοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀνωτέρω περιγραφέντας θηλυπρεπεῖς. — *ὅπερ... οἱ λικμῶντες...*, ποῖον τὸ κοινὸν σημεῖον τῆς παραβολῆς τῶν *γυμνασίων* πρὸς τοὺς *λικμῶντας τὸν πυρὸν* ;

Κεφ. 26.

Ὑγιαίνειν ἀνάγκη (δηλ. ἐστὶ), ποῖον τὸ ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ.; — *ἐπὶ μήκιστον διαρκῶ* = ἐπὶ μακρότετον χρόνον ἀντέχω. — *ὄψε* = ἄργα, βραδέως. — *ἀν ἄρξαιτο ἰδίειν* = ἤθελεν ἀρχίσει νὰ ἰδρώνῃ. — *ὀλιγάκις* = σπανίως. — *ὥσπερ εἰ... ἐμβάλοι* = καθὼς ἐὰν ἤθελεν ἐμβάλει. — *καλάμη* = τὸ στέλεχος τοῦ στάχυος τοῦ σίτου, ἢ καλαμιὰ. — *θάπτον παρὰ πολὺ* = παρὰ πολὺ ταχύτερον. — *ἀν... ἀναφλεγείη* = ἤθελεν ἀναφλεγῇ. — *κατ' ὀλίγον* = ὀλίγον κατ' ὀλίγον. — *οὔτε φλογὸς μεγάλης ἀνισταμένης* = χωρὶς νὰ ἀναδίδηται μεγάλη φλόξ. — *ὑπὸ μιᾷ τῇ ὁρμῇ* = διὰ μιᾶς ὁρμῆς (= ὁρμητικῆς ἐξαπλώσεως τοῦ πυρός). — *κατὰ μικρὸν* = κατ' ὀλίγον. — *ὑποτύφομαι* = υποκαίομαι, καπνίζω. — *χρόνῳ ὕστερον* = μετὰ πάροdon πολλοῦ χρόνου. — *ῥαδίως ἐλέγξειεν ἂν οὐδὲ ἐπικρ. εὐμαρῶς* = εὐκόλως δύνανται νὰ καταστήσωσιν ἀσθενεῖς οὐδὲ νὰ καταβάλωσιν εὐκόλως. — *τὰ ἐνδοθεν* = τὰ ἐσωτερικά. — *αὐτῷ* = ὑπ' αὐτοῦ. — *πέφρακται πρὸς αὐτὰ* = εἶναι ὠχυρωμένα

κατ' αὐτῶν. — ὥς μὴ παριέναι = ὥστε νὰ μὴ ἀφίνη νὰ εἰσέλθωσι. — κρύος = ψυχρός. — ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος = πρὸς βλάβην τοῦ σώματος. — πρὸς τὸ ἐνδιδόν ἐν τοῖς πόνοις = ὥς πρὸς τὴν ἐκ τῶν κόπων ἐξάντλησιν. — πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἐνδοθεν ἐπιρρέον = ἡ ἀφθονος ζωτικὴ θερμότης ἐνδοθεν ἐπιρρέουσα. — ἅτε ἐκ πολ. προπαρασκευασμένον καὶ ἀποκείμενον = ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ (ἡ ζωτικὴ ἐσωτερικὴ θερμότης) ἔχει παρασκευασθῆ καὶ εἶναι ἀποταμιευμένη. — ἐπάρδον τῇ ἀκμῇ = ποτίζουσα (ἡ θερμότης) μὲ νέαν ἰσχύν. — ἀκαμάτους παρέχεται = ἀκαταπονήτους (αὐτοὺς) καθιστᾷ. — ἐπὶ πλεῖστον, δηλ. χρόνον. — τὸ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν = ἡ μεγάλη προπόνησις καὶ ἡ προηγουμένη ἄσκησις εἰς τοὺς κόπους. — οὐκ ἀνάλ. τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπιδ. ἐργάζεται = δὲν καταναλίσκει τὴν δύναμιν, ἀλλ' αὐξάνει αὐτήν. — ἀναρριπιζομένη, δηλ. ἡ ἰσχὺς.

Ὁ τοιοῦτος, δηλ. ποῖος; — πέφρακται πρὸς αὐτά, δηλ. τὴν νόσον καὶ τὸν κόματον. — ἅτε... προπαρασκευασμένον, διὰ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων.

Κεφ. 27.

Καὶ μὴν καὶ = ἀλλὰ καί. — δρομικός εἰμι = εἶμαι ἱκανὸς εἰς τὸν δρόμον (= εἰς τὸ τρέξιμον). — ἐς μῆκος διαρκεῖν ἐθίζω τινὰ = συνηθίζω τινὰ ν' ἀντέχη εἰς τὸν μακρὸν δρόμον. — ἐς τὸ ὠκύτατον ἐπικουφίζω τινὰ = καθιστῶ τινὰ ἐλαφρὸν ὥστε νὰ τρέχη ταχύτατα. — ἐν βραχεῖ, δηλ. χώρῳ. — ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερεόν καὶ ἀντίτυπον = ὁ δρόμος δὲν γίνεται (= δὲν τρέχουσιν) ἐπὶ ἐδάφους στερεοῦ καὶ παρέχοντος ἀντίστασιν. — ἀπερεῖσαι... ἐπιστηρίζαι, τὰ ἀπρμ. ἐκ τοῦ ῥαδίον (ἔστι). — βεβαίως ἀπερείδω τὴν βάσιν = ἴετω ἀσφαλῶς τὸν πόδα. — ἐπιστηρίζω (τὴν βάσιν) = στηρίζω τὸν πόδα. — ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖκον τοῦ ποδὸς = διότι ὁ ποὺς βυθίζεται πρὸς ἔδαφος ὑποχωροῦν. — ὑπεράλλομαι τι = ὑπερπηδῶ τι. — εἰ δέοι = ἔαν παρουσιασθῇ ἀνάγκη. — μολυβδὶς χειροπληθῆς = μολύβδινος σφαῖρα (τόσον) μεγάλη (ὅσον δύναται νὰ περιλάβῃ ἡ κρατῆση ἢ χεῖρ). — περὶ ἀκοντίου βολῆς ἐς μῆκος = εἰς τὸ νὰ ῥίπτωσι κατὰ μῆκος τὸ ἀκόντιον. — γυμνάσιον = γυμναστήριον. — περιφερῆς = στρογγύλος. — ὅμοιώς τινι = ὁμοιάζων, ὅμοιος μὲ τινι. — ὄχανον = λαβή. — τελαμῶν = ἡρώων. — πειρῶμαί τινος = δοκι-

μάζω τι.—*δύσληπτος*=δυσκολόπιαστος.—*ὕπὸ λειότητος*=ἐνεκ τῆς λειότητός του.—*ἀναρριπτῶ*=ἀναρρίπτω.—*ἐς τὸ πόρρω*=μακράν.—*οἷσι...* *ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλοιτο*=ποῖτος νὰ ῥίψῃ (ἐκεῖνο)...καὶ περάσῃ τοὺς ἄλλους.—*ἐπὶ μήκιστον*=μακρότατα.—*πόνος*=ἀσκησις.—*κρατύνω τινά*=ἐνδυναμώνω τινά.—*τοῖς ἄκροις*=εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ποδός, εἰς τοὺς δακτύλους τοῦ ποδός.—*ἐντίθηναι*=ἐμβάλλω.

Μολυβδίδας χειροσπληθεῖς, αὗται ὀνομάζονται συνήθως *ἀλτήρες*.—*καὶ ἄλλο τι* κτλ., ἐννοεῖ τὸν *δίσκον*, περὶ οὗ βλ. ἐν σελ. 160.—*ἐν τῷ γυμνασίῳ*, ποῖον γυμναστήριον ἐννοεῖ; βλ. ἐν σελ. 160.—*ὄχανον*, τοῦτο ἦτο ταινία ἐκ δέρματος ἢ μετάλλου καρφωμένη κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀσπίδος οὕτως ὥστε ὁ φέρων αὐτὴν νὰ δύναται νὰ ἐμβάλλῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ κινῇ αὐτὴν εὐκόλως καὶ κατὰ βούλησιν.—*τελαμών*, διὰ τούτου, *δερματίνου ὄντος*, ἢ ἀσπίς ἐξηρτάτο ἀπὸ τῶν ὤμων.—*ἐν τῷ μέσῳ*, τίνας;—*τόνον τοῖς ἄκροις...*, ἢ εὐτονία τῶν δακτύλων πολὺ θὰ ἐνεδυναμοῦτο, διότι τὸ ὅλον βάρος τοῦ σώματος κατὰ τὴν δισκοβολίαν ἔπιπτεν ἐπὶ τοῦ προσθίου ποδός, καθὼς δύναται τις νὰ ἴδῃ εἰς ἔργα τέχνης παριστῶντα δισκοβόλους.

Κεφ. 28.

Ω θανμάσις=φίλιε μου.—*οἷου ἐνεκα*=ἐνεκα τίνας.—*ὀποβάλλεται τι* (πῶς τι.)=τίθεται τι ὀποκᾶτω.—*ἐπὶ τὸ κραταῖον*=εἰς σκληρὸν ἔδαφος· τὸ ἀντίθετον «*ἐπὶ τὸ μαλακόν*».—*ὁ ὀλισθος*=ἡ ὀλισθησις.—*ἰδρῶντων* (δηλ. τούτων [τῶν ἀγωνιζομένων]) *ἐν τῷ πηλῷ*=μέτρη νὰ ἰδρῶνσιν οὗτοι ἐν τῷ πηλῷ (ἐν τῷ ὀπίῳ κυλίοντα).—*ὁ σύ...*, ἀναφέρεται εἰς τὸν *ὀλισθον ἀνάγκη* κτλ., ἐπομένως=ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὅποιον σύ...—*διὰ τὸ ὅποιον σύ...*—*εἰκάζω τινί*=κάνω προμοίωσιν (παρομοίω) μέ τι.—*ἀχρεῖον*=ἀνωφελές, περιττόν.—*οὐκ ὀλίγα συντελεῖ*=πολὺ συντελεῖ.—*ἀλλήλων ἀντιλαμβάνονται*=πιάνει ὁ εἰς τὸν ἄλλον.—*ἐγκρατῶς*=μετὰ μεγάλης δυνάμεως.—*συνέχουσι διολισθάνοντες*=συγκρατοῦνται διολισθαίνοντες.—*αἵρεσθαι ἐν πηλῷ ἰδρωκότα μετ' ἐλαίου*=τὸ νὰ σηκώνῃ τις τινα κάθυγρον ἀπὸ πηλὸν μετ' ἐλαίου.—*ἐκπεσεῖν καὶ διαρροῆναι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα*=ἐν ᾧ καταβάλλει προσπάθειαν νὰ ἐκφύγῃ καὶ νὰ διολισθήσῃ ἐκ τῶν χει-

ρῶν.—*χρήσιμα*, δηλ. ἐστίν.—*εἰ δέοι*—ἐάν (= ὅταν) παρίσταται ἀνάγκη.—*ῥαδίως ἀράμενόν (τινα)*—ἄφ' οὗ σηκώσῃ (τις) εὐκόλως.—*ὕπεξενεγκεῖν*—νά ἐξαγάγῃ τις ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.—*πολ. συναρπ.* κτλ.—*συναρπάσαντα πολέμιον ἤκειν κομίζοντα αὐτόν* (δηλ. τὸν πολέμιον) *μετέωρον* = ἄφ' οὗ ἀρπάσῃ πολέμιον νά ἔλθῃ κομίζων αὐτόν σηκωτόν.—*ἐς ὑπερβολὴν* = ὑπερβολικά, πολύ.—*τὰ χαλεπώτερα προτίθημι*—τάς δυσκολωτέρας ἀσκήσεις προβάλλω.—*ὥς (μετ' εὐκτ.)*—ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.).—*μακροῦ εὐκολώτερον*—πολύ εὐκολώτερον.

Ἡ κόνις, ἐννοεῖ τὴν ἄμμον, δι' ἣς ἐπεπάσσοντο τὰ σώματα τῶν ἀλλήλων πρὸλ. κεφ. 2.—*ὁ σὺ ταῖς ἐγχ. εἵκαζες*, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. κεφ. 1 «ὥσπερ αἱ ἐγχέλυνες ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες». — οὕτως ἐχόντων, δηλ. πῶς; — ἔφην ἔμπροσθεν, ἐν τίνι κεφ.; — ἤκειν... κομίζοντα, ποῦ;

Κεφ. 29.

Ἐπὶ τὸ ἐναντίον = διὰ τὸ ἐναντίον.—*συμπλεκόμενοι* = ὅταν συμπλέκωνται.—*γάρ*, διασπληντικός.—*ἀσκοῦμαι* (μετ' ἀπρμφ.)—γυμνάζομαι (νά...).—*συνέχω τὸ διαδιδράσκον* (= τὸν διαδιδράσκοντα)—συγκρατῶ τὸν ἐκφεύγοντα.—*ὑπὸ γλισχροῦτος*, ἢ *ὑπὸ*—ἐνεκα.—*γλισχροῦτος*=δλισθηρότης.—*ληφθέντες* = ὅταν συλληφθῶσιν.—*ἐκ τῶν χειρῶν* (δηλ. τῶν πολεμίων), *συναπτόν τῷ ἐκφεύγειν*.—*καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι* = καὶ μάλιστα ὅταν κρατῶνται (ὑπὸ τῶν πολεμίων) οὕτως, ὥστε νά μὴ δύνανται νά φύγωσι.—*καὶ μὴν καί* =; (κεφ. 27).—*ἡ κόνις... ἐπιπαιτομένη* = ἡ κόνις ἐπισκορπιζομένη.—*ἀθρόον ἐκχεόμενον*—ἐάν τρέχῃ (ὁ ἰδρῶς) ἄφθονος.—*κώλυμα γίνεταί μὴ βλάπτεσθαι*—κωλύει βλάπτεσθαι.—*ἀραιοὺς καὶ ἀνεφρόσι τοῖς σ. ἐμπίπτοντων*—οἵτινες ἐμπίπτουσιν εἰς σώματα (= προσβάλλουσι σώματα), τὰ ὅποια ἔχουσι δέρμα χαλαρὸν καὶ τοὺς πόρους ἀνοικτούς.—*ἄλλως τε καὶ* = πρὸς τοῦτοίς καί.—*ἀποσμῶ τὸν ῥύπον*—ἀποπλύνω τὴν ἀκαθαρσίαν.—*ἄν... ἐροίμην ἄν σε*—ἦβελον σ' ἐρωτήσῃ παρατηρητέα ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄν.—*παρασιτησάμενος πλησίον*—στήσας πλησίον σου.—*τῶν λευκῶν τινα ἐκ. καὶ...*—τινὰ τῶν λευκῶν ἐκείνων καί...—*ὑπὸ σκιᾷ δεδιητημένοι*—οἱ ἐσκιατραφημένοι, οἱ μαλθακοί.—*ὃν ἂν ἔλῃ*

τῶν ἐν τῷ Δ. γυμν. = ὅν τινα ἐκ τῶν γυμναζομένων ἐν τῷ Λυκείῳ ἐκλέξης. — *πότερος* = ποῖος ἐκ τῶν δύο. — *ὅμοιος γίγνομαι τινι* = γίνομαι ὅμοιος πρὸς τινα. — *ἂν εὐξαιο* = ἤθελες εὐχηθῇ, θὰ ἐπεθύμεις. — *αὐτίκα* = ἀμέσως. — *ἐκ πρώτης προσόψεως* = μὲ τὸ πρῶτον βλέμμα. — *εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἑκατ.* = ἂν καὶ δὲν ἤθελες δοκιμάσει (= καὶ προτοῦ ἀκόμη δοκιμάσης) ἐκ τῶν ἔργων ἑκάτερον (= καὶ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον). — *συνεσθηκῶς καὶ συγκεκροτημένος* = συμπαγῆς καὶ σκληραγωγημένος. — *ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαρρεῖν* = παρὰ νὰ εἶσαι ἐκτεθλυμένος καὶ παραλελυμένος. — *ἀπορία καὶ φυγῇ εἰς τὰ εἶσω τοῦ αἵματος* = δι' ἔλλειψιν καὶ συγκέντρωσιν αἵματος εἰς τὰ ἔσω μέρη τοῦ σώματος.

Τότε, ὅταν δηλ. ἡ κατὰ πόνησις προκαλέσῃ τὸν ἰδρῶτα. — ἐν τῷ Λυκείῳ, περὶ τοῦ γυμναστηρίου τούτου βλ. ἐν σελ. 160. — ἑκατέρου, δηλ. τοῦ τε γυμναζομένου καὶ τοῦ ζώντος ὑπὸ σκιάν.

Κεφ. 30.

Ἀσκῶ τινά τι = γυμνάζω τινὰ εἰς τι. — *βιώσεσθαι δι' αὐτοὺς* = δι. (ἡμεῖς) θὰ ζήσωμεν ἐξ αἰτίας αὐτῶν. — *κρατῶ τινος* = νικῶ τινιν. — *δυσμενῆς* = ἐχθρός. — *εἰ ἐπίοιεν* = ἔαν ἤθελον ἐπέλθῃ (καθ' ἡμῶν). — *φοβερός εἰμί τινι* = ἐμβάλλω φόβον εἰς τινα. — *οἱ περιόικοι* = οἱ γείτονες. — *ὥς ὑποπτήσσειν... τοὺς πλείστους αὐτῶν* = ὥστε οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν νὰ ζαρώνωσιν ἐκ φόβου. — *ὑποτελῶ τινι* = πληρώνω φόρον εἰς τινα. — *πολὺ ἀμείνοσιν αὐτοῖς χρώμεθα* = ἔχομεν αὐτοὺς πολὺ καλυτέρους = αὐτοὶ εἶναι πολὺ καλυτέροι (παρὰ ἔαν δὲν ἦσαν γεγυμνασμένοι). — *φιλοτιμουμένοις... τρεπομένοις... διατρέβουσι... οὓσι, μετχ. αἰτλγκ.* φιλοτιμοῦμαι δὲ περὶ τι = ῥέπω εἰς τι. — *ὕπ' ἀργίας, ἢ ὑπὸ = ἔνεκα.* — *ὕβρις* = ἀκολασία. — *ἄσυχολός εἰμι ἐν τινι* = ἀσυχολοῦμαι εἰς τι. — *ὅπερ ἔφην... τοῦτ' ἔστι* = τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὠνόμασα... — *ἄκρα εὐδαιμονία* = μεγίστη εὐτυχία. — *ὁπότε... φαίνονται* = ὅταν φαίνονται. — *τὰ ἄριστα* = ἄριστα. — *ἡ νεότης... σπουδάζοντες, σχῆμα κατὰ σύνεσιν* = οἱ νέοι σπουδάζοντες' σπουδάζω δὲ περὶ τι = ἐπιδιώκω τι.

Περὶ τὰ τοιαῦτα, δηλ. περὶ ποῖα;

Κεφ. 31.

Χριστάμενοι . . . καὶ κοινισάμενοι = ἐπὰν χρίσῃσθε... καὶ κοινίσῃσθε. — *χρίομαι* = ἀλείφομαι. — *κονίομαι* = πικραλέομαι διὰ κόνης. — *προΐτε καὶ αὐτοὶ* = προχωρεῖτε καὶ σεῖς αὐτοὶ (κατ' αὐτῶν). — *πῦξ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς προβεβλημένοι* = ἔχοντες τὰς χεῖρας προβεβλημένους κατ' αὐτῶν ἐν πυγμῇ. — *δηλαδὴ* = βεβλῶς. — *ὑποπιτήσω τινὰ* = ξαρώνω φοβούμενός τινα = φοβοῦμαι τινα. — *μὴ σφίσι κεχηνόσι πάτητε* = μήπως ῥίψῃτε εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ ἔχουσιν ἀνοικτὸν τὸ στόμα. — *περιπηδήσαντες* = ἄφ' οὗ πηδήσατε. — *ὡς κατὰ νότου γένησθε* = ἵνα ἔλθῃτε ὀπίσθεν. — *αὐτοῖς περὶ τὴν γαστέρα* = περὶ τὴν κοιλίαν αὐτῶν. — *διάγχω* = προσπαθῶ νὰ πνίξω. — *τὸν πῆχυν*, δηλ. τῆς χειρός. — *δῆλον ὅτι* = βεβαίως. — *ὑμῶν οὐ καθίξεται τὰ βέλη* = δὲν θὰ προσβάλωσιν (δὲν θὰ τρυπήσωσιν) ὑμᾶς τὰ βέλη. — *κεχωρωμένων πρὸς τὸν ἥλιον* = διότι εἰσθε χρωματισμένοι (= μεκυρισμένοι) ἀπὸ τὸν ἥλιον. — *καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων* = καὶ (διότι) ἔχετε ἀποκτήσει (διὰ τῶν ἀσκήσεων) ἄφθονον αἷμα. — *ὡς (μετ' ἀπορμ.)* = ὥστε νὰ... — *ἐνδίδωμι πρὸς τὰς πληγὰς* = ὑποχωρῶ πρὸς τὰ κυπήματα = με καταβάλλουσι τὰ κυπήματα. — *ὅπως ποτε καὶ μόλις* = ἄργα καὶ δυσκόλως. — *κατατεμνόμενοι βαθέσι τοῖς τραύματι*, κατ' ἔννοιαν = λαμβάνοντες βαθέα τραύματα. — *πάννυ παρακούω τινός* = ἐντελῶς παρανοῶ τι.

Τῷ ἐλαίῳ, περὶ οὗ δηλ. ἀνωτέρω ὁμιλήσεν ὁ Σόλων δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄρθρον. — *καὶ αὐτοί*, καθὼς δηλ. οἱ νέοι οὗτοι οἱ γυμναζόμενοι. — *τὰς χεῖρας προβεβλημένοι*, μεθ' ὑπαινιγμοῦ πρὸς τὸ: *προβεβλησθαι τὰ ὅπλα κ. τ. τ.*

Κεφ. 32.

Ἀναλήψεσθε = θὰ φορέσῃτε. — *ἣν προτεθῇ ὑμῖν ἔξοδος* = ἣν παρουσιάσῃ εἰς ὑμᾶς ἀνάγκη ἐκστρατείας. — *περιθῆσεσθε* = θὰ θέσῃτε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς = θὰ φορέσῃτε. — *μορμολύττομαι τινά* = ἐκφοβίζω τινά. — *ὑποδύσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα* = θὰ ὑποδυθῇτε τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα ὑποδήματα. — *δηλαδὴ*; (κεφ. 31). — *φεύγουσι* (δηλ. *ὑμῖν*) = εἰς ὑμᾶς ἐὰν φεύγῃτε· ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἐπόμενον «ἣν διώκῃτε». — *κοῦφα... ἔσται*, δηλ. τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα· *κοῦφος* δέ =; — *ἄφυκτα ἔσται τοῖς πολεμίοις* = δὲν θὰ δύνανται

οἱ ἐχθροὶ νὰ διαφύγωσιν. — ὕμῶν οὕτω μεγ. διαβαινόντων ἐπ' αὐτοὺς = διότι σεῖς μὲ τόσον μεγάλη βήματα (θά) πορεύεσθε ἐναντίον αὐτῶν. — τὰ κομψά = τὰ ὥραῖα λόγια. — λῆρος = φλυαρία, ἀνοησία. — καὶ παιδιὰ ἄλλως = καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ παιδιὰ. — ἀργοῦσι καὶ... = τοῖς νεανίσκοις ἀργοῦσι καὶ ἐθέλουσι ἔραθ' ὑμῖν. — πάντως = ἐξάπαντος. — ὑμῖν δεήσει = θὰ ἐχχητε ἀνάγκην ὑμεῖς. — καὶ ἡ αἰμιλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται, μετὰ κινδύνων μελετῶσι (ὕμῖν) τὴν ἀρετὴν = καὶ (τότε) δὲν θὰ ἀγωνίζησθε μετὰ παιδιᾶς μεταξύ σας, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, ἐπικινδύνως ἀσκούμενοι εἰς τὴν ἀνδρείαν. — κοῦφα τὰ ἀκόντια = κοῦφα ἀκόντια. — οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον = τοιαῦτα ὥστε νὰ φέρωνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. — συρισμὸς = συριγμός. — ἐλιττομένη = συστρεφόμενη καὶ ῥιπτομένη. — λίθος χειροπληθής = λίθος (τόσον μέγας), ὅσον δύναται νὰ πιάσῃ ἡ χεὶρ.

Τὰς πανοπλίας ἐκείνας, ἐννοεῖ τὴν ἐν κεφ. 23 περιγραφείσαν ἐνδυμασίαν τῶν ὑποκριτῶν τῆς τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας. — ἀκόντια, τὸ ἀκόντιον ἦτο βραχύτερον καὶ ἐλαφρότερον τοῦ δόρατος. — λόγχη, καλεῖται κυρίως τὸ προσέχον σιδήριον τοῦ δόρατος, αἰχμή· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — τὸ δόρυ τοῦτο ἀποτελεῖτο ἐκ ξυλίνου κοντοῦ ἔχοντος ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἄκραις αἰχμήν μεταλλικὴν, μακροτέραν ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ ἄκρᾳ (αἰχμήν) καὶ βραχυτέραν ἐν τῇ ἐτέρᾳ (σανρωτῆρα), δι' ἧς ἐπηγνύετο τὸ δόρυ εἰς τὴν γῆν, ὅτε ὁ ὀπλίτης δὲν ἐμάχετο. — σάγαρις, ὅπλον ἐν χρῆσει παρὰ Σκύθαις καὶ Πέρσαις· ἦτο εἶδος βραχέος πελέκεως. — γέρορον, ἐπιμήκης ἀσπίς κεκαλυμμένη διὰ δέρματος βράς. — θώραξ καὶ κράνος, ταῦτα ἦσαν ἀμυντικὰ ἢ ἐπιθετικὰ ὅπλα;

Κεφ. 33.

Εὐμένεια = εὐνοια. — οὐδέπω ἀπόλωλα = δὲν ἔχω ἀκόμη κκταστραφῇ. — ψιλὸς = ὁ ἐλαφρῶς ὥπλισμένος. — ἰδοὺ γέ τοι = νὰ ἰδοὺ τοῦλάχιστον. — ἦν... ἐπεισπέσω = ἔαν ἐφορμήσω. — σπῶμαι τὸ ξιφίδιον = σύρω τὸ ξιφίδιον (ἐκ τῆς θήκης). — αὐτοβοεῖ = μὲ τὸν πρῶτον πολεμικὸν ἀλαλαγμὸν = μὲ τὴν πρώτην προσβολὴν = εὐθὺς. — ἂν ἔλοιμι = αἰρήσω· τὸ δὲ αἰρῶ = κυριεύω. — ἀντιβλέπω τῷ σιδήρῳ = ἀντικρύζω τὸ ξίφος. — ἂν... γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν = γέλωτά μοι παρέξουσιν. — γέλωτα παρέχω

τινὶ=προξενῶ εἰς τινα γέλωτα=κάμνω τινὰ νὰ γελᾷ.—τὰ σώματα=κατὰ τὰ σώματα.—δέος=φόβος.—μεταβάπτω=ἀλλάσσω τὸ χρώμα μου.—οὕτω διατίθημί τινα=εἰς τοιαύτην κατάστασιν φέρω τινά.—βαθεῖα=μακροχρόνιος.—ὥς μὴ. . ἂν. . ἀνασχέσθαι. . ἰδόντας=ὥστε νὰ μὴ δύνασθε νὰ ὑπομείνητε νὰ ἴδῃτε.—λόφος=λοφίον.

Ὑπὸ τινῶν ψιλῶν, οἱ ψилоὶ ἦσαν στρατιῶται ἐλαφρῶς ὥπλισμένοι ὑποδiciaρούμενοι εἰς ἀκοντιστάς, τοξότας καὶ σφενδονήτας· στερούμενοι τοῦ βχερός ὀπλισμοῦ τῶν ὀπλιτῶν ἦσαν ἐφωδιασμένοι μόνον μὲ ὅπλα ἐπιθετικά (δηλ.:).—ἐκείνων, τίνων;—περὶ τοὺς ἀνδριάντας, τὰ γυμναστήρια ἐκκοσμοῦντο διὰ πολυτίμων ἔργων τῆς γλυπτικῆς καὶ δι' ἀνδριάντων, ἰδίᾳ θεῶν, ὡς τοῦ προστάτου τῶν γυμνασίων Ἑρμοῦ, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Ἡρακλέους κ. ἄ.—λόφον, τὸ λοφίον τῆς περικεφαλαίας κατεσκευάζετο συνήθως ἐκ τριχῶν ἵππου.

Κεφ. 34.

Θρακῶν τε ὅσοι..., ὕποκμ. τοῦ οὐ... ἔφασαν.—ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν=ἐπελθοῦσαι κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως.—πειρῶμαί τινος ἐν ὅπλοις=δοκιμάζω τινά ἐν τῇ πολέμῳ.—ὦ μακάριε=φίλε μου.—ἐπείπερ=ἐπειδὴ βεβαίως.—τῶν νέων, συναπτεῖς ἡ γενν. τῇ: τὰ σώματα.—ἄνοπλα=ἄνευ ὅπλων.—καθ' αὐτοὺς=αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς=ἄνευ ὅπλων.—αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ὅπλοις.—οὕτω διακείμενοι=οὕτω πρεσκευασμένοι (δηλ. ἄριστα γεγυμνασμένοι).—καὶ ποῦ=ἀλλὰ ποῦ.—ὁμῖν ἐστι=ἔχετε.—ἐν κύκλῳ περιελθὼν=ἂν καὶ περιῆλθον δλόγους.—ἐπὶ πλέον ἡμῖν συνδιατρέψας=ἂν μείνης περισσότερον καιρὸν μαζὶ μας.—ἀκινάκην παρέξωσμαι=: (κεφ. 6).—ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροίη=εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελεν ὀπλοφορεῖ ἐντὸς τῆς πόλεως.—μηδὲν δέον=χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀνάγκη.—ἢ ὅπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον=ἢ ἤθελε φέρεῖ ὅπλα ἔξω εἰς τὸ κοινόν.—συγγνωστοὶ (δηλ. ἐστε) βιοῦντες=εἰσθε ἄξιοι συγγνώμης ἐπὶ τῷ ὅτι ζῆτε.—τὸ ἐν ἀφράκῳ οἰκεῖν=τὸ νὰ κατοικήτε εἰς μέρος ἀτελίστον.—ῥάδιον ἐς ἐπιβουλήν=εἶναι εὐχολον νὰ ὑποστῇτε ἐχθρικὴν ἐπιθεσιν.—ὁπότε... κοιμώμενον... φονεύσειεν=πότε ἤθελε τις φονεύσει τινά κοιμώμενον.—ἐπιστάς=ἐμφανισθεὶς.—κατασπῶ ἀπὸ τῆς ἀμάξης=σύρω ἀπὸ τῆς ἀμάξης.—ἀπιστία=δυσπιστία.

—*αὐθαιρέτως καὶ μὴ ἐν νόμῳ συμπολιτευομένων* (δηλ. ὑμῶν) —διότι σεῖς ζητε αὐθαιρέτως (=ὅπως ἕκαστος θέλει) καὶ οὐχὶ συμφώνως πρὸς νόμους.—*ὁ σίδηρος*—ὁ ὀπλισμός.—*ὡς πλησίον εἶναι ἀμυνοῦντα*—ὥστε νὰ εἶναι πλησίον (=πρόχειρος) πρὸς ἄμυναν.—*βιάζομαι*—μεταχειρίζομαι βίαν.

Μετ' Εὐμόλπου, ὁ Εὐμόλπος ἦτο βασιλεὺς τῶν Θρακῶν οὗτος λέγεται ὅτι ἐλθὼν εἰς βοήθειαν τῶν Ἐλευσινίων πολεμούντων κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν Ἐρεχθέως ἐνίκηθη ὑπὸ τούτου καὶ ἐφρονεύθη.—*αἱ γυναῖκες ὑμῶν...*, νοοῦνται αἱ Ἀμυζόνες—μυθικὸν ἔθνος μαχίμων γυναικῶν—, αἵτινες ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς βασιλίσσης αὐτῶν Ἰπολύτης ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς, ἵνα τιμωρήσωσι τὸν Θηρέα, διότι οὗτος συνεξεστράτευσεν μετὰ τοῦ Ἡρακλέους κατ' αὐτῶν καὶ ἔλαθεν αἰχμάλωτον τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἰπολύτης Ἀντιόπην· ἀλλ' ὁ Θησεὺς συνάψας μάχην κατενίκησεν αὐτάς.—*καὶ λόφους*, δηλ. τῶν περικεφαλαίων.—*φάλαρα*, τυττά ἦσαν κοσμήματα κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων.—*ἱππέας σχεδὸν τὸ τέταρτον...*, αἱ ἱππεῖς δὲν ἀπετέλουν κυρίως τὸ τέταρτον μέρος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν πολιτῶν—ὡς ἀνακριδῶς λέγεται ἐνταῦθα—, ἀλλὰ τὴν μίαν τῶν τεσσάρων τάξεων, εἰς ἃς ἦσαν διηρημένοι οἱ πολῖται ἐπὶ Σόλωνος ἀναλόγως τοῦ *τιμήματος* (=τῆς κτηματικῆς περιουσίας) αὐτῶν (δηλ. εἰς *πεντακοσιομεδίμνους, ἱππεῖς, ξενίτας, θῆτας*).—*ἀκινάκην*, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 159.—*τὸ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν*, οἱ Σκύθαι ὡς ζῶντες βίον νομαδικὸν κατέκουν εἰς μέρος ἀτείχιστον.—*ἀπὸ τῆς ἀμάξης*, αἱ ἄμαξαι εἰς τοὺς ζῶντας νομαδικὸν βίον ἐχρησίμευσαν ὡς κατοικίαι· πρὸ βλ. κεφ. 18.

Κεφ. 35.

Εἵτα—(κεφ. 16).—*σιδηροφορεῖν*, ὑποκμ. τοῦ *δοκεῖ*.—*οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα*—ἔνεκα οὐδεμιᾶς ἀνάγκης—*ὅταν οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχῃ*.—*φείδομαι τῶν ὀπλων*—προσέχω τὰ ὅπλα.—*ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθείροιτο*—ἵνα μὴ καταστρέφονται εἰς τὰς χεῖράς σας.—*ἀποκείμενος*—ἀποταμιευμένος.—*ὡς χρησόμενοι*—ἵνα μεταχειρισθῇτε (αὐτά).—*τῆς χρείας ἐπιστάσης*, ἐπεξηγήσεις τοῦ *τότε*—ὅταν δηλ. παρουσιασθῇ ἀνάγκη.—*οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος*—χωρὶς οὐδεὶς κίνδυνος νὰ ἀναγκάσῃ.—*ὑπὸ τῶν ἰδρώτων καταναλίσκω τὰ σώματα*—διὰ

τῶν ἰδρώτων ἐξεντλῶ τὰ σώματα. — **ταμιεύομαι τι** = ἀποταμιεύω τι, φυλάττω τι. — **πρὸς τὸ ἀναγκαῖον** = διὰ μέλλουσαν ἀνάγκην. — **ἀλκῇ** = δύναιμις. — **εἰκῇ** = ἀσκόπως, ἀνωφελῶς. — **ἐκχέοντες** (δηλ. τὰς ἀλκὰς) = ἕξω χύνοντες, δαπνῶντες (τὰς δυνάμεις). — **ῥοικας** (μετ' ἀπρμρ.) = φαίνεσαι ὅτι... — **τοιόνδε τι ἐννοῶ** = ἔχω τοιαύτην τιὰ ἰδέαν. — **δυνάμεως πέρι** = περὶ δυνάμεως. — **δύναμις** = σωματικὴ δύναιμις. — **ὥς... αὐτὴν οὔσαν**, αἰτιατικ. ἀπόλυτος = ὥς ἂν αὕτη ἦτο. — **μὴ... λάθῃ διαρρεῦσα** = μήπως διαρρεύσῃ (= ἐξαντληθῇ) ἀνεπαισθήτως. — **ἀγγεῖον κεραμεῶν** = πήλινον ἀγγεῖον. — **κᾶτα... οἴχεται καταλιποῦσα** = καὶ ἔπειτα (μήπως) ταχέως ἀφίσῃ. — **τὸ δὲ** = τοῦτο ὅμως. — **ὅσῳ τις ἂν ἐξαντλή** = ὅσῳ περισσότερον ἐξαντελεῖ τις. — **ἐπιρρεῖ** = αὐξάνει. — **εἴ τινα ἤκουσας**, κατ' ἐννοίαν = ἂν τυχὸν ἤκουσάς τι περὶ αὐτοῦ (δηλ. τοῦ μύθου). — **ἦν δὲ... ἦ, τίς;** — **μηδὲ διαρκῇ τὴν ὕλην ἔχῃ ὑποβεβλημένην** = καὶ δὲν ἔχῃ ἀρκετὸν ὕλικὸν ἀποταμιευμένον. — **οἷόν τι γίγνεται** = ὁποῖόν τι (= ὅπως) συμβαίνει. — **ὑπὸ τῷ αὐτῷ φύσῃματι** = διὰ τοῦ αὐτοῦ φύσῃματος. — **ἀνακαίω τὸ πῦρ** = ἀναιξώπυρῳ τὸ πῦρ. — **ἐν βραχεῖ**, δηλ. χρόνῳ = ἐντὸς ὀλίγου χρόνου. — **παραθῆγω τὸ πῦρ τῷ πνεύματι** = διεγείρω (= αὐξάνω) τὸ πῦρ μετ' τοῦ φύσῃμα. — **ἀποσβέσειας** (δηλ. ἂν) = δύνκασα· νὰ σβήσῃς. — **οὐκ ἔχον ἀποχεῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν** = τὸ ἥποιον δὲν ἔχει ἀρκετὴν τὴν χορηγοῦσαν ὕλην, δηλ. τὸ ἔλαιον. — **ὥς διαρκῇ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον** = ὥστε νὰ ἀντέχῃ πρὸς τὸ κατ' αὐτοῦ φύσῃμα. — **οὐ... ἀνεφύετο** (δηλ. τὸ φῶς τοῦ λύχνου) = δὲν ἐφύτρωνε, δὲν παρήγετο. — **ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς ῥίζης** = ἀπὸ παχείας θρυαλλίδος.

Κεφ. 36.

Οὐ πάνυ = οὐδόλως. — **συνίημι** = ἐννοῶ. — **ἡ κατ' ἐμὲ** = παρ' ὅσον ἐπιτρέπει ἡ ἀνάπτυξις μου. — **ἀκριβοῦς τινος...**, ἡ γενν. ἐκ τοῦ **δεόμενα** = τὰ ὅποια χρειάζονται πολὺ προσεκτικὴν... ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία (**τις**) μετ' ἐπιθέτων χρησιμεύει πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν. — **φροντὶς** = σκέψις. — **διάνοια ὁξὺν δεδορκυῖα** (τοῦ ῥ. **δέσκομαι**) = διάνοια πολὺ καλὰ βλέπουσα = διάνοια ὀξυδερκῆς. — **πάντως** = ἐξ ἅπαντος, χωρὶς ἄλλο. — **συνίασιν**, ἐνεστώς (καὶ οὐχὶ μέλλων) = συνέρχονται· τίνος ῥ.; — **δυσόμενοι** = ἵνα ἴδωσιν. — **ποιοῦμαι τὴν ἀμιλλαν** = ἀγωνίζομαι. — **παραγαγόντες** = ἀπ' οὗ

παρουσιάσῃτε. — λακτιζ. καὶ παιομένους, πόθεν ἐξαρτ. αἰ μετχ.; — οὐτινος ἔνεκα = ἔνεκα τίνος = διατί. — ἡγούμεθα γάρ, ὃ γὰρ ποῖαν ἐννοουμένην πρότασιν αἰτιολογεῖ: — τὰ γυμνάσια = αἱ ἀσκήσεις. — οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς = ὅτι τόσῃ μεγαλότερα δύναται νὰ γίνῃ εἰς αὐτούς. — ἀνακηρυττομένους, δηλ. νικητάς. — ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλήσι = ἐν μέσῳ τῶν Ἑλλήνων. — ὥς ἐς τοσοῦτους ἀποδυσόμενοι = διότι δηλ. θὰ ἀποδυθῶσι (= θὰ παρουσιασθῶσι γυμνοί) ἐνώπιον τόσων ἀνθρώπων. — εὐεξία = εὐρωστία. — ἀπεργάζομαι τινα ἀξιονικότατον = καθιστῶ τινα ἱκανότατον διὰ τὴν νίκην. — οὐ μικρά, δηλ. ἐστὶ. — ὁ ἔπαινος κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ: τὰ ἄθλα. — τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι (δηλ. τινὰ) = τὸ νὰ γίνῃ τις ἐπιφανέστατος. — δείκνυσθαι τῷ δακτ. ... = δείκνυσθαι τῷ δακτ. (τινὰ) δοκοῦντα ἄριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν = νὰ δακτυλοδεικτῇται τις ὡς θεωρούμενος ἄριστος ἐκ τῶν συγχρόνων του. — τοιγάρτοι = διὰ τοῦτο ἀκριδῶς. — οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἢ ἀσκησίς (ἐστὶ), κατ' ἐννοίαν = εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἡλικία ἐπιτρέπει ἀκόμη ν' ἀσκῶνται. — ἀπίασιν, ἐνεστώς = ἀπέρχονται (πρὸλ. ἀνωτέρω «συνίασιν»). — οὐ μετρίως... ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες = ἀποκομίσαντες ὅχι μικρὰν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τοὺς κόπους. — ἐκ τῶν τοιοῦτων = συνεπεία τῶν τοιούτων τιμῶν. — ὥς εἰ γέ τις = διότι τῇ ἀληθείᾳ ἕαν τις. — ὁ τῆς εὐκλείας ἔρως = ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν δόξαν. — τι λαμπρὸν = περιφανὲς κατόρθωμα. — ἀπό τινος εἰκάσω = συμπεραίνω ἀπὸ τινος. — παρέχοιεν ἂν σοι, ὑποκμ. οἱ ... εἰσφερόμενοι. — παρέχω τινὶ (μετ' ἀπκρμφ.) = ἐπιτρέπω εἰς τινα νὰ ... — οἱ ... εἰσφερόμενοι = οἱ δεικνύοντες. — κοτίνου πέρι = περὶ κοτίνου.

Τοῖς Ὀλυμπίαισι καί ..., περὶ τῶν ἀγῶνων τούτων βλ. ἐν σελ. 161/2. — μῆλα καὶ κότινον, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν σελ. 162. — ἐν τούτοις, τίσι; — ἔμπροσθεν, δηλ. ἐν κεφ. 10.

Κεφ. 37.

Τί ἂν πάθοις = πῶς ἤθελες διατεθῇ. — σπουδῇ = προθυμία, ἐνδιαφέρον. — ἢ = μήπως. — γελάσῃ δῆλον ὅτι = θὰ γελάσῃς βέβαια. — ὑπὸ νόμῳ = διὰ νόμου. — οἱ ἐν ἡλικίᾳ = οἱ ἔχοντες ἡλικίαν = οἱ ἐνήλικοι. — πάρειμι = παρευρίσκομαι. — τὰ ὄργεα = τὰ πτηνά. — διαπυκτεύω = διαγωνίζομαι ἐν πυγμῇ =

διαπληκτίζομαι. — ἀπαγόρευσις = ἐξάντλησις. — ὑποδύεται ταῖς ψυχαῖς = ἀνεπαισθήτως εἰσέρχεται εἰς τὰς ψυχάς. (τῶν θεωμένων ἀνθρώπων). — ἡρέμα = ὀλίγον κατ' ὀλίγον. — ὥς μὴ . . . φαίνονται, τίνες; — ὥς μὴ (μετ' εὐκτ.) = ἵνα μὴ (μεθ' ὑποκτ.). — ἀγεννῆς = δειλός, ἀνάνδρος. — προαπαγορεύω = προαποκάννω = αποκάννω προτοῦ ἐξάντλήσω πάσας τὰς δυνάμεις μου. — ἡ τοῦ ἄλλου δυσχ. = ἡ (ὑπὸ) ἄλλου τινὸς δυσχεροῦς = ἡ (ἐνεκα) οἰασθήποτε ἄλλης δυσκόλου ἐπιχειρήσεως. — τὸ ἐν ὅπλοις πειρασθαι (ἡμᾶς) αὐτῶν = τὸ νᾶ δοκιμάζωμεν αὐτοὺς (τοὺς νέους) ἀγωνιζομένους με ὅπλα. — δὲ δὴ =; (κεφ. 24). — ἀπαγε, ἐπιφ. = μακρὰν ἀπ' ἐδῶ κατ' ἔννοιαν = δὲν ἐπιτρέπομεν (τοῦτο). — δεινῶς = καθ' ὑπερβολήν. — σκαιὸς = σκληρός. — ἀλυσιτελής = ἀνωφελής. — ἀποσφάττειν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατικ. ἡμᾶς. — ἀποσφάττω = φρονέω. — οἱ δυσμενεῖς = οἱ ἐχθροί.

Ὁρτύγων καὶ ἄλ. ἀγῶνας, οἱ ἀγῶνες οὗτοι εἰσῆχθησαν διὰ νόμου τὸ πρῶτον εἰς Ἀθήνας μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους· ἐπομένως καὶ ἐνταῦθα — ὡς καὶ ἐν κεφ. 19 — ἔχομεν ἀναχρονισμόν. — αὐτό, ποῖον;

Κεφ. 38.

Ἐπελεύσεσθαι, μέλλ. τοῦ ῥ. ἐπέρχομαι. — ἐπέρχομαι τὴν Ἑλλάδα = ἐπισκέπτομαι τὴν Ἑλλάδα. — καταγελῶ τινος =; — μὴδὲ ἐκείνων, δηλ. τῶν Λακεδαιμονίων. — σφαίρας πέρι... συμπεσόντες = συμπλακέντες περὶ σφαίρας. — χωρίον ὕδατι περιγεγραμμένον = χώρος περικεκλεισμένος ὑπὸ ὕδατος. — διαστάντες = διαχωρισθέντες. — τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζονται, κατ' ἔννοιαν = πολεμοῦσι πρὸς ἀλλήλους ὡς πολέμιοι· παρατηρητέα ἢ μετὰ διπλῆς αἰτιατικ. σύνταξις τοῦ ἐργάζεσθαι. — περίγραμμα = μέρος περικεκλεισμένον. — τοὺς κατὰ Λυκούργον οἱ καθ' Ἡρακλέα, ἐπεξήγησις τοῦ τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτεροι = δηλ. ἡ φάλαγξ, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρακλέους, τὴν φάλαγγα, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Λυκούργου. — ἔμπαλιν = τοὺνναντίον. — συνωθοῦντες = σπρώχνοντες ὅλους μαζί. — τὸ ἀπὸ τούτου λοιπὸν = μετὰ τοῦτο εἰς τὸ ἐξῆς. — εἰρήνη, δηλ. ἐστι. — αἵματι ῥεομένους = ἐτι βαντίζονται (= βρέχονται) ὑπὸ αἵματος. — παρесиῶσας, μετχ. ἐπιθετική· κατὰ ποῖον γένος ἔπρεπε κανονικῶς νὰ τεθῇ; — οὐχ ὅπως... ἀλλὰ καὶ = οὐ μόνον οὐ... ἀλλὰ

καί.—**ἀνιῶμαι ἐπὶ τινι**=λυποῦμαι διὰ τι.—**ἐπὶ μήκιστον**=ἐπὶ μακρότατον χρόνον.—**διαρκέσαι... καὶ ἐγκαρτερεῖσαι**, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ **ἱκετευνούσας**.—**διαρκῶ πρὸς τὸν πόνον**=ἀντέχω πρὸς τοὺς πόνους.—**ἐγκαρτερεῶ τοῖς δεινοῖς**=ὑπομένω τὰ δεινά.—**ροῦν**=τοῦλάχιστον.—**ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι**=ἀπέθανον ἐν τῷ ἀγῶνι (=ἐν αὐτῇ τῇ ἀσκήσει).—**μὴ ἀξιόσαντες ἀπαγορεύσαι**=διότι δὲν ἐθεώρησαν καλὸν ν' ἀποκάμωσιν (=νὰ ὁμολογήσωσιν ἑαυτοὺς ἡττημένους).—**ζῶντες ἔτι**=ἐν ὅσῳ ἔζων ἀκόμῃ.—**ἐν ὀφθαλμοῖς**=πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν=ἐνώπιον.—**εἶκω τινι**=ἐνδίδω, ὑποχωρῶ εἰς τι.—**ὄψει**=θὰ ἴδῃς.—**ὑπὸ τῆς Σ. ἀνασταθέντας**=(τοὺς) ἀνεγερθέντας ὑπὸ τῆς Σπάρτης.—**μήτε ὑπολάβης... μήτε εἵπης**=μήτε νὰ νομίσης... μήτε νὰ εἴπης.—**μαίνεσθαι αὐτοὺς**=ὅτι αὐτοὶ εἶναι τρελλοί.—**ταλαιπωρῶ**=ὕφισταμαι ταλαιπωρίας, βασανίζομαι.—**μήτε τυρ. βιαζομένου μήτε πολ. διατιθέντων**=ἐν ᾧ οὔτε τύραννος ἀναγκάζει αὐτοὺς οὔτε πολέμιοι φέρουσιν αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ἀνάγκην.—**ὑπὲρ ἐκείνων**=ὑπερασπίζων ἐκείνους.—**πολλὰ τὰ εὐλόγα**=πολλὰς εὐλόγους δικαιολογίας.—**ἃ συνιδὼν**=τί σκεφθεῖς = εἰς τί ἀποδέψας.—**εἰκῇ**=; (κεφ. 35).—**παραναλλίσκω**=ἐξαντλῶ.—**κρείττων**=ὑπέρτερος, ἀνώτερος.—**καὶ αὐτὸς**=καὶ σὺ ὁ ἴδιος.—**ὥς οὐκ ἂν ποτε... ἐξείποι**=ὥς οὔποτε ἐξερεῖ=ὅτι οὐδέποτε θὰ μαρτυρήσῃ.—**ληφθεῖς**=συλληφθεῖς.—**ἀπόρρητόν τι... τῆς Σπάρτης**=μυστικόν τι τῆς Σπάρτης.—**αἰκίζομένων** (δηλ. αὐτὸν) **τῶν ἐχθρῶν**, ἡ μετχ. ἐνδοκ.—**αἰκίζομαι τινα**=βασανίζω τινά.—**ὥς** (μετ' εὐκτ.)=ἕνα (μεθ' ὑποκτ.).—**πρότερος**, δηλ. ὁ παλίων.—**ἀπαγορεύω**=ἀποκάμνω.

Σφαίρας πέρι, τὸ παιγνίδιον τῆς σφαίρας—**ἡ σφαίρισις**—ἐτιμᾶτο πολὺ ἐν Σπάρτῃ· ἐπαίζετο δὲ τοῦτο κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἐνταῦθα ὁ Λουκ. ἐννοεῖ τὴν σφαίρισιν, τὴν καλουμένην **ἐπίσκυρον**, καθ' ἣν οἱ παῖκται διαιρούμενοι εἰς δύο ομάδας, χωριζομένας διὰ γραμμῆς λεγομένης **σκύρου**, ἐξεδίωκον ἀλλήλους ῥίπτοντες σφαίραν.—**ἐν τῷ θεάτρῳ**, ἡ Σπάρτη εἶχε θέατρον ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν ΝΔ. προπύδων τοῦ λόφου, ὃν οἱ Σπαρτιαταὶ ἐκάλουν ἀρόπολιν· τοῦ θεάτρου τούτου τὰ ἐρείπια εἶναι μέχρι σήμερον τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως.—**ἐς χωρὶον ἐσελθόντες** κτλ., ἐννοεῖ τὴν στρατιωτικὴν πεχιδιὰν τῶν ἐφήδων, τὴν

τελουμένην ἐν τῷ Πλατανιστᾷ· ὁ δὲ Πλατανιστᾶς ἦτο πλατανόφυτος περιοχὴ ἐν Σπάρτῃ, ἣτις περιβαλλομένη ὑπὸ τάφρου πλήρους ὕδατος ἐχορησίμευεν ὡς γυμναστήριον. — ἐπὶ τῷ βωμῷ, δηλ. τῆς καρτερίας τῶν παίδων τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὰς σωματικὰς ἀγῆδονας· ἡ δοκιμασία αὕτη ἐκαλεῖτο *διαμασίγνωσις*· οἱ δοκιμαζόμενοι ἐμαστιγοῦντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἡμιλλῶντο δὲ πρὸς ἀλλήλους τίς ἤθελεν ὑπομείνει ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὰ κτυπήματα.

Κεφ. 39.

Ἐφ' ἡλικίας—ὅτε ἦτο νέος. — ἐκπρ. ὢν, ἡ μετχ. χρονκ. — ἐκπρόθεσμός εἰμι ἤδη τοῦ ἀγῶνος = ὑπερβαίνω ἤδη τὴν διὰ τὸν ἀγῶνα κατάλληλον ἡλικίαν. — ἀσφαλῶς = ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ. — τὰ τοιαῦτα νεανιεύομαι = θεσπίζω τὰ τοιαῦτα μετὰ νεανικῆς ἀπερισκεψίας. — πρεσβύτης = γέρων. — ἀποδημῶ = ἀναχωρῶ, ἀπέρχομαι ἐκ τῆς πατρίδος μου. — ὅτι = διότι. — νομοθετήσαντος, μετχ. αἰτλγκ. — τί οὖν οὐχὶ καὶ σύ . . . = διατί λοιπὸν καὶ σὺ δὲν... — ἡμῖν ἱκανά (δηλ. ἔστι) = ἀρκοῦσιν εἰς ἡμᾶς. — τὰ γυμνάσια = οἰκείος = ἰδικός μας, ὅχι ξένος. — ὄντα, μετχ. ἐπιθτκ. — ζηλῶ τὰ ξενικά = μιμοῦμαι τὰ ξένα ἔθιμα. — οὐ πάνυ ἀξιώ = οὐδόλως νομίζω καλόν. — οὐκ, κατ' ἔννοιαν = ὅχι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν. — συνίης (= συνιείς), τοῦ β. συνίημι = ἐννοῶ. — οἷόν τί ἐστι = ὅποιον περίπου πράγμα εἶναι = πόσον ἀνόητον εἶναι. — μαστιγοῦσθαι γυμνὸν (δηλ. τινά) = νὰ μαστιγώγηται τις γυμνός. — ἐπαίρω = ὑψώνω, σηκώνω. — μηδενὸς ἔνεκα ὠφελίμου = χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία ὠφέλεια. — αὐτῷ ἐκάστω = εἰς ἓνα ἕκαστον χωριστά. — κοινῇ = ἀπὸ κοινοῦ, γενικῶς. — ἐπιδημῶ τῇ Σπ. = ἔρχομαι εἰς τὴν Σπάρτην. — δοκῶ μοι = νομίζω. — καταλεῖδομαι πρὸς τινος = λιθοβολοῦμαι ὑπὸ τινος. — ἐπιγελῶ τινι = περιγελῶ τι. — καθάπερ = ὡς. — λωποδύτης, κυρίως = ὁ κλέπτων τὰ ἱμάτια τῶν λουομένων ἢ ὁδοιπορούντων· εἴτα = κλέπτης (ἐν γένει). — ἀτεχνῶς = παντελῶς, ὅλως. — ἐλλεβόρου δέεται = μαίνεται = εἶναι παράφρων. — οὕτω καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πιάχουσα = ἣτις ἀνέχεται νὰ συμβάλῃσιν ἐν αὐτῇ δημοσίᾳ τόσον γελοῖα πράγματα.

Ἀσφαλῶς, χωρὶς δηλ. νὰ φοβῆται μὴ αὐτὸς βασανισθῇ. — ταῦτα δρῶσι, δηλ. ποῖα; — ἐλλέβορος, οὗτος ἦτο βοτάνη, ἣν

μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι ὡς εἰδικὸν φάρμακον κατὰ πολλῶν νοσημάτων, κυρίως δὲ κατὰ τῆς παραφροσύνης· ὁ ἀριστος ἐλλέβορος ἐφύετο ἐν Ἀντικύρῳ τῆς Φωκίδος.

Κεφ. 40.

Μὴ ἐρήμην (δηλ. *δίκην*) . . οὔου (προστακτ. τοῦ ῥ. *οὔομαι*) *κρατεῖν* = *μὴ οὔου κρατεῖν ἐρήμην* = μὴ νόμιζε ὅτι θὰ νικήσης ἐρήμην *δίκην*· *ἐρήμη* δὲ *δίκη* = ἡ *δίκη*, καθ' ἣν δὲν παρουσιάζεται εἰς τὸ δικαστήριον ὁ ἐναγόμενος. — *ὦ γενναῖε* =; (κεφ. 21). — *τῶν ἀνδρῶν*, δηλ. τῶν Λακεδαιμονίων. — *μόνος αὐτὸς λέγων* = σὺ *μόνος* κατηγορῶν. — *ἔσται τις καὶ . . ἐν Σπ.* = θὰ εὔρεθῇ τις καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ. — *ὁ ἀντερῶν σοι τὰ εἰκότα* = ὅστις θὰ σοι ἀντεῖπῃ τὰ πρέποντα. — *ὑπὲρ ἐκείνων* = ὑπερασπίζων ἐκείνους τοὺς θεσμούς. — *πλὴν ἀλλὰ* = ἄλλ' ὅμως. — *διεξελέλυνθα*, τοῦ ῥ. *διεξέρχομαι* = διηγοῦμαι. — *οὐ πᾶν ἀρεσκομένῳ αὐτοῖς ἔοικας* = ὁμοιάξεις πρὸς ἄνθρωπον οὐδόλως ἀρεσκομένον εἰς αὐτὰ = φαίνεσαι ὅτι οὐδόλως ἐπιδοκιμάξεις αὐτά. — *οὐκ . . αἰτήσιν ἔοικα* = νομίζω ὅτι δὲν θὰ ζητήσω. — *ἐν τῷ μέρει* = μετὰ τὴν σειράν σου. — *ὃν τρόπον . . καὶ οἷσισι γυμ . . καὶ ὅπως* = κατὰ ποῖον τρόπον . . καὶ μετὰ ποίας ἀσχήσεις . . καὶ πῶς . . — *διασκῶ* = ἐξασκῶ. — *δικαιοτάτα*, δηλ. *ἔστι ἃ λέγεις*· κατ' ἔννοιαν = δικαιολογία εἶναι ἢ ἀπαίτησίς σου. — *μὲν οὖν* = μάλιστα, βεβαιότατα. — *σεμνὰ* = ἄξια σεβασμοῦ, ὑπολήψεως. — *οὐδὲ καθ' ὑμᾶς* = οὐδὲ σύμφωνα μετὰ τὰ ἰδικά σας. — *οἷ γε οὐδὲ κατὰ κόρης π . .* = ἄφ' οὗ ἡμεῖς βέβαια οὐδὲ ἐν ῥάπισμα ἐπὶ τῆς παρείας ἠθέλομεν τολμήσει νὰ δεχθῶμεν. — *ἔς αὐρίον . . ὑπερβαλόμεθα* = ὡς ἀναβάλωμεν δι' αὐρίον. — *εἰ δοκεῖ* = ἂν ἐγκρίνης. — *συνουσία* = ὁμιλία, συνδιάλεξις. — *ὥς* (μετ. εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — *τῇ μνήμῃ ἐπελθὼν* = ἀνακαλέσας (αὐτὰ) εἰς τὴν μνήμην μου. — *τὸ δὲ νῦν ἔχον* = τώρα δέ. — *ἐπὶ τούτοις* (δηλ. *τοῖς εἰρημένοις*) = ἀρκούμενοι εἰς ταῦτα (τὰ ὅποια ἔχουσι λεχθῇ).

Οἷ γε οὐδὲ κατὰ κόρης π . . , σφοδρῶς λέγει ταῦτα ὁ Ἀνάχαρσις;

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α.

- Ἐκείνη ἡ πόλις ἐπὶ τῆς μικρασιατικῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀποικία τῶν Μιλησίων.
- Ἀγαμέμνων, ονος, ὁ, βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ἀρχιστράτηγος τῶν κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων.
- Ἀγσιλάος, ου, ὁ, υἱὸς τοῦ Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης διαδεχθεὶς τὸν ἀδελφόν του Ἀγιν· τῷ 396 ἐκστρατεύει εἰς Ἀσίαν κατὰ τῶν Περσῶν, ἀπαλλάσσεται ἐν Ἀσίᾳ τοῦ Λυσάνδρου—τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὁποίου οὗτος εἶχεν ἀναρρηθῆ εἰς τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης—καὶ νικᾷ παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν τοὺς Πέρσας· μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Λυδίας καταλαμβάνει τὴν Φρυγίαν καὶ ἀναγκάζει εἰς διαπραγματεύσεις τὸν Πέρσην σατράπην τῆς χώρας Φαρνάβαζον· διασπᾶσας δὲ οὕτω τοὺς δεσμοὺς τοὺς συνέχοντας τὴν Μ. Ἀσίαν μετὰ τῆς περσικῆς μοναρχίας ἐτοιμάζεται κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 394 νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, ὅτε δι' ἀπρόοπτα γεγονότα ἀνακαλεῖται ὑπὸ τῆς Σπάρτης εἰς τὴν Ἑλλάδα.
- Ἀθηνᾶ, ἄς, ἡ, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ.
- Ἀθηνάδας, ου, ὁ, λοχαγὸς Σικυνώνιος ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Δερκυλίδου.
- Ἀθῆναι, ὦν, αἱ, πρωτεύουσα τῆς Ἀττικῆς· οἱ κάτοικοι : Ἀθηναῖοι, ὦν.
- Ἀιολίς, ἰδος, ἡ, παραθαλάσσιος χώρα τῆς Μ. Ἀσίας· οἱ κάτοικοι : Αἰολεῖς, ἑών· ἐπίθετον : Αἰολίδες (πόλεις).
- Ἀισχίνης, ου, ὁ, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, γεννηθεὶς τῷ 389 π.Χ., υἱὸς τοῦ Ἀτρομήτου καὶ τῆς Γλαυκοθέας—τυμπανιστρίας κατὰ τὸν Δημοσθένην—, ἀρχηγὸς τῆς Μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις καὶ δεινότατος ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους.
- Ἀλίσαρνα, ης, ἡ, πόλις τῆς Μυσίας πλησίον τῆς Περγάμου.
- Ἀμαξιτός, οὔ, ἡ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.
- Ἀνάχαρσις, ιος καὶ ἰδος, ὁ, ἐπιφανὴς Σκύθης, καταγόμενος ἐκ βασιλικοῦ γένους· οὗτος ἐπιθυμῶν νὰ τύχῃ εὐρύτερας μορφώσεως κατέλιπε τὴν πατρίδα του καὶ ἐπεσκέφθη πλείστας χώρας, ἐν αἷς

καὶ τὴν Ἑλλάδα· ἐν Ἀθήναις δ' εὐρισκόμενος ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Σόλωνος, τοῦ περιφήμου νομοθέτου, καὶ ἐγένετο φίλος αὐτοῦ.

Ἀνδροκλείδας, ου, ὁ, Θηβαῖος δημαγωγός.

Ἀντισθένης, ους, ὁ, Λακεδαιμόνιος, ἀποσταλεῖς ὑπὸ τῆς Σπάρτης μετὰ τοῦ Ἀράκου καὶ Ναυβάτου εἰς τὸν ἐν Ἀσίᾳ Δερκυλίδαν.

Ἀπολλοφάνης, ους, ὁ, Κυζικηνός, κοινὸς φίλος τοῦ Ἀγησιλάου καὶ Φαρναβάζου.

Ἀπόλλων, ωνος, ὁ, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, θεὸς τοῦ φωτός, τῆς μαντείας, τῆς μουσικῆς καὶ ποιήσεως· ὡς θεὸς τοῦ φωτός ἐκαλεῖτο *Λύκειος*.

Ἀρακος, ου, ὁ, Λακεδαιμόνιος, ἀρχηγὸς τῆς πρεσβείας τῆς ἀποσταλείσης ὑπὸ τῆς Σπάρτης εἰς τὸν ἐν Ἀσίᾳ Δερκυλίδαν.

Ἀργος, ους, τό, πρωτεύουσα τῆς Ἀργολίδος, μία τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ἄρειος πάγος, ὁ, τὸ ἐπισημότερον τῶν ἐν Ἀθήναις φονικῶν δικαστηρίων, ὅπερ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ βουλὴ ἢ ἐξ Ἄρειου πάγου· ὁ δικαστὴς τούτου: Ἄρεοπαγίτης, ου.

Ἄρτεμις, ιδος, ἡ, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, θεὰ τῆς θήρας· εἶχε ναὸν ἐν Ἀστυροῖς, πόλει τῆς Μυσίας, καὶ ἐντεῦθεν ἐκαλεῖτο Ἀστυρηνή.

Ἀσία, ας, ἡ, ἢ Μικρὰ Ἀσία, δηλ. ἡ δυτικωτάτη χερσόνησος τῆς Ἀσίας—τῆς μεγίστης τῶν ἡπείρων τοῦ ἀρχαίου κόσμου—ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῶν Ἀρμενικῶν ὀρέων μέχρι τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐκτεινομένη, περικλυζομένη δὲ Β. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀν. μέρους τῆς Μεσογείου.

Ἀταρνεύς, ἑως, ὁ, Αἰολικὴ πόλις ἐν τῇ Τευθρανίᾳ τῆς Μυσίας ἀπέναντι τῆς Μυτιλήνης.

Ἀύλις, ιδος, ἡ, Βοιωτικὴ πόλις (νῦν Βαθύ), ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας, παρὰ τὸν Εὐριπον.

Ἀχίλλειον, ου, τό, πόλις τῆς Μ. Ἀσίας πλησίον τῆς Πριήνης.

B.

Βιθυνίς Θράκη, ἡ, χώρα κειμένη ἐπὶ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Θράκης (τῆς Εὐρωπαϊκῆς)· ὠνομάσθη δὲ Βιθυνίς Θράκη, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς Βιθυνοὶ Θράκες μετενάστευσαν ἐκεῖ ἐκ τῆς ἀπέναντι Θράκης.

Γ.

Γαλαξίδωρος, ου, δ, Θηβαῖος δημαγωγός.

Γάμβριον, ου, τό, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάικον ποταμόν.

Γερασιός, ου, δ, ἀκρωτήριον καὶ πόλις ἐπὶ τῆς Ν. ἁκρας τῆς Εὐβοίας.

Γέργις, ιθος, ἡ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας· οἱ κάτοικοι· *Γεργίθιοι, ων*.

Γογγύλος, ου, δ, 1) Ἐρετριεύς, μηδίσας καθ' ὃν χρόνον οἱ Πέρσαι (τῷ 490) ἐπῆλθον κατὰ τῶν Ἐρετριέων· 2) ἀπόγονός τις τοῦ Ἐρετριέως Γογγύλου.

Γοργίων, ωνος, δ, ἀδελφός τοῦ Γογγύλου τοῦ νεωτέρου.

Γρύνειον, ου, τό, παράλιος πόλις τῆς Αἰολίδος.

Δ.

Δαρδανεύς, έως, δ, ὁ ἐκ τῆς Δαρδάνου, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον· τὸ θηλ. *Δαρδανίς, ίδος*.

Δασκύλειον, ου, τό, ἔδρα τοῦ σατράπου Φαρναβάζου παρὰ τὴν Προποντίδα.

Δερκυλίδας, ου, δ, στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀποσταλὲς εἰς Ἀσίαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ 399 εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Θίβρωνος· ἐπαναφέρει τὴν πειθαρχίαν ἐν τῷ σπαρτιατικῷ στρατῷ, νικᾷ τοὺς Πέρσας καὶ εἰσβαλὼν εἰς Καρίαν ἐπιβάλλει τοῖς Πέρσαις ἀναχωρήν· μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ βασιλέως Ἀγησιλάου εἰς Ἀσίαν—τῷ 396—καταθέτει τὴν ἀρχὴν του καὶ παραμένει παρὰ τῷ Ἀγησιλάῳ ὡς σύμβουλος· ἐπωνύμιον τούτου· *Σίσυφος*.

Δημάρατος, ου, δ, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.

Δημοσθένης, ους, δ, ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων ῥητόρων, υἱὸς Δημοσθένους, εὐπόρου μαχαιροποιοῦ, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 383 π. Χ.

Διόνυσος, ου, δ, (ὁ καὶ *Βάκχος* καλούμενος), υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θεὸς τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἀμπέλων· πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐτελοῦντο ἐν Ἀθήναις τὰ *Διονύσια*.

Δράκων, οντος, δ, Πελληνεύς, διοικητὴς τοῦ Ἀταρνέως.

Ε.

Ἑλλήσποντος, ου, δ, ὁ παρὰ τὴν Θρακικὴν χερσόνησον πορθμὸς ὁ συνδέων τὴν Προποντίδα μετὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους

καὶ χωρίζων τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας (ὁ πορθμὸς τῶν Δαρδανελλίων)· οἱ κάτοικοι τῆς παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον χώρας: *Ἑλλησπόντιοι, ων*.

Ἐπικυδίδας, ου, ὁ, Λακεδαιμόνιος, ἀποσταλὴς ὑπὸ τῆς Σπάρτης εἰς Ἀσίαν πρὸς ἀνάκλησιν τοῦ Ἀγησιλάου.

Ἐρετριεύς, ἑως, ὁ, κάτοικος τῆς Ἐρετρίας, πόλεως ἐν Εὐβοίᾳ. *Εὐμολπος, ου, ὁ*, βασιλεὺς τῶν Θρακῶν.

Εὐξεινος (πόντος), ὁ, ἡ νῦν Μαύρη θάλασσα.

Εὐξενος, ου, ὁ, Λακεδαιμόνιος ἀρμοστής, καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Ἀσίᾳ πρὸς προστασίαν τῶν ἐν αὐτῇ ἑλληνικῶν πόλεων.

Εὐρυσθένης, ους, ὁ, ἀρχὸν τῆς Τευθρανίας, ἀπόγονος τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Δημαράτου.

Εὐρώπη, ης, ἡ, μία τῶν τριῶν μεγάλων ἡπείρων τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Ἐφεσος, ου, ἡ, πόλις τῆς Ἰωνίας περιβόητος παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καΐστρου, ἀπέχουσα τρεῖς ἡμέρας τῶν Σάρδεων νοτιοδυτικῶς· ἐπίθετον: *Ἐφεσία* (γῆ).

Ζ.

Ζεὺς, Διός, ὁ, ὁ ὑπέρτατος καὶ πρῶτος τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν θεῶν, υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας.

Ζῆνις, ιος, ὁ, Δαρδανεύς, ὑποστράτης τῆς Αἰολίδος.

Η.

Ἥρα, ας, ἡ, ἡ βασίλισσα τῶν θεῶν, θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, σύζυγος τοῦ Διός.

Ἡρακλῆς, εους, ὁ, υἱὸς τοῦ Διός καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὁ ἀνδρείοτατος καὶ ἐξοχώτατος τῶν ἡμιθέων.

Ἡριππίδας, ου, ὁ, Λακεδαιμόνιος, εἷς ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ Ἀγησιλάου, διορισθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἀρχηγὸς τῶν ἐν τῷ σπαρτιατικῷ στρατῷ ὑπηρετούντων Κυρῶν.

Ἡρώδας, α, ὁ, Συρακόσιος· ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα ἀναγγέλλει τοῖς ἐφόροις τὰς ἐν Φοινίκῃ ναυτικὰς προετοιμασίας τῶν Περσῶν.

Ἡσίοδος, ου, ὁ, ἀρχαιότατος μετὰ τὸν Ὀμηρον ποιητής, ἐξ Ἀσκληρὸς τῆς Βοιωτίας· τοῦτου ποιήματα εἶναι ἡ «*Θεογονία*», τὰ «*Ἔργα καὶ ἡμέραι*» καὶ ἡ «*Ἀσπὶς τοῦ Ἡρακλέους*».

Θ.

Θεμιστογένης, ους, ό, Συρακόσιός τις.

Θήβαι, ών, αί, πρωτεύουσα τής Βοιωτίας.

Θήβη, ης, ή, πόλις έν Τροία· αὐτόθι τὰ Ἄστυνα, ένθα ήτο ό ναός τής Ἀρτέμιδος.

Θιβρων, ωνος, ό, Λακεδαιμόνιος άρμοστής έν Μ. Ἀσία· παραλαμβάνει παρά τοῦ Ξενοφώντος έν Περγάμω τούς ύπολειφθέντας τών μυρίων· κατηγορηθείς ύπό τών έν Μ. Ἀσία Ἑλλήνων ός άδικών αὐτούς άνακαλείται εἰς Σπάρτην καί καταδικάζεται εἰς έξορίαν.

Θράκη, ης, ή, 1) ή έν Ἀσία (Βιθυνίς Θράκη), 2) ή έν Εὐρώπῃ πρὸς Β. τοῦ Αἰγαίου πελάγους καί τής Προποντίδος, άνατολικῶς τής Μακεδονίας· οἱ κάτοικοι : Θράκες, ών.

Ι.

Ἰδαίος, ου, ό, Λακεδαιμόνιος, γραμματεὺς τοῦ Ἀγησιλάου.

Ἰλιεῖς, έων, οἱ, κάτοικοι τοῦ Ἰλίου, πόλεως τής Τρωϊκῆς χώρας.

Ἰππολύτη, ης, ή, βασίλισσα τών Ἀμαζόνων.

Ἰσθμια, ων, τά, οἱ έν τῷ Ἰσθμῷ τής Κορίνθου πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος τελούμενοι άγῶνες.

Ἰσθμός, οὔ, ό, ό τής Κορίνθου.

Ἰσμηνίας, ου, ό, Θηβαίος δημαγωγός.

Ἰωνία, ας, ή, χώρα έν Μ. Ἀσία μεταξὺ Καρίας καί Αἰολίδος· οἱ κάτοικοι : Ἴωνες, ών· επίθ. : Ἰωνικαί ή Ἰωνίδες (πόλεις).

Κ.

Καρία, ας, ή, χώρα όρεινή πρὸς τὰ ΝΔ. τής Μ. Ἀσίας· οἱ κάτοικοι : Κάρες, ών.

Καυή, ης, ή, κόμη έν τῇ μικρῇ Φρυγία.

Κεβρήν, ήνος, ή, πόλις Τρωϊκή παρά τούς πρόποδας τής Ἰδης· οἱ κάτοικοι : Κεβρήνιοι, ών.

Κιλικία, ας, ή, χώρα εἰς τὰ ΝΔ. τής Μ. Ἀσίας.

Κοκυλίται, ών, οἱ, κάτοικοι τοῦ Κοκυλίου, πόλεως τής Τρωϊκῆς χώρας.

Κολωναί, ὦν, αἱ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Κόρινθος, ου, ἡ, ἀκμάζουσα ἐμπορική καὶ βιομηχανική πόλις ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἰσθμοῦ. μεταξὺ δύο κόλπων, τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ.

Κρήτη, ης, ἡ, μία τῶν μεγαλυτέρων νήσων τῆς Μεσογείου καὶ ἡ νοτιωτέρα τοῦ Αἰγαίου πελάγους· κάτοικοι : **Κρήτες, ὦν**.

Κυζίκος, ου, ἡ, πόλις τῆς μικρᾶς Φρυγίας ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ χειρσονήσου τινὸς τῆς Προποντίδος· ὁ ἐκ Κυζίκου : **Κυζικηνός, οὔ**.

Κύλων, ωνος, ὁ, Ἀργεῖος δημαγωγός.

Κύμη, ης, ἡ, πόλις ἐν τῇ Αἰολίδι.

Κύρειοι, ων, οἱ, Ἕλληνες μισθοφόροι ὑπηρετήσαντες ὑπὸ τὸν Κῦρον.

Κῦρος, ου, ὁ, ὁ νεώτερος, υἱὸς Δαρείου τοῦ Β' καὶ τῆς Παρυσάτιδος, σατραπῆς τῆς Λυδίας, μεγάλης Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας· προτιθέμενος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ξητεῖ τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων· ἐπίθετον : **Κύρειον** (στράτευμα), ἑλληνικὸν μισθοφορικὸν στράτευμα ὑπηρετήσαν ὑπὸ τὸν Κῦρον.

Λ.

Λακεδαίμων, ονος, ἡ, χώρα κατέχουσα τὸ ΝΑ. τῆς Πελοποννήσου· οἱ κάτοικοι : **Λακεδαιμόνιοι, ων**.

Λάμψακος, ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Λάρισα, ης, ἡ, 1) πόλις τῆς Αἰολίδος (ἡ **Αἰγυπτία** καλουμένη) πλησίον τοῦ ποταμοῦ Ἑρμου· οἱ κάτοικοι : **Λαρισαῖοι, ων**
2) πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Λεύκοφρυς, υος, ἡ, πόλις τῆς Ἰωνίας ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαιάνδρου παρὰ τὰς Τράλλεις καὶ ΝΔ. αὐτῶν.

Λύκειον, ου, τό, γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις κείμενον παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν ἐθνικὸν κήπον.

Λυκοῦργος, ου, ὁ, ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης.

Λύσανδρος, ου, ὁ, νάταρχος τῶν Λακεδαιμονίων· τῷ 376 πείθει τὸν βασιλέα Ἀγησίλαον ν' ἀναλάβῃ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν καὶ παρακολουθεῖ αὐτόν· ταχέως ὁμοῦ περιπίπτει εἰς τὴν δυσμένειάν του.

M.

Μαϊάνδρος, ου, ό, ποταμός τῆς Μ. Ἀσίας, διαρρέων τὴν Λυδίαν, Καρίαν καὶ μεγάλην Φρυγίαν· ἡ παρ' αὐτὸν πεδιάς·
τὸ *Μαϊάνδρου πεδίον*.

Μανία, ας, ἡ, Δαρδανίς, σύζυγος τοῦ ὑποσατραπόου τῆς Αἰολίδος Ζήνιος· μετὰ τὸν θάνατον τούτου λαβοῦσα παρὰ τοῦ Φαρυαβάζου τὴν ὑποσατραπειάν λαμπρῶς διοικεῖ· δολοφονεῖται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβροῦ της Μειδίου.

Μέγιλλος, ου, ό, Λακεδαιμόνιος, εἷς ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ Ἀγησιλάου.

Μειδίας, ου, ό, γαμβρὸς τῆς Μανίας καὶ δολοφόνος αὐτῆς.

Μένασκος, ου, ό, Λακεδαιμόνιος, εἷς ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ Ἀγησιλάου.

Μίνως, ωος, ό, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης, βασιλεὺς καὶ νομοθέτης τῆς Κρήτης.

Μύγδων, ωνος, ό, Λακεδαιμόνιος, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Ἀσίᾳ (τῷ 395) ἀρχηγὸς τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων.

Μύρινα, ης, ἡ, παράλιος Αἰολικὴ πόλις.

Μύρων, ωνος, ό, διάσημος γλύπτης, γεννηθεὶς ἐν Ἐλευθεραῖς τῆς Ἀττικῆς περὶ τὸ 490 π. Χ. Τὰ ἔργα του, σχεδὸν ἅπαντα, ἦσαν χάλκινα· τὸ περιφημότερον ἦτο ἡ χαλκῇ βοῦς ἐν Ἀθήναις, ἣτις τόσον φυσικῶς ἦτο κατεργασμένη, ὥστε ἐξηπάτα παρελθονούσης ἀγέλης τὸν μόσχον, τὸν ταῦρον καὶ αὐτὸν τὸν βουκόλον.

Μυσοί, ὦν, οἱ, κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας μεταξὺ μικρᾶς Φρυγίας καὶ Λυδίας.

N.

Ναυβάτης, ου, ό, Λακεδαιμόνιος, ἀποσταλεὶς μετὰ τοῦ Ἀράκου καὶ Ἀντισθένους ὑπὸ τῆς Σπάρτης εἰς τὸν ἐν Ἀσίᾳ Δερκυλίδαν.

Νεανδρεῖς, ἑων, οἱ, κάτοικοι τῆς Νεανδρείας, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Νεμέα, ας, ἡ, χώρα δασώδης μεταξὺ Ἄργους καὶ Κορίνθου.

Νιόβη, ης, ἡ, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίανος· ὑπερηφανευθεῖσα διὰ τὴν εὐτεκνίαν της ἐτόλμησε νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὴν ἀνωτέραν τῆς Λητοῦς, ἣτις ἔσχε δύο μόνον τέκνα, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν· οὗτοι πρὸς

τιμωρίαν τῆς Νιόβης ἐφόνευσαν τὰ τέκνα αὐτῆς διὰ τῶν βελῶν τῶν ἥ δὲ Νιόβη ἐκ τῆς λύπης της μετεμορφώθη εἰς βράχον.

Ξ.

Ξενοκλῆς, έους, δ, Λακεδαιμόνιος, ἀρχηγὸς τῶν ἱππέων ἐν Ἀσία ὑπὸ τὸν Ἀγησίλαον.

Ξενοφῶν, ὦντος, δ, Ἀθηναῖος φιλόσοφος, στρατηγὸς καὶ ιστορικὸς συγγραφεὺς (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 67/8).

Ο.

Ὀδρύσαι, ὦν, οἱ, ἰσχυρότατος λαὸς τῆς Θράκης, τῆς ἐν Εὐρώπῃ.

Ὀλυμπία, ας, ἡ, τόπος τῆς Ἥλιδος ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν ᾧ ἐπανηγυρίζοντο οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

Ὀλύμπια, ὦν, τὰ, οἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνες.

Ὀμηρος, ου, δ, ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ἑλλήνων ἐπικῶν ποιητῶν· τούτου ποιήματα ἦσαν ἡ *Ἰλιάς* καὶ ἡ *Ὀδύσσεια*.

Ὀρσιππος, ου, δ, Λακεδαιμόνιος, εἷς ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ Ἀγησιλάου.

Ὀνυς, υος, δ, βασιλεὺς τῶν Παφλαγόνων.

Π.

Πακτωλός, οὔ, δ, μικρὸς ποταμὸς τῆς Λυδίας, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Τμώλου ἐκβάλλει ὄχι μακρὰν τῶν Σάρδεων εἰς τὸν ποταμὸν Ἑρμιον.

Παλαιγάμβριον, ου, τό, Αἰολικὴ πόλις παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμόν·

Παναθηναία, ὦν, τὰ, ἡ κυριώτερα ἐορτὴ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, τελουμένη πρὸς τιμὴν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς· ἦσαν δὲ *μεγάλα Παναθηναία* καὶ *μικρὰ*· τὰ μεγάλα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν, τὰ δὲ μικρὰ κατ' ἔτος· κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Παναθηναίων ἐτελοῦντο καὶ ἀγῶνες.

Παραπίτα, ας, ἡ, σύζυγος τοῦ Φαρναβάζου.

Παφλαγονία, ας, ἡ, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ νοτίᾳ παραλίᾳ τοῦ Εὐξείνου πόντου· οἱ κάτοικοι: *Παφλαγόνες, ὦν*.

Πείσανδρος, ου, δ, ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων, γυναικάδελφος τοῦ Ἀγησιλάου.

- Πελληνεύς**, *έως*, *ό*, *ό* *έκ* τῆς Πελλήνης, πόλεως τῆς Ἀχαΐας.
- Πελοπόννησος**, *ου*, *ή*, *ή* νοτιωτάτη ἑλληνική χερσόνησος *ή* *όνομαζομένη* κοινῶς **Μορέας**· *οἱ* κάτοικοι· **Πελοποννήσιοι**, *ων*.
- Πέργαμος**, *ου*, *ή*, Αἰολική πόλις τῆς Τευθρανίας, χώρας τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Καίικον ποταμόν.
- Πέρσαι**, *ων*, *οἱ*, κάτοικοι τοῦ Περσικοῦ κράτους· ἐπίθετον· **Περσικόν** (στράτευμα).
- Πήγασος**, *ου*, *ό*, περρωτός ἵππος, ἀναπηδήσας *έκ* τοῦ αἵματος τῆς Μεδούσης, τῆς ἀποκεφαλίσθειας ὑπὸ τοῦ Περσέως καὶ ἀνελθὼν ἀμέσως εἰς τὸν οὐρανόν. Κατὰ τινα μῦθον πλήξας ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ὀπλῆς του ἤνοιξε τὴν ἱερὰν ταῖς μούσαις πηγὴν Ἰπποκρήνην· *ό* μῦθος οὗτος ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐκλαμβάνηται *ό* Πήγασος ὡς ἵππος τῶν μουσῶν *ή* ποιητῶν ἐν γενεῇ.
- Πισίδαι**, *ων*, *οἱ*, κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας τῆς νοτίου Μ. Ἀσίας πρὸς Β. τῆς Παμφυλίας.
- Πνύξ**, **Πνυκός**, *ή*, τόπος ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἐγένοντο αἱ *ἐκκλησίαι* *ή* συνελεύσεις τοῦ λαοῦ· ἦτο δὲ οὗτος καταλλήλως ἐσκαμμένος ἐπὶ τῆς πλευρᾶς μικροῦ λόφου πρὸς Δ. τῆς ἀκροπόλεως (παρὰ τὸ νῦν Ἀστεροσκοπεῖον) καὶ εἶχε σχῆμα ἡμικυκλίου μετὰ καθισμάτων πεπελεκημένων ἐπὶ τοῦ βράχου.
- Πολυάνθης**, *ους*, *ό*, Κορίνθιος δημαγωγός.
- Πολύκλειτος**, *ου*, *ό*, περίφημος ἀγαματοποιός, γεννηθεὶς ἐν Σικυῶνι περὶ τὸ 480 π. Χ., διαγαγὼν δὲ τὸν βίον ἐν Ἀργεῖ. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν *ό* **δορυφόρος** καὶ *ό* **διαδούμενος**· ὡσαύτως ἀξιοθαύμαστον ἦτο καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἥρας ἐν τῷ ἐν Ἀργεῖ ναῷ τῆς θεᾶς.
- Πραξιτέλης**, *ους*, *ό*, ὀνομαστός Ἀθηναῖος γλύπτης ἀκμάσας περὶ τὰ ἔτη 365/350 π. Χ. Ἐκ τῶν ἔργων του ἐπηνεῖτο ἰδίᾳ *ή* **Κνιδία Ἀφροδίτη**· τούτου ἔργον εἶναι καὶ *ό* **Ερμῆς**, εὑρεθεὶς κατὰ τάς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς (ἐν ἔτει 1877) καὶ ἀποκείμενος νῦν ἐν τῷ ἐκεῖ μουσεῖο.
- Πριήνη**, *ης*, *ή*, πόλις ἐν τῇ Δ. παραλίᾳ τῆς Καρίας ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ ὄρους Μυκάλης.
- Προκλῆς**, *έους*, *ό*, ἄρχων τῆς Τευθρανίας, ἀπόγονος τοῦ βασιλέως Δημαράτου.

Πυθώ, οὗς, ἡ=οἱ Δελφοί, πόλις ἐν Φωκίδι, ἔνθα τὸ περιήφ-
μον μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος.

P.

Ῥόδιος, ου, ὁ, ὁ ἐκ Ῥόδου, νήσου ἐν τῷ Καρπαθίῳ πελάγει,
πρὸς Ν. τῆς Κασίας.

Σ.

Σάμιος, ου, ὁ, ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων· τῇ διαταγῇ τῆς
Σπάρτης βοηθεῖ τὸν Κῦρον ἐπερχόμενον κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ
τοῦ Ἀρταξέρξου.

Σάρδεις, εων, αἱ, πρωτεύουσα πόλις τῆς Λυδίας· ἐπίθετον :
Σαρδιανὸς (τόπος).

Σεύθης, ου, ὁ, βασιλεὺς τῶν Ὀδρυσῶν ἐν Θράκῃ.

Σικυώνιος, ου, ὁ, ἐκ Σικυῶνος, πόλεως ἐν Πελοποννήσῳ
πλησίον τῆς Κορίνθου.

Σίσυφος, ου, ὁ, ἐπωνύμιον τοῦ Δερκυλίδου ὡς πανούργου, διότι
ὁ Σίσυφος — υἱὸς τοῦ Αἰόλου καὶ ἱδρυτῆς τῆς ἀρχαιοτάτης
Κορίνθου, τῆς καλουμένης Ἐφύρης—ἐθεωρεῖτο ὡς διαβόη-
τος πανούργος· διὰ τὰς πανουργίας του δὲ λέγεται ὅτι κατεδι-
κάσθη ἐν τῷ Ἄδῃ νὰ κυλῇ ἀκαταπαύστως βράχον ἐπὶ ὑψηλοῦ
ὄρους, ὅστις ἐπιπιεν ὀπίσω προτοῦ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν.

Σκῆψις, εως, ἡ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας· οἱ κάτοικοι : *Σκῆ-
ψιοι, ων*.

Σκυῖθης, ου, ὁ, Λακεδαιμόνιος, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου
ἐν Ἀσίᾳ ἡγεμὼν τῶν νεοδαμῶδων ὀπλιτῶν.

Σκυθία, ας, ἡ, χώρα περιλαμβάνουσα τὰ πρὸς Β. ἔσχατα μέρη
τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας· ὁ κάτοικος : *Σκυῖθης, ου*· ἐπίθε-
τον : *Σκυθικός, ἡ, ὄν*.

Σόλων, ωνος, ὁ, υἱὸς τοῦ Ἐξηκεστίδου, νομοθέτης τῶν Ἀθη-
ναίων γεννηθεὶς περὶ τὰ 640 π. Χ.

Σπάρτη, ης, ἡ, πρωτεύουσα τῆς Λακωνίας, ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὀχθῆς
τοῦ Εὐρώτα· οἱ κάτοικοι : *Σπαριῶται, ὦν*.

Σπινθριδάτης, ου, ὁ, Πέρσης, ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάξου, προσ-
χωρήσας πρὸς τὸν Ἀγησίλαον (τῷ 396).

Συέννεσις, ιος, ὁ, ἄρχων τῆς Κιλικίας.

Συρακόσιος, ου, ὁ, ὁ ἐκ τῶν Συρακουσῶν, πόλεως τῆς Σικελίας.

Σωκράτης, ους, ὁ, εἰς τῶν μεγίστων Ἑλλήνων φιλοσόφων, υἱὸς τοῦ λιθοξόου Σωφρονίσκου καὶ τῆς μαίας Φαιναρέτης, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 469 π. Χ.

Τ.

Τευθρανία, ας, ἡ, πόλις καὶ χώρα τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμόν.

Τιθραύστης, ου, ὁ, Πέρσης σατράπης ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ διάδοχος τοῦ Τισσαφέρνης· ἔρχεται εἰς διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης μετὰ τοῦ Ἀγησίλαου καὶ ὑποδεικνύει εἰς αὐτὸν νὰ πορευθῇ κατὰ τοῦ σατράπου Φαρναβάζου· μετὰ ταῦτα ὁμως ἀποστέλλας τὸν Ῥόδιον Τιμοκράτην μετὰ χρημάτων εἰς Ἑλλάδα ἐξεγείρει τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.

Τιμοκράτης, ους, ὁ, Ῥόδιος· ἀποσταλὴς μετὰ χρημάτων ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατράπου Τιθραύστου εἰς Ἑλλάδα ἐξεγείρει τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.

Τιμόλαος, ου, ὁ, Κορίνθιος δημαγωγός.

Τισσαφέρνης, ους, ὁ, Πέρσης σατράπης τῆς Λυδίας, Καρίας καὶ Ἰωνίας· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ἀναλαβὼν καὶ τὴν σατραπείαν αὐτοῦ ζητεῖ νὰ ὑποτάξῃ τὰς Ἰωνικὰς πόλεις· ἀλλὰ τῇ παρακλήσει αὐτῶν ἡ Σπάρτη ἀποστέλλει κατὰ τοῦ Τισσαφέρνης κατὰ πρῶτον τὸν Θίβρωνα, εἴτα τὸν Δερκυλίδαν καὶ τελευταῖον τὸν Ἀγησίλαον, παρ' οὗ καὶ νικᾶται παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν τῷ 395· κατηγορηθεὶς δὲ παρὰ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῆς Παρυσάτιδος ἐπὶ προδοσίᾳ συλλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Τιθραύστου καὶ θανατοῦται ἐν Κολοσσαῖς.

Τράλλεις, εων, αἱ, πόλις τῆς Καρίας κειμένη παρὰ τὴν νῦν πόλιν Ἀϊδίνιον ἐπὶ κλιτύος τοῦ ὄρους Μεσώγιδος.

Τριπτόλεμος, ου, ὁ, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλευσίνος Κελεῦ καὶ τῆς Μετανείρας· φιλοξενηθεῖσα ἡ Δήμητρα παρὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐξεδήλωσε τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐγνωμοσύνην τῆς διδάξασα τὸν Τριπτόλεμον τὴν γεωργίαν καὶ δοῦσα αὐτῷ ἄρμα συρόμενον ὑπὸ δρακόντων, ἐφ' οὗ ὀχούμενος καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην ἔρριπτε πανταχοῦ σπόρους σίτου καὶ οὕτω διέδωκε τὴν γεωργίαν.

Τροία, ας, ἡ, τὸ Ἴλιον, ἡ πρωτεύουσα δηλ. τῆς Τρωάδος, βορειοδυτικῆς χώρας τῆς Μ. Ἀσίας.

Υ.

Υδρα, *ας*, ἡ, ὁ περιβόητος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους φονευθεὶς Λερναῖος (=ζῶν ἐν τῇ Λέρνῃ-λίμνῃ ἐν Ἀργολίδι-) ὄφεις.

Φ.

Φάραξ, *ακος*, ὁ, ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων, σταλὲς τῷ 397 εἰς Ἰωνίαν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐκεῖ Ἑλληνίδων πόλεων καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ Δερκυλίδου.

Φαρνάβαζος, *ου*, ὁ, Πέρσης σατράπης τῆς Βιθυνίας καὶ μικρᾶς Φρυγίας, ἀντίζηλος τοῦ Τισσαφέρνη.

Φειδίας, *ου*, ὁ, διασημώτατος γλύπτῃς γεννηθεὶς ἐν Ἀθῆναις περὶ τὸ 488 π. Χ. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς καὶ τὸ ἐν τῷ Παρθενῶνι — χρυσελεφάντινον ὠσαύτως — ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς.

Φίλιππος, *ου*, ὁ, υἱὸς Ἀμύντου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ.

Φοινίκη, *ης*, ἡ, χώρα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Μεσογείου θαλάσσης· ἐπίθετον: *Φοίνισσαι* (τριήρεις).

Φρυγία, *ας*, ἡ, (ἢ μικρά), χώρα εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὴν Προποντίδα.

Χ.

Χερρόνησος, *ου*, ἡ, ἡ Θρακικὴ χερσόνησος, ἡ μεταξὺ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου· οἱ κάτοικοι: *Χερρονήσῃται*, *ων*.

Χῖοι, *ων*, οἱ, κάτοικοι τῆς Χίου, Ἰωνικῆς νήσου ἐν τῇ μικρασιατικῇ παραλίᾳ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 827 ΝΟΜΟΝ ΠΕΡΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

α'. Διὰ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Ἀστικὰ σχολεῖα.

Ἑλληνική Χρηστομάθεια διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων.
Ἔκδοσις δεκάτῃ ἕκτῃ.

Ξενοφῶντος Κύρου Ἀναβάσεως τὰ τρία πρῶτα βιβλία διὰ τὴν Β' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τὴν Α' τῶν Ἀστικῶν σχολείων τῶν θηλέων. Ἔκδοσις ἑνδεκάτῃ.

Ξενοφῶντος Κύρου Ἀναβάσεως τὰ τέσσαρα τελευταῖα βιβλία διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τὴν Α' τῶν Ἀστικῶν σχολείων τῶν θηλέων. Ἔκδοσις δεκάτῃ.

Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν βιβλίων Γ' καὶ Δ' καὶ Λουκιανοῦ Ἐνύπνιον καὶ Ἀνάχαρσις διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων. Ἔκδοσις δεκάτῃ.

β'. Διὰ τὰ Γυμνάσια.

Λατινικὸν Ἀναγνωσμάτιον διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Γυμνασίων.
Ἔκδοσις ὀγδόῃ.

Ἀρριανοῦ Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Γυμνασίων.
Ἔκδοσις ἑβδόμῃ.

Ἡρόδοτος διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Γυμνασίων καὶ τὴν Α' τῶν Διδασκαλείων. Ἔκδοσις δεκάτῃ.

Λυσίου λόγοι διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Γυμνασίων. Ἔκδοσις ἑνάτῃ.

Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα διὰ τὴν Β' τάξιν τῶν Γυμνασίων.
Ἔκδοσις δευτέρᾳ.

Θουκυδίδου τὸ πρῶτον βιβλίον διὰ τὴν Β' καὶ Γ' τάξιν τῶν Γυμνασίων. Ἔκδοσις ἑβδόμῃ.

Θουκυδίδου τὸ δεύτερον βιβλίον διὰ τὴν Β' καὶ Γ' τάξιν τῶν Γυμνασίων. Ἔκδοσις ἕκτῃ.

Δημοσθένους οἱ τοεῖς Ὀλυμπιακοὶ διὰ τὴν Β' τάξιν τῶν Γυμνασίων.
Ἔκδοσις τετάρτῃ.

Δημοσθένους ὁ Α' κατὰ Φιλίππου διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Γυμνασίων.
Ἔκδοσις τρίτῃ.

Δημοσθένους ὁ Β' κατὰ Φιλίππου καὶ ὁ περὶ τῆς εἰρήνης διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Γυμνασίων. Ἔκδοσις τρίτῃ.

Πωλεῦνται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» Γ. Δ. Κολλάρου
Ἐν Ἀθήναις, ἐν ὁδῷ Σταδίου 44.